

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HATÁROZATAI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HIVATALOS LAPJA

TARTALOM

27/2021. (XI. 5.) AB határozat	a veszélyhelyzet idején alkalmazandó védelmi intézkedések második üteméről szóló 484/2020. (XI. 10.) Korm. rendelet egyes rendelkezései alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszok elutasításáról	2811
28/2021. (XI. 5.) AB határozat	a veszélyhelyzet idején a felsőoktatást érintő egyes szabályokról szóló 522/2020. (XI. 25.) Korm. rendelet alaptörvény-ellenességének megállapítására, megsemmisítésére, valamint alkalmazási tilalom kimondására irányuló bírói indítvány elutasításáról	2831
29/2021. (XI. 10.) AB határozat	a Budapest Környéki Törvényszék 2.Pf.20.248/2020/7. számú és a Váci Járásbíróság 2.P.21.128/2016/77. számú ítéletei alaptörvény-ellenességének megállapításáról és megsemmisítéséről	2842
3478/2021. (XI. 30.) AB határozat	alkotmányjogi panasz elutasításáról	2854
3479/2021. (XI. 30.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2864
3480/2021. (XI. 30.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2868
3481/2021. (XI. 30.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2871
3482/2021. (XI. 30.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2875
3483/2021. (XI. 30.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2879
3484/2021. (XI. 30.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2883
3485/2021. (XI. 30.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2886
3486/2021. (XI. 30.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2890
3487/2021. (XI. 30.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2895
3488/2021. (XI. 30.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2899
3489/2021. (XI. 30.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2903
3490/2021. (XI. 30.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2906
3491/2021. (XI. 30.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2909
3492/2021. (XI. 30.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2912
3493/2021. (XI. 30.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2915
3494/2021. (XI. 30.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2919
3495/2021. (XI. 30.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2922

3496/2021. (XI. 30.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2926
3497/2021. (XI. 30.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2928
3498/2021. (XI. 30.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2931
3499/2021. (XI. 30.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2934
3500/2021. (XI. 30.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2937
3501/2021. (XI. 30.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2943
3502/2021. (XI. 30.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2948
3503/2021. (XI. 30.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2954
3504/2021. (XI. 30.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2958
3505/2021. (XI. 30.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2964
3506/2021. (XI. 30.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2969
3507/2021. (XI. 30.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2972
3508/2021. (XI. 30.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2975
3509/2021. (XI. 30.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2977
3510/2021. (XI. 30.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2982
3511/2021. (XI. 30.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2988
3512/2021. (XI. 30.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2994
3513/2021. (XI. 30.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	3000

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TELJES ÜLÉSÉNEK A MAGYAR KÖZLÖNYBEN KÖZZÉTETT HATÁROZATAI ÉS VÉGZÉSEI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 27/2021. (XI. 5.) AB HATÁROZATA

a veszélyhelyzet idején alkalmazandó védelmi intézkedések második üteméről szóló 484/2020. (XI. 10.) Korm. rendelet egyes rendelkezései alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszok elutasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság a veszélyhelyzet idején alkalmazandó védelmi intézkedések második üteméről szóló 484/2020. (XI. 10.) Korm. rendelet 2021. május 1-jén és 2021. május 10-én hatályos szövegváltozatai szerinti 2/A. §-a, 2/B. §-a, 6. §-a, 8. §-a, 10. §-a, 12. §-a és 13. §-a alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványokat elutasítja.

Az Alkotmánybíróság elrendeli e határozatának közzétételét a Magyar Közlönyben.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. A támadott szabályozás és az alkotmányjogi panaszok az alábbiak szerint foglalhatók össze.
- [2] 2. A veszélyhelyzet idején alkalmazandó védelmi intézkedések második üteméről szóló 484/2020. (XI. 10.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R1.) 2020. november 11. napjával, a koronavírus-járvány második hulláma alatt lépett hatályba. A Kormány a járvány terjedésének lassítását célzó szociális távolságtartásra, az emberek közti érintkezések számának csökkentésére irányuló korlátozásokat vezetett be: éjszakai kijárási korlátozást este 8 és reggel 5 óra közötti időszakra, gyülekezési tilalmat, éttermekben a helyben fogyasztás megtiltását, üzletek nyitvatartási idejének korlátozását, rendezvények megtartásának tilalmát, a szállodákban nem üzleti célú vendégek fogadásának megtiltását, sportmérkőzések zártkapus megrendezését, szabadidős létesítmények (uszodák, múzeumok, könyvtárak) zárva tartását, középfokú oktatás a 9. évfolyam felett digitális munkarendre való átállását, a családi rendezvények, temetések, esküvők létszámának korlátozását.
- [3] Az oltási program indulása nyomán 2021. február 13. napján lépett hatályba a koronavírus elleni védekezésről szóló 60/2021. (II. 12.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R2.), amely hatósági igazolványra (a továbbiakban: védekezési igazolvány) tette jogosulttá azokat, akik a COVID-19 betegségből (a továbbiakban: fertőzés) a rendeletben meghatározott időn belül felgyógyultak vagy az Európai Unióban, illetve a Magyarországon engedélyezett és a lakosság oltására felhasznált, a gyártó által meghatározott dóziszú COVID-19 elleni oltóanyaggal történt védőoltást megkapták (a továbbiakban: oltottság). Az R2. nem társított jogosultságokat a védekezési igazolványhoz, annak adattartalmára, kiállítására, pótlására vonatkozó részletszabályokat tartalmazott.
- [4] A 2021. február 22. napján hatályba lépett, a koronavírus-világjárvány elleni védekezésről szóló 2021. évi I. törvény (a továbbiakban: Tv1.) 2. § (1) bekezdése felhatalmazást adott a Kormánynak arra, hogy az R1. hatályát a Tv1. hatályvesztéséig – ami a Tv1. 5. §-a értelmében 2021. május 21. napjára esett – meghosszabbítsa. Ezt követően a koronavírus-világjárvány elleni védekezésről szóló 2021. évi I. törvény módosításáról szóló 2021. évi XL. törvény (a továbbiakban: Tv2.) 1. §-a a Tv1. hatályát – és a Tv1. 2. § (1) bekezdésére figyelemmel,

közvetetten az R1. hatályát is – a 2021. évi őszi országgyűlési ülészak első ülésnapját követő 15. napjáig meghosszabbította. A Kormány az R1.-et annak Tv1. és Tv2. alapján meghosszabbított hatályosulása alatt is – a támadott rendelkezéseket is magába foglalóan – több alkalommal módosította.

- [5] A koronavírus-járvány harmadik hullámára tekintettel került bevezetésre a védelmi intézkedések ideiglenes szigorításáról szóló 104/2021. (III. 5.) Korm. rendelet (a továbbiakban R3.), amely 2021. március 8. napjától kezdődően részben módosította az R1.-et, részben pedig további korlátozásokat vezetett be. Az R3. előírta az üzletek és a személyes megjelenést igénylő szolgáltatás céljára szolgáló helyiségek vagy helyszínek kötelező zárva tartását. A zárvatartási szabály nem volt általános – a rendeletben meghatározott kivételek alá tartozó üzletek és szolgáltatók nyitva tarthattak –, de a kivételek az üzletek és a szolgáltatások jellegéhez igazodtak, tehát nem az ott dolgozók, vagy oda látogatók védettségetől függtek.
- [6] 2021. március 8. napján lépett hatályba a koronavírus elleni védettség igazolásáról szóló 60/2021. (II. 12.) Korm. rendelet módosításáról szóló 108/2021. (III. 5.) Korm. rendelet, amely az R2. védettségi igazolványra való jogosultságot megállapító 1. §-ából és 2. § (6) bekezdéséből törölte a kétdózisú vakcinákra, illetve a második oltásra való utalásokat, előírta azt, hogy a védettségi igazolványt hivatalból ki kell állítani az oltás – első adagjának – beadását követő 8 napon belül. Az R2. módosított 10. § (2) bekezdése pedig lehetővé tette, hogy azok, akik 2021. március 8. napja előtt megkapták az első oltást, de a korábbi szabályozás alapján védettségi igazolványra a második oltás hiányában nem voltak jogosultak, az első oltás beadása után megkapják a védettségi igazolványt.
- [7] Az oltási program fellendülése nyomán, a kettőmillió-ötszázredik COVID-19 elleni oltóanyaggal történő védőoltás első dózisének a beadását követően léptek hatályba a védelmi intézkedések lépcsőzetes feloldásának első fokozatáról szóló 144/2021. (III. 27.) Korm. rendeletnek a járványügyi korlátozásokat enyhítő olyan előírásai, mint az üzletek kötelező zárva tartásának feloldása és helyébe a vásárlói létszám területarányos meghatározása, valamint a kijárási korlátozás enyhítése és az üzletek zárvatartási időtartamának csökkentése.
- [8] A védelmi intézkedések lépcsőzetes feloldásának harmadik fokozatára tekintettel a veszélyhelyzet idején alkalmazandó védelmi intézkedéseket szabályozó kormányrendeletek módosításáról szóló 194/2021. (IV. 26.) Korm. rendelet nyomán az R1. kiegészült egy új, 1/A. „A védettségi igazolvány használatának és a jogosultság igazolásának általános szabályai” címet viselő alcímmel, valamint további olyan rendelkezésekkel, amelyek a védettségi igazolvánnyal rendelkező személyeket a koronavírus-világjárvánnyal összefüggő bizonyos korlátozások alól mentesítik. Ez a rendelet a 17. § (1) bekezdése értelmében a négymilliomodik COVID-19 elleni oltóanyaggal történő védőoltás első dózisa beadásának napját követő napon lépett hatályba, 2021. május 1. napján.
- [9] Az R1.-et 2021. május 10. napjával a védelmi intézkedések lépcsőzetes feloldásának negyedik fokozatára tekintettel a veszélyhelyzet idején alkalmazandó védelmi intézkedéseket szabályozó kormányrendeletek módosításáról szóló 233/2021. (V. 6.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R4.) akként módosította, hogy bizonyos feltételek mellett lehetővé tette gyermekek és tanulók számára a jégpályák, az uszodák, az edző- és fitnesstermek és a sportlétesítmények látogatását.
- [10] Az ötmillió-ötszázredik oltás beadását követően, 2021. július 3. napjával – a védelmi intézkedések lépcsőzetes feloldásának hatodik fokozatára tekintettel a veszélyhelyzet idején alkalmazandó védelmi intézkedéseket szabályozó kormányrendeletek módosításáról szóló 365/2021. (VI. 30.) Korm. rendelet nyomán – a támadott rendelkezések közül az R1.-nek a zenés, táncos rendezvényekre vonatkozó 6. § (2g) bekezdése, a vendéglátó üzletekre vonatkozó 8. §-a, a szálláshelyekre vonatkozó 10., 12. és 13. §-ai hatályukat veszítették.
- [11] 3. Az indítványok az alábbiak szerint foglalhatók össze.
- [12] 3.1. Az indítvány1. előterjesztője magánszemély, aki a 2021. május 10. napján beérkezett alkotmányjogi panaszában az R1. 1/A. §-a, 2/A. §-a, 6. § (2b) bekezdése és (2d) bekezdés a) pontja, 8. § (4a) bekezdés a) pontja és (7b) bekezdése, 10. § (6) bekezdése és (7) bekezdés a) pontja, 12. § (4c) bekezdés a) pontja és (4d) bekezdés a) pontja alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését azért kérte az Alkotmánybíróságtól, mert állítása szerint ezek az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdésével ellentétesek.
- [13] Az indítványozó kifogásolta, hogy a támadott rendelkezések miatt 2021. május 1. napjától el van zárva a védettség igazolásához fűződő jogok gyakorlásának a lehetőségétől. Az alkotmányjogi panasz szerint a szabályozás diszkriminatív, mert aránytalanul hátrányos helyzetbe hozza mindazokat, akik egészségügyi kockázatok miatt nem veszik fel az oltást, és ezért nem jogosultak koronavírus elleni védettségük igazolására. Az indítványozó szerint az őt ért megkülönböztetés aránytalan és észszerűtlen, mert nem az egészségügyi állapot (kialakult

védettség) alapján tesz különbséget emberek csoportjai között, hanem a védettségi igazolvány birtoka alapján, miközben az oltottság és különösen – az oltási protokoll alapján már a védettség kialakulását megelőzően kiadott – védettségi igazolvány nem garantálja a védettség kialakulását azoknál sem, akik az R1. szerint a védettségüket igazolni képesek. A hátrányos megkülönböztetést jelentő rendelkezések egyben sértik a törvény előtti egyenlőségre vonatkozó alapjogot is.

- [14] 3.2. Az indítvány2. előterjesztője magánszemély, aki a 2021. május 11. napján érkezett alkotmányjogi panaszában az R1. 2/A. § (1)–(2) és (6) bekezdése, 6. § (2), (2a), (2b) és (2e) bekezdése, 8. § (4) bekezdés a) és b) pontja, (7), (7a) és (7b) bekezdése, 10. § (5) és (6) bekezdései, 12. § (2) és (3a) bekezdése, (4) bekezdés b) pontja, (4c) bekezdés a) pontja, (4e) bekezdése és (4g) bekezdés b) pontja alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte az Alkotmánybíróságtól, mert állítása szerint ezek ellentétesek az Alaptörvény II. cikke által biztosított emberi méltóság részét képező önrendelkezési joggal, valamint az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdésével.
- [15] Az alkotmányjogi panasz indokolása szerint a jogalkotó nem jogosult arra, hogy egy vírusfertőzéssel szemben valakit védettnek minősítsen, ez ugyanis nem jogi, hanem alapvetően orvosi, egészségügyi, járványtani kérdés. Nem attól lesz egy állampolgár védett, hogy azt egy jogi norma kimondja. Indokolt, alkotmányosan igazolható különbséget az egészségügyi, járványügyi szempontok szerint védett és nem védett személyek között lenne észszerű tenni. A jelen járványhelyzetben azonban fennáll a megfertőződés kockázata, függetlenül attól, hogy valaki oltott, vagy sem.
- [16] Az indítványozó hangsúlyozta, hogy kizárólag a védettséget igazoló okmánnyal rendelkező személyek és a felügyeletük alatt lévő 18. életévüket be nem töltött személyek számára nyílik meg a sportrendezvényeken nézőként történő részvétel, a vendéglátó üzletek belső tereiben való tartózkodás, valamint az ott megrendelt étel és ital elfogyasztása érdekében, a szálláshelyeken, valamint a felsorolt sportlétesítményekben történő tartózkodás lehetősége. Védettségi igazolvánnyal nem rendelkező állampolgárok el vannak zárva a fenti szolgáltatások igénybevételétől. Az indítványozó abban is lát jogsérelmet, hogy bár a védelmi intézkedések alapján a társadalmi élet, együttélés számtalan területén nem tesz különbséget a jogalkotó igazolvánnyal rendelkező és nem rendelkező között, ráadásul olyan területeken sem, melyek jellegüknél fogva összemérhetők az R1. módosított rendelkezései által érintettekkel (tömegközlekedés, közterület, bevásárlás), a támadott rendelkezések időbeli korlát nélkül mégis megteszik.
- [17] Az alkotmányjogi panasz értelmezésében az R1. rendelkezései diszkriminatív jellegük okán, azon keresztül azzal is sértik az egyén emberi méltóságát, hogy önrendelkezését kiüresítve, az oltás felvételére kívánják azon személyeket is ösztönözni, akik – egyébként élve az oltás felvételének önkéntes lehetőségével – nem kívánnak azzal élni. Az indítványozó utal arra, hogy a rendkívüli jogrend sem ad felhatalmazást a jogalkotó számára az emberi méltósághoz való jog korlátozására.
- [18] Az indítványozó az emberi méltósággal kapcsolatos érvelésével összefüggésben hivatkozik az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatának (a továbbiakban: EJENY), valamint a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmányának (a továbbiakban: Egyezségokmány) preambuluma és az Európai Unió Alapjogi Chartájának (a továbbiakban: Charta) bevezető részére, továbbá az Európa Tanács Parlamenti Közgyűlésének 2361 (2021) számú határozatára (a továbbiakban: ET közgyűlési határozat) is, amelynek 7.3. pontja egyértelműen rögzíti, hogy az államok nem tehetnek hátrányosan különbséget az állampolgárok között azon az alapon, hogy valaki felveszi-e az oltást, vagy sem.
- [19] 3.3. Az indítvány3. előterjesztője magánszemély, 2021. május 26. napján érkezett alkotmányjogi panaszában az R1. 6. § (2)–(2c) bekezdése, 8. § (6)–(7b) bekezdése, 10. § (1), (5)–(6) bekezdése, 12. § (1)–(2) bekezdése, (3) bekezdés a) pontja, (4) bekezdés b) pontja, (4c) bekezdés a) pontja alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, mert állítása szerint ezek az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése, II. cikkével, a VI. cikk (1) bekezdésével, a X. cikk (1) bekezdésével, a XI. cikk (1) bekezdésével, a XV. cikk (2) bekezdésével, a XX. cikk (1) és (2) bekezdésével és a XXVI. cikkével ellentétesek.
- [20] Az indítványozó az Alaptörvény XV. cikkének (2) bekezdésével kapcsolatban kifejtette, hogy a járványügyi védekezés szempontjából a megkülönböztetés és a korlátozás nyilvánvalóan észszerűtlen, szükségtelen és aránytalan, tudományos tényekkel, empirikus adatokkal nem igazolható. Az R1. preambuluma ugyanis a járványügyi korlátozások részleges feloldását nem szakmai, járványügyi érvekkel, hatástanulmánnyal, hanem a nemzeti konzultáció eredményével magyarázza.

- [21] Ez a panasz is utal arra, hogy a védettségi igazolvány nem azonos a védettséggel, mivel azt már az első oltást követően kiállítják, míg a védettség csak a második oltás beadása után alakul ki. Az indítványozó jogsérelemként említi, hogy bár a védelmi intézkedések alapján a társadalmi élet, együttélés számtalan területén nem tesz különbséget a jogalkotó igazolvánnyal rendelkező és nem rendelkező között, ráadásul olyan területeken sem, melyek jellegüknél fogva összemérhetők az R1. módosított rendelkezései által érintettekkel (tömegközlekedés, munkavégzés), a támadott rendelkezések mégis többletjogosítványokat adnak a védettségi igazolvánnyal rendelkezők számára az azzal nem rendelkező személyekhez képest a kulturális rendezvényen való részvétel, a vendéglátó- és szálláshelyen való tartózkodás és a szabadidős létesítmények látogatása esetén.
- [22] A panasz a támadott szabályozás diszkriminatív jellegét alátámasztó körülményként utalt a javuló járványügyi mutatókra. A társadalom az oltottaknak és a fertőzésből felgyógyultaknak köszönhetően 2021. május 17-én sokkal védettebb, mint az R1. 2020. november 11-i hatálybalépésekor volt, ehhez képest a kedvezőbb járványhelyzetben sokkal súlyosabb jogkorlátozások érvényesülnek, mint amelyek az R1. életbelépésekor fennálltak.
- [23] A diszkrimináció tilalmával összefüggésben előadottak alátámasztásaként a panasz hivatkozik az Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJEB) két döntésére is.
- [24] Az indítványozó az R1. általa diszkriminatívnak tekintett rendelkezéseivel kapcsolatban sérelmezte, hogy azokat a jogalkotó időkorlát nélkül vezette be.
- [25] Az indítványozó szerint a szabályozás azzal, hogy a korlátozások az élet minden területére kiterjednek, a diszkrimináció-tilalommal összefüggésben az Alaptörvény II. cikk (1) bekezdése által biztosított emberi méltósághoz való jogot, azon belül a személy autonómiáját is sérti.
- [26] Az indítványozó az Alaptörvény XXVI. cikk sérelmét abban látja, hogy az R1. preambuluma szerint a korlátozó rendelkezéseknek nincs tényszerű tudományos alátámasztása, azok közvélemény-kutatáson alapuló improvizációk.
- [27] A panasz az R1. 6. § (2a)–(2c) bekezdése, valamint a 12. § (1) bekezdés *a), b), ja)–jf)* pontjaival összefüggésben az Alaptörvény XI. cikkének a sérelmét is felvetette.
- [28] Az indítványozó szerint az Alaptörvény XI. cikk (1) bekezdésében foglalt művelődéshez való joga az R1. 6. § (2a)–(2c) bekezdéseiben, valamint a 12. § (1) bekezdés *a), b), ja)–jf)* pontjaiban foglalt korlátozások miatt sérült. A jogalkotó nem igazolta, hogy az indítványozó művelődéshez való jogának korlátozása a járványügyi adatok tükrében szükséges és arányos. A támadott jogszabályi rendelkezések miatt az állam nem tesz eleget az Alaptörvény XI. cikk (2) bekezdésében rögzített intézményvédelmi kötelezettségének.
- [29] Az indítvány az R1. 8. § (6)–(7b) bekezdése, 10. § (1), (5)–(6) bekezdése, 12. § (1)–(2) bekezdése, (3) bekezdés *a)* pontja, (4) bekezdés *b)* pontja, (4c) bekezdés *a)* pontja alaptörvény-ellenességét a következő okokból állította.
- [30] A fenti rendelkezések az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése által védelemben részesített magánszférához való jog sérelmét is megvalósítják, mivel védettségi igazolvány hiányában a társadalmi érintkezés számos területe számára nem vagy kevésbé hozzáférhető. Szabadidős (sport-) létesítményeket nem látogathat, nem vehet igénybe olyan szolgáltatásokat, amelyeket vendéglátó helyiségek, szállodák belső részében biztosítanak. A magánszféra sérelmével összefüggésben az indítvány utal az Alaptörvény II. cikkére is.
- [31] Az Alaptörvény X. cikk (1) bekezdésében foglalt tudományos kutatás szabadságának sérelmét a panasz azért állította, mert a könyvtárhasználat lehetőségétől elesett.
- [32] Az Alaptörvény XX. cikk (1) bekezdése által garantált testi és lelki egészséghez való jog azért sérült, mert az indítványozó nem veheti igénybe az uszodák, edzőtermek szolgáltatásait.
- [33] 3.4. Az indítvány4. előterjesztője magánszemély, aki a 2021. május 27. napján beérkezett alkotmányjogi panaszában az R1. 2/A. §-a és 2/B. §-a, valamint 6. §-a, 8. §-a, 10. §-a, 12. §-a és 13. §-a alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte az Alkotmánybíróságtól, mert állítása szerint ezek az Alaptörvény II. cikkével, III. cikk (1) és (2) bekezdésével, XV. cikk (1) és (2) bekezdésével, valamint a XVI. cikk (1) bekezdésével ellentétesek.
- [34] Az alkotmányjogi panasz benyújtója az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésével összefüggésben előadta, hogy a támadott szabályozás azért sérti a törvény előtti egyenlőséghez való jogát, mert a XV. cikk (2) bekezdésében ütköző módon hátrányosan megkülönbözteti azokat, akik az egészségügyi kockázatok miatt a döntésük alapján nem rendelkeznek védettségi igazolvánnyal. A XV. cikk (2) bekezdésével összefüggésben elsősorban azt kifogásolja az indítványozó, hogy nem állnak fenn a pozitív diszkrimináció feltételei, tehát nem egy társadalomban meglévő diszkriminatív gyakorlat felszámolására irányul a különbségtétel. Az indítvány szerint az ilyenfajta megkülönböztetés sérti az emberi méltóságot is.

- [35] Az indítványozó az Alaptörvény II. cikk sérelmét azért állította, mert az R1. az önrendelkezési jogból levezetett, ún. egészségügyi önrendelkezési jogot sérti. Az indítvány szerint ugyanis az R1. társadalmi egyenlőtlenséget teremt, alkotmányos alapjogai tekintetében korlátozza a védettségi igazolásuk – személyes, egészségügyi vagy genetikai adatai – bemutatását megtagadó vagy védettségi igazolással nem rendelkező állampolgárokat, ezzel olyan magatartásra szorítva őket, hogy igyekezzenek védettségi igazolást szerezni, és megszüntetni az R1.-el teremtett társadalmi egyenlőtlenséget. Márpedig az önrendelkezési joga alapján senkit semmilyen hátrány nem érhet, ha nem kíván olyan orvosi mintavételen vagy gyógykezelésben részt venni, amely alapján védettségi igazoláshoz jut.
- [36] Az Alaptörvény III. cikk (2) bekezdésének sérelmét azért állította az indítványozó, mert a koronavírus elleni vakcinák kísérleti fázisban vannak, és az R1. egyes alapvető jogoknak a gyakorlását a kísérletben való részvételtől (a COVID-19 elleni oltások valamelyikének felvételétől) teszi függővé, illetve fordítva nézve, a kísérletben való részvétel hiánya ezen alapvető jogok gyakorlásának a kizárásával (jogfosztással) jár. Ezáltal az R1. lényegében megfosztja az embereket azon joguktól, hogy szabadon, kényszeről mentesen, önkéntesen döntsenek a kísérletben való részvételről, és az ehhez szükséges hozzájárulás megadásáról. E tekintetben az indítvány megismétli azt az érvet, miszerint a támadott szabályozás diszkriminatív jellege nyomásgyakorlást jelent a kísérletben való részvételre. Ezzel összefüggésben a panasz utal az Európa Tanácsnak (a továbbiakban: ET) az emberi lény jogainak és méltóságának a biológia és az orvostudomány alkalmazására tekintettel történő védelméről szóló Oviedóban 1997. április 4-én kelt Egyezmény (a továbbiakban: Oviedói Egyezmény) 5. cikkére és az Egyezségokmány 7. és 26. cikkeire.
- [37] Az indítványozó az Alaptörvény II. és III. cikk (1) bekezdésének sérelmét abban is látja, hogy a védettségi igazolással nem rendelkezők a társadalmi élet bizonyos fórumaihoz nem férnek hozzá, és ez embertelen, megalázó bánásmódnak minősül.
- [38] Az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdésének sérelme az indítványozó szerint azért áll fenn, mert a támadott szabályozás az alapján tesz különbséget a gyermekek különböző, fejlődésüket is elősegítő szolgáltatásokhoz (pl. kulturális program, sportfoglalkozás, állatkert-látogatás) való hozzáférésében, hogy szüleik felvették-e az oltást: a gyermekek között azonban nincs különbség, hiszen mindegyikük beoltottsága kizárt. Ezzel összefüggésben a panasz utal a Gyermekek Jogairól szóló New Yorkban aláírt Egyezmény (a továbbiakban: Gyermekek jogi Egyezmény) 2., 6. és 31. cikkére.
- [39] Az indítványozó hivatkozik továbbá az Európai Parlament és Tanács (EU) 2016/679 (2016. április 27.) rendeletének (a továbbiakban: GDPR) a sérelmére is. Az R1. adatkezelési kötelezettséget keletkeztet a helyiség üzemeltetők, szolgáltatást nyújtók számára. Az érintettek az R1. alkalmazása közben (szállodai szobafoglalás, éttermi asztalfoglalás stb.) „profilalkotást” fognak végezni, hiszen a fogyasztókat, vagy szolgáltatást igénybe vevőket egészségügyi vagy genetikai adataik igazolására kéri fel, az adatokat pedig személyhez kötik. Az R1. esetében ugyanakkor közérdekű feladatról vagy közhatalmi jogosítvány gyakorlásáról nincs szó. Az R1. által a civil szférára, illetve a kereskedelem szereplőire, a helyiségüzemeltetőkre és szolgáltatásnyújtókra ruházott adatkezelői és profilalkotási kötelezettség jelentős adatvédelmi kockázatokat teremt, mely alkalmas a hátrányos megkülönböztetésre.
- [40] A panasz szerint az R1. a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmáról szóló 2008. évi XLVII. törvény (a továbbiakban: Fttv.) 8. § (1) bekezdésébe is ütközik, mert a fogyasztók az éttermekben, illetve egyéb vendéglátó egységekben pszichés nyomásgyakorlás alatt kénytelenek lesznek védett egészségügyi adatuk tekintetében nyilatkozni. Az R1. miatt kialakuló hátrányos megkülönböztetés folytán korlátozódik a fogyasztó vásárlási szabadsága, illetve a fogyasztó olyan döntés meghozatalára kényszerül, amit nem hozott volna meg. Valamennyi panasz az R1. 2021. május 1. napján hatályos szövegét támadja, az indítvány3. azonban az R1. R4. által beiktatott, 2021. május 10-én hatályba lépő rendelkezéseit is.
- [41] 3.5. Az indítvány5. előterjesztője magánszemély, akinek alkotmányjogi panasa csak beérkezésének időpontjában (2021. június 10.) tér el az indítvány1.-től.
- [42] 3.6. Az indítvány6. előterjesztője magánszemély, akinek alkotmányjogi panasa csak beérkezésének időpontjában (2021. június 10.) tér el az indítvány4.-től.

- [43] 4. A Miniszterelnökséget vezető miniszter – az Alkotmánybíróság felhívására – az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 57. § (2) bekezdése és az Ügyrend 36. § (3) bekezdése alapján tájékoztatta az Alkotmánybíróságot az ügyvel kapcsolatos álláspontjáról.
- [44] Az Alkotmánybírósághoz számos – azonos tartalmú – amicus curiae beadványt nyújtottak be az ügyvel összefüggésben.

II.

- [45] 1. Az Alaptörvény érintett rendelkezései:

„I. cikk (3) Az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg. Alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.”

„II. cikk Az emberi méltóság sérthetetlen. Minden embernek joga van az élethez és az emberi méltósághoz, a magzat életét a fogantatástól kezdve védelem illeti meg.”

„III. cikk (1) Senkit nem lehet kínzásnak, embertelen, megalázó bánásmódnak vagy büntetésnek alávetni, valamint szolgaságban tartani. Tilos az emberkereskedelem.

(2) Tilos emberen tájékoztatáson alapuló, önkéntes hozzájárulása nélkül orvosi vagy tudományos kísérletet végezni.”

„VI. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy magán- és családi életét, otthonát, kapcsolattartását és jó hírnevét tiszteletben tartsák. A véleménynyilvánítás szabadsága és a gyülekezési jog gyakorlása nem járhat mások magán- és családi életének, valamint otthonának sérelmével.”

„XI. cikk (1) Minden magyar állampolgárnak joga van a művelődéshez.

(2) Magyarország ezt a jogot a közművelődés kiterjesztésével és általánossá tételével, az ingyenes és kötelező alapfokú, az ingyenes és mindenki számára hozzáférhető középfokú, valamint a képességei alapján mindenki számára hozzáférhető felsőfokú oktatással, továbbá az oktatásban részesülők törvényben meghatározottak szerinti anyagi támogatásával biztosítja.”

„XV. cikk (1) A törvény előtt mindenki egyenlő. Minden ember jogképes.

(2) Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.”

„XVI. cikk (1) Minden gyermeknek joga van a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz. Magyarország védi a gyermekek születési nemének megfelelő önazonosságához való jogát, és biztosítja a hazánk alkotmányos önazonosságán és keresztény kultúráján alapuló értékrend szerinti nevelést.”

„XX. cikk (1) Mindenkinek joga van a testi és lelki egészséghez.

(2) Az (1) bekezdés szerinti jog érvényesülését Magyarország genetikailag módosított élőlényektől mentes mezőgazdasággal, az egészséges élelmiszerekhez és az ivóvízhez való hozzáférés biztosításával, a munkavédelem és az egészségügyi ellátás megszervezésével, a sportolás és a rendszeres testedzés támogatásával, valamint a környezet védelmének biztosításával segíti elő.”

„XXVI. cikk Az állam – a működésének hatékonysága, a közszolgáltatások színvonalának emelése, a közügyek jobb átláthatósága és az esélyegyenlőség előmozdítása érdekében – törekszik az új műszaki megoldásoknak és a tudomány eredményeinek az alkalmazására.”

„53. cikk (1) A Kormány az élet- és vagyonbiztonságot veszélyeztető elemi csapás vagy ipari szerencsétlenség esetén, valamint ezek következményeinek az elhárítása érdekében veszélyhelyzetet hirdet ki, és sarkalatos törvényben meghatározott rendkívüli intézkedéseket vezethet be.

(2) A Kormány a veszélyhelyzetben rendeletet alkothat, amellyel – sarkalatos törvényben meghatározottak szerint – egyes törvények alkalmazását felfüggesztheti, törvényi rendelkezésektől eltérhet, valamint egyéb rendkívüli intézkedéseket hozhat.

(3) A Kormány (2) bekezdés szerinti rendelete tizenöt napig marad hatályban, kivéve, ha a Kormány – az Országgyűlés felhatalmazása alapján – a rendelet hatályát meghosszabbítja.

(4) A Kormány rendelete a veszélyhelyzet megszűnésével hatályát veszti.”

„54. cikk (1) Különleges jogrendben az alapvető jogok gyakorlása – a II. és a III. cikkben, valamint a XXVIII. cikk (2)–(6) bekezdésében megállapított alapvető jogok kivételével – felfüggeszthető vagy az I. cikk (3) bekezdése szerinti mértéken túl korlátozható.

(2) Különleges jogrendben az Alaptörvény alkalmazása nem függeszthető fel, az Alkotmánybíróság működése nem korlátozható.”

[46] 2. Az R1. 2021. május 1. napján hatályos, érintett rendelkezései:

„2/A. § (1) E rendelet alkalmazásában koronavírus ellen védett személy az, aki ezt a koronavírus elleni védettség igazolásáról szóló 60/2021. (II. 12.) Korm. rendelet szerinti hatósági igazolvány (a továbbiakban: védettségi igazolvány) bemutatásával igazolja.

(2) Ha az e rendelet szerinti valamely jog a koronavírus elleni védettség esetén gyakorolható, az e jogot gyakorolni szándékozó személy a jog gyakorlására való jogosultság igazolása érdekében felhívható a védettségi igazolvány védettséget igazoló módon történő bemutatására.

(3) Ha az e rendelet szerinti valamely jog a tizennyolcadik életévét be nem töltött személy által gyakorolható, az e jogot gyakorolni szándékozó hatodik életévét betöltött személy életkorát személyazonosító igazolványával, útlevelel, vezetői engedélyével vagy diákigazolványával igazolja.

(4) Ha az e rendelet szerinti valamely jog a tizennyolcadik életévét be nem töltött személy által gyakorolható, az e jogot gyakorolni szándékozó hatodik életévét betöltött személy a jog gyakorlására való jogosultsága igazolása érdekében felhívható életkorának az életkor megállapítására alkalmas módon való igazolására.

(5) A tizennyolcadik életévét be nem töltött személy életkorának ellenőrzése mellőzhető, ha a kiskorúság ténye nyilvánvaló.

(6) A koronavírus elleni védettség igazolása során az érintett a védettségi igazolványon feltüntetett személyazonosság igazolására alkalmas hatósági igazolvány bemutatására külön is felhívható.

(7) A védettségi igazolvány meglétét vagy az életkort ellenőrző szerv vagy személy jogosult az érintett személyazonosság igazolására alkalmas hatósági igazolványán szereplő adatok megismerésére, azzal, hogy az adatokat semmilyen módon nem rögzítheti.

2/B. § (1) A 2/A. §-ban foglaltakon túl e rendelet alkalmazásában koronavírus ellen védett személy, aki

a) olyan állam által kiállított védettségi igazolással rendelkezik, amely állam által kiállított védettségi igazolást Magyarország elismeri és ennek tényét a külpolitikáért felelős miniszter a határrendészetért felelős miniszterrel egyetértésében kiadott rendeletében megállapította, és

b) koronavírus elleni védettségét az a) pont szerinti állam által a részére kiállított koronavírus elleni védettségi igazolás bemutatásával igazolja.

(2) A koronavírus elleni védettség igazolása során az (1) bekezdés szerinti személy a személyazonosításra alkalmas igazolványa vagy az útiokmánya bemutatására külön is felhívható.”

„6. § (2) A sportrendezvényen nézőként a koronavírus ellen védett személy, valamint a felügyelete alatt lévő tizennyolcadik életévét be nem töltött személy abban az esetben vehet részt, ha a sportrendezvény tervezett befejezési időpontja legkésőbb este 11 óra.

(2a) A jegy megváltásával látogatható kulturális eseményen nézőként a koronavírus ellen védett személy, valamint a felügyelete alatt lévő tizennyolcadik életévét be nem töltött személy vehet részt.

(2b) A sportrendezvény, illetve a kulturális esemény szervezője, valamint a sportrendezvény, illetve a kulturális esemény helyszínének üzemeltetője vagy vezetője, illetve a szervező, az üzemeltető vagy a vezető alkalmazottja köteles annak a nézőnek a beléptetését megtagadni, valamint a belépését megakadályozni, aki a koronavírus elleni védtetését vagy az életkorát e rendeletben meghatározott módon nem igazolja.

(2c) Az e rendeletben meghatározottak szerint nézők jelenlétében megtartott kulturális esemény helyszínén este 11 óra és reggel 5 óra között az ott foglalkoztatottak kivételével tilos tartózkodni.

(2d) A sportrendezvényen, illetve a kulturális eseményen foglalkoztatott személy számára – ide nem értve a sportrendezvény esetében a versenyzőket és az őket felkészítő sportszakembereket, valamint a kulturális esemény esetében a fellépőket – a maszkhasználat szabályait a sportrendezvény, illetve a kulturális esemény szervezője – ennek hiányában a sportrendezvény, illetve a kulturális esemény helyszínének vezetője – határozza meg azzal, hogy

a) a sportrendezvényen, illetve a kulturális eseményen foglalkoztatott személy – ide nem értve a sportrendezvény esetében a versenyzőket és az őket felkészítő sportszakembereket, valamint a kulturális esemény esetében a fellépőket –, ha a koronavírus elleni védtetését e rendeletben meghatározott módon a sportrendezvény, illetve a kulturális esemény szervezője felé nem igazolja, köteles a sportrendezvény, illetve a kulturális esemény befejezéséig az 1. § (1) bekezdésében meghatározott módon maszkot viselni,

b) a maszkhasználatot nem tilthatja meg.

(2e) A sportrendezvényen, illetve a kulturális eseményen nézőként tartózkodó koronavírus ellen védett személy és a felügyelete alatt lévő tizennyolcadik életévét be nem töltött személy nem köteles maszkot viselni.

(2f) A sportrendezvények esetében kormányrendelet e rendeletről eltérő szabályokat állapíthat meg.

(2g) A zenés, táncos rendezvény e rendelet alkalmazásában nem minősül kulturális eseménynek, így zenés, táncos rendezvényt tilos szervezni, tartani, illetve tilos a zenés, táncos rendezvény helyszínén – az 5. § (5) bekezdése szerinti kivétellel – tartózkodni.

(3) A családi esemény vagy a magánrendezvény – a házasságkötés és a temetés kivételével – abban az esetben tartható meg, ha azon az egy időben jelenlévők száma nem haladja meg a tíz főt.

(4) A temetésen jelenlévők száma nem haladhatja meg az ötven főt.

(5) A házasságkötésnél kizárólag

a) a szertartás vezetője, illetve az anyakönyvezető,

b) a házasulók,

c) a házasulók tanúi,

d) a házasulók szülei, nagyszülei,

e) a házasulók testvérei és

f) a házasulók gyermekei

lehetnek jelen.”

„8. § (1) A kereskedelmi tevékenységek végzésének feltételeiről szóló kormányrendelet szerinti vendéglátó üzlet (a továbbiakban: vendéglátó üzlet) kerthelyiségében vagy teraszán reggel 5 óra és este 11 óra között a tartózkodás és a megrendelt étel, illetve ital elfogyasztása megengedett.

(2) Este 11 óra és reggel 5 óra között a vendéglátó üzlet kerthelyiségében vagy teraszán a tartózkodás és a megrendelt étel, illetve ital elfogyasztása tilos.

(3) A vendéglátó üzletben vendégként tartózkodó személy – a (4) bekezdés szerinti kivétellel – köteles az 1. § (1) bekezdésében meghatározott módon maszkot viselni.

(4) A vendéglátó üzlet

a) (7a) bekezdés szerinti vendége a vendéglátó üzleten belül a vendéglátó üzlet asztalánál ülve,

b) (7a) bekezdés szerinti vendége, ha a vendéglátó üzletben az ott megvásárolt étel, illetve ital elfogyasztása nemcsak asztalánál ülve történhet, kizárólag az étel, illetve az ital elfogyasztásának időtartama alatt, illetve

c) kerthelyiségében vagy teraszán a vendéglátó üzlet vendége

nem köteles a maszkot viselni.

(4a) A vendéglátó üzletben foglalkoztatott személy számára a maszkhasználat szabályait a vendéglátó üzlet vezetője határozza meg, azzal, hogy

a) a vendéglátó üzletben foglalkoztatott személy, ha a koronavírus elleni védtetését e rendeletben meghatározott módon a vendéglátó üzlet vezetője felé nem igazolja, köteles a vendéglátó üzlet területén az 1. § (1) bekezdésében meghatározott módon maszkot viselni,

b) a maszkhasználatot nem tilthatja meg.

(5) A (2)–(4) bekezdés szerinti védelmi intézkedés betartásáról a vendéglátó üzlet üzemeltetője, illetve vezetője köteles gondoskodni.

(6) A vendéglátó üzleten belül

a) az ott foglalkoztatottak kivételével és

b) a (7) és a (7a) bekezdés szerinti kivétellel

tilos tartózkodni.

(7) A koronavírus ellen védett személy és a felügyelete alatt lévő tizennyolcadik életévét be nem töltött személy kivételével a vendéglátó üzleten belül való tartózkodás

a) az elvitelre alkalmas ételek kiadása és szállítása érdekében,

b) a vendéglátó üzlet mellékhelyiségének használata céljából és

c) – ha arra a kerthelyiségben vagy a teraszon nincs lehetőség – a fogyasztás kifizetése céljából

az ehhez szükséges időtartamig megengedett, azzal, hogy a vendéglátó üzleten belül a megrendelt étel, illetve ital fogyasztása tilos.

(7a) A vendéglátó üzleten belül reggel 5 óra és este 11 óra között a koronavírus ellen védett személy, valamint a felügyelete alatt lévő tizennyolcadik életévét be nem töltött személy számára a tartózkodás, és a megrendelt étel, illetve ital elfogyasztása megengedett.

(7b) A vendéglátó üzlet üzemeltetője vagy vezetője, illetve az üzemeltető vagy a vezető alkalmazottja a koronavírus elleni védettséget e rendeletben meghatározott módon nem igazoló személytől, illetve a felügyelete alatt lévő tizennyolcadik életévét be nem töltött személytől a megrendelt étel, illetve ital vendéglátó üzleten belüli elfogyasztását megtagadja. A vendéglátó üzlet üzemeltetője vagy vezetője, illetve az üzemeltető vagy a vezető alkalmazottja a koronavírus elleni védettség igazolását megtagadó személyt, illetve a felügyelete alatt lévő tizennyolcadik életévét be nem töltött személyt a távozásra felszólítja, és amennyiben a jogsértő személy e felszólításnak nem tesz eleget, a rendőrséget értesíti.

(7c) Az 5. § (1)–(3) bekezdésére figyelemmel a vendéglátó üzletben tilos zenés, táncos rendezvényt szervezni, illetve tartani.

(7d) A 6. § (3) bekezdésére figyelemmel a vendéglátó üzletben családi esemény vagy magánrendezvény abban az esetben szervezhető, illetve tartható, ha azon az egy időben jelenlévők száma nem haladja meg a tíz főt.

(8) A (6)–(7b) bekezdést nem kell alkalmazni

a) a munkahelyi étteremre, illetve büfére,

b) a szálláshelyen található étteremre, illetve bárra, ha ott kizárólag a szálláshely vendégét szolgálják ki,

c) a köznevelési intézmény, valamint a szakképző intézmény (a továbbiakban: nevelési, oktatási intézmény) menzájára, valamint büféjére, ha ott kizárólag a nevelési, oktatási intézmény dolgozóját, illetve a nevelési, oktatási intézmény tanulóját szolgálják ki,

d) az egészségügyi intézményben található étteremre, illetve büfére.

(9) A (3), a (4a) és a (6)–(7a) bekezdés szerinti védelmi intézkedés betartásáról a vendéglátó üzlet üzemeltetője, illetve vezetője köteles gondoskodni.

(10) A Kormány felhívja a vendéglátó üzletek üzemeltetőit arra, hogy a vendéglátó üzletekben az általános közegészségügyi és járványügyi szabályokat fokozottan érvényesítsék.”

„10. § (1) A szálláshelyen – e rendelet szerinti kivétellel – tilos tartózkodni.

(2) A szálláshelyen az ott foglalkoztatottak számára megengedett a tartózkodás.

(3) A szálláshelyen az üzleti, gazdasági, továbbá oktatási tevékenység céljából érkező személyek tartózkodása megengedett.

(4) A szálláshelyen a Magyar Honvédség, illetve a rendvédelmi szervek állományába tartozó, szolgálati feladatok ellátása érdekében elhelyezett személyek, továbbá a kirendelt egészségügyi dolgozók tartózkodása megengedett.

(5) A szálláshelyen a koronavírus ellen védett személy, valamint a felügyelete alatt lévő tizennyolcadik életévét be nem töltött személy tartózkodása megengedett.

(6) A (3) és a (4) bekezdés kivételével, a szálláshely üzemeltetője vagy vezetője, illetve az üzemeltető vagy a vezető alkalmazottja megtagadja a szálláshelyre történő bejelentkezését annak, aki a koronavírus elleni védettséget vagy az életkorát e rendeletben meghatározott módon nem igazolja.

(7) A szálláshelyen foglalkoztatott személy számára a maszkhasználat szabályait a szálláshely vezetője határozza meg, azzal, hogy

a) a szálláshelyen foglalkoztatott személy, ha a koronavírus elleni védetség e rendeletben meghatározott módon a szálláshely vezetője felé nem igazolja, köteles a szálláshely vendégek által látogatható területein és helyszínein az 1. § (1) bekezdésében meghatározott módon maszkot viselni,

b) a maszkhasználatot nem tilthatja meg.

(8) A szálláshelyen vendégként tartózkodó személy nem köteles maszkot viselni.

(9) Az 5. § (1)–(3) bekezdésére figyelemmel a szálláshelyen tilos zenés, táncos rendezvényt szervezni, illetve tartani.

(10) A 6. § (3) bekezdésére figyelemmel a szálláshelyen családi esemény vagy magánrendezvény abban az esetben szervezhető, illetve tartható, ha azon az egy időben jelenlévők száma nem haladja meg a tíz főt.”

„12. § (1) Az e rendeletben meghatározott kivétellel tilos

a) az előadó-művészet valamennyi ágának fellépése céljából megtartott eseménynek, függetlenül annak nyilvánosságától (így különösen színház, tánc-, zeneművészet, cirkusz),

b) a mozinak,

c) az edző- és fitneszteremnek,

d) az uszodának,

e) a közfürdőnek,

f) a jégpályának,

g) az állatkertnek, a vadasparknak,

h) a kalandparknak, a vidámparknak,

i) a játszóháznak és

j) a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló törvényben meghatározott

ja) muzeális intézménynek,

jb) nyilvános könyvtári ellátást biztosító intézménynek,

jc) kép- és hangarchívumnak,

jd) közművelődési intézménynek,

je) közösségi színtérnek és

jf) integrált kulturális intézménynek

a látogatása és e helyszíneken – az ott foglalkoztatottak kivételével – a tartózkodás.

(2) A szálláshelyen

a) a 10. § (3) és (4) bekezdése szerint jogszerűen tartózkodó vendég, ha koronavírus ellen védett személy, valamint

b) a 10. § (5) bekezdése szerint jogszerűen tartózkodó vendég

a szálláshelyen található, (1) bekezdés szerinti helyszíneket látogathatja.

(3) Hatályon kívül.

(3a) Az (1) bekezdés szerinti helyszíneket – az edző- és fitneszterem, az uszoda és a jégpálya kivételével – a koronavírus ellen védett személy, valamint a felügyelete alatt lévő tizennyolcadik életévét be nem töltött személy látogathatja.

(4) A jégpályák, az uszodák, az edző- és fitnesztermek és a sportlétesítmények

a) a sportról szóló törvény szerint versenyszerűen sportoló tizennyolcadik életévét be nem töltött személy és az őt felkészítő sportszakember számára edzésen vagy sportrendezvényen való részvétel céljából, valamint

b) a koronavírus ellen védett személy számára

látogathatóak.

(4a) A (4) bekezdés szerinti helyszínre történő beléptetést megelőzően a sportról szóló törvény szerint versenyszerűen sportoló tizennyolcadik életévét be nem töltött személy életkorát és versenyszerű sportoló minőségét, valamint az őt felkészítő sportszakember e minőségét igazolja.

(4b) A (4) bekezdés szerinti helyszín üzemeltetője vagy vezetője, illetve az üzemeltető vagy a vezető alkalmazottja annak, a sportról szóló törvény szerint tizennyolcadik életévét be nem töltött versenyszerűen sportolónak, valamint őt felkészítő sportszakembernek a beléptetését megtagadja, valamint a látogatás megkezdését megakadályozza, aki a (4a) bekezdésben foglaltakat nem igazolja.

(4c) A (3a) és a (4) bekezdés szerinti helyszín üzemeltetője vagy vezetője, illetve az üzemeltető vagy a vezető alkalmazottja – a (4a) bekezdés szerinti kivétellel – annak a beléptetését megtagadja, valamint a látogatás megkezdését megakadályozza, aki

- a) a koronavírus elleni védettségét vagy
- b) az életkorát

e rendeletben meghatározott módon nem igazolja.

(4d) A (3a) és a (4) bekezdés szerinti helyszínen foglalkoztatott személy számára a maszkhasználat szabályait a (3a) és a (4) bekezdés szerinti helyszín vezetője határozza meg, azzal, hogy

- a) a (3a) és a (4) bekezdés szerinti helyszínen foglalkoztatott személy, ha a koronavírus elleni védettséget e rendeletben meghatározott módon a (3a) és a (4) bekezdés szerinti helyszín vezetője felé nem igazolja, köteles a (3a) és a (4) bekezdés szerinti helyszín látogatók által látogatható területein és helyszínein az 1. § (1) bekezdésében meghatározott módon maszkot viselni,
- b) a maszkhasználatot nem tilthatja meg.

(4e) Az (1) bekezdés szerinti helyszíneken – az edző- és fitneszterem, az uszoda és a jégpálya kivételével – a koronavírus ellen védett személy, valamint a felügyelete alatt lévő tizennyolcadik életévét be nem töltött személy nem köteles maszkot viselni. Az edző- és fitneszteremben, az uszodában, a jégpályán, valamint a sportlétesítményben a koronavírus ellen védett személy, valamint a sportról szóló törvény szerint tizennyolcadik életévét be nem töltött versenyszerűen sportoló, valamint őt felkészítő sportszakember nem köteles maszkot viselni.

(4f) A (3a) bekezdés szerinti helyszínen este 11 óra és reggel 5 óra között – az ott foglalkoztatottak kivételével – tilos tartózkodni.

(4g) A (4) bekezdés szerinti helyszínen este 11 óra és reggel 5 óra között kizárólag az ott foglalkoztatott, továbbá – edzésen vagy sportrendezvényen való részvétel céljából – a sportról szóló törvény szerint versenyszerűen sportoló

- a) tizennyolcadik életévét be nem töltött személy, és az őt felkészítő sportszakember, valamint
- b) koronavírus ellen védett személy és az őt felkészítő sportszakember tartózkodhat.

(5) Az (1) bekezdés j) pontja szerinti intézmény

- a) a felnőttképzésről szóló törvény vagy
- b) a szakképzésről szóló törvény

szerinti képzés megtartása céljából látogatható, ott a képzés időtartama alatt a képzésen résztvevők és az oktatók tartózkodása megengedett.”

„13. § A 12. § szerinti védelmi intézkedés betartatásáról a 12. § (1) bekezdése szerinti helyszínek üzemeltetője, illetve vezetője köteles gondoskodni.”

[47] 3. Az R1. támadott rendelkezései közül az alábbiak 2021. május 10. napján a következők szerint módosultak:

„12. § (4) A jégpályák, az uszodák, az edző- és fitnesztermek és a sportlétesítmények

- a) a sportról szóló törvény szerint versenyszerűen sportoló tizennyolcadik életévét be nem töltött személy és az őt felkészítő sportszakember számára edzésen vagy sportrendezvényen való részvétel céljából,
- b) a koronavírus ellen védett személy számára, valamint,
- c) testnevelés óra, sportszakkör (ideértve az iskolai sportkör) vagy sportoktatás keretében a gyermekek, illetve a tanulók számára a testnevelés óra, sportszakkör (ideértve az iskolai sportkör) vagy sportoktatás vezetője kíséretében látogathatóak.

[...]

12. § (4c) A (3a) és a (4) bekezdés szerinti helyszín üzemeltetője vagy vezetője, illetve az üzemeltető vagy a vezető alkalmazottja – a (4a) bekezdés szerinti kivétellel – annak a beléptetését megtagadja, valamint a látogatás megkezdését megakadályozza, aki

- a) a koronavírus elleni védettségét az e rendeletben meghatározott módon,
- b) az életkorát az e rendeletben meghatározott módon vagy
- c) a (4) bekezdés c) pontja esetében a testnevelés óra, sportszakkör (ideértve az iskolai sportkör) vagy sportoktatás tényét nem igazolja.”

III.

- [48] 1. Az Abtv. 26. § (2) bekezdése alapján kivételesen akkor terjeszthető elő alkotmányjogi panasz, ha az alaptörvény-ellenes jogszabály rendelkezésének alkalmazása vagy hatályosulása folytán közvetlenül, bírói döntés nélkül következett be a jogsérelem, és nincs a jogsérelem orvoslására szolgáló jogorvoslati eljárás, vagy a jogorvoslati lehetőségeit az indítványozó már kimerítette.
- [49] Az R1. támadott rendelkezései vonatkozásában a közvetlen alkalmazás törvényi feltételei fennállnak. Azok ugyanis minden más állami aktus közbejötté nélkül érvényesülnek, az indítványozók által állított jogsérelmet maguk a támadott előírások okozzák, tehát azok az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti panasszal támadhatók {vö. 33/2015. (XII. 3.) AB határozat, Indokolás [14]; 3103/2016. (V. 24.) AB végzés, Indokolás [10]}.
- [50] A kivételes panasz esetében – mivel az közvetlenül a norma ellen irányul – különös jelentősége van az érintettség vizsgálatának, mert az indítványozó alapjogában való személyes, közvetlen és aktuális sérelme különbözteti meg a kivételes panaszt az actio popularistól. A személyes érintettség az indítványozó alapjogát érintő sérelmet jelent, ám az indítványozó nem csak akkor érintett személyesen, ha ő a norma címzettje. Ha a norma címzettje harmadik személy, a személyes érintettség követelménye akkor teljesül, ha az indítványozó alapjogi pozíciója és a norma között szoros kapcsolat áll fenn.
- [51] Az Abtv. 26. § (2) bekezdése által kifejezetten nevesített közvetlenség követelménye szempontjából az a meghatározó, hogy a kifogásolt jogszabályi rendelkezés érinti-e az indítványozó alapjogát; végül az aktuális érintettség követelménye azt jelenti, hogy az érintettségnek az alkotmányjogi panasz benyújtásakor fenn kell állnia. Azt, hogy az indítványozó aktuális sérelme fennáll-e, csak a konkrét esetben lehet eldönteni {vö. 3110/2013. (VI. 4.) AB határozat, Indokolás [27]–[31]}. Az indítványozók panaszaikban egyértelműen nyilatkoztak arról, hogy az oltást nem vették fel, védettségi igazolvánnyal nem rendelkeznek, ezért az Alkotmánybíróság az indítványozók érintettségét megállapíthatónak látta.
- [52] A személyes és közvetlen érintettséggel összefüggésben a panaszoknak a gyermekeket ért állítólagos diszkriminációra és azon keresztül az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdésében foglalt jogainak sérelmére irányuló elemei tekintetében az indítványozók személyes és közvetlen érintettsége nem állapítható meg. Ilyen tartalmú indítvány előterjesztője ugyanis csak a felvetett jogkorlátozás elszenvedője lehet, tehát ezen panaszra vonatkozásában a gyermek, aki törvényes képviselője útján nyújthat be alkotmányjogi panaszt. Az indítvány4. azonban erre utalást nem tartalmaz, ezért ezen indítványelem érdemi elbírálásra alkalmatlan.
- [53] 2. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint alkotmányjogi panaszt a 26. § (2) bekezdésében meghatározott esetben az alaptörvény-ellenes jogszabály hatálybalépésétől számított száznyolcvan napon belül lehet írásban benyújtani. Mivel az R1. védettségi igazolvánnyal összefüggő első, az indítványokkal támadott rendelkezései 2021. május 1. napjától hatályosak, e követelménynek az alkotmányjogi panaszok megfelelnek.
- [54] 3. Az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti panasz is csak az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának sérelmére alapítható {3232/2021. (VI. 4.) AB végzés, Indokolás [9]; 3238/2021. (VI. 4.) AB végzés, Indokolás [17]}.
- [55] 3.1. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint nem hordoz az indítványozó Alaptörvényben foglalt jogosultságának minősülő tartalmát az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése {3093/2018. (III. 26.) AB határozat, Indokolás [35]}, a XI. cikk (2) bekezdése {9/2019. (III. 22.) AB határozat, Indokolás [65]}, a XX. cikk (2) bekezdése {3292/2017. (XI. 20.) AB határozat (a továbbiakban: Abh1.), Indokolás [19]} és a XXVI. cikke {3286/2019. (XI. 5.) AB végzés, Indokolás [16]}, ezért ezen, az indítvány3.-ban megjelenő panaszok érdemi elbírálásra nem alkalmasak.
- [56] 3.2. Az alkotmányjogi panasz eljárásban folytatott vizsgálat mércéje minden esetben az Alaptörvény, ez következik az Abtv. 26. § (2) bekezdés a) pontjának „alaptörvény-ellenes jogszabály” fordulatából: az Alkotmánybíróság ugyanis „a panasz eljárásban – mint az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve – alkotmányossági szempontú vizsgálatot folytathat le {3179/2013. (X. 9.) AB végzés, Indokolás [7]}” {3079/2021. (III. 4.) AB végzés, Indokolás [23]}. Ennek megfelelően azok az indítványok, amelyek a támadott szabályozás Alaptörvényen kívüli jogforrásokkal – így a GDPR-al és az Fttv.-vel, az ET közgyűlési határozattal, az EJENY-nyel, az Egységokmánnyal, a Chartával, az Oviedói Egyezményvel, a Gyermekjogi Egyezményvel, illetve az EJEB döntéseivel – való összeütközésére hivatkoznak, érdemi elbírálásra ugyancsak alkalmatlanok.

- [57] 3.3. Az indítvány3.-ban megjelenített további alaptörvényi rendelkezések közül a VI. cikk (1) bekezdésével, a X. cikk (1) bekezdésével, a XI. cikk (1) bekezdésével és XX. cikk (1) bekezdésével összefüggésben bemutatott korlátozásokat a jogalkotó 2020. november 11-ével vezette be, ezek felhívásával az indítványozó azt mutatja be, hogy értelmezése szerint a diszkriminatív szabályok milyen alaptörvényi rendelkezéseket érintenek. Az indítvány tehát az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdésén keresztül állítja ezen alaptörvényi rendelkezések sérelmét, ekképpen a XV. cikk keretében lefolytatandó vizsgálat keretében bírálандók el.
- [58] 3.4. Az Alaptörvény II. cikkének sérelme az indítvány2., az indítvány3., az indítvány4. és az indítvány6.-ban két vonatkozásban jelenik meg.
- [59] Egyrészt a diszkriminatív érveléssel összefüggésben, a XV. cikk (1) és (2) bekezdése mellett ezen alaptörvényi rendelkezésre is hivatkoznak az indítványozók. E tekintetben az Alkotmánybíróság emlékeztet azon gyakorlatára, amely szerint „az emberi méltósághoz való jogot tekinti az általános jogegyenlőség forrásának. Ez ugyanakkor azt is jelenti, hogy az Alaptörvény II. cikkének immanens tartalmi eleme, hogy az önkényes – tehát észszerű, kellő súlyú alkotmányos indok nélküli – megkülönböztetéstől mentesen érvényesüljön. Más szavakkal, az emberi méltósághoz való jog speciális megnyilvánulása az alkotmányozó hatalom által az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésében immáron külön is nevesített általános jogegyenlőség.” {3157/2018. (V. 16.) AB határozat, Indokolás [32]} A 3206/2014. (VII. 21.) AB határozat (a továbbiakban: Abh2.) indokolásának [23] bekezdése szerint „az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésében foglalt általános egyenlőségi szabály [...], amely a jogrend valamennyi szabálya tekintetében azért biztosítja az egyenlően kezelés követelményét, mert az egyenlőség végső forrása az egyenlő emberi méltóság” {idézi ugyancsak: 2/2021. (I. 7.) AB határozat, Indokolás [105]}. Minthogy az egyenlően kezelés követelménye a jogrend valamennyi szabályára kiterjed, az szükségképpen felöleli az alapjogok egyenlő biztosítását is. Ekképpen nemcsak az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésének, hanem e cikk (2) bekezdésének alapja is az emberi méltósághoz való jog. Azon indítványelemek tehát, amelyek a panaszok által megvalósulni vélt diszkriminációval összefüggésben az Alaptörvény II. cikkére utalnak, az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdésére vonatkozó vizsgálat keretében értékelendők.
- [60] Másrészt az indítvány2., indítvány4. és az indítvány6. az Alaptörvény II. cikkében foglalt emberi méltósághoz való jog részemét képező önrendelkezési jog sérelmét is állítja, mert a védettségi igazolvánnyal járó előnyökhöz való hozzáférés – és azokon keresztül a társadalmi életben való teljes körű részvétel lehetősége – kényszerítő erejűvé teszi az oltás felvételét, azaz nincs „valódi” önkéntesség. Ezen indítványelemek tehát az Alaptörvény II. cikkét a XV. cikktől függetlenül hívják fel, s ezért mint az indítványozók Alaptörvényben foglalt jogosultságai alkotmányjogi panaszjelzés alapját képezhetik.
- [61] 3.5. Valamennyi indítvány hivatkozik az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésében rögzített diszkrimináció-tilalom megsértésére. Az indítvány1., indítvány2. és indítvány4. emellett felhívja az Alaptörvény törvény előtti egyenlőséget kimondó XV. cikk (1) bekezdését is. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdése olyan alanyi jogosultságot – nevezetesen az egyenlőséghez való jogot – hordoznak, amely az indítványozók Alaptörvényben biztosított jogának minősülnek {17/2021. (V. 13.) AB határozat, Indokolás [30]}, erre tekintettel a befogadásnak ezen feltétele teljesül valamennyi panasz vonatkozásában.
- [62] 4. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdése értelmében csak a határozott kérelmet tartalmazó alkotmányjogi panasz fogadható be, ezért az Alkotmánybíróság megvizsgálta e feltételek teljesülését is.
- [63] Az indítványozók megjelölték az Alaptörvény megsérteni vélt rendelkezéseit, az indítványok kifejezett kérelmet tartalmaznak a sérelmezett jogszabályi rendelkezések megsemmisítésére. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjában foglalt indokolási kötelezettség követelményének azonban csak részben felelnek meg az alkotmányjogi panaszok. Az Alaptörvény III. cikk (2) bekezdésével összefüggésben felhívott önkéntes hozzájárulás nélküli, emberen végzett orvosi vagy tudományos kísérlet tilalmának megsértésével kapcsolatos indítványelemet egyik indítvány sem támasztotta alá érdemi indokolással, de még csak nem is valószínűsítette ennek a lehetőségét. A tiltott emberkísérlettel kapcsolatos indítványelemek a gondolat pusztá felvetésén túl alkotmányjogi indokolást nem tartalmaznak. Az elégtelen alkotmányjogi indokolás az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az érdemi elbírálás akadályát jelenti {3015/2015. (I. 27.) AB végzés, Indokolás [13]; 3119/2020. (V. 8.) AB végzés, Indokolás [7]}.

- [64] 5. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság feltételeként határozza meg, hogy az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. A feltételek meglétének vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [65] A diszkrimináció-tilalommal kapcsolatos indítványelemek vonatkozásában az Alkotmánybíróság alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésnek tekinti, hogy a védettségi igazolvánnyal rendelkezők számára biztosított, a járványügyi korlátozásokat érintő kedvezmények, korlátozás alóli mentességek az Alaptörvény XV. cikk sérelmét megvalósítják-e. Erre figyelemmel az alkotmányjogi panaszokat – azok egyesítését követően – az Alkotmánybíróság tanácsa befogadta.
- [66] 6. Az Alkotmánybíróság észlelte a támadott rendelkezések részleges hatályvesztését [lásd a határozat indokolásának I/2. pontját (Indokolás [2] és köv.)], ez azonban az Abtv. 64. § e) pontjában megfogalmazott kivétel-szabályra tekintettel nem eredményezte az e rendelkezésekre vonatkozó érdemi vizsgálat elmaradását.

IV.

- [67] Az indítványok az alábbiak szerint nem megalapozottak.
- [68] 1. Az indítványozók megjelöltek olyan alapvető jogokat, amelyeket az általuk diszkriminatívnak tekintett rendelkezések érintenek, így az Alaptörvény II. cikkét, III. cikk (1) bekezdését, VI. cikk (1) bekezdését, XI. cikk (1) bekezdését és XX. cikk (1) bekezdését.
- [69] Az Alkotmánybíróság azonban nemcsak a diszkrimináció által érintett jogosultság alapjogi jellegét, hanem a megkülönböztetés alapját jelentő védett tulajdonságot is vizsgálja az alkalmazandó teszt kiválasztásához. Az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdése „az abban említett tulajdonságok alapján történő különbségtételt tiltja (a felsorolás nem taxatív, hanem nyitott, az úgynevezett »egyéb helyzet« szerinti különbségtétel is tiltott)” [33/2019. (XI. 27.) AB határozat, Indokolás [72]].
- [70] Az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésében „tételesen felsorolt tulajdonságok mellett az »egyéb helyzet szerinti különbségtétel« fordulat nyújt garanciát ahhoz, hogy az előre nem látható, de a felsorolásban szereplő tulajdonságokhoz döntő hasonlóságot mutató helyzetben élő személyeket se érhesse hátrányosan sújtó különbségtétel. Ez a fordulat ad lehetőséget az Alkotmánybíróságnak arra, hogy a társadalom aktuális változásaira időszzerűen reagálva mindig maga határozhassa meg, melyek a társadalom sérülékeny csoportjai, vagyis mely csoporthoz tartozók tekinthetők kiszolgáltatottnak, kirekesztettnek, illetve folyamatos, és indokolatlan hátránnyal sújtottaknak.” {Abh2., Indokolás [27] és 3003/2021. (I. 14.) AB határozat (a továbbiakban: Abh3.), Indokolás [36]} „Az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdése ennek megfelelően egy nyílt felsorolást tartalmaz, ám ez a nyílt felsorolás korlátlanul nem bővíthető. Nem nyújt védelmet olyan személyeknek, akiket valamely szabály ugyan éppen hátrányosan érint, de mégsem diszkriminál. Az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésében garantált diszkriminációtilalom ugyanis csupán olyan élethelyzeteket ölelhet át, amelyekben az emberek önazonosságát, identitását meghatározó lényegi tulajdonságuk miatt előítéllettel, vagy társadalmi kirekesztéssel néznek szembe. Vagyis a diszkriminációtilalom alkotmányos klauzulája elsődlegesen a társadalom személyben rejlő és tetszés szerint nem változtatható tulajdonság mentén elkülönülő csoportjainak védelmét szolgálja.” {Abh2., Indokolás [27] és azt idézve a 3188/2017. (VII. 21.) AB határozat, Indokolás [19]}
- [71] 2. Az R1. szerinti értelemben vett védettség megszerzésével összefüggésben az oltás felvételével kapcsolatos tudati viszonyulás vizsgálendő annak megítéléséhez, hogy az az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdése szerinti „egyéb helyzetnek” tekinthető-e. A járványhelyzet köztudomású társadalmi hatásait – így különösen az ahhoz kapcsolódó félelmeket, a korlátozások okozta lelki terheket – az oltások hatásosságával, biztonságosságával kapcsolatos, a nyilvánosságban is megjelenő álláspontokat, meggyőződést, az oltás biztonságos és/vagy hatékony jellegének elfogadását az Alkotmánybíróság az egyén olyan tulajdonságának tekinti, amely az adott körülmények között az ember önazonosságát is érintheti. Erre figyelemmel a védettség megszerzésével összefüggésben az oltás felvételével kapcsolatos tudati viszonyulást, meggyőződést az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdése szerinti „egyéb helyzet”-nek tekintette, és a támadott szabályozás Alaptörvénnyel való összhangját az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdése alapján értékelte.
- [72] E helyütt utal az Alkotmánybíróság azon álláspontjára, hogy „[a] legtöbb alapjogsértés vizsgálható tehát az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdése alapján, mivel eszerint az alapjogokat mindenféle faji, szín szerinti, nemi,

fogyatékoság szerinti, nyelvi, vallási, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti megkülönböztetés nélkül biztosítani kell mindenkinek. Az alapjogok esetében ugyanakkor az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése szerinti alapjogi teszt a mérvadó a korlátozhatóságuk tekintetében, és elsődlegesen az garantálja, hogy az alapjogok biztosításában ne lehessen ilyen megkülönböztetést alkalmazni. Ez azt jelenti, hogy nem fogadható el szükségesnek olyan alkotmányos cél, amely diszkriminációt valósít meg, és arányosnak az olyan korlátozás, amely diszkriminatív helyzetet eredményez.” {6/2018. (VI. 27.) AB határozat, Indokolás [39], utóbb megerősítve 11/2018. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [21]}

[73] A diszkriminációs ügyekben a szükségességi-arányossági próbát megelőzi annak vizsgálata, hogy fennáll-e az állított korlátozás, s ha fennáll, akkor az hátrányos-e az indítványozó(k) számára, valamint az is, hogy az érintettek homogén csoportba tartoznak-e (Abh3., Indokolás [38]).

[74] 3. Az Alkotmánybíróság nem hagyhatja figyelmen kívül a konkrét ügyben azt sem, hogy az R1.-et a Kormány nem normál jogrendben, hanem az Alaptörvény veszélyhelyzeti jogalkotásra vonatkozó, 53. cikk (2) bekezdése alapján alkotta meg. A veszélyhelyzet egyike az Alaptörvény által szabályozott különleges jogrendi alakzatoknak, ezért irányadó arra az Alaptörvény 54. cikk (1) bekezdése is, amely szerint „[k]ülönleges jogrendben az alapvető jogok gyakorlása – a II. és a III. cikkben, valamint a XXVIII. cikk (2)–(6) bekezdésében megállapított alapvető jogok kivételével – felfüggeszhető vagy az I. cikk (3) bekezdése szerinti mértéken túl korlátozható”.

[75] 4. Az Alkotmánybíróság a 23/2021. (VII. 13.) AB határozatban (a továbbiakban: Abh4.) értelmezte az Alaptörvény 54. cikk (1) bekezdését, azaz adott választ arra a kérdésre, hogy az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése szerinti általános alapjogkorlátozási – más néven a szükségességi-arányossági teszt – járványügyi védekezés miatt kihirdetett veszélyhelyzet időszaka alatt milyen tartalommal érvényesül. Az Alkotmánybíróság rögzítette, hogy „[e]bben a tekintetben az Alaptörvény az alapjogok gyakorlásába kétfajta beavatkozást enged meg. Egyfelől lehetőséget biztosít az alapjogok gyakorlásának felfüggesztésére, ami lényegében olyan erős korlátozást jelent, mely miatt az alapjog átmenetileg egyáltalán nem gyakorolható. Ennél enyhébb korlátozásnak minősül, amikor az I. cikk (3) bekezdése szerinti mértéken túl korlátozhatja a jogalkotó egy alapjog gyakorlását. A felfüggesztés vagy korlátozás mindkét esetben legfeljebb addig állhat fenn, amíg a rendkívüli jogrend elrendelésének feltételei fennállnak, és a rendkívüli jogrend kihirdetésre is került. Az arányosság garanciája [...] ebben a tekintetben tehát az intézkedés fogalmilag határozott időbeliségében valósul meg. A jogalkotó feladata annak eldöntése, hogy a különleges jogrend elrendelésének feltételei fennállnak-e, és ezzel párhuzamosan indokolt-e az ilyen jogrend szerinti rezsim alapján az alapjogok korlátozása, valamint milyen mértékű alapjogkorlátozás indokolt.

Az Alaptörvény 54. cikk (1) bekezdése ugyanakkor nem adott parttalan felhatalmazást a jogalkotónak. Önmagában abból a körülményből, hogy az Alkotmánybíróság működése különleges jogrend idején sem korlátozható [54. cikk (2) bekezdés], következik, hogy az Alaptörvény alkotmányossági kontrollt biztosít különleges jogrend idejére is. Ahogy arra a 15/2021. (V. 13.) AB határozat rámutatott: »az alkotmányozónak nem volt célja a különleges jogrendi jogalkotót felhatalmazni sem arra, hogy a veszély leküzdésével össze nem függő alapjogkorlátozást vezessen be, sem arra, hogy egyes alapjogokat jobban korlátozzon, mint amennyire a rendkívüli körülmény indokolja. A korlátlan vagy korlátozhatatlan hatalom eleve ellentétes az Alaptörvény szellemiségével, még különleges jogrend idején is.« (Indokolás [33]) Az adott ügyben az Alkotmánybíróság arra következtetett, hogy a »veszélyhelyzeti kormányrendelet alapjogot korlátozó szabálya tartalmi alkotmányossági vizsgálat alá vonható« (Indokolás [37]). Különleges jogrend idején a jogalkotó az Alaptörvény 54. cikk (1) bekezdése alapján, az ott meghatározott kivételektől eltekintve hozhat olyan rendkívüli intézkedéseket, amelyek ideiglenesen valamely alapjog gyakorlásának teljes felfüggesztésével járnak. Az ilyen rendelkezések célszerűségét az Alkotmánybíróság nem vitathatja, az viszont már alkotmányossági kérdés, hogy a jogkorlátozás megmarad-e az Alaptörvény keretei között.” (Abh4., Indokolás [24]–[25])

[76] Az Alkotmánybíróság tehát – módosított tartalommal ugyan – de veszélyhelyzet idejére is fenntartotta a hatáskörét a jogalkotás alkotmányosságának vizsgálatára. Elismerte a jogkorlátozás legitím céljaként a koronavírus-járvány leküzdését, ezen belül az egészségügyi, társadalmi és gazdasági hatásainak a csökkentését, a károk enyhítését (Abh4., Indokolás [26]).

- [77] 5. A fentiek előrebocsátása után az Alkotmánybíróság a jelen ügyben az alábbi következtetéseket rögzíti.
- [78] 5.1. A diszkriminációval kapcsolatos eljárások első lépése annak vizsgálata, hogy az indítvány által felvetett megkülönböztetés valós-e, fennáll-e {lásd például: 24/2019. (VII. 23.) AB határozat, Indokolás [76]}. A jelen ügyben támadott jogszabályi rendelkezések az R1.-ben megjelölt szolgáltatásokhoz való hozzáférésben megkülönböztetik a védettségi igazolvánnyal rendelkező és nem rendelkező természetes személyeket. Mivel a védettségi igazolvánnyal nem rendelkezők nem élvezhetik e szolgáltatásokat, a szabályozás rájuk nézve hátrányosnak minősül.
- [79] 5.2. Az indítványozók az oltást felvett, illetve a fertőzésen átesett személyeket és az oltási programban részt nem vett személyeket egymással azonos helyzetben lévőeknek tekintik. Ezzel kapcsolatban az Alkotmánybíróság elsőként azt hangsúlyozza, hogy az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésén nyugvó csoportképzés szempontjából annak van jelentősége, hogy értékelhető, pozitív (köz)egészségügyi hatással bírnak-e az R1. szerinti értelemben védettségre jogosító körülmények: legalább az első oltás felvétele vagy pedig a fertőzés okozta betegségen való átesés. Amennyiben ezek alkalmasak arra, hogy csökkentsék a megfertőződésnek, a fertőzés továbbadásának, illetve annak az esélyét, hogy megfertőződés esetén a betegség súlyos – kórházi ápolást indokoló – vagy akár halálos eredményre vezető – szövődményekkel folyjon le, akkor a védettségi igazolvány birtokosainak helyzete nem azonos azokéval, akik a védettségi igazolványra nem jogosultak.
- [80] Minthogy a fenti mérlegelés nem választható el tudományos – virológiai, biológiai, orvostudományi – szakkérdésektől, az Alkotmánybíróság emlékeztet a hasonló ügyekben kialakított gyakorlatára, miszerint az egészségügyi beavatkozásokkal kapcsolatos szaktudományos kételyek megítélése és a versengő álláspontok közti választás kívül esik a kompetenciáján {39/2007. (VI. 20.) AB határozat (a továbbiakban: Abh5.) ABH 2007, 464, 484} a felhívott határozatot az Alaptörvény hatálybalépése után megerősítette a 3080/2019. (IV. 17.) AB határozat (a továbbiakban: Abh6.), illetve az „Alaptörvény értelmében az alkotmánybírósági eljárás célja nem lehet az, hogy a tudományos oldalról vitatott kérdésekben állást foglaljon” (Abh1., Indokolás [23]). Az Alkotmánybíróság hasonló ügyekben arra is rámutatott, hogy „a természettudományos ismeretekkel összefüggő alkotmányossági problémák megoldásához a szaktudományos álláspontoknál szélesebb vizsgálódás lehet szükséges” (Abh5., ABH 2007, 464, 484). E kiterjesztett vizsgálat keretében az Alkotmánybíróság az adott időpontban „meghatározó tudományos világkép” figyelembevételével járt el, amelynek forrásaként például az Egészségügyi Világszervezet (a továbbiakban: WHO) vonatkozó dokumentumaira támaszkodott (Abh5., ABH 2007, 464, 484). Az e-cigaretákkal kapcsolatos alkotmányossági kérdések megítélése során is elzárkózott az Alkotmánybíróság a szaktudományos kérdésekben való állásfoglalástól. „Ugyanakkor az értelmezési tartományba be kellett emelni az e-cigaretta-fogyasztás mértékadó nemzetközi fórum általi megítélését.” (Abh1., Indokolás [23]) Az idézett határozatában az Alkotmánybíróság a WHO és az Európai Unió ajánlásait, keretegyezményeit és más jogpolitikai dokumentumait tekintette át (Abh1., Indokolás [24]–[27]).
- [81] Kifejezetten a – gyermekkori – védőoltások alkotmányjogi megítélésével is többször foglalkozott már az Alkotmánybíróság. E tekintetben kiemelkedő jelentőségű az, hogy „az alkotmánybírósági eljárás során nem kérdőjelezhető meg, hogy a védőoltások (köztük az életkorhoz kötött védőoltások) az emberi szervezet fertőző betegségekkel szembeni ellenálló képességének fokozását és a fertőző megbetegedések elterjedésének megelőzését szolgálják. Tehát egyfelől az egyént (a gyermeket) védik a fertőzéstől, másfelől a gyermeket körülvevő kisebb közösséget, valamint az egész társadalmat a járványok megjelenésétől.” (Abh6., Indokolás [43])
- [82] 5.3. Az Alkotmánybíróság a konkrét ügyben való csoportképzés megalapozott eldöntéséhez ezért elsősorban abból indult ki, hogy valamennyi Magyarországon alkalmazott vakcina rendelkezik az Országos Gyógyszerészeti és Élelmezés-egészségügyi Intézet engedélyével. Ezek mindegyikét alkalmasnak találta az erre illetékes magyar hatóság arra, hogy elősegítse a védettség kialakulását a fertőzéssel szemben.
- [83] Mindezek mellett az Alkotmánybíróság áttekintette a mértékadó nemzetközi fórumok koronavírus oltásokkal kapcsolatos jogpolitikai dokumentumait, ajánlásait, álláspontját is.
- [84] A WHO a honlapján hirdeti, hogy a koronavírus-világjárvány leküzdésének elsődleges eszköze a biztonságos és hatékony oltásokhoz való méltányos és igazságos hozzáférés, ezért a WHO támogatja a vakcinákkal kapcsolatos kutatásokat és fejlesztéseket, azok gyártását és felhasználását (lásd: <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/covid-19-vaccines>).

- [85] A Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (a továbbiakban: OECD) is hangsúlyozza, hogy „a globális tudományos közösségben széles körben elfogadott, hogy a COVID-19 járvány legyőzésének leghatékonyabb módja a lakosság tömeges átoltottságának világszerte való elérése” (*Enhancing public trust in COVID-19 vaccination: The role of governments*, OECD, 2021 – https://read.oecd-ilibrary.org/view/?ref=1094_1094290-a0n03doefx&title=Enhancing-public-trust-in-COVID-19-vaccination-The-role-of-governments&_ga=2.142315570.1075585208.1627418280-45660234.1627418280).
- [86] Az ET közgyűlési határozata – amelyet az egyik indítvány is felhívott és amely a koronavírus ellen beoltottak, be nem oltottak közti diszkrimináció, azaz hátrányos megkülönböztetés megelőzésére szólítja fel az ET tagállamait – is a világjárvány legyőzésének hatékony eszközeként kezeli az oltást, amelynek világszinten egyenlő elosztásának fontosságára is figyelmeztet.
- [87] Az Európai Unió a koronavírus-világjárvány elleni védekezés legfontosabb eszközeként kezeli az oltási programot. Az Európai Bizottság 2020. június 1. napján tette közzé a COVID-19-oltóanyagokra vonatkozó uniós stratégiát, amely szerint „[a] Covid19-világjárvány roppant emberi és gazdasági költségeket ró az Európai Unióra és a világra. A válság tartós megoldása minden bizonnyal a vírus elleni hatékony és biztonságos oltóanyag kifejlesztésében és bevetésében rejlik.” [COM(2020) 245 – A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, az Európai Tanácsnak, a Tanácsnak és az Európai Beruházási Banknak a Covid19-oltóanyagokra vonatkozó uniós stratégiáról]
- [88] A ma meghatározó tudományos világkép alapján a WHO és más globális intézmények, szerveződések kampányt folytatnak a minél szélesebb körű vakcináció érdekében, mert az oltás alkalmas arra, hogy a járványt megfékezze, annak negatív társadalmi és gazdasági hatásait mérsékelje. Mindezek alapján megállapítható, hogy a magyarországi jogalkotás is ezen keretek között helyezkedik el.
- [89] A csoportképzés során az Alkotmánybíróság figyelemmel volt – az eddig áttekintett, kötelező erővel nem bíró dokumentumok mellett – az Európai Unió jogi kötőerővel rendelkező aktusaira is. A másodlagos uniós jogi források közül az Európai Parlament és a Tanács COVID-19-világjárvány idején a szabad mozgás megkönnyítése érdekében az interoperábilis, COVID-19-oltásra, tesztre és gyógyultságra vonatkozó igazolványok (uniós digitális Covid-igazolvány) kiállításának, ellenőrzésének és elfogadásának keretéről szóló 2021/953 (EU) rendelete a magyar védettségi igazolványhoz hasonló igazolvány bevezetéséről szól, amelynek célja az uniós polgárok szabad mozgásának elősegítése. A rendelet koronavírus ellen beoltottak, illetve a fertőzésen átesettek részére biztosítja az uniós digitális Covid-igazolványra való jogosultságot. E rendelet preambuluma szerint „[a]zok a személyek, akiket beoltottak, vagy akik a közelmúltban negatív Covid19 tesztteredményt kaptak, valamint akik az előző 6 hónapban felgyógyultak a Covid19-ből, a jelenlegi – és folyamatosan alakuló – tudományos bizonyítékok alapján úgy tűnik, hogy kisebb kockázattal fertőznek meg másokat a SARS-CoV-2-vel. Nem szabad korlátozni azon személyek szabad mozgását, akik – például azért, mert védettek a SARS-CoV-2-vel szemben, és nem adhatják tovább azt – megalapozott tudományos bizonyítékok alapján nem jelentenek jelentős közegészségügyi kockázatot, mivel az ilyen korlátozások nem szükségesek a közegészség védelemére vonatkozó célkitűzés eléréséhez.” [Az Európai Parlament és a Tanács 2021/953 (EU) rendelet, Preambulum (7)] Azaz az uniós jog is alacsonyabb közegészségügyi kockázatúnak ismeri el a fertőzésen átesetteket és az oltottakat azoknál, akik oltással nem rendelkeznek, illetve nem estek át a fertőzésen.
- [90] 5.4. E helyütt utal az Alkotmánybíróság a nyilvánosságban is megjelenő, a Kormány által működtetett Koronavírus Tájékoztatói Központtól, illetve az Országos Kórházi Főigazgatóságtól származó azon adatokra, amelyek alátámasztják, hogy az oltás – a teljes alapimmunizáláshoz két dózist igénylő vakcinatípusok esetében már az első adag – felvétele után nagyon csekély a valószínűsége a megfertőződésnek, még kisebb a kórházba kerülésnek és még marginálisabb az elhalálozásnak. A mutatók a második dózis beadását követően tovább javulnak.
- [91] 5.5. A kifejtettek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy azok, akik védettségi igazolvánnyal rendelkeznek, mert az oltást felvették, vagy a fertőzésen átesettek, nem alkotnak homogén csoportot azokkal, akik személyében ez a feltétel nem áll fenn. Az R1. szerinti védettséggel rendelkező személyek kisebb arányban vannak kitéve a megfertőződés veszélyének, kisebb eséllyel adják tovább a fertőzést, illetve – megfertőződés esetén – a betegség akár tünetmentesen, de valószínűsíthetően kevésbé súlyos szövődményekkel zajlik le szervezetükben.

- [92] Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben ismételten emlékeztet arra, hogy következetes gyakorlata szerint abban az esetben, ha szaktudományi kérdésekben mértékadó nemzetközi intézmény által képviselt álláspont egyértelműen azonosítható, azt elfogadja, mivel ezen álláspont szaktudományos megalapozottságának elvitatása kívül esik az Alkotmánybíróság hatáskörén (lásd különösen: Abh1., Indokolás [23] és Abh6., Indokolás [43]).
- [93] Az Alkotmánybíróság már többször kifejtette, hogy „nem minősül megengedhetetlen megkülönböztetésnek, ha a jogi szabályozás eltérő jogalanyi körre vonatkozóan állapít meg eltérő rendelkezéseket. Az egyenlőség követelménye a jog általi egyenlőként való kezelésre irányuló alkotmányos elv, amely az azonos (homogén) szabályozási körbe vont jogalanyoknak a jogokból való egyenlő részesedését védi. Ez tehát azt jelenti, hogy abban az esetben minősül alaptörvény-ellenesnek a megkülönböztetés, ha a jogszabály a szabályozás szempontjából azonos csoportba tartozó (egymással összehasonlítható) jogalanyok között tesz különbséget anélkül, hogy annak alkotmányos indoka lenne.” {Legutóbb lásd: 3073/2021. (III. 4.) AB határozat, Indokolás [19]} Amennyiben tehát különböző helyzetben lévő személyeket, csoportokat kezel eltérően a jogalkotó, a támadott szabályozás diszkriminatív jellege nem állapítható meg az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdése alapján.
- [94] Az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy a fentebb kifejtett okoknál fogva mindazok, akik az oltást beadták, hozzájárulnak nemcsak a saját, hanem szűkebb közösségük, a társadalom többi tagjának egészségének megőrzéséhez, valamint a világjárvány felszámolásával összefüggő erőfeszítésekhez és a korlátozások felszámolásához is (hasonlóan lásd a kötelező oltások szerepéről: Abh6., Indokolás [42]).
- [95] 6. A különleges jogrend módosított hatalommegosztási struktúrájából – különösen az Alaptörvény 54. cikk (2) bekezdéséből fakadóan az alkotmányossági korlátok átalakulása következik. Ennélfogva – az Abh4.-ben kimunkált tesztből kiindulva – az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 54. cikk (1) bekezdésének fényében a XV. cikk (2) bekezdése szerinti teszt keretében akkor is értékeli az időbeliség szempontját – tehát azt, hogy a jogalkotó eleget tett-e azon kötelezettségének, hogy időközönként meggyőződjön a korlátozás fenntartásának, meghosszabbításának indokoltságáról –, ha a támadott szabályozás vizsgálata az arányossági próbáig nem jut el. Ez következik az Alaptörvény 53. cikk (3) bekezdéséből, miszerint „[a] Kormány (2) bekezdés szerinti rendelete tizenöt napig marad hatályban, kivéve, ha a Kormány – az Országgyűlés felhatalmazása alapján – a rendelet hatályát meghosszabbítja”. Kétségtelen, hogy az idézett rendelkezés második fordulója nem tartalmaz határozott időtartamot, de abból – azt az első fordulattal együttesen értelmezve – következik, hogy a veszélyhelyzetben hozott kormányrendeleti jogalkotás az Országgyűlés által adott felhatalmazás alapján is csak korlátozott időtartamú lehet. Ezek előre bocsátása után a XV. cikk (2) bekezdése szerinti teszt keretében vizsgálni kell, hogy a jogalkotó eleget tett-e azon kötelezettségének, hogy a támadott szabályozást a folyamatosan változó járványügyi helyzetnek megfelelően felülvizsgálja.
- [96] A határozat indokolásának I/2. pontjában (Indokolás [2] és köv.) részletesen bemutatott szabályozási környezet – különösen a Tv1. és Tv2. határozott időre szóló felhatalmazásai az R1. hatályának meghosszabbítására – és az R1. módosításai kellően alátámasztják azt, hogy a Kormány a támadott korlátozások fenntartását a járványhelyzet alakulásához – köztük elsősorban az átoltottság mértékéhez – igazította. E helyütt utal az Alkotmánybíróság a határozat I. részében már bemutatott tényre, miszerint 2021. július 3. napjával – a 365/2021. (VI. 30.) Korm. rendelet nyomán – a támadott rendelkezések közül az R1.-nek a zenés, táncos rendezvényekre vonatkozó 6. § (2g) bekezdése, a vendéglátó üzletekre vonatkozó 8. §-a, a szálláshelyekre vonatkozó 10., 12. és 13. §-a hatályukat veszítették. Emellett rámutat az Alkotmánybíróság arra is, hogy arról, hogy a járványhelyzet alakulását jellemző mutatók közül a jogalkotó ezt tartotta a járványügyi korlátozások enyhítése szempontjából relevánsnak, a határozat indokolásának I/2. pontjában (Indokolás [2] és köv.) bemutatott jogszabályok szövegéből mindenki értesülhetett.
- [97] A kifejtettek alapján az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy a jogalkotó az Alaptörvény 53. cikk (3) bekezdéséből levezethető azon kötelezettségének, hogy a veszélyhelyzet alapjául szolgáló járványhelyzet változásai fényében rendszeresen felülvizsgálja a korlátozó intézkedések fenntartásának szükségességét, eleget tett.
- V.
- [98] 1. Az indítvány2.-ben és indítvány4.-ben megjelenő azon panaszelemek tekintetében, mely szerint sérül az indítványozók Alaptörvény II. cikkében megfogalmazott önrendelkezési joga, az alábbiakat állapította meg az Alkotmánybíróság.

- [99] 2. Az Alaptörvény 54. cikk (1) bekezdése értelmében „[k]ülönleges jogrendben az alapvető jogok gyakorlása – a II. és a III. cikkben, valamint a XXVIII. cikk (2)–(6) bekezdésében megállapított alapvető jogok kivételével – felfüggeszthető vagy az I. cikk (3) bekezdése szerinti mértéken túl korlátozható”. Az Alkotmánybíróság korábbi döntésében is megerősítette, hogy az Alaptörvény 54. cikk (1) bekezdésében kivételként megfogalmazott alapjogok érintettsége esetén az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése szerinti – tehát nem a különleges jogrendre tekintettel módosított – alapjogkorlátozási tesztet alkalmazza még abban az esetben is, ha a támadott szabályozást az Alaptörvény 53. cikk (2) alapján kibocsátott kormányrendelet hordozza: „[k]ülönleges jogrend idején a jogalkotó az Alaptörvény 54. cikk (1) bekezdése alapján, az ott meghatározott kivételektől eltekintve hozhat olyan rendkívüli intézkedéseket, amelyek ideiglenesen valamely alapjog gyakorlásának teljes felfüggesztésével járnak” (Abh4., Indokolás [25]). Mivel az indítványok ezen eleme az Alaptörvény II. cikkéből levezethető jelen ügy egészségügyi önrendelkezési joggal összefüggő, az Alaptörvény II. cikkén nyugvó eleme az Alaptörvény 54. cikk (1) bekezdésében felsorolt kivételek között szerepel, az Alkotmánybíróság azt az általános alapjogkorlátozási teszt alkalmazásával bírálta el.
- [100] 3. Az Alkotmánybíróság számos alkalommal foglalkozott már az önrendelkezési jog és annak egészségüggyel kapcsolatos jogviszonyokra konkretizált formájával, az egészségügyi önrendelkezési joggal. Az Alkotmánybíróság azt is megállapította már, hogy „az Alaptörvény II. cikke és az Alkotmány 54. § (1) bekezdése egyező tartalommal rögzíti minden ember jogát az emberi méltósághoz, így az Alkotmánybíróság nem látja indokát annak, hogy az emberi méltóság és az abból levezethető önrendelkezési jog értelmezése tekintetében a korábbi határozataiban szereplő érvek és megállapítások alkalmazhatóságától eltérjen. Ezért az Alkotmánybíróság a korábbi határozataiban az emberi méltóságra és az önrendelkezési jogra vonatkozóan megfogalmazott álláspontját jelen ügyben is irányadónak tekinti.” {24/2014. (VII. 22.) AB határozat (a továbbiakban: Abh7.), Indokolás [130]} Az önrendelkezési jog forrása az emberi méltósághoz való jog, ekképpen az önrendelkezési jog az emberi méltóság része, abból levezethető jogosultság (Abh7., Indokolás [131]). Figyelemmel arra, hogy – a határozat indokolásának V/2. pontjában (Indokolás [99]) bemutatottak szerint – az alapjog-korlátozás alkotmányosságának vizsgálati szempontrendszer az Alaptörvény II. cikke esetén normál jogrendben és különleges jogrend időszak alatt is azonos, az Alkotmánybíróság korábbi gyakorlatából indult ki az alapjog-korlátozás megítélése során.
- [101] Az emberi méltósághoz való jog mint anyajog részjogosultságaival kapcsolatban hangsúlyozta az Alkotmánybíróság, hogy „az emberi méltóság csak az élethez való joggal egységben korlátozhatatlan, azonban egyes részjogosultványai – így az önrendelkezési jog is –, más alapjogokhoz hasonlóan korlátozhatók” (Abh7., Indokolás [131]). A cselekvési autonómiával összefüggésben szintén annak korlátozhatóságára mutatott rá későbbi határozatában is az Alkotmánybíróság: „az Alaptörvény II. cikkének (emberi méltósághoz való jog) alkotmányos védelmi köréből nem az érinthetetlen »méltóságmag« állt az alkotmányossági vizsgálat középpontjában, hanem annak szelvényjogát képező önrendelkezési jog mint az emberi méltósághoz való jog korlátozható aspektusa, illetve azzal összefüggésben a cselekvési autonómia [...] állított sérelme” {19/2019. (VI. 18.) AB határozat, Indokolás [97]}. Mindezekre tekintettel az egészségügyi önrendelkezési jog korlátozásának alkotmányossága a jelen ügyben is az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése szerinti teszt alapján ítélandó meg.
- [102] 4. Az alapjog-korlátozási teszt első lépcsője annak meghatározása, hogy az indítványban szereplő alapjogba történt-e beavatkozás, azaz megállapítható-e érdemi összefüggés a támadott szabályozás és a megjelölt alapjog között {lásd például: 24/2017. (X. 10.) AB határozat, Indokolás [35]; 4/2018. (IV. 27.) AB határozat, Indokolás [53]}.
- [103] Az önrendelkezési jog lényege az egyén döntési szabadsága, amely a cselekvési autonómiájában ölt testet (vö. Abh7., Indokolás [140]). Az önrendelkezési jogba történő beavatkozásnak több szintje különböztethető meg. A legsúlyosabb és legnyilvánvalóbb az, ha a jogalkotó az egyén döntési szabadságát elvonja azáltal, hogy jogszabályba foglalt tilalmat állít fel vagy kötelezettséget ír elő. Az oltásokkal kapcsolatban ilyen lehet az, ha a jogalkotó oltás felvételét pro forma is kötelezővé teszi. A jelen ügyben ilyen körülmény nem merült fel, ezt az indítványok sem állították. Az önrendelkezési jogba történő beavatkozás további formája az, ha a jogalkotó nem expressis verbis ír elő valamilyen kötelezettséget, azonban az egyén számára a döntés szabadságát látszólagossá teszi. Ilyen eset lenne az oltásokkal kapcsolatban az, ha *de facto* kényszerítővé tenné a jogalkotó az oltás felvételét az által, hogy az attól való tartózkodás ugyan jogszerű, annak következményei azonban olyan súlyosak, hogy az elzárkózás nem valós lehetőség (például azért, mert a jogalkotó a létszükségletek kielégítését

ellehetetleníti). A jelen ügyben azt, hogy az oltás felvételének mellőzése még az R1. kifogásolt rendelkezései mellett is reális opció maradt, az indítványozók példája is alátámasztja: ha a támadott szabályozás kényszerítő erejű lett volna, akkor az indítványozók sem tudtak volna elzárkózni az oltás felvételétől. A kifogásolt szabályozási megoldás arra korlátozódott, hogy számos, a közösségi életet érintő korlátozás alóli mentesülés lehetőségét helyezte kilátásba az R1. szerinti védeettséggel nem rendelkezők számára arra az esetre, ha az oltást felveszik, ami ösztönzőleg hathat számukra. Ezért az oltással, azaz egy invazív egészségügyi beavatkozással (Abh5., ABH 2007, 464, 476) kapcsolatos mérlegelésüket a jogalkotó az általa helyesnek vélt irányba terelte. Ekképpen a tárgybéli ügy szempontjából annak van jelentősége, hogy a támadott jogszabályokban megjelenő ösztönzés releváns összefüggésbe hozható-e az önrendelkezéshez való joggal.

- [104] Minden, egyéni elhatározáshoz jogkövetkezményt rendelő szabályozás szükségképpen befolyásolja az egyén döntését, a jogrendszer ilyen szempontból bizonyos magatartásokra, ügyletekre ösztönző, míg más magatartásoktól, döntésektől elrettentő rendelkezések sokaságaként értelmezhető.
- [105] Minderre figyelemmel nem állapítható meg érdemi összefüggés a támadott szabályozás és az emberi méltósághoz való jog között, ekképpen az alapjogkorlátozás ténye – így pedig a kifogásolt rendelkezések alaptörvényellenessége – fogalmilag kizárt.

VI.

- [106] A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság az R1. támadott rendelkezései alaptörvény-ellenességének a megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt a rendelkező részben foglaltak szerint elutasította.
- [107] Az Alkotmánybíróság e határozatának a Magyar Közlönyben történő közzétételét az Abtv. 44. § (1) bekezdés második mondata alapján rendelte el.

Budapest, 2021. október 5.

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1093/2021.
Közzétéve a Magyar Közlöny 2021. évi 200. számában.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 28/2021. (XI. 5.) AB HATÁROZATA

a veszélyhelyzet idején a felsőoktatást érintő egyes szabályokról szóló 522/2020. (XI. 25.) Korm. rendelet alaptörvény-ellenességének megállapítására, megsemmisítésére, valamint alkalmazási tilalom kimondására irányuló bírói indítvány elutasításáról

Az Alkotmánybíróság teljes ülése jogszabály alaptörvény-ellenességének megállapítása iránti bírói kezdeményezés tárgyában – *dr. Dienes-Oehm Egon, dr. Juhász Imre, dr. Salamon László és dr. Szabó Marcel* párhuzamos indokolásával, valamint *dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó és dr. Schanda Balázs* különvéleményével – meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság a veszélyhelyzet idején a felsőoktatást érintő egyes szabályokról szóló 522/2020. (XI. 25.) Korm. rendelet alaptörvény-ellenességének megállapítására, megsemmisítésére, valamint alkalmazási tilalom kimondására irányuló bírói indítványt elutasítja.

Az Alkotmánybíróság elrendeli e határozatának közzétételét a Magyar Közlönyben.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. A Fővárosi Törvényszék az előtte folyamatban lévő közigazgatási jogvita elbírálása iránti 105.K.708.006/2020/24. számú perben az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CL. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 25. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybírósághoz 2021. április 8-án érkezett bírói kezdeményezéssel élt a veszélyhelyzet idején a felsőoktatást érintő egyes szabályokról szóló 522/2020. (XI. 25.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R.) ellen, annak alaptörvény-ellenessége megállapítását és megsemmisítését, valamint a támadott jogszabály perbeli alkalmazhatóságának kizárását kérve.
- [2] Az indítványozó bírói tanács előadta, hogy az előtte folyamatban lévő ügy előzményeként az Országgyűlés 2020. július 3-án fogadta el a 2020. július 9-én hatályba lépett, a Színház- és Filmművészeti Alapítványról, a Színház- és Filmművészetért Alapítvány és a Színház- és Filmművészeti Egyetem részére történő vagyonszármazékos jogokról szóló 2020. évi LXXII. törvényt (a továbbiakban: SZFE-törvény). Az SZFE-törvény alapján az Országgyűlés felhívja a Kormányt, hogy az állam nevében tegye meg a szükséges intézkedéseket a Színház- és Filmművészetért Alapítvány (a továbbiakban: Alapítvány) közérdekű vagyongazdálkodási alapítvány formájában történő létrehozatalára. Az Alapítvány alapító okiratában gondoskodni kell arról, hogy az alapítói jogok teljes körének gyakorlására az innovációs és technológiai miniszter (a továbbiakban: miniszter) kerüljön kijelölésre; az Alapítvány kuratóriuma elnökét és tagjait a miniszter jelöli ki (SZFE-törvény 1. §). Az Alapítvány feladata oktatási intézmény, kiemelten a Színház- és Filmművészeti Egyetem (a továbbiakban: Egyetem) alapítói, fenntartói jogainak gyakorlása, működési feltételei, intézményfejlesztési céljai megvalósításának biztosítása, amelynek érdekében gazdasági tevékenysége keretében az alapító által rendelt, valamint az Alapítványhoz csatlakozók által nyújtott vagyont kezeli. Az SZFE-törvény 2020. szeptember 1-jén hatályba lépett 3. § (1) bekezdése az Egyetem fenntartói jogát alapítói vagyoni juttatásként az Alapítvány tulajdonába adta. Az alapítói jogok gyakorlása tekintetében az SZFE-törvény 8. §-a az innovációért és technológiáért felelős minisztert jelöli ki, aki ezt a jogát 2021. december 31-ig gyakorolja, 2022. január 1. után az Alapítvány kuratóriuma is gyakorolhatja az alapítói jogok teljes körét (SZFE-törvény 8. §).
- [3] Az Alapítvány 2020. augusztus 24-én elfogadta az Egyetem Alapító Okiratát, valamint ugyanazon a napon a 2020. szeptember 1-jétől hatályos Szervezeti és Működési Szabályzatát, amelyet ezt követően több alkalommal módosított. Az Alapítvány, a közigazgatási jogvitában alperes, 2020. november 6-án kelt 1/2020. (11. 6.) számú, 2/2020. (11. 6.) számú, 3/2020. (11. 6.) számú és 4/2020. (11. 6.) számú határozataiban megállapította, hogy jelen körülmények között az Egyetemen az oktatás feltételei, a hallgatói jogok érvényesülése és védelme, a megfelelő és biztonságos munkakörülmények, valamint az egyetem akadémiai autonómiája nem biztosítható.

A 2020/2021. tanév 2021. február 1. napjától – kizárólag további oktatási infrastruktúra kialakítása és igénybevétele, egyúttal a jelenlegi infrastruktúra részleges kiváltása mellett – folytatható, az így biztosított feltételek megteremtéséig oktatási tevékenység az egyetemen nem végezhető. Továbbá, mivel az első félévben felvett tárgyakhoz tartozó kreditek teljesítéséről meggyőződni nem lehet, így azok elismerésére, illetve a tanév során történő figyelembevételére nincsen mód. Az Alapítvány felkérte az intézmény vezetését, hogy a fentiek végrehajtásához szükséges intézkedéseket tegyék meg, így különösen az egyetemi közösséget megfelelően tájékoztassák, és intézkedjenek a tanév szükség szerinti meghosszabbításáról, azzal, hogy az első féléves tárgyak teljesíthetőségét a következő félévek során lehetőség szerint biztosítsák.

- [4] A 2020. november 25. napján kihirdetett, és 2020. november 26. napján hatályba lépett R. szerint a veszélyhelyzet kihirdetéséről szóló 478/2020. (XI. 3.) Korm. rendelet [a továbbiakban: 478/2020. (XI. 3.) Korm. rendelet] szerinti veszélyhelyzet ideje alatt közegészségügyi, közbiztonsági okból, természeti csapás vagy a tanév rendjét és a hallgatói jogok érvényesülését közvetlenül fenyegető, elháríthatatlan helyzet (a továbbiakban: rendkívüli helyzet) esetén a fenntartó a nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény (a továbbiakban: Nftv.) 73. § (5) bekezdésében és 74. §-ában foglalt felelőssége körében – az Oktatási Hivatal tájékoztatása mellett – megállapíthatja, hogy a tanulmányi kötelezettségek jogszerű teljesítésének feltételei nem állnak fenn vagy nem biztosíthatók, illetve azok nem ellenőrizhetők általa. Az Nftv. 58. § (1) bekezdésében foglaltaktól eltérően a döntés elleni keresetlevél benyújtásának nincs halasztó hatálya, és azonnal végrehajtható. Az R. alapján a rendkívüli helyzettel érintett félév, illetve tanév nem számít be az Nftv. 47. § (1) bekezdése, 48. § (2) bekezdése, 48/A. § a) pontja, valamint 53. § (4) bekezdése szerinti határidőbe.
- [5] Az R. 1. §-a alapján az alperes az 1/2020. (11. 6.) számú, 2/2020. (11. 6.) számú, 3/2020. (11. 6.) számú és 4/2020. (11. 6.) számú határozatok egyidejű hatályon kívül helyezése mellett az 1/2020. (11. 27.) számú határozatában megállapította, hogy – a rendkívüli helyzetre tekintettel – az Egyetemen a tanulmányi kötelezettség jogszerű teljesítésének feltételei nem állnak fenn, azok nem biztosíthatók, általa nem ellenőrizhetők. A 2/2020. (11. 27.) számú határozat szerint a hallgatói jogok érvényesülése érdekében a 2020/2021. tanév 2021. február 1. napjától kizárólag további oktatási infrastruktúra kialakítása és igénybevétele, egyúttal a jelenlegi infrastruktúra részleges kiváltása mellett, valamint az intézményi és oktatási folyamatok teljes körű kontrollálhatósága esetén folytatható, az így biztosított feltételek megteremtéséig oktatási tevékenység az Egyetemen nem végezhető. Az alperes döntéséről tájékoztatta az Egyetemet.
- [6] A felperes, az Egyetem Hallgatói Önkormányzata, közigazgatási jogvitát kezdeményezett az alperes fenntartó 2020. november 27-én meghozott intézkedéseivel szemben, valamint kérte, hogy a bíróság kezdeményezze az Alkotmánybíróság eljárását az R. alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt.
- [7] Az indítványt előterjesztő bíróság álláspontja szerint az Alaptörvény és az Alkotmány egyetemi autonómiát érintő rendelkezései érdemben nem változtak, ezért a bírói kezdeményezés szempontjából továbbra is irányadónak tekinti elsősorban a 41/2005. (X. 27.) AB határozatban megfogalmazott megállapításokat.
- [8] Az egyetemi autonómia megvalósulásához nélkülözhetetlen, hogy a felsőoktatási intézmény a tudományos tevékenységgel közvetlenül összefüggő kérdésekben autonómiával rendelkezzen a végrehajtó hatalommal szemben. Ezen autonómia alapvető feltétele, hogy az intézmény független képviseleti szervvel rendelkezzen, a fenntartó képviselője nem veszélyeztetheti az intézmény autonómiáját, az egyetemi autonómia alanyai ugyanis az intézmény, az oktató, a kutató és a hallgató, illetve ezek közössége. Az egyetemi autonómiából kifolyólag a képviseleti szervet kell felhatalmazni norma- és szabályalkotásra, és garantálni kell emellett az érintettek jogorvoslathoz való jogát is. A szervezeti függetlenség a döntési jogosultságok, szervezeti hatáskörök összességének gyakorlását jelenti. Az intézményi autonómiához tartozik a gazdálkodási autonómia is. A jogosultak, azaz a tudomány művelői, csak akkor tudják indokolatlan befolyástól mentesen folytatni a tevékenységüket, ha azt a felsőoktatási intézmény szervezete, illetve az oktatást, a tudományt érintő döntések meghozatalának rendje kellő módon biztosítja. Nem tekinthető alkotmányosnak az a törvényi szabályozás, amely az önkormányzás jogának kiüresedéséhez vezet: a fenntartó számára az autonóm működést közvetlenül érintő jogosítványok adása, a túl széles körű felhatalmazás az intézményi autonómia megszűnését vonja maga után. A kezdeményező bíróság utalt továbbá a Magna Charta Universitasum alapelveire. A bíróság köztudomású tényként hivatkozott az Egyetem modellváltása körüli visszasságokra.
- [9] A kezdeményező bíróság álláspontja szerint a fenntartó az R.-re hivatkozással állapította meg, hogy a tanulmányi kötelezettségek jogszerű teljesítésének feltételei az Egyetemen, a továbbra is fennálló helyzetre tekintettel, nem biztosítottak. Az R. normaszövege rendkívül széles körben biztosítja azt a jogot a fenntartónak, hogy a tanulmányi kötelezettségek jogszerű teljesítése feltételeinek fenn nem állását, vagy azok általa nem biztosítható-

ságát, illetve ellenőrizhetőségét állapítsa meg. A kezdeményező bíróság álláspontja szerint a jogalkotó az R.-t az Alaptörvény 53. cikk (2) bekezdése mellett a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény (a továbbiakban: Katasztrófavédelmi tv.) 51/A. §-a szerinti felhatalmazás alapján alkotta meg. A jogalkotó garanciális jelentőséget tulajdonított a felhatalmazó rendelkezés alkalmazási körének, amelynek az abban foglaltak szerint a szükségességi és arányossági követelményeknek is meg kell felelnie. A kezdeményező bíróság utal arra, hogy az államnak a felsőoktatással kapcsolatos alkotmányos feladata, hogy a tanuláshoz való jog objektív, személyi és tárgyi előfeltételeit megteremtse, és azok fejlesztésével e jogot igénye szerint bármely, a felsőfokú oktatásban való részvétel szempontjából megfelelő képességekkel rendelkező állampolgár részére biztosítsa. A bíróság álláspontja szerint alaptörvény-ellenes az R.-ből eredő azon szabályozás, amely a fenntartó részére ilyen széles körű lehetőséget biztosít, a „rendkívüli helyzet” olyan tág meghatározás, és ebből fakadóan tág döntési kompetenciát jelent, amely meghaladja a felhatalmazó rendelkezések szerinti, az élet- és vagyonbiztonságot veszélyeztető tömeges megbetegedést okozó humánjárvány megelőzése, illetve következményeinek elhárítása, a magyar állampolgárok egészségének és életének megóvása iránti célokat. A fenntartóra telepített döntési jogkör és az alapján a felsőoktatási intézményben az oktatási tevékenység teljes megtiltását eredményező intézkedés által történő korlátozás nem arányos az elérni kívánt céllal, különös tekintettel arra, hogy a rendkívüli helyzetben az R.-től eltérő célra történő korlátozás lehetősége sem kizárt.

- [10] A kezdeményező bíróság álláspontja szerint az arányosság körében figyelemmel kell lenni a tanulmányi kötelezettségek jogszerű teljesítésének fenn nem állását megalapozó intézkedés ultima ratio jellegére, figyelembe kell venni az ennél enyhébb korlátozások lehetőségét, amelyre azonban az R. nem biztosít lehetőséget.
- [11] A kezdeményező bíróság álláspontja szerint ezért az R. sérti a felhatalmazó rendelkezésekben megkövetelt, valamint az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésében kifejezésre juttatott szükségesség és arányosság követelményét, továbbá nem felel meg a felhatalmazó rendelkezésekben foglalt céloknak sem.
- [12] A bíróság álláspontja szerint az R. az Alaptörvény X. cikk (3) bekezdését korlátozó szabályt vezet be, mert a felsőoktatási intézmény önállóságának korlátozását teszi lehetővé a felsőoktatási intézmény fenntartója részére. Az oktatási tevékenység felfüggesztése a felsőoktatási intézmény autonómiájának elvonását jelenti, és az intézmény alapvető működését és az abból eredő oktatási tevékenységet érintő koncentrált döntési jogkör fenntartóhoz telepítése a felsőoktatási intézmény működési önállóságának, az oktatás biztosításának, hozzáférhetővé tételének intézményi autonómiából eredő alapvető alkotmányos követelménye szenved sérelmet. A bíróság álláspontja szerint a fenntartónak a felsőoktatási intézmény autonóm működését közvetlenül érintő diszkrecionális jogköre olyan széles körű felhatalmazást ad, amely a felsőoktatási intézmény önállóságának és függetlenségének a megszűnését vonja maga után.
- [13] A felsőoktatásért felelős miniszter felsőoktatásért is felelős államtitkára az Abtv. 57. § (1b) bekezdésében foglaltak alapján tájékoztatta az Alkotmánybíróságot az ügyvel kapcsolatos álláspontjáról.

II.

- [14] 1. Az Alaptörvény bírói kezdeményezéssel érintett rendelkezései:

„X. cikk (3) Magyarország védi a Magyar Tudományos Akadémia és a Magyar Művészeti Akadémia tudományos és művészeti szabadságát. A felsőoktatási intézmények a kutatás és a tanítás tartalmát, módszereit illetően önállóak, szervezeti rendjüket törvény szabályozza. Az állami felsőoktatási intézmények gazdálkodási rendjét törvény keretei között a Kormány határozza meg, gazdálkodásukat a Kormány felügyeli.”

„XI. cikk (1) Minden magyar állampolgárnak joga van a művelődéshez.

(2) Magyarország ezt a jogot a közművelődés kiterjesztésével és általánossá tételével, az ingyenes és kötelező alapfokú, az ingyenes és mindenki számára hozzáférhető középfokú, valamint a képességei alapján mindenki számára hozzáférhető felsőfokú oktatással, továbbá az oktatásban részesülők törvényben meghatározottak szerinti anyagi támogatásával biztosítja.”

[15] 2. A bírói kezdeményezésben felhívott R. érintett rendelkezései:

„A Kormány

az Alaptörvény 53. cikk (2) bekezdésében meghatározott eredeti jogalkotói hatáskörében, figyelemmel a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény 51/A. §-ára,

a 3. § tekintetében az Alaptörvény 53. cikk (3) bekezdésében meghatározott eredeti jogalkotói hatáskörében, a koronavírus-világjárvány második hulláma elleni védekezésről szóló 2020. évi CIX. törvény 2. § (1) bekezdése szerinti országgyűlési felhatalmazás alapján,

az Alaptörvény 15. cikk (1) bekezdésében meghatározott feladatkörében eljárva a következőket rendeli el:

1. § (1) A veszélyhelyzet kihirdetéséről szóló 478/2020. (XI. 3.) Korm. rendelet szerinti veszélyhelyzet ideje alatt közegészségügyi, közbiztonsági okból, természeti csapás vagy a tanév rendjét és a hallgatói jogok érvényesülését közvetlenül fenyegető, elháríthatatlan helyzet (a továbbiakban együtt: rendkívüli helyzet) esetén a fenntartó a nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény (a továbbiakban: Nftv.) 73. § (5) bekezdésében és 74. §-ában foglalt felelőssége körében – az Oktatási Hivatal tájékoztatása mellett – megállapíthatja, hogy a tanulmányi kötelezettségek jogszerű teljesítésének feltételei nem állnak fenn vagy nem biztosíthatóak, illetve azok nem ellenőrizhetőek általa. Az Nftv. 58. § (1) bekezdésében foglaltaktól eltérően a döntés

a) elleni keresetlevél benyújtásának nincs halasztó hatálya és

b) azonnal végrehajtható.

(2) A rendkívüli helyzettel érintett félév, illetve tanév nem számít be az Nftv. 47. § (1) bekezdése, 48. § (2) bekezdése, 48/A. § a) pontja, valamint 53. § (4) bekezdése szerinti határidőbe.

2. § (1) Ez a rendelet – a (2) bekezdésben foglalt kivétellel – a kihirdetését követő napon lép hatályba.

(2) A 3. § 2020. december 8-án lép hatályba.”

III.

[16] Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt megvizsgálta, hogy a bírói kezdeményezés megfelel-e az Abtv. 25. és 52. §-ában írt formai és tartalmi feltételeknek {3058/2015. (III. 31.) AB végzés, Indokolás [15]–[24]; 3242/2017. (X. 10.) AB határozat, Indokolás [7]; 3102/2018. (IV. 9.) AB határozat, Indokolás [18]}.

[17] Az Abtv. 25. §-a értelmében a bírósági eljárás felfüggesztése mellett – abban az esetben kezdeményezheti az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés b) pontja alapján az Alkotmánybíróságnál a jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességének megállapítását, illetve az alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazásának kizárását, ha az előtte folyamatban lévő egyedi ügy elbírálása során olyan jogszabályt kell alkalmaznia, amelynek alaptörvény-ellenességét észleli, vagy alaptörvény-ellenességét az Alkotmánybíróság már megállapította.

[18] Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint „[a] kérelem az Abtv. 52. § (1) bekezdésében megkövetelt határozottságnak (*applicatio certa*) akkor felel meg, ha az (1b) bekezdésben felsorolt feltételeknek eleget tesz, így pontosan és egyértelműen megjelöli az indítvány indokait, az indítvány által támadott jogszabályt vagy jogszabályi rendelkezést, az Alaptörvény vagy nemzetközi szerződés megsértett rendelkezését. Az indítványnak indokolnia kell továbbá, hogy a sérelmezett jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével vagy a nemzetközi szerződéssel, továbbá kifejezett kérelmet kell tartalmaznia a támadott jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességének megállapítására és alkalmazása tilalmának kimondására. Nem alkalmas az indítvány az érdemi elbírálásra, ha félreérthetően jelöli meg az Alaptörvénynek azt a rendelkezését, amelyet sérülni vél {3175/2014. (VI. 18.) AB végzés, Indokolás [5]}, vagy pusztán megjelöli azt, de nem indokolja meg – nem tartalmaz részletes érvelést arra vonatkozóan –, hogy az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével miért ellentétes a támadott jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés [3136/2013. (VII. 2.) AB végzés, 3193/2014. (VII. 15.) AB végzés, 3226/2013. (XII. 12.) AB végzés]. Az elégtelen indokolás miatt akadálya az érdemi elbírálásnak az is, ha a támadott jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés és az Alaptörvény megjelölt rendelkezése között nem állapítható meg összefüggés [3269/2012. (X. 4.) AB határozat, 12/2014. (IV. 10.) AB határozat, 3025/2014. (II. 17.) AB határozat, 37/2013. (XII. 5.) AB határozat, 3074/2013. (III. 14.) AB határozat] vagy az alkotmányjogi értelemben nem releváns [3009/2012. (VI. 21.) AB határozat].” {3058/2015. (III. 31.) AB végzés, Indokolás [19]} Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a kezdeményezés megjelöli a támadott jogszabályt és jogszabályi rendelkezéseket, valamint az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit.

- [19] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a bírói kezdeményezés az Abtv. 25. §-ában, valamint 52. § (1) és (1b) bekezdéseiben előírt, az Alkotmánybíróság 3058/2015. (III. 31.) AB végzésével értelmezett feltételeknek megfelel.
- [20] Ezen túlmenően a kezdeményező bírói tanács intézkedett az eljárás felfüggesztése iránt, és az indítvány határozott kérelmet tartalmaz, valamint pontosan és egyértelműen megjelöli az indítvány indokait, a támadott jogszabályi rendelkezést, illetve az Alaptörvény megsértett rendelkezését. Az indítvány megindokolja, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezések miért ellentétesek az Alaptörvénnyel, továbbá kifejezett kérelmet tartalmaz a támadott jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességének megállapítására és alkalmazási tilalom kimondására.

IV.

- [21] A bírói kezdeményezés az alábbiak szerint nem megalapozott.
- [22] 1. Az Alaptörvény XI. cikk (1) bekezdése szerint minden magyar állampolgárnak joga van a művelődéshez. Magyarország ezt a jogot a közművelődés kiterjesztésével és általánossá tételével, az ingyenes és kötelező alapfokú, az ingyenes és mindenki számára hozzáférhető középfokú, valamint a képességei alapján mindenki számára hozzáférhető felsőfokú oktatással, továbbá az oktatásban részesülők törvényben meghatározottak szerinti anyagi támogatásával biztosítja [Alaptörvény XI. cikk (2) bekezdés]. Az Alkotmánybíróság a 32/2012. (VII. 4.) AB határozatban megállapította, hogy „egyes, a felsőfokú oktatásra vonatkozó szabályok a művelődéshez való jog érvényesülésének lényeges garanciáját jelentik. A képességei alapján mindenki számára hozzáférhető felsőfokú oktatást az állam elsősorban a felsőoktatási intézményeken keresztül biztosítja. A felsőoktatási intézményekre vonatkozó szabályok összességében a művelődéshez való jog részét képező felsőfokú oktatási lehetőség olyan intézményi oldalát jelentik, ahol a felsőfokú oktatás igénybevételére a művelődéshez való jog jogosultjainak lehetősége nyílik.” {21/2021. (VI. 22.) AB határozat, Indokolás [22]}
- [23] 2. Az Alkotmánybíróságnak elsőként azt kellett vizsgálnia, hogy az R. támadott rendelkezése alapjogkorlátozásnak minősül-e.
- [24] Az Alaptörvény 54. cikk (1) bekezdése rögzíti, hogy különleges jogrendben az alapvető jogok gyakorlása – a II. és a III. cikkben, valamint a XXVIII. cikk (2)–(6) bekezdésében megállapított alapvető jogok kivételével – felfüggeszthető, vagy az I. cikk (3) bekezdése szerinti mértéken túl korlátozható. Az Alaptörvény 54. cikk (1) bekezdése ugyanakkor nem parttalan felhatalmazást adott a jogalkotónak, ahogyan arra a 15/2021. (V. 13.) AB határozat rámutatott: „az alkotmányozónak nem volt célja a különleges jogrendi jogalkotót felhatalmazni sem arra, hogy a veszély leküzdésével össze nem függő alapjogkorlátozást vezessen be, sem arra, hogy egyes alapjogokat jobban korlátozzon, mint amennyire a rendkívüli körülmény indokolja. A korlátlan vagy korlátozhatatlan hatalom eleve ellentétes az Alaptörvény szellemiségével, még különleges jogrend idején is.” {Indokolás [33], idézi: 23/2021. (VII. 13.) AB határozat, Indokolás [25]}
- [25] Az Alkotmánybíróság a 23/2021. (VII. 13.) AB határozattal elbírált ügyben megállapította, hogy „a koronavírus-járvány leküzdése, ezen belül az egészségügyi, társadalmi és gazdasági hatásainak a csökkentése, a károk enyhítése olyan célok, amelyek alkotmányosan igazolják az alapjogok korlátozását, így a gyülekezés szabadságának a korlátozását is. Az alapjogok korlátozásának tehát alkotmányosan igazolható, legitim célja van.” (Indokolás [26]) A 23/2021. (VII. 13.) AB határozattal elbírált ügyben az Alkotmánybíróság kimondta, hogy „[e]lsődlegesen célszerűségi kérdés annak megítélése, hogy milyen intézkedések szükségesek a koronavírus-járvány leküzdéséhez. Ezeknek a felülvizsgálatára az Alkotmánybíróságnak sem hatásköre, sem eszköztára nincsen. Az egészségügyi, társadalmi és gazdasági kockázatok mérlegelésével a Kormány hatásköre és felelőssége a szükséges rendkívüli intézkedések bevezetése, amelyre veszélyhelyzet idején közvetlenül az Alaptörvény ad felhatalmazást.” (Indokolás [28])
- [26] A támadott szabályozás lehetőséget ad arra a fenntartónak, hogy a veszélyhelyzet ideje alatt közegészségügyi, közbiztonsági okból, természeti csapás vagy a tanév rendjét és a hallgatói jogok érvényesülését közvetlenül fenyegető, elháríthatatlan helyzet (a továbbiakban együtt: rendkívüli helyzet) esetén megállapítsa, hogy a tanulmányi kötelezettségek jogszerű teljesítésének feltételei nem állnak fenn, vagy nem biztosíthatók, illetve azok nem ellenőrizhetők általa. Lényegében a fenntartó ezen döntése a rendkívüli helyzetből fakadóan az érintett tanulmányi félév érvénytelenítését jelenti, amely a felsőoktatáshoz való jog korlátozásának minősül.

- [27] 3. A felsőoktatáshoz való jog korlátozásának szükségességével kapcsolatban az Alkotmánybíróság az alábbiakra mutat rá. A járvány elleni védekezés során a személyek interakciója, egyidejű zárt térben tartózkodása fokozott kockázatot jelent. A járvány során előforduló megbetegedések száma a felsőoktatási intézmény működését többféle módon is érintheti. Kihathat egyrészt arra, hogy a felsőoktatásban részt vevő hallgató betegsége folytán az érintett félét tömegesen nem tudják teljesíteni. Továbbá kihathat akként is, hogy az oktatás egyes formáiban a jelenléti, gyakorlati foglalkozások objektíve a járványhelyzet fokozott kockázatára tekintettel nem tarthatók meg. Végül az egyidejű, zárt térben tartózkodó személyes interakciói során az oktatói kar betegsége is fokozott kockázatot jelent. Mindezek alapján a járványhelyzet terjedésének kockázata közvetlenül kihathat a felsőoktatási tevékenység ellátására, működőképességére, mind a tanulmányi kötelezettségek egyéni teljesítésére. Az Alkotmánybíróság rámutat arra, hogy ennek megelőzésében a járványhelyzetben számos eszköz bevezetésre került, ahogy arra a felsőoktatásért felelős miniszter álláspontjában is rámutatott, mint például a távoktatás, kollégiumok kiürítése [vö. a veszélyhelyzet megszűnésével összefüggő átmeneti szabályokról és a járványügyi készültségről szóló 2020. évi LVIII. törvény 79–82. §-a a veszélyhelyzet idején alkalmazandó védelmi intézkedések második üteméről szóló 484/2020. (XI. 10.) Korm. rendelet]. A járványhelyzet előre nem látható időtartama és szakaszai, tekintettel arra is, hogy a tanulmányi időszak jelentős részével átfedésben van ez az időtartam, eredményezhetnek olyan helyzetet, amelynek következtében a felsőoktatási intézményen belüli képzés folytatása lehetetlenné válik. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a járványhelyzet terjedésének kockázata és a járványhelyzet következményeinek elhárítása előidézhethet olyan helyzetet, amely az érintett tanulmányi félét eredménytelenségéhez vezet. A támadott szabályozás ezért a felsőoktatáshoz való jog szükséges korlátozásának tekinthető.
- [28] 4. Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. Különleges jogrendben, veszélyhelyzetben az Alaptörvény 54. cikk (1) bekezdése értelmében az alapvető jogok gyakorlása – az ott megjelölt kivételekkel – az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésében foglalt mértéken túl is korlátozható. Az Alaptörvénynek az alapjogot korlátozó olyan szabályozás felel meg, amely nemcsak szükséges, hanem a korlátozó szabály egyben arányos is. A kezdeményező bíróság álláspontja szerint a járványügyi helyzeten túlmutató, szélesebb felhatalmazást kapott a fenntartó; valamint nem ultima ratio jellegű intézkedésként vezette be a szabályozást.
- [29] Az Alkotmánybíróság a támadott szabályozással kapcsolatban az arányosság körében az alábbiakra mutat rá.
- [30] 4.1. A támadott szabályozás a fenntartó intézkedését csak a veszélyhelyzet ideje alatt teszi lehetővé. Veszélyhelyzeten kívüli esetben a fenntartónak jogszerű lehetősége a támadott intézkedések meghozatalára nincs. A fenntartónak intézményfenntartási kötelezettsége van, amelyet az állam szakigazgatási eszközökkel ellenőriz, és ki is kényszeríthet. A veszélyhelyzet megszűnésével a fenntartó ezen jogosítványa is megszűnik.
- [31] 4.2. A támadott szabályozás nem helyezi hatályon kívül a felsőoktatásra veszélyhelyzetben is alkalmazandó szabályokat. Így a kezdeményező bíróság szerinti ultima ratio jelleg megvalósul, hiszen az R. szabályait a felsőoktatási jogszabályokkal együtt kell értelmezni. A veszélyhelyzet ideje alatt a felsőoktatási intézményekben új intézkedéseket is bevezettek (digitális oktatás, digitális vizsgáztatás, a tanulmányi félének időtartamának meghosszabbítása), melyek a veszélyhelyzetben is működőképes felsőoktatási tevékenység ellátását és igénybevételét célozták meg. A felsőoktatási intézmény működési sajátosságai miatt előállhat olyan helyzet, amelynek a végeredménye az, hogy az R. szerinti döntést hozza meg a fenntartó. Hangsúlyozza az Alkotmánybíróság ugyanakkor, hogy ezen jog gyakorlása veszélyhelyzeten kívüli jogrendben nem lehetséges, ilyen jogosultságot a fenntartó nem gyakorolhat; ugyanakkor az R. szerinti jogosultság a felsőoktatási jogszabályi környezettel együtt értelmezendő és ultima ratio jelleggel alkalmazható.
- [32] 4.3. Az R. általi szabályozás több esetet említ a veszélyhelyzettel kapcsolatban (közegészségügyi, közbiztonsági, természeti csapás), melyek közös jellemzője, hogy a rendkívüli helyzet az R. szerinti jogkör gyakorlásához csak abban az esetben vezethet, ha a rendkívüli helyzet elháríthatatlan. A kezdeményező bíróság szerint az R. szerinti felhatalmazás tágabb, mint amit a Katasztrófavédelmi tv. 51/A. §-a alapján a Kormány rendeletben gyakorolhat, mivel az R. szerinti rendkívüli helyzet alá olyan eset is besorolható, amelyre az Alaptörvény alapján megalkotott Katasztrófavédelmi tv. 51/A. §-a nem ad felhatalmazást. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az R.-beli felhatalmazás alapján a fenntartó az R. szerinti jogát három konjunktív feltétel fennállása esetén gyakorolhatja: (1) veszélyhelyzet fennállása esetén fennálló olyan (2) rendkívüli helyzet, mely (3) elháríthatatlan.

A veszélyhelyzet kihirdetésére nem általában került sor, hanem ennek okát rögzíti a 478/2020. (XI. 3.) Korm. rendelet, az a koronavírus-világjárvány elleni védekezésről szóló 2021. évi I. törvény és a támadott R. is. A rendkívüli helyzet (közegészségügyi, közbiztonsági, természeti csapás) értelmezhető önállóan is, ugyanakkor jelen ügy kapcsán csak az olyan értelmezés áll összhangban az Alaptörvénnyel, amely olyan rendkívüli helyzet fennállását bizonyítja, amely összefüggésben áll a veszélyhelyzet kihirdetésére okot adó körülményekkel. Olyan rendkívüli helyzet, amely önmagában nehéz helyzet elé állítja a felsőoktatási intézményt vagy annak fenntartóját, még nem alapozza meg az R. szerinti jogkör gyakorlását. Csak abban az esetben, ha ez a rendkívüli helyzet a veszélyhelyzetre okot adó körülménnyel, azaz – jelen esetben – a járványügyi helyzettel összefüggésben áll; és a veszélyhelyzeti rendkívüli körülmény is csak akkor, ha a helyzet elháríthatatlan.

[33] Az elháríthatatlan rendkívüli helyzet esetén a fenntartónak bizonyítania kell azt, hogy a helyzet miért nem volt elhárítható. Az elháríthatatlan rendkívüli körülmény a bíróság által felülvizsgálható, így a bíróság olyan megállapításra is juthat, hogy a fellépő rendkívüli helyzet egyes jellemzői nem eredményezték azt, hogy a helyzet ne lett volna elhárítható. Ennek megállapítása olyan ténykérdés, amit a rendes bíróságnak kell a tényállás megállapítása körében vizsgálni. Az elháríthatóság fennállását a rendes bíróságnak kell jogszabály-értelmezéssel és a megállapított tényállást alátámasztó bizonyítással megítélni. Az Alkotmánybíróság utal emellett arra, hogy a felsőoktatási igazgatási feladatokat ellátó állami szerv felé is bejelentési kötelezettsége van a fenntartónak a támadott intézkedéssel kapcsolatban, amely a hatáskörei gyakorlása során szintén felülvizsgálhatja a fenntartó döntését, ha a veszélyhelyzettel összefüggésbe nem hozható vagy elhárítható esemény miatt döntött a félév érvénytelenítéséről.

[34] 4.4. A kezdeményező bíróság szerint az R. a felsőoktatási intézmények önállóságát is aránytalanul korlátozza. Az Alkotmánybíróság a 32/2012. (VII. 4.) AB határozatban megállapította, hogy egyes, a felsőfokú oktatásra vonatkozó szabályok a művelődéshez való jog érvényesülésének lényeges garanciáját jelentik. A képességei alapján mindenki számára hozzáférhető felsőfokú oktatást az állam elsősorban a felsőoktatási intézményeken keresztül biztosítja. A felsőoktatási intézményekre vonatkozó szabályok összességében a művelődéshez való jog részét képező felsőfokú oktatási lehetőség olyan intézményi oldalát jelentik, ahol a felsőfokú oktatás igénybevitelére a művelődéshez való jog jogosultjainak lehetősége nyílik. Az Alkotmánybíróság a 21/2021. (VI. 22.) AB határozattal elbírált ügyben megállapította, hogy a „felsőoktatási autonómia lényegi tartalma az Alaptörvény X. cikk (3) bekezdése alapján a kutatási-oktatási tevékenység önállósága, amelyhez szükségképpen hozzátartozik az ezt érvényesítő és garantáló szervezeti szabályozás, amely a kutatási-oktatási tevékenységhez kapcsolódó kérdésekben döntési jogot, befolyásolási lehetőséget biztosít az autonómia letéteményesének, a felsőoktatási intézmény hallgatóinak, oktatóinak és kutatóinak. Másképpen megfogalmazva a kutatási-oktatási autonómia nem gyakorolható szervezetrendszer és szervezeti jogok nélkül.” (Indokolás [29]) Az Alkotmánybíróság megállapította továbbá, hogy „[a]z Alaptörvényben foglalt felsőoktatási intézményt megillető kutatási-oktatási autonómia gyakorlója a felsőoktatási intézmény oktatói és kutatói; továbbá a művelődéshez való joggal fennálló szoros összefüggés okán a felsőoktatási autonómia gyakorlója a felsőoktatásban nyújtott képzéseken részt vevő hallgatók. A felsőoktatási intézmények szervezeti rendjével szemben az Alaptörvény X. cikk (3) bekezdéséből következő követelmény, hogy az biztosítsa azt, hogy a felsőoktatási autonómia alanyai befolyással bírjanak a felsőoktatási intézmény működésére, a kutatási-oktatási autonómia kapcsán kifejtessék álláspontjukat, véleményeiket ütköztethessék egymással és a kutatási-oktatási autonómiához kapcsolódó kérdésekben döntési jogosultságokkal rendelkezzenek. Ezen jog gyakorlására az intézményen belül olyan szervezeti rendet kell működtetni, amelyben a felsőoktatási intézménnyel kapcsolatos döntésekben az autonómia gyakorlóinak befolyásolása van. Amennyiben ez képviseleti elven kerül megszervezésre, akkor a képviseleti elven (például választás útján) felépülő intézményi szerv összetételének képviselnie kell az autonómia gyakorlóit, azaz az ilyen szerv felhatalmazása az autonómia gyakorlóitól kell származzon.” (Indokolás [27])

[35] A fenntartó és a szenátus közötti viszonyrendszer kapcsán az Alkotmánybíróság megállapította, hogy „a fenntartói jogkör gyakorlása és a felsőoktatási intézmény szenátusának döntési hatásköreinél az Nftv. olyan szabályozást követ, amely egyes kérdésekben a fenntartó (kuratórium) önálló döntését, más esetekben a szenátus önálló döntését, végül a fenntartónak a szenátus közreműködésével hozott közös döntését írja elő. Az Alaptörvény X. cikk (3) bekezdésében biztosított intézményi autonómia és a felsőoktatási intézményrendszer fenntartásának kötelezettsége egy közös célt követ: a felsőoktatáshoz való jog biztosítását. Ebből következően az állam feladata olyan intézményrendszert kialakítani, amely a felsőoktatás működését és az autonómia érvényesülését egyaránt biztosítja. Az Alaptörvény X. cikk (3) bekezdéséből következően az intézményi megoldások több

fajtája levezethető azzal a feltétellel, hogy az Alaptörvény X. cikk (3) bekezdésében biztosított felsőoktatási oktatási-kutatási önállóság nem sérülhet.” (Indokolás [41])

- [36] A támadott jogkör gyakorlását az R. 1. § (1) bekezdése a fenntartónak az Nftv. 73. § (5) bekezdésében és 74. §-ában foglalt felelőssége körében jelöli meg. Az Alaptörvény a felsőoktatási intézmények oktatási-kutatási autonómiáját kiemelt védelemben részesíti. Az ehhez tartozó szervezeti jogok (döntési kompetencia) akként részesülnek védelemben, minél inkább érintik az oktatási-kutatási autonómiát. Az Alkotmánybíróság a 21/2021. (VI. 22.) AB határozatával elbírált ügyben rámutatott: „az Alaptörvény X. cikk (3) bekezdésével csak olyan szabályozás állhat összhangban, amely a felsőoktatási autonómiát biztosítja, ugyanakkor ez nem jelenti azt, hogy a felsőoktatási intézménnyel kapcsolatos minden döntés szükségképpen a felsőoktatási autonómia alanyainak képviselői hozhatnak csak meg. A döntések különböző módon érinthetik a felsőoktatási autonómiát, így a szenátus hatásköre is hatáskörrel-hatáskörré vizsgálendő.” (Indokolás [42]) Az Alkotmánybíróság a 21/2021. (VI. 22.) AB határozatban vizsgált hat nevesített fenntartói hatáskört, mellyel kapcsolatban alkotmányos követelményt határozott meg. Az Alkotmánybíróság jelen ügyben egy további, az R. szerint gyakorolható hatáskört vizsgált meg.
- [37] Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a tanulmányi kötelezettségek jogszerű teljesítésének megállapítása az oktatási-kutatási autonómia körébe tartozó jogkör. A tanulmányi kötelezettségek teljesítése egyrészt kiterjed a tanulmányi követelmények, előmenetelben foglaltak teljesítésének értékelésére és a tanulmányi kötelezettségek teljesítésének megállapítására. Ez a jogköre a felsőoktatási intézménynek az Alaptörvény által védett felsőoktatási kutatási-oktatási autonómia védelmi körébe tartozik. Az oktatási-kutatási autonómia letéteményese ítélni meg csak ezen kötelezettségek teljesítését. Ugyanakkor a tanulmányi kötelezettségek teljesítésének olyan objektív tárgyi-személyi feltételei is vannak, melyeket a felsőoktatási intézmény fenntartójának kell biztosítania. A tanulmányi kötelezettségek teljesítésének két oldala szükségképpen feltételezi azt, hogy a fenntartó és a felsőoktatási intézményi autonómia letéteményese együtt döntsön a tanulmányi kötelezettségek teljesítésének ellehetetlenüléséről. A támadott szabályozás érvényesülése nem sérti az Alaptörvényben biztosított felsőoktatási autonómiát, ha a fenntartó a döntése meghozatala során a felsőoktatási intézménnyel együttműködve, a felsőoktatási intézmény autonómia letéteményesének egyetértésével hozta meg az R. szerinti intézkedését. Az Alaptörvénnyel az R. szerinti jogkör olyan értelmezése áll összhangban, amely a fenntartó döntését a szenátus egyetértésével hozta meg. Ennek megléte vagy hiánya a bíróság kompetenciájába tartozó tényállás-megállapítási, bizonyítási és bizonyítékértékelési kérdésnek minősül. Az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy az R. szerinti jogkör vizsgálatától független körülmény, hogy a fenntartó az R. szerinti döntését utóbb visszavonta vagy módosította, jelen ügyben az Alkotmánybíróságnak az R. szerinti jogkör alkotmányosságát kellett vizsgálnia.
- [38] 4.4. Az R. 1. § (2) bekezdése rendelkezik arról, hogy a felsőoktatásban részt vevők számára a rendkívüli helyzettel érintett félév nem számít bele a finanszírozott félévek számába, az önköltséges képzésbe átsorolás alapjául szolgáló félévek számába, az állami (rész)ösztöndíjas félévekbe, a doktori képzés egyes részszekciók idejébe. Ezen rendelkezés alapján az R. a fenntartó döntéseinek következtében az érintett hallgatókat is mentesíti a rendkívüli körülmény miatt a tanulmányi kötelezettségek nemteljesítésének a tanulmányi időre kiható hátrányos következményei alól. Azaz a fenntartó R. szerinti döntése törekszik a hallgatók tanulmányi előmenetelére kiható hátrányos következményeket enyhíteni.
- [39] 5. Az Alkotmánybíróság mindezek alapján megállapította, hogy az R. szabályozása a felsőoktatáshoz való jogot szükséges és arányos mértékben korlátozza. Az R. szerinti döntési jogkör egy további speciális jog gyakorlását teszi lehetővé a fenntartó részére, kizárólag a veszélyhelyzet időtartamára, a veszélyhelyzettel közvetlenül összefüggő és elháríthatatlan rendkívüli körülmény bekövetkezése esetére, a felsőoktatási intézmény szenátusának egyetértésével. Az R. szerint hozott döntés közigazgatási és bírósági úton is felülvizsgálható, valamint az R. a hallgatókat érő hátrány kompenzálására törekszik.
- [40] Az Alkotmánybíróság mindezek alapján a bírói kezdeményezést elutasította.

V.

- [41] Az Alkotmánybíróság a határozat Magyar Közlönyben való közzétételét az Abtv. 44. § (1) bekezdésének második mondata alapján rendelte el.

Budapest, 2021. október 5.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
előadó alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [42] A határozat rendelkező részével és az indokolás jelentős részével egyetértek.
- [43] 1. El tudom fogadni az indokolásnak azt a megállapítását, amely szerint az Alaptörvényben biztosított felsőoktatási autonómia – az R. alkalmazása során – akkor érvényesül, ha a fenntartó a döntését a szenátussal mint a felsőoktatási intézményi autonómia letéteményesével együttműködve hozza meg.
- [44] 2. Ugyanakkor kételyeim vannak az indokolás azon elemével kapcsolatban, amely az R. alkotmányossága feltételeként, az együttműködés mellett az egyetértést is megkívánja a fenntartó és a szenátus között.
- [45] Úgy vélem ugyanis, hogy a határozat vonatkozó indokolási részei kétséget kizáróan nem meggyőzőek abban a tekintetben, hogy az R. érintett rendelkezései csak az egyetértési jogot feltételezve értelmezhetőek, mert egyébként az egyetértési jog hiánya alaptörvény-ellenességet okozna.
- [46] Miután a többségi határozat is azt a következtetést vonja le, hogy az R. vonatkozásában – az egyetértési jog tekintetében – nem merül fel az alaptörvény-ellenesség, ezért támogatom a határozatot. Ugyanakkor az indokolásnak az egyetértési jogot tételező, a normaszövegből azt kiolvasztó része tekintetében a többségi indokolást a fenti okokból nem tudtam magamévá tenni. Megjegyzem, hogy amennyiben az Alkotmánybíróság a normaszövegből az egyetértési jog hiányát állapította volna meg, abban az esetben az alaptörvény-ellenes helyzetet csak mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenesség megállapításával orvosolhatta volna.

Budapest, 2021. október 5.

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

- [47] A párhuzamos indokoláshoz csatlakozom.

Budapest, 2021. október 5.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [48] Egyetértek a bírói kezdeményezés elutasításával, indokaim azonban a korábban, más ügyben jelzett álláspontnak megfelelően eltérnek a többségi indokolástól.
- [49] Értelmezésem szerint az Alaptörvény 54. cikk (1) bekezdése az alapvető jogoknak az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése szerinti mértéken túli korlátozhatóságát veszélyhelyzetben megengedi. Ennek a korlátozásnak is van határa, a mértéke azonban nem a szükségességi-arányossági teszt valamilyen átértelmezett tartalma, hanem az emberi méltóság sérelme.
- [50] Nézetem szerint a kifogásolt R. ezt a korlátozási követelményt nem érinti, mert az egyetemi autonómia nem hozható egyértelműen értelmezhető összefüggésbe az emberi méltósággal.
- [51] Ezen túlmenően nem tudok azonosulni a többségi indokolásban megjelenő feltétellel sem, miszerint az Alaptörvénnyel az R. szerinti jogkör olyan értelmezése áll összhangban, amely a fenntartó döntését a szenátus egyetértésével hozza meg. Ez a feltétel ugyanis ellentétes az R.-ben foglalt döntési jogosultsággal, melyre egyedül a fenntartó kapott felhatalmazást.

Budapest, 2021. október 5.

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [52] Egyetértek a határozat rendelkező részében megjelenő elutasítással és a határozat indokolásával, miszerint a fenntartó az R. 1. § (1) bekezdése szerinti döntését csak a szenátus egyetértésével és kizárólag a veszélyhelyzet kihirdetésére közvetlenül okot adó körülményekkel összefüggésben hozhatja meg, mely feltételek teljesülésének vizsgálata az indítványozó bíróság feladata.
- [53] Megítélésem szerint ugyanakkor az Abtv. 46. § (3) bekezdése alkalmazásával az Alkotmánybíróság (az Alkotmánybíróság megelőző, a határozatban hivatkozott gyakorlatából következő) fenti elvi megállapításait az alapügy jelentőségére tekintettel alkotmányos követelményként is rögzíthette volna.

Budapest, 2021. október 5.

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs alkotmánybíró különvéleménye

- [54] Nem értek egyet a határozat rendelkező részével, álláspontom szerint az indítvány alapján a vizsgált rendelkezést meg kellett volna semmisíteni.
- [55] Az Alkotmánybíróság a 21/2021. (VI. 22.) AB határozat rendelkező részében alkotmányos követelményként rögzítette, hogy „a fenntartó köteles a felsőoktatási intézmény szenátusát – mint a felsőoktatási intézmény oktatási-kutatási autonómiájának letéteményesét – megillető véleményezési jog gyakorlására kellő időt biztosítani, továbbá lehetőséget kell biztosítani érdemi javaslattétel megfogalmazására, amelyet a fenntartónak nyomon követhető módon figyelembe kell vennie döntéshozatala során”. A határozat elismerte, hogy a felsőoktatási intézmény autonómiájának letéteményese a szenátus, amely a tartalmi oktatási-kutatási kérdésekben megkerülhetetlen intézmény kell legyen.
- [56] Jelen ügyben a többségi határozat is arra a következtetésre jut, hogy tartalmi oktatási kérdés, hogy a tanulmányi kötelezettség teljesítéséhez szükséges feltételek fennállnak-e. Ezt alapul véve a többségi döntés kifejezetten rögzíti is, hogy „a tanulmányi kötelezettségek teljesítésének két oldala szükségképpen feltételezi azt, hogy a fenntartó és a felsőoktatási intézményi autonómia letéteményese együtt döntsön a tanulmányi kötelezettségek teljesítésének ellehetetlenüléséről. A támadott szabályozás érvényesülése nem sérti az Alaptörvényben biztosított felsőoktatási autonómiát, ha a fenntartó a döntése meghozatala során a felsőoktatási intézménnyel együttműködve, a felsőoktatási intézmény autonómia letéteményesének egyetértésével hozta meg az R. szerinti intézkedését.” (Indokolás [37])

[57] Ezzel szemben a támadott rendelkezés nem a fenntartó és szenátus együttműködéséről rendelkezik, épp ellenkezőleg, a fenntartó kizárólagos döntési kompetenciájába utalja annak megítélését, hogy a félév elfogadható-e. Ebből egyenesen következik, hogy a rendelkezés nem felel meg annak a követelménynek, amit nem csupán az Alkotmánybíróság előző döntésben emelt ki a rendelkező részében, hanem amely gyakorlatot maga a többségi indokolás is közvetlenül az Alaptörvény X. és XI. cikkére vezet vissza. Ezért a rendelkezés megsemmisítésének lett volna helye.

Budapest, 2021. október 5.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

[58] A különvéleményhez csatlakozom.

Budapest, 2021. október 5.

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: III/795/2021.
Közzétéve a Magyar Közlöny 2021. évi 200. számában.

• • •

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 29/2021. (XI. 10.) AB HATÁROZATA

a Budapest Környéki Törvényszék 2.Pf.20.248/2020/7. számú és a Váci Járásbíróság 2.P.21.128/2016/77. számú ítéletei alaptörvény-ellenességének megállapításáról és megsemmisítéséről

Az Alkotmánybíróság teljes ülése alkotmányjogi panasz tárgyában – *dr. Márki Zoltán* és *dr. Salamon László* alkotmánybírók párhuzamos indokolásával, valamint *dr. Dienes-Oehm Egon* és *dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó* alkotmánybírók különvéleményével – meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a Budapest Környéki Törvényszék 2.Pf.20.248/2020/7. számú és a Váci Járásbíróság 2.P.21.128/2016/77. számú ítéletei alaptörvény-ellenesek, ezért azokat megsemmisíti.

Az Alkotmánybíróság elrendeli e határozatának közzétételét a Magyar Közlönyben.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. A jogi képviselővel (dr. Barta Sándor ügyvéd) eljáró indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben a Budapest Környéki Törvényszék 2.Pf.20.248/2020/7. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte a Váci Járásbíróság 2.P.21.128/2016/77. számú ítéletére is kiterjedő hatállyal.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapját képező egyedi ügyben megállapított tényállás szerint 2015. február 24. napján 19 óra 30 perc és 20 óra között az indítványozó férje az indítványozó tulajdonában álló gépjárművel Galgaguta irányából Acsa irányába haladt a 2108-as műúton. A településjelző tábla előtt az indítványozó férje észlelte, hogy egy szarvascsorda szaladt át előtte baloldaltól, ezért a gépjárművel megállt. A megállást követően az álló gépjármű oldalának szaladt egy szarvas, és megrongálta a gépjármű karosszériáját, az okozott kárt utóbb egy gépjárműszakértő az avulást is figyelembe véve 302 889 Ft-ban határozta meg. A balesetet követően a gépjármű vezetője azonnal értesítette a rendőrséget, a rendőrség kitérkezéséig a helyszínt nem változtatta meg és nem hagyta el, a balesetnek a gépjármű vezetőjén kívül annak utasa, valamint a gépjármű mögött álló gépjármű vezetője is tanúja volt. Az intézkedő rendőr a helyszínen azt állapította meg, hogy ugyan a 2108-as műúton két vadveszélyt jelző tábla is kihelyezésre került, azonban a baleset helyszíne nem esett a vadveszélyt jelző tábla hatálya alá.
- [3] Az indítványozó a gépjárműben keletkezett kárról készült szakvélemény alapján az okozott kár megtérítését kérte a területen vadászatra jogosult gazdasági társaságtól (a per alperesétől). Az alperes a kárigényt elutasította, ugyanis álláspontja szerint az érintett útszakaszon a vadveszélyt jelző tábla végig ki volt helyezve, a társaság pedig a baleset időpontjában vadászati tevékenységet nem folytatott, a vad közútra történő kiváltása ezért neki nem felróható, a vadak mozgására ugyanis érdemi ráhatása nincs.
- [4] A kárigény elutasítását követően az indítványozó fizetési meghagyás kibocsátását kérte, melyet dr. Komáromyné dr. Tóth Lenke budapesti közjegyző 11018/Ü/31372/2016. szám alatt kibocsátott. A vadászatra jogosult gazdasági társaság a fizetési meghagyással szemben ellentmondással élt, ezért az eljárás perré alakult át.
- [5] 1.2. A Váci Járásbíróság 2.P.21.128/2016/77. számú ítéletével a keresetet elutasította. A járásbíróság ítéletében rögzítette, hogy a baleset időpontjában a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:563. §-a szabályozta a vadászható állat által okozott kárért való felelősség eseteit. Eszerint a kárért az a vadászatra jogosult tartozik felelősséggel, akinek a területéről a vad kiváltott, a vadászatra jogosult pedig akkor mentesülhet a felelősség alól, ha azt bizonyítja, hogy a kárt ellenőrzési körén kívül eső elháríthatatlan ok idézte elő. A vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadászatról szóló 1996. évi LV. törvény (a továb-

biakban: Vtv.) baleset idején hatályos 75/A. §-a értelmében „[a] jogosult a vadászható állat által okozott kárért való felelősség Polgári Törvénykönyvben foglalt szabályai alapján köteles a mezőgazdálkodáson és erdőgazdálkodáson kívül másnak okozott kárt megtéríteni”. A balesetet követően, 2015. május 5. napján lépett hatályba a Vtv. 75/A. § új (2) bekezdése, melynek értelmében „[a] vadászható állat által okozott kárért való (1) bekezdés szerinti felelősség és a fokozott veszéllyel járó tevékenységért való felelősség találkozása esetén a Polgári Törvénykönyvnek a veszélyes üzemek találkozására vonatkozó szabályait kell alkalmazni”.

- [6] A Váci Járásbíróság ítéletében hosszan idézte az Alkotmánybíróság 20/2017. (VII. 18.) AB határozatát (a továbbiakban: Abh.), azonban arra a következtetésre jutott, hogy bár az indítványozó követelése abban az időszakban történt, amikor a jogalkotó kiemelte a fokozott veszéllyel járó tevékenység köréből a vad és az ember által fokozott veszéllyel járó tevékenység találkozásának eseteit, az indítványozó követelése mégsem ítéltető meg. Az ítélet érvelése szerint a jogszabályban megfogalmazott „ellenőrzési körén kívül eső elháríthatatlan ok” mint kimentési ok alkalmazásával „a jogalkotó gyakorlatilag a kimentési lehetőségtől fosztaná meg a hivatkozott § alapján az alperest, és az országot kisebb-nagyobb zárt állatkertté tenné, ha a vadásztársaságoknak minden közutat vadvédelmi kerítéssel kellene ellátnia, az évi 4–6.000 vadbaleset eredményeként a vadásztársaságok anyagilag teljesen tönkre mennének ilyen beruházás mellett, márpedig jelenleg a vadtól más módon a közút nem védhető meg, de a nyúl mindenhol átmegy.” Az ítélet szerint „[a] törvényeket ismerni nem azt jelenti, hogy azok szavait tartjuk be, hanem értelmét és célját”, a bíróság szerint pedig jelen esetben a jogalkotó a Ptk. 5:563. §-ával a bíróság szerint valójában annak ellenére nem objektív felelősségi szankciót telepített a vadászatra jogosultakra, hogy a Ptk. 5:563. §-a annak egyértelmű szövege szerint objektív felelősségi szankciót tartalmaz. Az ítélet szerint az alperes felelőssége azért nem állapítható meg, mert „[a]ttól többet, mint amit megtett az alperes, tehát: nem hatott a vadmozgásra, ugyanakkor figyelmeztette a vadmozgásra a felperest, a bíróság álláspontja [szerint] nem lehet tenni”. Az ítélet szerint ez az értelmezés felel meg a Ptk. 6:539. § (3) bekezdésének, mely szerint valójában azt kell vizsgálni, hogy az okozott kár „a fokozott veszéllyel járó tevékenysége körében bekövetkezett rendellenességre vezethető vissza” vagy sem, márpedig jelen esetben ilyen rendellenesség az alperes társaság tevékenységében sem állapítható meg, ezért mindkét fél (az indítványozó és az alperes is) maga viseli a kárát.
- [7] 1.3. Az ítélettel szemben az indítványozó terjesztett elő fellebbezést, melyben alapvetően arra hivatkozott, hogy a baleset idején irányadó jogszabályi rendelkezések egyértelműen objektív felelőssé tették a vadászatra jogosultakat, a Váci Járásbíróság azonban ennek ellenére nem az objektív felelősség szabályait alkalmazta. Az indítványozó álláspontja szerint a baleset bekövetkezésének idején a jogalkotó az alperest valóban megfosztotta a kimentés lehetőségétől, az elsőfokú bíróság azonban az egyértelműen kifejezett jogalkotói akarattal figyelmen kívül hagyva döntötte el a jogvitát, melyre nem lett volna jogi lehetősége. A másodfokon eljáró Budapest Környéki Törvényszék 2.Pf.20.248/2020/7. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. A másodfokú ítélet szerint „[a] másodfokú bíróság nem osztja az elsőfokú ítélet indokait arra vonatkozóan, hogy a jelen esetben a Ptk. 6:563. § alkalmazásának van helye”. A Budapest Környéki Törvényszék szerint „[a]z új Ptk. sem akart változtatni a korábbi ítélkezési gyakorlaton, az eltérő szabályozás lényegében törvényszerkesztési következetlenség eredménye, amely utóbb a Vtv. 75/A. § (2) bekezdés módosításával orvoslásra került. A másodfokú bíróság álláspontja szerint a fentiekből következően a jogalkotói szándék szem előtt tartásával és a jogfolytonosság biztosítása érdekében a 2014. március 15. és 2015. május 05. közötti időszakban is vad és gépjármű ütközés esetén az új Ptk. veszélyes üzemi felelősségi szabályait kell alkalmazni, így ez vonatkozik a perbeli esetre is.” Ezen érvelés alátámasztására a másodfokú bíróság idézte Lábady Tamás és Orosz Árpád kúriai tanácselnök gondolatait is. A másodfokú bíróság ezt követően a baleset körülményeit a Ptk. 6:539. §-a (a veszélyes üzemek találkozására) alapján értékelte, és az elsőfokú bíróság ítéletét eltérő jogi indoklással hagyta helyben.
- [8] 2. Az indítványozó ezt követően terjesztette elő az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszát, melyben a Budapest Környéki Törvényszék 2.Pf.20.248/2020/7. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte a Váci Járásbíróság 2.P.21.128/2016/77. számú ítéletére is kiterjedő hatállyal. Az alkotmányjogi panasz és annak kiegészítése szerint a támadott bírói döntések ellentétesek az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésével, XIII. cikk (1) bekezdésével, XV. cikk (1) és (2) bekezdéseivel, a XXVIII. cikk (1) bekezdésével és a 28. cikkel, az alábbiak szerint.

- [9] Az I. cikk (3) bekezdése sérelmét az indítványozó azért állítja, mert az eljáró bíróságok az indítványozó tulajdonhoz való jogát aránytalanul és a jog lényeges tartalmának figyelmen kívül hagyásával korlátozták. Az indítványozó érvelése szerint a bíróságok azért rendelkeztek úgy, hogy az indítványozónak kell viselnie a saját kárát, mert az alperes „tönkremenne”, ha megvalósítaná az elvárható beruházásokat (például vadvédműveket építené), míg a bíróságok szerint az indítványozó a vadásztársasággal szemben képes a saját kárát viselni.
- [10] A XIII. cikk (1) bekezdése sérelmét az indítványozó azért állítja, mert az ítéletek értelmében az indítványozónak kellett viselnie a neki jogellenesen okozott kárt annak ellenére, hogy a baleset bekövetkezése idején hatályos jogszabályok alapján az alperes társaság felelősségét kellett volna megállapítani. Ezzel összefüggésben az indítványozó arra is utalt, hogy a XIII. cikk (1) bekezdése értelmében a tulajdon társadalmi felelősséggel is jár, amely az alperes vadásztársaság esetében is irányadó.
- [11] A XV. cikk (2) bekezdése azért sérült az alkotmányjogi panasz szerint, mert a bírói döntés egyértelműen „vagyonni helyzet” alapján történő különbségtételt valósított meg akkor, amikor arra a következtetésre jutott, hogy a vadásztársaságoktól nem várható el az évi 4–6000 vadbaleset kárának megtérítése, azt azonban a bíróság szerint az indítványozó vagyoni helyzete miatt képes viselni. A XV. cikk (1) bekezdésének sérelmét az indítványozó külön nem indokolta.
- [12] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése és 28. cikke sérelmét azért állítja, mert a baleset időpontjában hatályos szabályozás alapján az alperes társaságot objektív alakzatú felelősség terhelte. Álláspontja szerint még az Alaptörvény 28. cikke sem hatalmazza fel arra a bíróságokat, hogy ha egy polgári anyagi jogi norma adott felelősségi alakzatot állapít meg egy jogalanyra, akkor azt az eljáró bíróság az Alaptörvény 28. cikkére hivatkozással más típusú felelősségi alakzattá alakítsa át, illetőleg ne az adott jogvita eldöntésére hatályos és kötelezően alkalmazandó szabályokat alkalmazza. Az indítványozó külön is sérelmezi e körben, hogy a másodfokú bíróság ítéletét Lábady Tamás és Orosz Árpád gondolataira alapította, ők ugyanis sem jogalkotónak, sem pedig jogforrásnak nem minősülnek, ekként a gondolataik a jogforrási hierarchiában nem értelmezhetőek (önmagukban sem, de különösen nem a hatályos jogszabályi rendelkezésekkel szemben). Az alkotmányjogi panasz arra is kitér, hogy mind az elsőfokú, mind a másodfokú bíróság egyértelműen felismerte, hogy nem a hatályos jogszabályoknak megfelelően hoz döntést, azonban ezt a bíróságok azzal indokolták, hogy „törvényszerkesztési következetlenség történt”. Az indítványozó szerint kifejezett jogszabályi felhatalmazás hiányában az eljáró bíróságok nem teheték volna félre az ügyben alkalmazandó, a baleset idején hatályos jogszabályokat, márpedig jelen esetben a bíróságok az *analogia iuris* lehetőségével éltek, és a hatályos jogszabályokkal szemben, azokat félretéve pótolták a bíróságok szerint hiányzó jogszabályt azzal a tartalommal, amely a bíróság szerint megfelelő lett volna.

II.

- [13] 1. Az Alaptörvény indítvánnyal érintett rendelkezései:

„I. cikk (3) Az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg. Alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.”

„XIII. cikk (1) Mindenkinek joga van a tulajdonhoz és az örökléshez. A tulajdon társadalmi felelősséggel jár.”

„XV. cikk (1) A törvény előtt mindenki egyenlő. Minden ember jogképes.

(2) Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.”

„XXVIII. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, észszerű határidőn belül bírálja el.”

„28. cikk A bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. A jogszabályok céljának megállapítása során elsősorban a jogszabály preambulumát, illetve a jogszabály megalkotására vagy módosítására irányuló javaslat indokolását kell figyelembe venni. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.”

[14] 2. A Ptk. indítvánnyal érintett rendelkezései:

„6:539. § [Veszélyes üzemek találkozása és az üzembentartók egymás közötti viszonya közös károkozásnál]
(1) Ha veszélyes üzemek egymásnak okoznak kárt, az üzembentartók felelősségük arányában kötelesek a másíknak okozott kárt megtéríteni. Ha nem az üzembentartó a tényleges károkozó, az üzembentartó a kár megtérítésére a tényleges károkozó magatartásának felelőssége alapján köteles.

(2) Ha a károkozás egyik félnek sem róható fel, a kárt az köteles megtéríteni, akinek fokozott veszéllyel járó tevékenysége körében a kár bekövetkezéséhez vezető rendellenesség merült fel.

(3) Ha az egymásnak okozott kár mindkét fél fokozott veszéllyel járó tevékenysége körében bekövetkezett rendellenességre vezethető vissza, vagy ha ilyen rendellenesség egyik félnél sem állapítható meg, kárát – felelősség hiányában – mindegyik fél maga viseli.”

„6:563. § [A vadászható állat által okozott kárért való felelősség]

(1) A vadászható állat által okozott kár megtérítéséért az a vadászatra jogosult tartozik felelősséggel, akinek a vadászterületén a károkozás történt. Ha a károkozás nem vadászterületen történt, a kárért az a vadászatra jogosult tartozik felelősséggel, akinek a vadászterületéről a vad kiváltott.

(2) A vadászatra jogosult mentesül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy a kárt ellenőrzési körén kívül eső elháríthatatlan ok idézte elő.”

[15] 3. A Vtv. 2014. március 15. napja és 2015. május 5. napja között hatályos, az indítvánnyal érintett rendelkezése:

„75/A. § A jogosult a vadászható állat által okozott kárért való felelősség Polgári Törvénykönyvben foglalt szabályi alapján köteles a mezőgazdálkodáson és erdőgazdálkodáson kívül másnak okozott kárt megtéríteni.”

[16] 4. A Vtv. 2015. május 5. napjától hatályos, az indítvánnyal érintett rendelkezése:

„75/A. § (1) A jogosult a vadászható állat által okozott kárért való felelősség Polgári Törvénykönyvben foglalt szabályai alapján köteles a mezőgazdálkodáson és erdőgazdálkodáson kívül másnak okozott kárt megtéríteni azzal, hogy a vadászatra jogosult ellenőrzési körén kívül eső oknak a vadászati jog gyakorlásán és a vadgazdálkodási tevékenység folytatásán kívül eső okot kell tekinteni.

(2) A vadászható állat által okozott kárért való (1) bekezdés szerinti felelősség és a fokozott veszéllyel járó tevékenységért való felelősség találkozása esetén a Polgári Törvénykönyvnek a veszélyes üzemek találkozására vonatkozó szabályait kell alkalmazni.”

III.

[17] Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadásáról dönt.

[18] 1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az indítványozó jogi képviselője a Budapest Környéki Törvényszék ítéletét 2020. október 28. napján vette át, az alkotmányjogi panasz pedig 2020. december 28. napján, határidőben került benyújtásra. Az indítványozó jogi képviselője az Alkotmánybíróság eljárásában képviselői jogosultságát igazolta. Az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek. Az indítványozó jogosultnak és érintettnek tekinthető, ugyanis saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő alkotmányjogi panaszát.

- [19] 2. Az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz benyújtásának törvényi feltétele [Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pont, Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont], hogy az indítványozó a panaszban valamely Alaptörvényben biztosított jogának sérelmére hivatkozzon. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése és 28. cikke az alkotmányjogi panaszok elbírálása szempontjából nem tartalmaznak Alaptörvényben biztosított jogot, ezért ezek állított sérelme sem vetheti fel az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának sérelmét {az I. cikk (3) bekezdésére például: 3327/2021. (VII. 23.) AB végzés, Indokolás [29]; a 28. cikkre például: 16/2021. (V. 13.) AB határozat, Indokolás [21]}. Az alkotmányjogi panasz ezért a fenti elemeiben nem teljesíti az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja szerinti törvényi feltételeket.
- [20] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerinti követelményeknek megfelelő alkotmányjogi panaszt akkor fogadhatja be, amennyiben az határozott kérelmet tartalmaz. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pontja értelmében a kérelem akkor határozott, ha megjelöli az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, az e) pont értelmében pedig a kérelemnek egyértelmű indokolást kell tartalmaznia arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel.
- [21] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésének sérelmére vonatkozóan egyáltalán nem tartalmaz indokolást, a XV. cikk (2) bekezdése sérelmét pedig pusztán azért állítja, mert megítélése szerint a bíróságok ítéletük meghozatala során az alperes társaság és az indítványozó között vagyoni helyzetük alapján tettek különbséget, és az indítványozó ezért lett pervesztes, mely indokolás önmagában nem tekinthető alkotmányjogilag értékelhető indokolásnak. Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint az indítvány érdemi elbírálásának akadálya, ha az nem kapcsolja össze alkotmányjogilag értékelhető módon az Alaptörvény felhívott rendelkezését a támadott bírói döntéssel, illetőleg jogszabályi rendelkezéssel {lásd például: 3434/2020. (XII. 9.) AB végzés, Indokolás [35]}.
- [22] 4. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételye vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés felvetése esetén fogadható be. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így azok fennállását az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [23] Az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése állított sérelmével összefüggésben az Alkotmánybíróság kiemeli, hogy állandó gyakorlata szerint „nem vonható az alkotmányos tulajdonvédelem alá minden olyan ügy, melyben az indítványozó állítása szerint jogsértő bírósági határozatok eredményeként pervesztes lett, és ezért vagyonesztést szenvedett el (vagyoni követeléséhez nem jutott hozzá). Az alkotmányjogi panasz a tulajdonjog sérelméről keresetként nem lehet eszköze vagyoni perekben a bíróságok által elkövetett, egyéb alkotmányossági kérdést fel nem vető, egyszerű törvénysértések orvoslásának.” {Legutóbb például: 3266/2021. (VII. 7.) AB végzés, Indokolás [19]} Mindez egyben azt is jelenti, hogy az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése állított sérelmével összefüggésben sem alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, sem pedig a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességi kételyt nem vet fel.
- [24] Az Alkotmánybíróság megítélése szerint ugyanakkor csak érdemi vizsgálat eredményeként állapítható meg, hogy a Budapest Környéki Törvényszék, illetőleg a Váci Járásbíróság megsértették-e az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljárásról való jogot akkor, amikor ítéletük meghozatala során a bíróságok által is elismert módon a hatályos jog kétséget kizáró félretételével, illetőleg szándékosan *contra legem* félreértelmezésével utasították el az indítványozó kereseti kérelmét, különös figyelemmel az Abh. ugyanezen jogszabályi rendelkezés értelmezésével kapcsolatos megállapításaira. Az Alkotmánybíróság ezért az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 31. § (6) bekezdését alkalmazva, külön befogadási eljárás mellőzésével, érdemben bírálta el.

IV.

[25] Az alkotmányjogi panasz megalapozott.

[26] 1. Az Alkotmánybíróság az Abh.-ban (az alkotmányjogi panasz elbírálása szempontjából releváns elemek tekintetében egy, a jelen alkotmányjogi panasszal azonosnak tekinthető ügyben) már vizsgálta a vad által okozott kár megtérítésének kérdésével kapcsolatos szabályozást. Az Abh. indokolásának [18] bekezdésében az Alkotmánybíróság rögzítette, hogy 2014. március 15. napja előtt és 2015. május 5. napjától kezdődően a jogszabályi

rendelkezések végeredményben azonos módon rendezték a vad által okozott kár megtérítésének kérdését: ha a károkozás egyik félnek sem volt felróható, az érintettek kárukat maguk viselték. A köztes időszakban (így 2015. február 24. napján, a jelen alkotmányjogi panaszra okot adó ügy alapját képező baleset idején is) hatályos jogi szabályozás azonban a fentiektől eltérően rendelkezett, és a vadászatra jogosultra telepítette a kárt.

- [27] 2. Az Abh.-ban az Alkotmánybíróság akként foglalt állást, hogy „[a] bírói függetlenségnek nem korlátja, sokkal inkább biztosítéka a törvényeknek való alávetettség: a bírónak a határozatait a jogszabályok alapján kell meghoznia. Ha a törvénynek való alávetettségtől a bíróság eloldja magát, saját függetlenségének egyik tárgyi alapját vonja el. A vonatkozó jogszabályokat be nem tartó bíróság lényegében visszaél saját függetlenségével, amely adott esetben ezen keresztül a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét okozhatja. Az a bírói ítélet, amely alapos ok nélkül hagyja figyelmen kívül a hatályos jogot, önkényes, fogalmilag nem lehet tisztességes, és nem fér össze a jogállamiság alapelveivel.” (Indokolás [23])
- [28] Önmagában egy *contra legem* ítélet még nem szükségképpen alaptörvény-ellenes (*contra constitutionem*) ítélet. Kivételesen, kellően súlyos esetekben azonban egy *contra legem* jogalkalmazás is felemelkedhet alkotmányjogilag értékelhető szintre, és a bírói döntés alaptörvény-ellenességének megállapításához vezethet (Abh., Indokolás [21]).
- [29] Ilyen kivételes esetnek tekinthető egyebek között, ha a bíróság ítélete az Alaptörvény megszabta értelmezési tartományt megsérti, és ezáltal a bírói döntés alaptörvény-ellenes lesz. A jogszabályokat az Alaptörvény biztosította kereteken belül a bíróságok értelmezik; az Alkotmánybíróság nem avatkozhat be minden olyan esetben a bíróságok tevékenységébe, amikor valamilyen (állítólagos vagy tényleges) jogszabálysértő jogértelmezésre vagy jogalkalmazásra került sor. A bíró bármely ténybeli vagy jogi tévedése ugyanis nem teszi automatikusan tisztességtelenné az egész eljárást [lásd például: 3234/2021. (VI. 4.) AB határozat, Indokolás [68]]. Ha azonban az Alkotmánybíróság az Abtv. 46. § (3) bekezdésének alkalmazásával valamely jogszabály lehetséges értelmezésével, illetőleg alkalmazásával kapcsolatosan alkotmányos követelményt fogalmaz meg, és ezáltal kifejezetten rögzíti az Alaptörvényből az adott jogszabályi rendelkezésre vonatkozó értelmezési tartomány határait, azt a bíróság nem hagyhatja figyelmen kívül és nem ronthatja le [16/2021. (V. 13.) AB határozat, Indokolás [35]]. Az Abtv. 39. § (1) bekezdéséből következően pedig az Alkotmánybíróság határozatának egésze (és nem csupán a rendelkező része) bír *erga omnes* kötelező erővel. Ekként, ha az Alkotmánybíróság egy határozatában formálisan alkotmányos követelmény kimondása nélkül foglalt állást valamely jogszabályi rendelkezés Alaptörvénnyel összhangban álló értelmezéséről, vagy éppen ellenkezőleg, azt mondja ki, hogy valamely értelmezés ellentétes az Alaptörvénnyel, arra az eljáró bíróságnak ugyancsak tekintettel kell lennie ítéletének meghozatala során.
- [30] Annak megítélése során, hogy valamely (állítólagos) *contra legem* jogalkalmazás kivételesen elérte-e az alaptörvény-ellenesség szintjét, az Alkotmánybíróság az eset összes releváns körülményének figyelembevételével határozhat. A vizsgált esetben az Alkotmánybíróság figyelembe vette, hogy már állást foglalt-e a kérdéses jogszabályi rendelkezés Alaptörvénnyel való összeegyeztethetősége, illetőleg az Alaptörvénnyel összhangban álló értelmezése kérdésében. Az Alkotmánybíróság ezen túlmenően ugyancsak figyelembe vette a megsértett jogszabály egyértelműségének és pontosságának fokát; a jogszabály értelmezése és alkalmazása tekintetében az ítélező bírót megillető mérlegelési jogkör terjedelmét; valamint a bírói döntésben megjelenő indokolást is, mely különösen nagy jelentőséggel bír akkor, ha az Alkotmánybíróság az adott jogkérdésben már korábban állást foglalt. Az Alkotmánybíróság végezetül azt sem hagyhatja figyelmen kívül eljárása során, hogy az indítványhoz kötöttség elvének megfelelően az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz eljárás keretei között kifejezetten azt kell vizsgálnia, hogy valamely bírói döntés az indítványban foglalt okból alaptörvény-ellenes-e. Az Abtv. 52. § (2) bekezdése értelmében ugyanis egyes, az Alaptörvényben és az Abtv.-ben pontosan megjelölt kivételes esetek [Abtv. 28. § (1) bekezdése, 32. § (1) bekezdése, 38. § (1) bekezdése, 46. § (1) és (3) bekezdése, illetőleg az Alaptörvény 24. cikk (4) bekezdése] kivételével „[a]z Alkotmánybíróság által lefolytatott vizsgálat a megjelölt alkotmányossági kérelemre korlátozódik”.
- [31] 3. A Budapest Környéki Törvényszék ítélete szerint „[a]z új Ptk. sem akart változtatni a korábbi ítélkezési gyakorlaton, az eltérő szabályozás lényegében törvényszerkesztési következetlenség eredménye, amely utóbb a Vtv. 75/A. § (2) bekezdés módosításával orvoslásra került. A másodfokú bíróság álláspontja szerint a fentiekből következően a jogalkotói szándék szem előtt tartásával és a jogfolytonosság biztosítása érdekében a 2014. március 15. és 2015. május 05. közötti időszakban is vad és gépjármű ütközés esetén az új Ptk. veszélyes üzemi

felelősségi szabályait kell alkalmazni, így ez vonatkozik a perbeli esetre is.” Mindez egyben azt is jelenti, hogy a Budapest Környéki Törvényszék ítélete az ítéletből kétséget kizáróan megállapítható módon, a bíróság által is tudottan és elismerten *contra legem* volt.

- [32] A Budapest Környéki Törvényszék ítéletében azzal indokolta a hatályos jogszabályi rendelkezések figyelmen kívül hagyását, hogy az egyébként kötelezően és kizárólagosan (azaz nem a bíróság mérlegelésétől függően) alkalmazandó jogszabályi rendelkezés csupán „törvényszerkesztési következetlenség” eredménye, és a jogalkotó valódi szándéka nem arra irányult, mint ami az alkalmazandó jogszabályi rendelkezések nyilvánvaló tartalmából következett. Valamely ügyben az alkalmazandó jogszabályok körének meghatározása nem célszerűségi szempontokon alapul, hanem minden esetben jogkérdés. Az eljáró bíróságnak az Alaptörvény és a jogszabályok lehetőséget biztosítanak arra, hogy több, valamely esetre (annak megítélésétől függően) alkalmazható jogszabályi rendelkezés közül kiválassza azt, amelyet a tényállás megállapítását és a bizonyítékok értékelését követően a leginkább relevánsnak és alkalmazhatónak tart. Önkényessé és ezáltal tisztességtelenné válik azonban a bírói döntés, ha valamely, az adott ügyre kötelezően és kizárólagosan alkalmazandó jogszabályi rendelkezést az eljáró bíróság érdemi jogi indok nélkül (például célszerűségi okokból) hogy figyelmen kívül azért, hogy helyette a jogvitát olyan jogszabályi rendelkezés alapján döntse el, mely az adott ügyre nyilvánvalóan nem alkalmazható. Még az Alaptörvény 28. cikke sem szolgálhat ugyanis alapul az ítélező bíróságnak a jogalkotó vélt vagy valós mulasztása, illetőleg hibája *contra legem* jogértelmezéssel, illetőleg a hatályos és az ügyben kötelezően és kizárólagosan alkalmazandó jogszabályi rendelkezés fételtelével történő korrekciójára (ebben az értelemben például: 2/2016. (II. 8.) AB határozat, Indokolás [46]).
- [33] A „törvényszerkesztési következetlenségre” történő hivatkozás nem jogi indok; ellenkezőleg, annak a kifejezett elismerése, hogy az eljáró bíróság nem tartja magát az alkalmazandó jogszabályoknak alávetettnek. Annak megítélése, hogy egy esetleges a „törvényszerkesztési következetlenség” eredményeként az alkalmazandó jogszabály célszerűtlen, nem az eljáró bíróság feladata, egy célszerűtlen jogszabály nem alaptörvény-ellenes jogszabály. Abban az esetben pedig, ha a „törvényszerkesztési következetlenség” az eljáró bíróság megítélése szerint eléri az alaptörvény-ellenesség szintjét, az eljáró bíróság nem csupán jogosult, hanem az Abtv. 25. § (1) bekezdése alapján egyenesen köteles az Alkotmánybíróság eljárását kezdeményezni.
- [34] Az Alkotmánybíróság e körben azt sem hagyhatta figyelmen kívül, hogy a Budapest Környéki Törvényszék ítéletében a Balassagyarmati Törvényszék 21.Pf.20.741/2015/4. számú ítéletéhez hasonlóan ítélte meg úgy, hogy kifejezett jogszabályi rendelkezés ellenére a Ptk. vonatkozó rendelkezése megítélése szerint ennek ellenére mégsem alkalmazható, mely bírói döntést az Alkotmánybíróság az Abh.-ban (éppen ezen jogértelmezéssel összefüggésben) megsemmisítette. Ennek megfelelően a Budapest Környéki Törvényszéknek azt is minden kétséget kizáróan tudnia kellett, hogy az általa választott jogértelmezés bizonyosan az Alaptörvénnyel ellentétes eredményre vezet akkor, ha a bíróság ítéletében nem tudja minden kétséget kizáróan, nagy részletességgel igazolni, hogy az általa eldöntött ügy alapvetően eltér az Abh.-ban vizsgált ügytől. Ilyen elemet ugyanakkor a Budapest Környéki Törvényszék ítéletében egyáltalán nem jelölt meg. Az Alkotmánybíróság megjegyzi: ez a tényező jelen esetben már önmagában, egyéb szempontok vizsgálata nélkül is megalapozta volna a támadott bírói döntés alaptörvény-ellenességét.
- [35] Azáltal tehát, hogy a Budapest Környéki Törvényszék *contra legem* jogalkalmazása során (i) az adott jogkérdésre irányadó, kötelezően és kizárólagosan alkalmazandó hatályos jogi normákat nem vette figyelembe, és (ii) a döntését egy olyan jogszabályi rendelkezésre alapította, mely a bíróság által is kifejezetten elismert módon 2014. március 15. napja és 2015. május 5. napja között az ügyben nem volt alkalmazható, jöllehet (iii) ebben a kérdésben az Alkotmánybíróság az Abh.-ban már állást foglalt, és (iv) a Budapest Környéki Törvényszék ítéletében egyáltalán nem adott indokolást arra vonatkozóan, hogy az ügy eldöntése során miért nincs tekintettel az Abh. megállapításaira, végezetül pedig (v) saját, a jogszabály értelmezésére vonatkozó indokolását ráadásul nem érdemi jogi, hanem pusztán „célszerűségi” szempontokkal támasztotta alá, a Budapest Környéki Törvényszék ítélete nyilvánvalóan *contra constitutionem*, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését sértővé vált. Az Alkotmánybíróság ezért a Budapest Környéki Törvényszék 2.Pf.20.248/2020/7. számú ítéletét a rendelkező részben foglaltak szerint megsemmisítette.
- [36] 4. Az Abtv. 43. § (4) bekezdése értelmében az Alkotmánybíróság a bírói döntés megsemmisítése esetén megsemmisítheti a döntéssel felülvizsgált más bírósági vagy hatósági döntéseket is.
- [37] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az ügyben első fokon eljáró Váci Járásbíróság ítéletét ugyan formálisan a Ptk. 6:563. §-ára (a vadászható állat által okozott kárért való felelősség szabályaira) alapította, azonban

azt kifejezetten a korábbi bírói gyakorlatnak megfelelően, azaz nem objektív felelősségi alakzatként értelmezte. Mindezt a Váci Járásbíróság azzal indokolta, hogy eltérő értelmezés esetén „a jogalkotó gyakorlatilag a kimentési lehetőségtől fosztaná meg a hivatkozott § alapján az alperest”, és a törvény kifejezett rendelkezésével szemben valójában „nem objektív felelősségi szankciót telepített a vadászatra jogosultra, hanem a vadmozgás rendellenességének felelősségét”, mely értelmezés tartalmában a Ptk. jelen ügyben kifejezetten nem alkalmazható 6:539. §-a szerinti felelősségi alakzatának felelt meg. Mindez egyben azt is jelenti, hogy a Váci Járásbíróság ítélete is az ítéletből kétséget kizáróan megállapítható módon, a bíróság által is tudottan és elismerten *contra legem* volt, már csak azért is, mert amennyiben a Ptk. 6:563. §-ának és a Ptk. 6:539. §-ának az értelmezése a teljesen eltérő megfogalmazás ellenére mégis azonos lett volna, akkor az alkalmazandó szabályozás teljes azonosságára tekintettel felesleges lett volna a Vtv. 75/A. §-ának 2015. május 5. napjától hatályos jogalkotói módosításának elfogadása is. Egyebek között ezt teszi teljesen nyilvánvalóvá a Váci Járásbíróság által is idézett Abh. indokolásának [18] bekezdése is, mely Abh. megállapításait a Váci Járásbíróság annak ellenére nem tartotta a saját eljárására nézve kötelezőnek, hogy azt egyébként ítéletében hosszan idézte is.

- [38] A Váci Járásbíróság ítéletét formálisan az ügyben alkalmazni rendelt Ptk. 6:563. §-ára alapította, azonban az alkalmazott jogszabályi rendelkezésnek nyilvánvalóan és a bíróság ítéletében is elismert módon olyan *contra legem* értelmet tulajdonított, hogy az a jogszabály eredeti jelentésétől teljesen elszakadva, tartalmilag meg egyezzen a Ptk. 6:539. §-ával, azaz azzal a szabállyal, amelyet 2014. március 15. napját megelőzően és 2015. május 5. napjától kezdődően kellett az alapügyhöz hasonló ügyekben alkalmazni (ám a baleset bekövetkezésének idején nem), és amely értelmezéssel összefüggésben az Alkotmánybíróság az Abh.-ban megállapította, hogy nem egyeztethető össze az Alaptörvénnyel. Ezt a bíróság azzal indokolta, hogy ellenkező értelmezés esetén „a jogalkotó gyakorlatilag a kimentési lehetőségtől fosztaná meg a hivatkozott § alapján az alperest”, a jogalkotó pedig valójában „nem objektív felelősségi szankciót telepített a vadászatra jogosultra, hanem a vadmozgás rendellenességének felelősségét, melyre ráhatása lehet”. Amíg azonban az ügyben nem alkalmazandó Ptk. 6:539. §-a keretében vizsgálható a rendellenesség kérdése, addig a Ptk. 6:563. § (2) bekezdése kimentési okként ezzel szemben minden kétséget kizáróan az „ellenőrzési körén kívül eső elháríthatatlan okot” (és nem pedig a rendellenesség körét) jelöli meg. Mindezt a Váci Járásbíróság azzal indokolta, hogy ha nem így járna el, akkor „a vadásztársaságoknak minden közutat vadvédelmi kerítéssel el kellene látnia, az évi 4–6.000 vad-baleset eredményeként a vadásztársaságok anyagilag teljesen tönkre mennének ilyen beruházás mellett, már pedig jelenleg a vadtól más módon a közút nem védhető meg, de a nyúl mindenhol átmegy”.
- [39] A Váci Járásbíróság ítélete szerint „[a] törvényeket ismerni nem azt jelenti, hogy azok szavait tartsuk be, hanem értelmét és célját”. A Váci Járásbíróság megközelítésével szemben azonban az Alaptörvény 28. cikke kétséget kizáróan azt rögzíti, hogy a bíróságok a jogalkalmazás során nem szakadhatnak el a jogszabályok szövegétől. A jogszabály „értelmét és célját” ugyanis a jogszabályok szövege és az Alaptörvény jelölik ki. Mindez egyben azt is jelenti, hogy az Alaptörvény nem értelmezhető akként, hogy az az eljáró bíróságok számára lehetővé tenné a jogszabályok tetszés szerinti értelmezését. Ellenkezőleg, az Alkotmánybíróság gyakorlatából is éppen az következik, hogy a bíróságok ítéleteit pontosan akkor bírálhatja felül, ha azok az Alaptörvény megsabta értelmezési tartományt megsértik, és ezáltal a bírói döntés alaptörvény-ellenes lesz {legutóbb például: 3019/2021. (I. 28.) AB határozat, Indokolás [34]}.
- [40] Jelen esetben a Váci Járásbíróság *contra legem* jogalkalmazása azért érte el az alaptörvény-ellenesség szintjét, mert (i) annak ellenére, hogy a Váci Járásbíróság ítéletében kifejezetten hivatkozta az Abh. megállapításait, azzal nyilvánvalóan ellentétes módon járt el, anélkül, hogy (ii) az Abh. megállapításainak figyelmen kívül hagyását indokolta volna, és (iii) az adott jogkérdésre irányadó, kötelezően és kizárólagosan alkalmazandó hatályos jogszabályi rendelkezést csak formailag vette figyelembe, tartalmilag azonban a jogvitát kétséget kizáróan a 2014. március 15. napja és 2015. május 5. napja között a jogszabály nyilvánvaló, minden kétséget kizáró értelmezésén túl az Abh.-ban is kifejezetten rögzített módon nem alkalmazható szabály alapján, kifejezetten és az ítéletben is egyértelműen rögzített módon *contra legem* döntötte el, továbbá (iv) mindezt nem jogi, hanem pusztán „célszerűségi” szempontokkal (például azzal, hogy eltérő jogértelmezés esetén „a vadásztársaságok teljesen tönkre mennének” és „a nyúl mindenhol átmegy”) indokolta.
- [41] Az Alkotmánybíróság a Váci Járásbíróság ítéletével összefüggésben is megismétli: annak vizsgálata, hogy valamely ügyben az alkalmazandó jogszabály tartalma adott esetben célszerűtlen, nem az eljáró bíróság feladata, a célszerűtlen jogszabály pedig nem alaptörvény-ellenes jogszabály. A Váci Járásbíróság feladata nem annak vizsgálata volt, hogy megítélése szerint kinek lenne célszerű viselnie az okozott kárt, hanem azt kellett volna ítéletében eldöntenie, hogy a jogszabályok alapján kinek kell viselnie az okozott kárt. Az ítélkező bíró személyes

meggyőződése soha nem lehet indoka (és különösen nem lehet az egyetlen indoka) a *contra legem* jogértelmezésnek. Ezt fejezi ki az Alaptörvény 26. cikke is, mely szerint „[a] bírák [...] a törvénynek vannak alárendelve”. Ha a Váci Járásbíróság bármely okból úgy ítélte volna meg, hogy az alkalmazandó jogszabály olyannyira célszerűtlen, hogy az már elérte az alaptörvény-ellenesség szintjét, úgy nem csupán jogosult, hanem az Abtv. 25. § (1) bekezdése alapján egyenesen köteles lett volna az Alkotmánybíróság eljárását kezdeményezni, ezzel a lehetőséggel azonban a Váci Járásbíróság nem élt. Tekintettel arra, hogy a Váci Járásbíróság ítélete a fenti szempontok miatt *contra constitutionem*, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését sértővé vált, ezért az Alkotmánybíróság a Váci Járásbíróság 2.P.21.128/2016/77. számú ítéletét is megsemmisítette a rendelkező részben foglaltak szerint.

- [42] 5. Az Alkotmánybíróság a határozat Magyar Közlönyben történő közzétételét az abban foglalt elvi megállapításokra tekintettel rendelte el, az Abtv. 44. § (1) bekezdés második mondata alapján.

Budapest, 2021. október 26.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [43] 1. Egyetértve a határozat rendelkezésével és annak alapját adó indokolással, az alapügy (szerinti jogvita) lényegét tekintve párhuzamos indokolást csatolok a döntéshez [Abtv. 66. § (3) bekezdés].
- [44] 2. Az indítványozónak kárigénye van, amit az alapügyben eljáró bíróság elutasított. A felelősség eldöntését pedig olyan jogi alapra helyezte, ami részint a meglévő – és nem üres – tartalmú pozitív jog, részint pedig annak a később beiktatott (és a vitás jogállapot előtti jogállapottal összhangban lévőnek tűnő) jogi normatartalomra – „kikacsintó” együttértelmezése – szigorúbban fogalmazva együttalkalmazása.
- [45] Ehhez képest az eljáró bíróság valójában – amint a határozat leszögezi – az általa alkalmazandó jogszabály vitás időállapotának (azaz az adott jogállapokra vonatkozó jogi rendezettség) célszerűtlenségére vont következtetést, és ekként értelmezett jog alapján döntött akként, hogy mindkét fél (indítványozó és az alperes) maga viseli a kárát.
- [46] Messzemenően egyetértek azzal, hogy ez így nem helyénvaló, és jelen ügyben nem maradhat, s egyetértek az alkotmányossági aggály határozat szerinti indokaival, valamint az alaptörvény-ellenesség okával.
- [47] 3. Az alapügyben reálcselekmény (történeti tényállás), aminek magatartásrészei a felelősség alapját adják a következők: a vadveszélyt jelző tábla hatályán kívül eső helyen az indítványozó észlelte a szarvascsorda haladását, az indítványozó a gépkocsiját megállította, egy szarvas az álló gépkocsinak szaladt, és azt megrongálta.

- [48] 4. Kétségtelen, hogy a szabadon élő vad az állam tulajdona [a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény 128. § (1) bekezdés; Ptk. 5:53. § (1) bekezdés; Vtv. 9. § (1) bekezdés]; a vadászterületen élő vad birtokosa pedig a vadászterület tulajdonosa [vö. Vtv. 3. § (1) bekezdés, 6. §, 10. § (1) bekezdés].
- [49] Ehhez képest a vad elejtésének – akár vadászati, akár más módon való, illetve akár jogszerű, akár jogszerűtlen – megtörténte eredményezi a tulajdonjog átszállását az államról a vadászatra jogosult javára (vö. 2/2005. BJE). Ennélfogva a vad elejtésével, amennyiben az jogszerű, az elejtett vad tulajdonosa a vadászatra jogosult (vadász-társaság) lesz, birtokosa pedig a bérvadász; vagyis a dolog addigi birtokosa (a vadásztársaság) nincs kizárva korábbi uralmi helyzetéből.
- [50] Ha az elejtés nem jogszerű (eleve, avagy az engedély kereteihez képest), akkor az így elejtett vad tulajdonosa szintén a vadászatra jogosult lesz, az elejtő uralmi helyzete pedig eleve jogszerűtlen lesz, és innentől kezdve neki kell tennie azért, hogy elhárítsa magától (magáról) többek között az eltulajdonítási célzat, és ekként a lopás bekövetkeztének kockázatát (vö. BH 2017/82).
- [51] A dologi jog szerinti uralmi helyzet ekkénti vázlata alapján lényegében az utóbbi (azaz a jogszerűtlen vadelejtési) esetnek felel meg az, amikor a vad okoz, illetve a vadnak okoznak kárt.
- [52] Vagyis a vad – amíg nem ejtődik el, addig – fogalmilag eleve nem tud kikerülni a vadászatra jogosult (vadász-társaság) birtokából [másként fogalmazva – és eltekintve az állatkert helyzetétől – a szabadon élő vad nem (csak a húsa stb.) kerülhet más tulajdonába]. Vagyis szabadon élő vad tulajdonával (ekként birtokával) nem lehet felhagyni.
- [53] Ez azt is jelenti, hogy a vad általi károk viselése egyik oldalról sem semmibe vezet, hanem a tulajdonlással járó felelősség tárgya.
- [54] Nyilvánvalóan – hagyományosan – ezen kárviselés rendezését jelenti az olyan (biztosításjellegű) felelősségmegosztás, mint amilyen az ún. veszélyes üzem találkozása. Ugyanakkor, ha éppen nincs erre kifejezetten mutató pozitív jog, akkor sem veszi el a kártevés, illetve károkozás mint rendezésre váró jogkérdés a természetes alapját; ez pedig nem más, mint az ütköző magatartások felróhatósági vizsgálata.
- [55] 5. Ehhez képest pedig valójában – minden jogvitában – lehetőség van arra, hogy tényleges tulajdon-, birtokállapot alapulvétele és a tényleges magatartások felróhatóságának tisztázása nyomán dönteni lehessen a felelősség, illetve a felelősségviselés, s ehhez képest a bekövetkezett kár mikénti viselésének kérdésében. Anélkül, hogy elméleti jogállapot alapul vétele történjen.
- [56] 6. Jelen ügyben ezért valójában az vár rendezésre, eldöntésre, hogy a tulajdona alapján, illetve az abban bekövetkezett kár miatt az indítványozónak az adott magatartása (adott helyen általa megállított gépkocsi) mennyiben felróható, avagy képezi ekként a veszélyes üzembentartásnak (kétségtelen objektívabb jellegű) felelősségi alapját. Ez pedig szakjogi kérdés, aminek megoldásában az indítványozó a tulajdonlása folytán kétségtelenül érintett.

Budapest, 2021. október 26.

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [57] 1. Egyetértek a kifogásolt bírói döntések megsemmisítésével, mivel a *contra legem* értelmezésen is túllépő, önkényes jogértelmezés, amit magam is megállapíthatónak tartok, alaptörvény-ellenes, és sérti az indítványozó alkotmányjogi értelemben vett tulajdonhoz való jogát is.
- [58] Több ügyben is kifejtett álláspontom szerint a hatályos jogszabályok félretétele az Alaptörvény B) cikkében foglalt jogállamiság sérelmét és nem az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében garantált tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét valósítja meg. Nézetem szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jog kizárólag processzuális kérdésekre vonatkozik; így ha a bírói jogalkalmazás során nem eljárásjogi, hanem anyagi jogi jogszabály sérül, nem állapítható meg alkotmányjogilag értékelhető összefüggés a jogsérelem és az Alaptörvény e rendelkezése között. A bíróság nyilvánvalóan önkényes, *contra legem* értelmezésen is túllépő jogértelmezése nem processzuális, hanem anyagi jogi jellegű jogsértés, így az – a konkrét jogsérelem mellett – az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogállamiság elvének

sérelmét valósítja meg. Amennyiben a konkrét jogsérelem egyben az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának sérelmét is előidézi, akkor az az Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panasz alapjául szolgálhat [20/2017. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [48]; 23/2018. (XII. 28.) AB határozat, Indokolás [97]–[98]].

- [59] 2. Az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdése szerint az Alkotmánybíróság az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve, az Abtv. 39. §-a értelmében pedig az Alkotmánybíróság határozata mindenkire nézve kötelező. Ezért az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló peres eljárásban eljáró bíróságok nem teheték volna félre az Abh.-t. Az Alkotmánybíróság döntésének *erga omnes* hatálya akkor is megkerülhetetlen, ha a jogalkalmazó azzal nem ért egyet. Az Alkotmánybíróság eme döntésének figyelmen kívül hagyása ezért önmagában is megvalósítja a jogállamiság sérelmét.
- [60] 3. Az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja abban az esetben biztosítja az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet számára alkotmányjogi panasz benyújtását, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti. Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése nem tartalmaz Alaptörvényben biztosított jogot, ugyanakkor az indítványozó többek között az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésének sérelmére is hivatkozott. E sérelem fennállta esetén a jelen ügy elbírálása szempontjából érdektelen az, hogy emellett az indítványozó hivatkozott-e a bírói ítélet egyéb alaptörvényi rendelkezésekbe ütköző voltára.
- [61] 4. A kártérítés ugyan a polgári jogi dogmatika hagyományos és ma is irányadó értelmében kötelmi igény, ez azonban – álláspontom szerint – a konkrét ügyben nem zárja ki az igény elbírálásakor hatályos jogszabályok alapján jogszerűen járó kártérítés elmaradásának az alkotmányos tulajdon sérelmeként való értékelését.
- [62] Az Alkotmánybíróság a 26/2013. (X. 4.) AB határozatában (Indokolás [161]) – hivatkozással a 64/1993. (XII. 22.) AB határozatra – rámutatott arra, hogy: „az alkotmányos tulajdonvédelem köre és módja nem szükségképpen követi a polgári jogi fogalmakat, és nem azonosítható az absztrakt polgári jogi tulajdon védelmével.” [ABH 1993, 373, 380, legutóbb idézi: 3219/2012. (IX. 17.) AB végzés, Indokolás [6]]
- [63] Nézetem szerint a jogszerűen járó kártérítés (a károkozás reparációja) elmaradása mint az érintett fél vagyonában bekövetkezett vagyonszerzés sértheti az érintettnek az alkotmányjogi értelemben vett tulajdonhoz való jogát.
- [64] A jogszerűen járó kártérítés elmaradásának a tulajdonjog alkotmányjogi sérelemként való felfogását az is alátámasztja, hogy az Alaptörvény XIII. cikk (2) bekezdése a tulajdon kisajátításához a jogszerű vagyonszerzés reparációjaként teljes, feltétlen és azonnali kártalanítást ír elő. Ennek tükrében nézetem szerint a kártérítés mint a jogellenes vagyonszerzés reparációja is összefüggésbe hozható az alkotmányos tulajdonvédelemmel.
- [65] A konkrét kártérítési igények elbírálása, csakúgy, mint más perbe vitt jogvitás kérdések megítélése általában szakjogi kérdés, amelyben hozott döntést az Alkotmánybíróság, nem lévén negyedfokú bíróság, nem bírálhatja felül. Abban az esetben azonban, amikor a kártérítés megítélése olyan önkényes, az ügy elbírálásakor hatályos anyagi jogszabályok és az Alkotmánybíróság vonatkozó döntésének félretételén alapuló jogértelmezésen múlik, mint ahogy jelen ügyben történt, akkor az nézetem szerint túllép a szakjogi kérdéseken és a *contra legem* értelmezés eléri az alaptörvény-ellenesség szintjét.
- [66] A fentiekben kifejtettek alapján tehát álláspontom szerint is fennáll az alaptörvény-ellenesség, ennek megfelelően a bírói döntések megsemmisítése megalapozott.

Budapest, 2021. október 26.

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon alkotmánybíró különvéleménye

- [67] A többségi határozattal és annak indokolásával nem értek egyet.
- [68] 1. Elsődleges elvi álláspontom az, hogy összhangban az Abh.-hoz fűzött különvéleményben foglalt általános megjegyzésben tett elvi véleményemmel, csak kivételes, szélsőséges esetben lehet a bírói döntés az Alap-

törvény XXVIII. cikk (1) bekezdése eljárási jellegű jogosultságának jogcímén megsemmisíthető, ha más alapjog sérelme nem vetődik fel.

- [69] Ennek alapvető oka az, hogy az indítványozó által a helytelennek vélt jogértelmezések jellemzően processzuális jellegű jogsérelmek, így az azokat a tisztességtelen eljárás jogcímére visszavezető indítványok esetenként ténybírói feladatok ellátásával járó „szuperbíró” szerepébe kényszerítenék az Alkotmánybíróságot, amit az jellemzően visszautasít. Megjegyzem, hogy az ilyen jogsérelmek legfeljebb az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése megsértését vethetnék fel, ami persze szintén nem alapjog, de az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a jelen ügyben a visszamenőleges hatályú jogalkalmazás tilalma alapján elvben felmerülhetne az alkalmazása. Erre a cikkre azonban az indítvány nem hivatkozott, következésképpen ez a kérdés sem kerülhetett volna érdemi vizsgálatra.
- [70] 2. Az előző pontban foglalt elvi álláspontommal szemben az Abh.-ban testet öltő többségi határozat alapján szűk körben kétségtelenül kialakult egy töretlennek távolról sem tekinthető ún. *contra legem* jogértelmezéseket alkotmányellenesnek minősíthető gyakorlat, amelynek tesztje ugyancsak nem mutat egyenletes alkalmazási ívet. Meglátásom szerint a jelen határozattal elbírált ügyben ennek a *contra legem* szabályozási feltételrendszernek való megfelelés sem meggyőző, az alkotmányjogi panaszban sincs megfelelő érvelés arra nézve, hogy a bíróság megsértette volna indokolási kötelezettségét.

Budapest, 2021. október 26.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó alkotmánybíró különvéleménye

- [71] A határozat rendelkező részét és annak indokolását nem támogattam. Álláspontom szerint a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmére alapított panaszelemet vissza kellett volna utasítani az alábbi okok miatt.
- [72] A többségi indokolás az Abh. irányát követi, amihez különvéleményt fűztem. A különvéleményemben foglaltak közül azt a megállapítást a jelen ügyre nézve is fenntartom, hogy a perben alkalmazandó jog meghatározása és a bírói jogértelmezés anyagi jogi természetű kérdések. Ezért ezek a bírói funkciók az Alaptörvény oldaláról a B) cikk (1) bekezdésének sérelmeként értékelhetők. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésén alapuló megoldással ezen dogmatikai ok miatt azonosulni továbbra sem tudok.
- [73] A normatív alapját veszített, ha tetszik, „önkéntes” bírói döntés esetében a B) cikk (1) bekezdésének a sérelme lehet megállapítható a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelme helyett. A B) cikk (1) bekezdése részét képezi a visszaható hatályú jogalkalmazás tilalma is, aminek a megsértése alkotmányjogi panaszban is érvényesíthető [lásd például: 3069/2021. (II. 24.) AB határozat, Indokolás [37]–[47]]. A jelen ügyben támadott bírói döntések, az indokolásokban kifejtett bírói megállapítások a jogállamiság/jogbiztonság alaptörvényi keretei között valóban aggályosak. Az indítványban azonban a B) cikk (1) bekezdésére alapított panaszelem nem szerepelt, ezért a panasz visszautasítása lett volna indokolt.
- [74] Mindazonáltal – túl az alkotmányos jogalap megjelölésén [B) cikk (1) bekezdése vagy XXVIII. cikk (1) bekezdése] – véleményem szerint különös figyelmet érdemel a jogbeli tévedésben szenvedő bírói döntések *contra legem* és/vagy *contra constitutionem* minősítése, valamint a döntéshozatalban megnyilvánuló „bírói önkény” kérdésének egységes kezelése.

Budapest, 2021. október 26.

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/35/2021.

Közzétéve a Magyar Közlöny 2021. évi 203. számában.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TELJES ÜLÉSÉNEK A MAGYAR KÖZLÖNYBEN KÖZZÉ NEM TETT HATÁROZATAI ÉS VÉGZÉSEI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3478/2021. (XI. 30.) AB HATÁROZATA

alkotmányjogi panasz elutasításáról

Az Alkotmánybíróság teljes ülése alkotmányjogi panasz tárgyában – *dr. Hörchneré dr. Marosi Ildikó* alkotmánybíró párhuzamos indokolásával, valamint *dr. Salamon László* és *dr. Schanda Balázs* alkotmánybírók különvéleményével – meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.III.37.110/2020/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt elutasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. A személyesen eljáró indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz, amelyben kérte a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.III.37.110/2020/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló eljárás jelen alkotmányjogi panasz elbírálása szempontjából releváns elemei az alábbiak szerint összegezhetőek.
- [3] 2.1. Az indítványozó 2016-ban beadott kérelmére Belváros-Lipótváros Budapest Főváros V. kerület Önkormányzat polgármestere (a továbbiakban: elsőfokú hatóság) tömegközlekedési támogatást állapított meg az indítványozó gyermeke jogán a 2016. szeptember 1. napjától 2017. június 30. napjáig terjedő időszakra, amelyet 2016. október 12. napján kelt határozatával megszüntetett arra tekintettel, hogy az indítványozó a családjával nem lakik életvitelszerűen az V. kerületben. Az indítványozó fellebbezése nyomán másodfokon eljáró Belváros-Lipótváros Budapest Főváros V. kerület Önkormányzat Képviselő-testülete (a továbbiakban: másodfokú hatóság vagy alperes) a határozatot 2016. december 19. napján kelt határozatával helybenhagyta, de az indítványozó keresete folytán eljáró Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 30.K.30.446/2017/28. számú ítéletével ez utóbbi döntést megsemmisítette és a másodfokú hatóságot új eljárásra kötelezte. A másodfokú hatóság a megismételt eljárásban 2018. március 8. napján hozott határozatával ismét helybenhagyta az elsőfokú hatóság döntését, amit a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 30.K.31.406/2018/10. számú ítéletével ugyancsak megsemmisített, ezúttal már az elsőfokú határozatra is kiterjedően. A bíróság az új eljárás lefolytatására való utasítást mellőzte, azonban nem zárta el a hatóságot attól, hogy az eljárást új bizonyítékok bevonásával ismétlenül lefolytassa.
- [4] 2.2. Az elsőfokú hatóság ezt követően az indítványozó tömegközlekedési támogatásra való jogosultságának felülvizsgálatára hivatalból eljárást indított, és az indítványozó tömegközlekedési támogatásra való jogosultságát 2019. január 16. napján kelt határozatával 2016. október 31. napjával megszüntette. A döntéssel szemben az indítványozó fellebbezést terjesztett elő, melynek nyomán az elsőfokú hatóság a határozatát saját hatáskör-

ben (formai okból, a kiadmányozás hiányossága miatt) visszavonta, egyben az indítványozó részére megállapított tömegközlekedési támogatásra való jogosultságot 2019. március 4. napján kelt újabb határozatával, ugyancsak 2016. október 31. napjával megszüntette. Az indítványozó fellebbezése alapján eljáró másodfokú hatóság 2019. május 16. napján hozott 123/2019. (V. 16.) számú határozatával az elsőfokú határozatot helyben hagyta, majd az indítványozó kereseti kérelme alapján eljáró Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 22.K.32.494/2019/6. számú ítéletével az indítványozó keresetét elutasította.

- [5] 2.3. Az indítványozó mindezeket követően fordult felülvizsgálati kérelemmel a Kúriához, melyben a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a keresetének helyt adó határozat meghozatalát kérte. Az indítványozó felülvizsgálati kérelmében tárgyalás tartását is kérte. A Kúria 2020. január 22. napján kelt, Kfv.VI.37.110/2020/2. számú végzésével a felülvizsgálati kérelmet befogadta. A Kúria ezt követően, ugyancsak 2020. január 22. napján meghozott végzésével felhívta az alperest, hogy a fellebbezési ellenkérelmét az indítványozónak közvetlenül is küldje meg.
- [6] 2020. május 28. napján a Kúria Kfv.VI.37.110/2020/5. számon végzést hozott arról, hogy az időközben kihirdetett veszélyhelyzetre tekintettel a veszélyhelyzet ideje alatt érvényesülő egyes eljárásjogi intézkedésekről szóló 74/2020. (III. 31.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R.) 41. § (1) bekezdése értelmében a veszélyhelyzet ideje alatt tárgyaláson kívül jár el, a tanácsulást pedig 2020. június 24. napjára tűzte ki. A Kúria Kfv.III.37.110/2020/11. számú, 2020. december 14. napján kelt végzésével utóbb maga is rögzítette, hogy a 2020. május 28. napján kelt végzés „adminisztrációs okból nem került megküldésre”.
- [7] Időközben a 2020. március 11-én kihirdetett veszélyhelyzet megszüntetéséről szóló 282/2020. (VI. 17.) Korm. rendelet a veszélyhelyzetet 2020. június 18. napjával megszüntette, a Kúria azonban a veszélyhelyzet megszűnésével összefüggő átmeneti szabályokról és a járványügyi készültségről szóló 2020. évi LVIII. törvény (a továbbiakban: Tv.) 150. § (2) bekezdésére hivatkozva a felülvizsgálati kérelmet tárgyaláson kívül bírálta el, és Kfv.III.37.110/2020/6. számú, 2020. június 24. napján kelt ítéletében a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 22.K.32.494/2019/6. számú ítéletét hatályában fenntartotta.
- [8] 3. Az indítványozó ezt követően terjesztette elő az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszát, melyben arra hivatkozott, hogy a Kúria ítélete sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogállamiság elvét, a XXIV. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes hatósági eljáráshoz való jogot, a XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot, továbbá a 28. cikket, az alábbiak szerint.
- [9] 3.1. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének részét képező nyilvános tárgyaláshoz való jog sérelmével kapcsolatban az indítványozó kiemelte, hogy a felülvizsgálati kérelmében kifejezetten kérte tárgyalás tartását, szerinte azonban a Kúria a Tv. 150. §-ának, továbbá az R. 41. §-ának (figyelemmel annak időközben bekövetkezett módosítására is) szabályait be nem tartva bírálta el tárgyaláson kívül az ügyet. Úgy vélte, hogy a törvény lehetőséget adott volna a tárgyalásra, de ettől az indítványozót elzárták, és így sem személyesen, sem pedig írásban nem adhatta elő a döntéshozatalt megelőzően a jogi érveit.
- [10] 3.2. Az indítványozó az ugyancsak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése körében értékelendő indokolt bírói döntéshez való jog sérelme kapcsán azt emelte ki, hogy a Kúria ítéletének indokolása döntő részben a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítéletének bemásolása, a Kúria saját álláspontja hiányzik, így szerinte a felülvizsgálati kérelem pontjai is figyelmen kívül hagyásra kerültek, ezáltal pedig az indítványozó felülvizsgálati kérelme csak formálisan került elbírálásra, valójában a Kúria döntésében nem lelhető fel olyan érvrendszer, amely alapján kimutatható lenne a Kúria saját meggyőződése. Ennek alátámasztására alkotmánybírósági határozatokra is alapozva részletesen összehasonlította a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság és a Kúria ítéletének indokolását, amely szerinte túl nagy egyezést mutat, továbbá a felülvizsgálati kérelmének egyes pontjaira adott kúriai indokolást is bemutatta. Hangsúlyozta, hogy az Alkotmánybíróság gyakorlata alapján az indokolási kötelezettség teljesítését ügrről ügyre szükséges vizsgálni. Az alkotmányjogi panasz arra is utalt, hogy megítélése szerint az ügy érdemére kihatást gyakorló, az indokolt bírói döntéshez való jog sérelmét előidéző kúriai mulasztásnak tekinthető az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése, XXIV. cikk (1) bekezdése, XXVIII. cikk (7) bekezdése és 28. cikke megsértése is, mely állított alaptörvény-ellenességek közül az indítványozó egyedül az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése állított sérelmével összefüggésben adott elő önálló, a XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelméről kívüli indokolást.

- [11] 3.3. Az indítványozó a B cikk (1) bekezdésében foglalt jogállamiság elvét arra tekintettel hívta fel, hogy a Kúria az indítványozó ítélt dolog körében előadott felülvizsgálati kérelmét érdemben nem vizsgálta meg, hanem értékelés nélkül átvette az elsőfokú ítélet meggyőződése szerint alaptörvény-ellenes indokolását. Álláspontja szerint a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság korábbi, 30.K.31.406/2018/10. számú ítélete kizárta az alperes új eljárását, így pedig az alkotmányjogi panasz alapját képező eljárást a hatóságok el sem indíthatták volna.
- [12] 3.4. Az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése és 28. cikke sérelme vonatkozásában önálló, a XXVIII. cikk (1) bekezdésétől, illetőleg a B cikk (1) bekezdésétől elkülönülő indokolást nem tartalmaz.

II.

- [13] 1. Az Alaptörvény indítvánnyal érintett rendelkezései:

„B) cikk (1) Magyarország független, demokratikus jogállam.”

„XXIV. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni.”

„XXVIII. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.”

„28. cikk A bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. A jogszabályok céljának megállapítása során elsősorban a jogszabály preambulumát, illetve a jogszabály megalkotására vagy módosítására irányuló javaslat indokolását kell figyelembe venni. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.”

- [14] 2. A Tv. 2020. június 18. napja óta hatályos, érintett rendelkezése:

„150. § [...] (2) Ha a 2020. március 31. napja és 2020. június 1. napja közötti időszakban a bíróság értesítette a feleket a tárgyaláson kívüli elbírálásról, a továbbiakban is tárgyaláson kívül jár el. Az eljárást tárgyaláson kell folytatni, ha a fél vagy az érdekelt a veszélyhelyzet megszűnését követő naptól számított 15 napon belül tárgyalás tartása iránti kérelmet terjeszt elő.”

- [15] 3. Az R. alkotmányjogi panasszal érintett rendelkezése:

- [16] 3.1. A 2020. március 31. és 2020. május 31. között hatályban volt rendelkezés:

„41. § (1) A veszélyhelyzet ideje alatt a bíróság tárgyaláson kívül jár el. Ha a perben a veszélyhelyzet idején kívül tárgyalást kellene tartani, a felperes akkor kérheti, hogy a bíróság tárgyaláson kívüli elbírálás helyett a tárgyalást a veszélyhelyzet megszűnését követő időpontra halassza el, ha

- a) a bíróság a közigazgatás cselekmény halasztó hatályát legalább részben nem rendelte el,
- b) a keresetindításnak halasztó hatálya van, és a bíróság halasztó hatály feloldását nem rendelte el,
- c) ideiglenes intézkedést nem rendeltek el.

(2) Az eljárási cselekményeket lehetőség szerint elektronikus hírközlő hálózat vagy más elektronikus kép és hang továbbítására alkalmas eszköz útján kell lefolytatni. Ha ennek feltételei nem biztosítottak az eljárási cselekmény lefolytatása helyett, a szükséges nyilatkozatokat a bíróság írásbeli formában szerzi be, vagy a személyazonosítást lehetővé tevő elektronikus eszköz igénybevétele útján szerzi be, és szükség szerint jegyzőkönyvben rögzíti.

(3) Ha az eljárási cselekmény lefolytatása olyan személyes közreműködést igényel, ami a (2) bekezdés szerinti módon nem fogantatosítható, a bíróság a továbbiakban a tárgyaláson kívüli, valamint a (2) bekezdés szerint fogantatosítható eljárási cselekményeket folytatja le. Ha ezeket az eljárási cselekményeket a bíróság lefolytatta, vagy nincs ilyen lefolytatandó eljárási cselekmény, ettől az időponttól a személyes közreműködést igénylő, de a (2) bekezdés szerinti módon nem fogantatosítható eljárási cselekmény akadályának elhárultáig vagy a veszélyhelyzet megszűnéséig tartó időszak a határidőbe nem számít bele. Erről a bíróság a feleket tájékoztatja.

[...]

(5) A bíróság az ítéletet tárgyaláson kívül hozza meg.”

[17] 3.2. A 2020. június 1. és 17. között hatályban volt rendelkezés:

„41. § [...] (2) Ha az e rendelet hatálybalépése és a Módr. hatálybalépése közötti időszakban a bíróság értesítette a feleket a tárgyaláson kívüli elbírálásról, a továbbiakban is tárgyaláson kívül jár el. Az eljárást tárgyaláson kell folytatni, ha a fél vagy az érdekelt a veszélyhelyzet megszűnését követő naptól számított 15 napon belül tárgyalás tartása iránti kérelmet terjeszt elő.

III.

- [18] 1. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. § (1) bekezdésének megfelelően mindenekelőtt arról kellett döntenie, hogy az alkotmányjogi panasz befogadható-e. Ennek során vizsgálnia kellett a befogadhatóság mind formai, mind tartalmi feltételeinek érvényesülését. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság a következő megállapításokra jutott.
- [19] Az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett bírói döntést követő 60 napon belül nyújtották be [Abtv. 30. § (1) bekezdés]. Az indítvány tartalmazza azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá amely az indítványozó jogosultságát megalapozza [Abtv. 52. § (1b) bekezdés a) pont]. Az indítvány az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben tartalmazza az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont].
- [20] Ugyanakkor az Alkotmánybíróság azt is megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése és (az egyébként az alkotmányjogi panaszok elbírálása szempontjából Alaptörvényben biztosított jognak sem tekinthető) 28. cikke sérelmére vonatkozóan önálló indokolást nem tartalmaz, az indítványban megjelölt B cikk (1) bekezdésére pedig az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint csak a kellő felkészülési idő hiányával, illetve a visszaható hatályú jogalkotás és jogalkalmazás tilalmával összefüggésben alapítható alkotmányjogi panasz {lásd például: 3062/2012. (VII. 26.) AB határozat, Indokolás [86]–[91]; 3041/2014. (III. 13.) AB végzés, Indokolás [22]}, ami jelen ügyben nem teljesült. Mindezek alapján ezek az indítványi elemek nem felelnek meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) és e) pontja előírásainak.
- [21] Az indítvány tartalmazza az Alkotmánybíróság által az indítványozó szerint vizsgálendő bírói döntést [Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pont]. Az indítvány tartalmazza az Alaptörvény megsértett rendelkezését [Abtv. 52. § (1b) bekezdés d) pont]. Az indítvány tartalmaz kifejezett kérelmet a bírói döntés megsemmisítésére [Abtv. 52. § (1b) bekezdés f) pont].
- [22] Az indítvány megfelel annak a tartalmi feltételnek, mely szerint – az indítványozó állítása alapján – az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának sérelme következett be [Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pont]. Az indítvány megfelel annak a tartalmi feltételnek, mely szerint az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva [Abtv. 27. § (1) bekezdés b) pont]. Az indítványozó jogosultnak tekinthető [Abtv. 51. § (1) bekezdés]. Az indítványozó érintettnek tekinthető (Abtv. 27. §).
- [23] 2. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételye vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés felvetése esetén fogadható be. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így azok fennállását az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [24] 2.1. Az indítványozó indokolási kötelezettség megsértésével kapcsolatos érveivel összefüggésben az Alkotmánybíróság az alábbiakat emeli ki. Az indokolási kötelezettség alaptörvényi követelményéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, és különösen nem

következik az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása {30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]}. Jelen esetben a Kúria ítéletében kifejezetten rögzítette, hogy „[a]z eljáró bíróság a keresetet minden vonatkozásában elemezte és elbírált, ítéleti indokolása az iratoknak megfelelő, kellően részletes, okszerű és logikus érvelést tartalmaz”, miként azt is, hogy az eljáró bíróság jogi álláspontját a Kúria teljes körűen osztja (Kúria ítélete, Indokolás [28]). Figyelemmel a Kúria ezen megállapításaira, valamint a felülvizsgálati eljárás sajátosságaira is, az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből fakadó indokolási kötelezettség megsértésének mint a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességnek a kételyét az alkotmányjogi panasz nem vetette fel, és a panasz e körben alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem fogalmazott meg.

- [25] 2.2. Az Alkotmánybíróság megítélése szerint felveti azonban a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, és ekként csak érdemi alkotmányossági vizsgálat alapján állapítható meg, hogy elérte-e az alaptörvény-ellenesség szintjét az a tény, hogy a Kúria az indítványozó kifejezett, a veszélyhelyzet beállta előtt megtett kérelme ellenére a veszélyhelyzet megszűnését követően tárgyaláson kívül eljárva hozta meg felülvizsgálati ítéletét, oly módon, hogy a tárgyaláson kívül történő elbírálásról és az indítványok megtételére vonatkozó lehetőségről a Kúria az indítványozót az indítványozó állítása szerint nem értesítette.
- [26] Az Alkotmánybíróság ezért az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 31. § (6) bekezdését alkalmazva, külön befordási eljárás mellőzésével, érdemben bírálta el.

IV.

- [27] Az alkotmányjogi panasz nem megalapozott.
- [28] 1. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint a „tisztes eljárás (*fair trial*) olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet csupán megítélni. Ezért egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás méltánytalan vagy igazságtalan, avagy nem tisztességes.” {Lásd például: 3235/2021. (VI. 4.) AB határozat, Indokolás [18]} „Az eljárási szabályok betartása önálló érték, azonban nem merül ki a törvény betűjének betartásában, sokkal inkább annak van jelentősége, hogy figyelembe kell venni minden fél szempontjait.” {3064/2019. (III. 29.) AB határozat, Indokolás [22]}
- [29] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből az következik, hogy a bíróságnak a jogvitákat nyilvános tárgyaláson (az alapján) kell elbírálnia. Az Alkotmánybíróság a 3115/2013. (VI. 4.) AB határozatában ezen alaptörvényi rendelkezéssel összefüggésben arra a következtetésre jutott, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből nem következik, hogy a bíróságok az adott ügyre vonatkozó valamennyi rendes és rendkívüli jogorvoslati eljárásban a fél jogait és kötelezettségeit kizárólag tárgyaláson bírálhatják el. A tárgyalási elv, a szóbeliség és a közvetlenség a polgári peres eljárás alapelvei közé tartozik. Nem jelenti azonban ezeknek az alaptörvényi szabályok emelt alapelveknek a sérelmét, ha a törvény egyes – különösen a rendkívüli – jogorvoslati eljárásokban a bíróság számára lehetővé teszi az indítvány tárgyaláson kívüli elbírálását is {3115/2013. (VI. 4.) AB határozat, Indokolás [43]}. A 3064/2016. (IV. 11.) AB határozatában az Alkotmánybíróság azt is megállapította, hogy önmagában a tárgyalás tartásának mellőzése még nem eredményezi automatikusan az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése megsértését {3064/2016. (IV. 11.) AB határozat, Indokolás [14]}, ugyanis csak esetről esetre, az egyes ügyek sajátosságainak figyelembevételével állapítható meg, hogy az egyébként az adott ügyben az eljárási törvények szerint kötelező tárgyalás tartásának elmaradása, mint súlyos törvénysértés, elérte-e a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség szintjét vagy sem. Az Alkotmánybíróságnak ezért jelen esetben elsőként azt kellett megvizsgálnia, hogy az a tény, hogy az indítványozó a felülvizsgálati kérelmében kérte-e tárgyalás tartását, automatikusan a tárgyalás tartásának kötelezettségét eredményezte-e, figyelemmel a veszélyhelyzet időszakában a bírósági eljárásokra vonatkozó, időről időre változó szabályozásra is. Amennyiben igen, akkor pedig ezt követően azt kell az Alkotmánybíróságnak értékelnie, hogy a tárgyalás tartásának elmaradása az ügy egyedi körülményeire tekintettel elérte-e a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség szintjét.
- [30] 2. A közigazgatási perek sajátossága, hogy a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) értelmében az ügy tárgyaláson kívül történő elbírálása tekinthető főszabálynak [Kp. 77. §

- (1) bekezdés], ami így nem csak a rendkívüli jogorvoslatok esetében alkalmazott megoldás. A Kp. azonban arról is rendelkezik, hogy a peres felek kérésére tárgyalást kell tartani, ahogyan azt a bíróság saját hatáskörben maga is szükségesnek tarthatja és elrendelheti. A tárgyalásnak a fél akaratával szemben történő mellőzése a Kp. 77. § (3) bekezdése alapján csak nagyon szűk körben lehetséges (ha az alperes teljes egészében alaposnak ismeri el a keresetet vagy a közigazgatási cselekményt súlyos hiányosság miatt nem létezőnek kell tekinteni), továbbá a bizonyítás lefolytatásának szükségessége (az okirati bizonyítást leszámítva) a tárgyaláson kívüli elbírálás abszolút akadály [Kp. 77. § (4) bekezdés].
- [31] Fellebbezés esetén [a Kp. 115. § (2) bekezdése ebben a vonatkozásban a fellebbezésre vonatkozó szabályokat rendeli megfelelően alkalmazni a felülvizsgálat során is] a fél a fellebbezésben és a fellebbezési ellenkérelemben (felülvizsgálat során értelemszerűen a felülvizsgálati kérelemben és ellenkérelemben) kérheti tárgyalás tartását [Kp. 107. § (1) bekezdés]. A felülvizsgálati kérelemben nem lehet hivatkozni új jogalapra és olyan új tényre, körülményre, amely nem volt az elsőfokú eljárás tárgya [Kp. 117. § (3) bekezdés]. A felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének nincs helye, a Kúria a felülvizsgálati kérelem elbírálása során a jogerős határozat meghozatalakor rendelkezésre álló iratok és bizonyítékok alapján dönt [Kp. 120. § (5) bekezdés].
- [32] Jelen esetben megállapítható, hogy az indítványozó felülvizsgálati kérelmében kifejezetten kérte tárgyalás tartását, ennek megfelelően a Kp. szabályai alapján a Kúriának kötelezően tárgyalást kellett volna tartania, még akkor is, ha a felülvizsgálati eljárásban egyébként az alapeljáráshoz képest sem új jogalapra, sem új tényre vagy körülményre nem lehet hivatkozni, és a felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének sincs helye.
- [33] 3. A koronavírus-járvány miatt kihirdetett veszélyhelyzet miatt a jogalkotó az életviszonyok minden területén arra törekedett, hogy a személyes érintkezéseket csökkenteni lehessen. Ez a bíróságok működését illetően is számos változással járt együtt. Ezek közé tartozott az is, hogy 2020. március 31. napjától kezdődően az R. 41. § (1) bekezdése minden bírósági ügy vonatkozásában a tárgyaláson kívüli eljárás szabályát rendelte alkalmazni, a felperes azonban bizonyos feltételek teljesülése esetén kérhette a tárgyalás veszélyhelyzet utáni időpontra halasztását. Ezzel együtt a (2) bekezdés miatt megnőtt az elektronikus eszközök alkalmazásának és (ennek feltételei hiányában) az írásbeli nyilatkozatoknak a jelentősége. Egyúttal az (5) bekezdés azt is előírta, hogy a bíróság az ítéletet tárgyaláson kívül hozza meg.
- [34] A korlátozások enyhülésével az R. 2020. június 1. napjától kezdődő hatállyal úgy módosult, hogy a bíróság a továbbiakban akkor jár el tárgyaláson kívül, ha már értesítette a feleket a tárgyaláson kívüli elbírálásról, azonban a fél vagy az érdekelt a veszélyhelyzet megszűnését követő naptól számított 15 napon belül ebben az esetben is tárgyalás tartása iránti kérelmet terjeszthetett elő. A veszélyhelyzet megszűnésével együtt, 2020. június 18. napjával kezdődő hatállyal ezt a szabályt ültette át a jogalkotó a Tv.-be is.
- [35] Jelen esetben a Kúria Kfv.III.37.110/2020/5. számú, 2020. május 28. napján kelt végzésével át kívánt térni a veszélyhelyzet idején alkalmazandó, az R. 41. § (1) bekezdése szerinti tárgyaláson kívüli elbírálás szabályaira. Az indítványozó állítása szerint ez a végzés nem került az indítványozó jogi képviselője számára kézbesítésre, és ekként nem hatályosult. Az indítványozó ezen állításának valóságát alátámasztja a Kúria Kfv.III.37.110/2020/11. számú, 2020. december 14. napján kelt végzése is, melyben a Kúria maga is azt rögzítette, hogy „a Kfv/5. szám alatti végzés adminisztrációs okból nem került megküldésre”.
- [36] Az R. Kfv.III.37.110/2020/5. számú végzésének meghozatalakor hatályos 41. § (1) bekezdése értelmében „[a] veszélyhelyzet ideje alatt a bíróság tárgyaláson kívül jár el”, az (5) bekezdés értelmében pedig „[a] bíróság az ítéletet tárgyaláson kívül hozza meg”. A végzés meghozatalát követően, 2020. június 1. napjától hatályos 41. § (2) bekezdése értelmében ha „a bíróság értesítette a feleket a tárgyaláson kívüli elbírálásról, a továbbiakban is tárgyaláson kívül jár el”, melyet a veszélyhelyzet megszűnését követően a Tv. 150. § (2) bekezdése is rögzített. Tekintettel arra, hogy a Kúria a fentiek szerint egyértelműen megállapíthatóan nem értesítette az indítványozót a tárgyaláson kívüli elbírálásról, az ügyben az indítványozó eredeti kérelmének megfelelően az ügyben alkalmazandó eljárási szabályoknak megfelelően kötelezően tárgyalást kellett volna tartania, azt az indítványozónak nem kellett a Tv. 150. § (2) bekezdésének megfelelően ismételtén indítványoznia.
- [37] Az Alkotmánybíróságnak ezért a következőkben azt kellett értékelnie, hogy a kötelezően megtartandó tárgyalás tartásának elmaradása jelen esetben, az ügy egyedi körülményei alapján elérte-e a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség szintjét.
- [38] 4. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből fakadó tisztességes tárgyaláshoz való jog az anyagi igazság érvényre juttatásához szükséges {lásd például: 19/2021. (V. 27.) AB határozat, Indokolás [64]}. Ennek megfelelően

az egyébként az eljárási törvények rendelkezéseiből fakadóan kötelezően megtartandó tárgyalás elmaradása a konkrét eset egyedi körülményei függvényében a törvénysértően meghozott döntést egyben alaptörvény-ellenessé is teheti. Az Alkotmánybíróság jellemzően ezt megalapozó körülménynek tekinti, ha a tárgyalás elmaradása elzárta az erre hivatkozó felet (jelen esetben az indítványozót) attól, hogy a tárgyalás keretében olyan további érveket adhasson elő (akár saját jogán, akár a bíróság kérdéseire, akár a másik fél észrevételeire reagálva), mely a folyamatban levő eljárás mikénti eldöntését érdemben befolyásolhatta.

- [39] 4.1. A Kp. 100. § (5) bekezdése értelmében a fellebbezést a fellebbezési határidő leteltét követően nem lehet megváltoztatni (legfeljebb visszavonni), mely szabály a Kp. 115. § (2) bekezdése értelmében a felülvizsgálatra is megfelelően irányadó. Mindez azt jelenti, hogy a felülvizsgálati kérelem előterjesztésére rendelkezésre álló határidő elteltét követően a felülvizsgálatot kérő fél (jelen esetben az indítványozó) a felülvizsgálati kérelem megváltoztatására, kiegészítésére már nem jogosult. A Kp. 117. § (1) bekezdésének megfelelően a felülvizsgálati kérelmet az elsőfokú határozatot hozó bíróságnál a jogerős határozat közlésétől számított harminc napon belül kell előterjeszteni, mely határidő elmulasztása miatt a határidő lejártát követő tizenöt napon belül van csak helye igazolásnak. Jelen esetben a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 22.K.32.494/2019/6. számú (az indítványozó által felülvizsgálni kért) ítélete 2019. október 9. napján kelt, melyet az indítványozó 2019. november 27. napján vett át, az indítványozó pedig a felülvizsgálati kérelmet 2019. december 26. napján terjesztette elő, a Kp. 117. § (1) bekezdésének megfelelően, az indítványozó pedig ezt követően „saját jogán” a felülvizsgálati kérelem megváltoztatására, kiegészítésére már nem volt jogosult, ilyen nyilatkozatot pedig az esetlegesen megtartásra kerülő tárgyalás keretében sem tehetett volna joghatályosan.
- [40] 4.2. A Kp. 117. § (3) bekezdése értelmében a felülvizsgálati kérelemben nem lehet hivatkozni új jogalapra és olyan új tényre, körülményre, amely nem volt az elsőfokú eljárás tárgya, a Kp. 120. § (5) bekezdése értelmében pedig a felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének nincs helye, a Kúria a felülvizsgálati kérelem elbírálása során a jogerős határozat meghozatalakor rendelkezésre álló iratok és bizonyítékok alapján dönt. Ezen eljárási szabályokra tekintettel megállapítható, hogy a tárgyalás elmaradása az esetlegesen a bíróság részéről felmerülő kérdések indítványozó általi megválaszolását ugyan akadályozta, ám ezen esetleges kérdések és arra adható válaszok a Kp. 117. § (3) bekezdése és 120. § (5) bekezdése alapján, a felülvizsgálat jellegének megfelelően a bírói döntést érdemben nem befolyásolhatták.
- [41] 4.3. A másik peres fél észrevételeire történő reagálás lehetőségétől való megfosztás (akár felülvizsgálati ellenkérelem, akár csatlakozó felülvizsgálati kérelem előterjesztésére kerül sor, és akár írásban, akár a tárgyaláson szóban tehetett volna meg az indítványozó az észrevételeit az ellenérdekű fél beadványára) ugyanakkor még a felülvizsgálat keretében is alapvető jelentőséggel bír, mely lehetőségtől történő megfosztás már önmagában is alkalmas lehet arra, hogy a bírói döntést érdemben befolyásolja, és ekként a tárgyalás elmaradása az alkotmányjogi panasszal támadott bírói döntés alaptörvény-ellenességét is megalapozhatja. A Kúria 2020. január 22. napján kelt, Kfv.VI.37.110/2020/3. számú végzésével az alperest hívta fel arra, hogy a felülvizsgálati ellenkérelmét az indítványozónak közvetlenül is küldje meg. Az Alkotmánybíróságnak e körben azt kellett értékelnie, hogy figyelemmel az alperes ezen felülvizsgálati ellenkérelmének a tartalmára, jelen esetben megállapítható-e ilyen, a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség.
- [42] A Kúria ítélete szerint „[a]z alperes felülvizsgálati ellenkérelmében az elsőfokú ítélet hatályában fenntartását indítványozta, annak helye[s] indokaira figyelemmel” (Kúria ítélete, Indokolás [24]), csatlakozó felülvizsgálati kérelmet pedig nem terjesztett elő. Az Alkotmánybíróság ezen túlmenően azt is megállapította, hogy az alperes 2020. január 31. napján kelt felülvizsgálati ellenkérelme nem csupán a Kúria ítélete alapján, hanem a felülvizsgálati ellenkérelem tartalma szerint sem tartalmaz egyetlen olyan érvet sem, melyre az indítványozónak a tárgyalás során bármilyen formában is érdemben reagálnia kellett volna. A felülvizsgálati ellenkérelem megállapításai szerint ugyanis „a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság nem vétett jogszabálysértést az ítélet meghozatalában”, „a támadott ítélet a tényállást teljeskörűen tisztázta”, „[a] felülvizsgálni kért ítélet a közigazgatási tevékenység megvalósításának időpontjában fennálló tények alapján vizsgálta felül az alperesi határozatot”, „a felülvizsgálni kért ítélet nem jogszabálysértő a törvényi vélelem hivatalból történő figyelembe vételében”, az „[a]lperes tehát a perben eredményesen bizonyította, hogy felperes és családja ténylegesen a bejelentett lakcímétől eltérő helyen lakik életvitelszerűen, ezzel alperes megdöntötte a törvényi vélelmet”, továbbá az alperes „nem vétett olyan súlyú eljárási szabálysértést, amely az ügy érdemére kihatóan jelentős

érdeksérelmet okozott volna a felperesnek”. Azáltal, hogy az alperes nem fogalmazott meg olyan újabb szempontokat tartalmazó felülvizsgálati ellenkérelmet, amellyel kapcsolatosan az indítványozó reagálhatott volna, ellenkérelme kizárólag az indítványozó felülvizsgálati kérelmében tett állítások pusztá tagadására szorítkozott, az indítványozó által erre a felülvizsgálati ellenkérelemre vonatkozó akár írásbeli, akár szóbeli nyilatkozattétel elmaradása a konkrét esetben a bírói döntés tartalmát nem befolyásolhatta {hasonlóan: 3064/2019. (III. 29.) AB határozat, Indokolás [24]}, ennek megfelelően pedig jelen esetben a bírói döntést érdemben befolyásoló alap-törvény-ellenesség sem állapítható meg.

- [43] 5. Mindezen szempontok figyelembevételével az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a rendelkező részben foglaltak szerint elutasította.

Budapest, 2021. november 9.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [44] A határozat rendelkező részét támogattam, ám meglátásom szerint a *fair* hatósági eljáráshoz való jog állított sérelmére vonatkozó indítvány elutasítása – az alábbiak szerint – eltérő indokolás mentén vezethető le.
- [45] 1. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének állított sérelmére vonatkozó érdemi vizsgálat véleményem szerint nem szorítkozhat csupán „a konkrét eset egyedi körülményei függvényében” a tények összegzésére (1. a felperes kérte tárgyalás tartását, 2. a Kúria adminisztratív mulasztása folytán nem kézbesítette a tárgyaláson kívüli elbírálásra irányuló végzést, és 3. a felperesi nyilatkozat bevétele nélkül, tárgyaláson kívül hozott ítéletet), mert az alapjogi jogsérelem karaktere eltér a törvénysértésétől. A vizsgálatnak azon eljárási sajátosságokra kell koncentrálnia, amelyben a Kúria a sérelmesnek állított döntését meghozta.
- [46] A jelen ügyben kétségtelen eljárási sajátosság az, hogy a vizsgált bírói döntést hatósági eljárás, majd közigazgatási per előzte meg, amely eljárási szakaszokban az indítványozó számára az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény 63–64. §-ai és a Kp. 60. §-a, valamint 72. § (2) és (3) bekezdései alapján biztosítva volt álláspontjának kifejtése akár a közvetlenség elvére alapítottan személyesen (tárgyaláson) is. Maga a közigazgatási per sem, de a Kúria jogsértésre fókuszáló felülvizsgálati eljárása sem előzmény nélküli tehát [kifejtve lásd: 5/2020. (I. 29.) AB határozatban]. Így véleményem szerint az Alkotmánybíróságnak a közigazgatási per sajátosságait szem előtt tartva kell a tárgyalás tartásához fűződő részjogosítvány sérelmét megítélni.

- [47] 2. További értékelési szempont, hogy az R. esetében nem „csupán egyszerű” jogalkotói mérlegelésről volt szó, hanem veszélyhelyzeti mérlegelésről, amely szempontnak – az R. leíró jellegű ismertetésén túl – az alkotmányossági vizsgálat során meg kell jelennie. A jogalkotói alapjog-korlátozással kapcsolatos mérlegelés mindazonáltal nem zárja ki, hogy a bírói döntésben megnyilvánuló esetleges alapjog-korlátozás alkotmányosságát önállóan lehessen vizsgálni. Ez két, önállóan gyakorolt, Alaptörvényben rögzített hatásköre az Alkotmánybíróságnak.
- [48] 3. Jelen ügyben feltett kérdés tehát: a bírói döntésben megnyilvánuló jogkorlátozás „csak” törvénysértést avagy közvetlenül alapjog-sérelmet is eredményezett-e az indítványozó számára? Ennek megválaszolása során az Alkotmánybíróságnak arra kellett volna kitérnie, hogy a csak jogkérdés elbírálására korlátozott rendkívüli jogorvoslati eljárás a közigazgatási pernek az a szakasza, amelyet három másik: két hatósági és egy bírósági eljárás előzött meg. Ezek során az indítványozó érveit, észrevételeit, bizonyítékait, indítványait akár a közvetlenséget biztosító nyilvános tárgyaláson szóban, akár írásban is az eljáró hatóságok és a közigazgatási bíróság elé tárhatta. Így összességében értékelve a közigazgatási eljárás egészét a tisztességes – azaz *fair*, méltányos, kiegyensúlyozott – bírósági eljáráshoz fűződő alapjog nem sérült.
- [49] A fentiek értelmében az indítvány elbírálásához eltérően közelítettem, így az indítvány elutasítását ezen indokok alapján tartom elfogadhatónak.

Budapest, 2021. november 9.

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László alkotmánybíró különvéleménye

- [50] A határozatot, az abban foglalt elutasítást nem támogatom; álláspontom szerint a Kúria döntését az Alkotmánybíróságnak meg kellett volna semmisítenie.
- [51] 1. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében kifejezetten nevesített és biztosított tárgyaláshoz való jog processzuális alapjog, ami természetesen nem korlátozhatatlan. Annak vizsgálata és szem előtt tartása azonban elkerülhetetlen, hogy mi is a tárgyaláshoz való jog funkciója a peres fél szempontjából. Ez pedig nézetem szerint az, hogy a peres fél – az eljárási törvényben biztosított keretek között – az írásban előadottakon túl szóban is kifejthesse, kiegészíthesse álláspontját. A fél számára ez jelenti ugyanis az Alaptörvény és az eljárási törvény által biztosított processzuális jogainak teljességét – függetlenül attól, hogy a szóban ismertetett érvelés mit tartalmaz, kihathat-e a bíróság döntésére (vagy annak csak a fél tulajdonít ilyen jelentőséget).
- [52] Ha valamilyen oknál fogva ezzel – a törvényben eredetileg biztosított joggal – a fél utóbb, a jogszabályi változások következtében mégsem élhet, garanciális jelentősége van annak, hogy erről őt a bíróság (amelynek jogszzerű mérlegelése folytán nem kerül sor tárgyalás tartására) megfelelő módon értesítse. Ezen értesítés funkciója a fél számára ugyanis az, hogy a szóban előadni kívántakat immár írásban ismertetesse a bírósággal (a szóban kifejteni kívánt hatást írásban próbálja elérni).
- [53] A jelen ügyben az értesítés elmaradásának ráadásul azért is kiemelt a jelentősége, mert – azon túlmenően, hogy a jogalkotó az értesítéshez kötötte a tárgyaláson kívüli elbírálás lehetőségét – az indítványozó nemcsak, hogy nem tudott élni eljárási jogai teljességével, hanem az eljárás aktuális helyzetével kapcsolatos, az értesítés elmaradásából adódó tévedése folytán nem tudott élni a veszélyhelyzet elmúltával a tárgyalás tartására biztosított jogi lehetőséggel sem.
- [54] 2. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében szereplő, tárgyaláshoz való jog korlátozását a jogalkotó az egyes eljárási törvényekben illetve ügytípusok esetében különböző módon végezte el. Van, amikor tárgyalást kell tartani, van, amikor a peres felek dönthetnek arról, hogy kérik-e tárgyalás tartását, de ha ezt kérik, akkor tárgyalást kell tartani, van, amikor a bíróság szabadon dönthet arról, szükségesnek tartja-e tárgyalás tartását és van, amikor nem tartható tárgyalás.
- [55] A jelen ügy eredetileg abba a kategóriába esett, amelyekben a fél kérte tárgyalás tartását. Ezért ez az ügy nem analóg a tervezetben hivatkozott 3064/2016. (IV. 11.) AB határozattal elbírált esettel, aholis – mint

az az Indokolása [15] bekezdéséből kiderül – az indítványozó nem kérte a tárgyalás tartását. Az esetről esetre történő elbírálás szempontjából ez alapvető különbség.

- [56] Az alkotmányjogi probléma szempontjából a jelen ügy inkább a 3027/2018. (II. 6.) AB határozattal mutat rokonságot, amely ügyben egyébként az Alkotmánybíróság megsemmisítette a Kúria döntését.

Budapest, 2021. november 9.

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs alkotmánybíró különvéleménye

- [57] A határozat rendelkező része szerinti elutasítással nem értek egyet, álláspontom szerint a támadott bírósági döntést az Alkotmánybíróságnak meg kellett volna semmisítenie.
- [58] A tisztességes bírósági eljáráshoz való jog megköveteli, hogy az eljárás garanciális szabályait mind az eljárásban részt vevő felek, mind pedig az eljáró bíróságok betartsák, illetve betartassák. Ugyan kétségtelen, hogy előfordulhatnak olyan eljárási szabálytalanságok, amelyek összességében nem eredményezik a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét, de jelen ügyben véleményem szerint nem erről volt szó. A Tv. 150. § (2) bekezdésében azon szabálya miszerint „az eljárást tárgyaláson kell folytatni, ha a fél vagy az érdekelt a veszélyhelyzet megszűnését követő naptól számított 15 napon belül tárgyalás tartása iránti kérelmet terjeszt elő” álláspontom szerint olyan garanciális szabály, amelynek be nem tartása a bíróság anyagi jogi döntésének tartalmára és annak helyességére tekintet nélkül a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét eredményezi. Véleményem szerint attól, hogy egy alkotmánybírósági megsemmisítés utáni megismételt eljárásban adott esetben azt feltételezzük, hogy a bíróság ugyanarra az eredményre jut, mint az első alkalommal, nem következik a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmének hiánya. Erre tekintettel pedig a támadott bírósági döntést az Alkotmánybíróságnak meg kellett volna semmisítenie.

Budapest, 2021. november 9.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1885/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TANÁCSAINAK A MAGYAR KÖZLÖNYBEN KÖZZÉ NEM TETT HATÁROZATAI ÉS VÉGZÉSEI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3479/2021. (XI. 30.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Bfv.II.811/2020/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Megyesi Tibor ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, amelyben kérte a Debreceni Ítéltábla, mint másodfokú bíróság Bpkf.I.243/2020/8. számú és a Kúria Bfv.II.811/2020/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [2] A Debreceni Törvényszék 25.Bpk.201/2020/2. számú, 2020. március 31-én kelt ítéletében összbüntetésbe foglalta az indítványozóval szemben hozott 12 különböző jogerős ítéletben kiszabott szabadságvesztést, amelyeknek együttes tartamát 12 év 9 hónap fegyházban végrehajtandó szabadságvesztésben állapította meg.
- [3] A Debreceni Ítéltábla mint másodfokú bíróság Bpkf.I.243/2020/8. számú, 2020. június 10-én véglegessé vált végzésével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Az indítványozó a jogerős másodfokú végzés ellen felülvizsgálati indítványt nyújtott be.
- [4] A Kúria Bfv.II.811/2020/2. számú, 2020. október 19-én kelt végzésével az indítványozó felülvizsgálati indítványát – mint törvényben kizártat – elutasította.
- [5] 2020. október 26-án az indítványozó az Alkotmánybírósághoz érkezett alkotmányjogi panaszában a Debreceni Ítéltábla mint másodfokú bíróság Bpkf.I.243/2020/8. számú véglegessé vált összbüntetési végzését támadta azzal az indokolással, hogy álláspontja szerint a bíróság figyelmen kívül hagyta a 3360/2018. (VI. 28.) AB határozatban, valamint az 1/2020. (I. 2.) AB határozatban foglaltakat. Ennek következtében szerinte az összbüntetés kiszabása során nem a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvényt (a továbbiakban: régi Btk.) vették figyelembe, amely rá nézve kedvezőbb összbüntetési rendelkezéseket tartalmazott, hanem a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvényt (a továbbiakban: Btk.).
- [6] 2020. október 30-án az indítványozó az Alkotmánybírósághoz érkezett beadványában alkotmányjogi panaszát kiegészítette annak bemutatásával, hogy összbüntetési ügyében milyen további, utólagos összbüntetésbe és többszörös összbüntetésbe foglalási indítványokat nyújtott be és megismételte korábbi álláspontját, hogy az eljáró bíróságok ezen indítványok elbírálásakor nem megfelelően alkalmazták a korábban hivatkozott alkotmánybírósági határozatokban, valamint a 10/2018. (VII. 18.) AB határozatban rögzített elveket.
- [7] 2020. december 21-én az indítványozó jogi képviselője útján az Abtv. 27. §-a alapján az első fokon eljáró Debreceni Törvényszékhez benyújtott újabb beadványában alkotmányjogi panaszát kiegészítette azzal, hogy a Kúria Bfv.II.811/2020/2. számú végzése sérti az Alaptörvény IV. cikk (1)–(2) bekezdésben, a XV. cikkben és a XXVIII. cikk (7) bekezdésben foglalt jogait, valamint az Alaptörvény 28. cikkét. Az indítványozó azt sérelmezte, hogy a Kúria támadott végzésében érdemi vizsgálat nélkül, mint törvényben kizártat elutasította a Debreceni Ítéltábla mint másodfokú bíróság Bpkf.I.243/2020/8. számú végzése elleni felülvizsgálati indítványát, mivel az nem ügydöntő határozat ellen irányult.

- [8] 2. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e. A befogadás visszautasítása esetén az Alkotmánybíróság rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát [Abtv. 56. § (3) bekezdés].
- [9] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az Abtv. 27. § (1) bekezdés szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet benyújtani az ügyben első fokon eljáró bírósághoz címezve.
- [10] Az elsőfokú bíróság tájékoztatása szerint a támadott másodfokú határozatnak és a Kúria végzésének kézbesítéséről nem áll rendelkezésre megfelelő kézbesítési ív, így az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt és kiegészítéseit határidőben beérkezettnek tekinti.
- [11] Az Alkotmánybíróság azt vizsgálta, hogy az indítványozó panasa eleget tesz-e az Abtv. 52. § (1), illetve (1b) bekezdésben foglalt, a határozott kérelemre vonatkozó követelményeknek.
- [12] Az indítványozónak a Debreceni Ítéltábla mint másodfokú bíróság Bpkf.I.243/2020/8. számú végzése ellen benyújtott két beadványa nem tesz eleget a határozott kérelemre vonatkozó követelményeknek, mert nem jelöli meg az Alkotmánybíróság hatáskörére vonatkozó rendelkezést, így csak következtetni lehet arra, hogy az Abtv. 27. § szerinti panaszjárást kíván kezdeményezni. Az indítvány nem jelöli meg továbbá azt sem, hogy milyen alaptörvényi cikk alapján tartja sérelmesnek a másodfokú bírósági határozatot és nem tartalmaz azokhoz kapcsolódó indokolást sem, így az indítvány érdemi elbírálásra nem alkalmas [lásd pl. 3149/2016. (VII. 22.) AB végzés, Indokolás [27]].
- [13] A Kúria Bfv.II.811/2020/2. számú végzése ellen benyújtott, az Abtv. 27. § (1) bekezdésén alapuló indítvány tartalmazza az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést (Abtv. 27. §), a támadott bírósági határozat megjelölését [a Kúria Bfv.II.811/2020/2. számú végzése]. A panasz tartalmazza az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [az Alaptörvény IV. cikk (1)–(2) bekezdést, a XV. cikket, a XXVIII. cikk (7) bekezdést, valamint a 28. cikket]. Az indítvány kifejezett kérelmet tartalmaz továbbá abban a tekintetben, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a kúriai végzés alaptörvény-ellenességét és azt semmisítse meg.
- [14] Az indítvány az alábbiak tekintetében nem tesz eleget az Abtv. 52. § (1), illetve (1b) bekezdésében foglalt, a határozott kérelemre vonatkozó követelményeknek.
- [15] Alkotmányjogi panaszt csak Alaptörvényben biztosított jog sérelmére lehet alapítani, ezért az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b*) pontja alapján az indítványban meg kell jelölni az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét. Az Alaptörvény 28. cikkének címezettjei a bíróságok, e rendelkezés nem fogalmaz meg olyan jogot, amelyre alkotmányjogi panaszt önállóan lehetne alapítani [3176/2013. (X. 9.) AB határozat, Indokolás [29]].
- [16] Az indítvány nem tartalmaz alkotmányjogi szempontból értékelhető indokolást az Alaptörvény IV. cikk (1)–(2) bekezdése, valamint a XV. cikke tekintetében. Az indítványozó alkotmányjogi panasa ezért ebben a vonatkozásban nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b*) pontjában foglaltaknak. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az ilyen indokolás hiánya az indítványi elem érdemi elbírálásának az akadálya [pl. 3149/2016. (VII. 22.) AB végzés, Indokolás [27]].
- [17] Az Alkotmánybíróság szerint az indítványozó, mint az alkotmányjogi panasz alapul szolgáló büntetőeljárás terheltje, értelemszerűen jogosultnak és érintettnek minősül, és a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette.
- [18] Az Abtv. 27. § (1) bekezdése értelmében alkotmányjogi panaszt az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés ellen lehet előterjeszteni.
- [19] Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt megállapítja, hogy jelen ügyben a Kúria Bfv.II.811/2020/2. számú végzése a felülvizsgálati indítványt mint törvényben kizártat elutasította. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a Kúriának az a döntése, amelyben megállapítja, hogy felülvizsgálati eljárásra nincs lehetőség, az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerint a bírósági eljárást befejező egyéb döntésnek minősül, így alkotmányjogi panasszal támadható, ezért Kúria Bfv.II.811/2020/2. számú végzése ellen helye volt alkotmányjogi panasz előterjesztésének.
- [20] Figyelemmel ugyanakkor arra, hogy a Kúria a felülvizsgálati indítványt mint törvényben kizártat elutasította, a Kúria végzése nem minősül egyúttal az Abtv. 27. § (1) bekezdése értelmében véve az ügy érdemében hozott döntésnek. A jelen alkotmányjogi panasz megítélése szempontjából ilyen, az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerint az alapügy érdemében hozott döntésnek a Debreceni Ítéltábla mint másodfokú bíróság Bpkf.I.243/2020/8. végzése tekinthető.
- [21] Az eljárásban hozott határozatok fentiek szerinti minősítésének az Alkotmánybíróság eljárási jogosítványainak a megítélése szempontjából van jelentősége.

- [22] Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben kiemeli, hogy az Ügyrend 32. § (1) bekezdése értelmében az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszok esetében a jogorvoslati lehetőség kimerítésének a kötelezettsége nem vonatkozik a felülvizsgálatra, mint rendkívüli jogorvoslatra. Az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz ezért a jogerős döntéssel szemben akkor is benyújtható, ha törvény felülvizsgálati indítvány benyújtását is lehetővé teszi, de az indítványozó ezzel a lehetőséggel nem él.
- [23] Ha azonban az indítványozó a felülvizsgálat lehetőségét kimeríti, a rendkívüli jogorvoslati eljárásban hozott döntés tartalma az Alkotmánybíróság eljárására is kihat. Ha ugyanis a felülvizsgálati indítvány érdemi elbírálásra alkalmas, azt a Kúria érdemben vizsgálja, az Alkotmánybíróság a felülvizsgálati eljárásban hozott döntést a jogerős döntésre is kiterjedően vizsgálhatja. Abban az esetben azonban, ha a Kúria azt állapítja meg, hogy a felülvizsgálati eljárás lefolytatására nincs lehetőség, az Alkotmánybíróság a Kúriának ezen nem érdemi döntésén keresztül az ügy érdemében hozott jogerős döntést csak két esetben vizsgálhatja. Akkor (i) ha az indítványozó a jogerős döntést a felülvizsgálati indítvánnyal egyidejűleg – az Abtv. szerinti határidőben – alkotmányjogi panasszal is megtámadta, vagy (ii) ha a Kúria végzését mérlegelési jogkörben hozta meg, amely mérlegelés eredményére az indítványozó bizonyosan nincs ráhatása [Ügyrend 32. § (4) bekezdés, 1/2019. (XI. 25.) AB Tü. állásfoglalás I/5. pont].
- [24] Az indítványozó a Debreceni Ítéltábla mint másodfokú bíróság Bpkf.I.243/2020/8. számú jogerős végzését alkotmányjogi panasszal megtámadta, így az Alkotmánybíróság vizsgálata kiterjedhet ezen határozatra is. Ezen indítvány azonban nem felel meg a határozott kérelemre vonatkozó követelményeknek, így az érdemi vizsgálatra nem alkalmas. Az Alkotmánybíróság ezért a továbbiakban csak a Kúria felülvizsgálati végzése elleni panaszt vizsgálta.
- [25] 3. Az Abtv. 29. §-a befogadhatóság feltételeként határozza meg, hogy az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [26] Az Alkotmánybíróság az indítványozónak az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésén alapuló kifogásait vizsgálta.
- [27] Az indítványozó álláspontja szerint a Kúria felülvizsgálati végzése azért alaptörvény-ellenes, mert érdemi vizsgálat nélkül elutasította a felülvizsgálati indítványát azzal az indokkal, hogy az törvényben kizárt, mert nem ügydöntő bírósági határozatok ellen irányul.
- [28] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó kifogásai a számára kedvezőtlen bírósági döntés törvényességi kritikáját tartalmazzák. Az Alkotmánybíróság többször hangsúlyozta azon álláspontját, hogy az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belüli újabb jogorvoslati fórumnak, a jogorvoslattal már nem támadható bírósági határozatok által okozott jogsérelem orvoslása eszközének. A jogszabályokat ugyanis a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]}. Az Alkotmánybíróság ezzel kapcsolatban utal arra, hogy az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésének értelmében az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének *d* pontja alapján a bírói döntéseket az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti, és jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálatára és kiküszöbölésére korlátozódik, ezért a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírlatára nem rendelkezik hatáskörrel {elsőként lásd: 3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]; ezt követően megerősítette: 3392/2012. (XII. 30.) AB végzés, Indokolás [6]; 3017/2013. (I. 28.) AB végzés, Indokolás [3]}.
- [29] Az Alkotmánybíróság ugyanakkor utal az első- és a másodfokú bíróság határozataiban tett megállapításokra. Az elsőfokú bíróság ugyanis elvégezte az indítványozó által is hivatkozott alkotmánybírósági határozatokban előírt vizsgálatot és erről ítéletében számot adott (lásd: elsőfokú ítélet, Indokolás [7]–[19]). A másodfokú bíróság is rögzítette, hogy az összbüntetésbe foglalt 12 ítéletben elbírált bűncselekmények elkövetési időpontja 2013. július 1. napja előtti, így megerősítette az elsőfokú bíróság azon álláspontját, hogy az indítványozó esetében a régi Btk. összbüntetési rendelkezéseit kell alkalmazni, amelyek – a többszörös összbüntetésbe foglalás folytán – rá nézve kedvezőbbek (másodfokú ítélet 4. oldal első és második bekezdés).

- [30] Mindezek következtében az indítványozónak az alkotmányjogi panaszban foglalt kifogásai nem támasztják alá a bírói döntés érdemére kiható alaptörvény-ellenesség kételyét, illetve nem vetnek fel alapvető alkotmányjogi kérdést sem.
- [31] 4. A kifejtettek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ában írt befogadási kritériumoknak. Erre tekintettel az indítványt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2021. november 9.

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1817/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3480/2021. (XI. 30.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Miskolci Törvényszék 7.Bpkf.942/2020/4. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, amelyben kérte a Miskolci Törvényszék 7.Bpkf.942/2020/4. számú végzése alaptörvény-ellenességének a megállapítását és megsemmisítését. Az indítványozó a támadott bírósági határozat alaptörvény-ellenességét az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése, XV. cikk (1) és (2) bekezdései, valamint XXVIII. cikk (1) bekezdése alapján tartotta megállapíthatónak.
- [2] Az alkotmányjogi panasz előzményei, valamint az indítványozó kifogásai az indítvány és annak kiegészítése alapján az alábbiak szerint foglalhatók össze.
- [3] A Miskolci Járásbíróság 2019. január 30-án kelt és a Miskolci Törvényszék 7.Bpkf.338/2019/5. számú határozatával 2019. május 29-én véglegessé vált 38.Bpk.2393/2018/2. számú ítéletével összbüntetésbe foglalta az indítványozó alábbi két szabadságvesztés büntetését: a Debreceni Városi Bíróság 38.B.712/2001/101. számú ítéletével kiszabott és a Hajdú-Bihar Megyei Bíróság 3.Bf.649/2005/4. számú ítéletével jogerős 1 év 6 hónap börtönbüntetést (elkövetési idő: 1997.); és a Miskolci Városi Bíróság 38.B.666/2008/12. számú jogerős ítéletével kiszabott 1 év 8 hónap börtönbüntetést (elkövetési idő: 1996.).
- [4] Az indítványozó utóbb a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) alapján – lényegét tekintve – utólagos összbüntetésbe foglalás iránt terjesztett elő indítványt. Abban kérte, hogy a bíróság helyezze hatályon kívül a Miskolci Járásbíróság 38.Bpk.2393/2018/2. számú ítéletét és ismét folytassa le az összbüntetési eljárást a fenti két szabadságvesztés vonatkozásában.
- [5] A Miskolci Járásbíróság ezt követően meghozott 38.Bpk.2069/2020/2. számú végzésében az indítványozó utólagos összbüntetésbe foglalás iránti indítványát elutasította. Megállapította a Járásbíróság, hogy a 38.Bpk.2393/2018/2. számú ítéletben a bíróság az összbüntetésbe foglalásról a törvénynek megfelelően rendelkezett. A bíróság ugyanis az 1/2020. (I. 2.) AB határozatot (a továbbiakban: Abh.) is figyelembe véve alkalmazta eljárásában az összbüntetésbe foglalás során a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) szabályai helyett a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Btk.) rendelkezéseit.
- [6] Az indítványozó fellebbezése alapján eljáró Miskolci Törvényszék 7.Bpkf.942/2020/4. számú végzésével a Miskolci Járásbíróság 38.Bpk.2069/2020/2. számú végzését helybenhagyta. Az indokolásban a másodfokú bíróság kitért ugyanakkor arra, hogy a Járásbíróság a fellebbezéssel támadott végzésben tévesen utalt arra, hogy a 38.Bpk.2393/2018/2. számú összbüntetési ítélet meghozatalára a régi Btk. alapján került sor. Azt ugyanis a Miskolci Törvényszék 7.Bpkf.338/2019/5. számú határozatával korrigálta, és az összbüntetésbe foglalás során a Btk. szabályait alkalmazta (Indokolás [6]). Megállapította továbbá a másodfokú bíróság, hogy az Abh. rendelkezésének és megállapításainak a konkrét ügyben nincs relevanciája, mivel a Miskolci Járásbíróság 38.Bpk.2069/2020/2. számú végzése a Miskolci Törvényszék 7.Bpkf.942/2020/4. számú végzésével 2019. május 29-én, tehát azt megelőzően vált véglegessé, hogy az Abh. által megsemmisített 2/2019. Büntető jogegységi határozat (a továbbiakban: BJE) megszületett volna. Így a BJE *ex tunc* hatályú megsemmisítése sem hatott ki az indítványozó összbüntetési határozataira. (Indokolás [7]) Emellett a másodfokú bíróság a régi Btk. és a Btk. szabályainak a Btk. 2. §-án alapuló összevetésével azt is megállapította, hogy az indítványozó esetében a Btk. szabályai a kedvezőbbek, mivel azok teszik lehetővé a korábbi feltételes szabadságra bocsátást. Erre tekintettel a másodfokú bíróság nem látott okot az összbüntetési határozat hatályon kívül helyezést eredményező felülvizsgálatára (Indokolás [11]–[12]).

- [7] 2. Az indítványozó álláspontja szerint a támadott bírósági döntések sértik a visszaható hatály tilalmát, a hátrányos megkülönböztetés tilalmát és a tisztességes eljáráshoz való jogot is. Úgy véli ugyanis, hogy az utólagos összbüntetési indítványa alapján eljáró bíróságok annak ellenére nem a régi Btk., hanem a Btk. alapján foglalták összbüntetésbe a korábbi büntetéseit, hogy a régi Btk. szabályai alkalmazásával enyhébb büntetést kaphatott volna.
- [8] Hozzátette az indítványozó, hogy ha az általa elkövetett cselekményeket egy eljárásban bírálták volna el, a halmazati büntetést a régi Btk. alapján szabták volna ki vele szemben. Ez a büntetés pedig megítélése szerint rá nézve kedvezőbb lett volna. Kifejtette továbbá az indítványozó, hogy az Alkotmánybíróság által megsemmisített jogszabályi rendelkezésnek megfelelő bírói gyakorlat szintén alaptörvény-ellenes.
- [9] Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének a sérelmét az indítványozó arra alapította, hogy a Miskolci Törvényszék 7.Bpkf.338/2019/5. számú határozatában a Btk. összbüntetési szabályait alkalmazta, és az indítványozó szerint ezzel a bíróság úgy járt el, „mintha törvényt alkotott volna”. Az Alaptörvény XV. cikk (1)–(2) bekezdések sérelme kapcsán az indítványozó kifejtette, hogy hátrányos helyzetben érzi magát azon személyekkel szemben, akiknek 2019. június 25-ét követően foglalták összbüntetésbe a büntetéseit. Végül az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése az indítványozó szerint azért sérült, mert bár az eljáró bíróság felismerte, hogy a régi Btk. alkalmazásának lett volna helye, „mégis inkább az ítéletet nem bántva az indokait igazítja az ítélethez” (indítványkiegészítés 6. oldal).
- [10] 3. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e. A befogadás visszautasítása esetén az Alkotmánybíróság rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát [Abtv. 56. § (3) bekezdés].
- [11] A befogadhatóság feltételeit vizsgálva az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az indítvány az alábbiak szerint nem volt befogadható.
- [12] 3.1. Az Abtv. 27. § (1) bekezdése értelmében alkotmányjogi panaszt az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés ellen lehet előterjeszteni.
- [13] Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt megállapítja, hogy jelen ügyben a Miskolci Törvényszék 7.Bpkf.942/2020/4. számú végzése tekinthető olyan bírósági döntésnek, amely ellen az Abtv. 27. §-a értelmében helye volt alkotmányjogi panasz előterjesztésének.
- [14] 3.2. Részben tesz eleget az indítvány az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében a határozott kérelemmel összefüggésben rögzített feltételeknek. Az indítványozó beadványában megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést (Abtv. 27. §) és az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [Alaptörvény B) cikk (1) bekezdés, XV. cikk (1) és (2) bekezdés, XXVIII. cikk (1) bekezdés]. Meghatározta az Alkotmánybíróság által vizsgálandó konkrét bírósági határozatokat, valamint kifejezett kérelmet fogalmazott meg a megsemmisítésükre. Megjelölte továbbá az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének a lényegét. Nem adott elő ugyanakkor az indítványozó sem az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdésével, sem az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben olyan alkotmányjogilag értékelhető indokolást, amely érdemi vizsgálat alapjául szolgálhatott volna. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint ilyen indokolás hiányában az indítványi elem nem alkalmas érdemi elbírálásra {3075/2016. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [19]; 3231/2016. (XI. 18.) AB határozat, Indokolás [26]}. Erre tekintettel az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdésével, valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdésével kapcsolatos indítványi elemeket az Alkotmánybíróság érdemben nem vizsgálta.
- [15] Az indítványozó által hivatkozott alaptörvényi rendelkezésekkel összefüggésben utal az Alkotmánybíróság arra is, hogy az Alaptörvény hatálybalépése után is fenntartotta korábbi értelmezését, mely szerint a jogbiztonság önmagában nem Alaptörvényben biztosított jog, így a B) cikk (1) bekezdésének a sérelmére alkotmányjogi panaszt csak kivételes esetben – a visszaható hatályú jogalkotás és jogalkalmazás, valamint a felkészülési idő hiánya esetén {3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [14]–[17]; 3322/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [10]; 3323/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [9]; 3324/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [9]; 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [11]; 3314/2017. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [15]} – lehet alapítani. Mivel az indítványozó kifogása a fentiek szerint megjelölt egyik kivételes eset, a visszaható hatály tilalma körébe tartozik, az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével összefüggésben helye volt a befogadhatóság további vizsgálatának.

- [16] 3.3. Az Abtv. 29. §-a alapján az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának feltétele, hogy az indítvány a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség lehetőségét vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {erről lásd: 3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30], illetve 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [17] Az indítványozónak az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével kapcsolatos kifogásait az Abtv. 29. §-a alapján az Alkotmánybíróság a következőképpen értékelte.
- [18] Az indítványozói felvetésekkel összefüggésben az Alkotmánybíróság a jelen ügyben is hangsúlyozza: az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A (2) bekezdés *d*) pontja értelmében alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját. Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ami nem adhat alapot számára minden olyan esetben történő beavatkozásra, amikor vélt vagy esetleg valós jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}.
- [19] Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]}.
- [20] A konkrét indítvány kapcsán az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Miskolci Törvényszék az Alkotmánybíróság releváns határozatainak – különösen a 10/2018. (VII. 18.) AB határozat, a 3360/2018. (XI. 28.) AB határozat és az Abh. – megállapításaira figyelemmel járt el. Azoknak megfelelően a Btk. 2. §-a alapján mérlegelte, hogy az indítványozó esetében melyik büntető törvénykönyv szabályainak az alkalmazása a kedvezőbb az összbüntetésbe foglalás során. És ezen mérlegelés eredményeként döntött a Btk. szabályainak az alkalmazása mellett.
- [21] Annak megítélése, hogy valóban a Btk. szabályai-e a kedvezőbbek az indítványozóra nézve, nem alkotmányossági kérdés, hanem a rendes bíróságok hatáskörébe tartozó szakjogi kérdés. Így annak felülbírálatára az Alkotmánybíróságnak nincs hatásköre.
- [22] Az Alkotmánybíróság ezért úgy ítélte meg, hogy az indítványozó által megfogalmazott kifogások alapján nem állapítható meg az Abtv. 29. §-a értelmében vett, a Miskolci Törvényszék támadott döntését érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételye, és nem merül fel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés sem.
- [23] 4. Minderre figyelemmel az Alkotmánybíróság az indítvány vizsgálata alapján arra a megállapításra jutott, hogy az nem felel meg az alkotmányjogi panaszok befogadhatóságával szemben támasztott követelményeknek, és az alkotmányjogi panasz befogadását az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdései alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a*) és *h*) pontjaira figyelemmel visszautasította.

Budapest, 2021. november 9.

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/690/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3481/2021. (XI. 30.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Bfv.II.528/2020/9. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszokat visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozók jogi képviselőjük (dr. Balogh Csilla Tünde ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt nyújtottak be a Kúria Bfv. II.528/2020/9. számú felülvizsgálati végzése ellen. Az indítványozók az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (3) bekezdésében foglalt jogaik sérelme miatt kérték a támadott kúriai végzés, valamint a Fővárosi Törvényszék 15.B.311/2015/517. számú ítélete, továbbá a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 4.Bf.88/2018/121. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, valamint az ítélet végrehajtásának felfüggesztését.
- [2] A Fővárosi Törvényszék 15.B.311/2015/517. számú, 2017. június 26-án kelt és a Fővárosi Ítéltábla 4.Bf.88/2018/121. számú, 2018. november 6-án jogerőre emelkedett ítéletével az 1. számú indítványozót mint I. rendű terhelt bűnösnek mondta ki:
- 2 rendbeli csalás bűntettének kísérletében [a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Btk.) 318. § (1) bekezdés, (7) bekezdés a) pont], melyből egy cselekmény társtettesként elkövetett,
  - 25 rendbeli csalás bűntettében [régii Btk. 318. § (1) bekezdés, (2) bekezdés c) pont, (7) bekezdés b) pont], melyből 5 eset kísérlet, 11 cselekmény folytatólagosan, 14 cselekmény társtettesként elkövetett,
  - 235 rendbeli csalás bűntettében [régii Btk. 318. § (1) bekezdés, (2) bekezdés c) pont, (6) bekezdés b) pont], melyből 11 cselekmény kísérlet, 26 cselekmény folytatólagosan, 57 cselekmény társtettesként, 113 cselekmény felbujtóként, 10 cselekmény közvetett tettesként elkövetett,
  - 25 rendbeli csalás bűntettében [régii Btk. 318. § (1) bekezdés, (2) bekezdés c) pont, (5) bekezdés b) pont], melyből egy cselekmény társtettesként, 21 cselekmény felbujtóként, 2 cselekmény közvetett tettesként elkövetett, valamint
  - 4 rendbeli magánokirathamisítás vétségében (régii Btk. 276. §), melyből két cselekmény felbujtóként elkövetett;
- továbbá a 2. számú indítványozót mint VI. rendű terheltet bűnösnek mondta ki:
- 1 rendbeli bűnsegédként elkövetett csalás bűntettében [régii Btk. 318. § (1) bekezdés, (2) bekezdés c) pont, (7) bekezdés b) pont],
  - 16 rendbeli csalás bűntettében [régii Btk. 318. § (1) bekezdés, (2) bekezdés c) pont, (6) bekezdés b) pont], melyből 10 cselekmény társtettesként, 2 cselekmény bűnsegédként, 4 cselekmény közvetett tettesként elkövetett, egy cselekmény kísérlet maradt, valamint
  - 1 rendbeli magánokirat-hamisítás vétségében (régii Btk. 276. §).
- [3] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét mindkét indítványozó tekintetében a minősítés tekintetében megváltoztatva, de a kiszabott büntetés tekintetében helyben hagyva az 1. számú indítványozót – halmazati büntetésül, mint bűnszervezetben elkövetőt – 11 év szabadságvesztésre és 10 év közügyektől eltiltásra ítélte. A másodfokú bíróság a 2. számú indítványozó szabadságvesztésének tartamát 4 év 6 hónapra, a közügyektől eltiltást 5 évre enyhítette.
- [4] A Kúria 2021. február 8-án kelt, Bfv.II.528/2020/9. számú felülvizsgálati végzésével az első- és másodfokú ítéleteket hatályában fenntartotta.
- [5] 2. Az indítványozók 2021. március 31-én jogi képviselőjük útján személyenként külön iratban, de alkotmányjogi szempontból lényegét tekintve azonos indokolással ellátott alkotmányjogi panaszt nyújtottak be az első fokon

- eljáró Fővárosi Törvényszéknél az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (3) bekezdéseiben foglalt jogaik sérelme miatt. Az indítványozók kérték a Fővárosi Törvényszék 15.B.311/2015/517. számú ítélete, továbbá a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 4.Bf.88/2018/121. számú ítélete, valamint a Kúria Bfv.II.528/2020/9. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését. Az indítványozók kérték, hogy az Alkotmánybíróság az Abtv. 61. § (1) bekezdés a) és b) pontja alapján a bíróságot hívja fel a szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztésére.
- [6] Az indítványozók az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésben foglalt tisztességes eljáráshoz való jog tekintetében a védelem bizonyítási indítványainak az elutasítását sérelmezték, a XXVIII. cikk (3) bekezdésben foglalt védelemhez való jogaik sérelmének lényegét pedig abban jelölték meg, hogy az eljárás során több esetben kizárt védők látták el a védelmüket, illetve védőjük nem volt jelen egyes eljárási cselekményeknél.
- [7] Az Alkotmánybíróság az indítványokat tárgyuk azonosságára és tartalmuk összefüggésére tekintettel egyesítette, és egy eljárásban bírálta el.
- [8] 3. Az Alkotmánybíróság elsőként azt vizsgálta, hogy az Abtv. 27. §-a alapján benyújtott alkotmányjogi panaszok megfelelnek-e a befogadhatóságra vonatkozó kritériumoknak.
- [9] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az Abtv. 27. §-ára alapozott alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet benyújtani az ügyben első fokon eljáró bírósághoz címezve. Az indítványozók alkotmányjogi panaszait közös jogi képviselőjükön keresztül elektronikus úton 2021. március 31-én nyújtották be az első fokon eljáró Fővárosi Törvényszéknél. Tekintettel arra, hogy a Kúria Bfv.II.528/2020/9. számú támadott végzése 2021. február 8-án kelt, így az Alkotmánybíróság ennek alapján megállapította, hogy a panaszokat határidőben benyújtottnak kell tekinteni.
- [10] Az indítványok eleget tettek az Abtv. 52. § (1), illetve (1b) bekezdésében foglalt, a határozott kérelemre vonatkozó követelményeknek, mert tartalmazták az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést [az Abtv. 27. § (1) bekezdés], a támadott bírósági határozatok megjelölését (a Fővárosi Törvényszék 15.B.311/2015/517. számú, a Fővárosi Ítéltábla 4.Bf.88/2018/121. számú ítélete, a Kúria Bfv.II.528/2020/9. számú végzése), az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [XXVIII. cikk (1), és (3) bekezdés], valamint indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntések miért ellentétesek az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel. Az indítványok kifejezett kérelmet tartalmaznak abban a tekintetben, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a támadott bírósági határozatok alaptörvény-ellenességét és semmisítse meg azokat. Az Alkotmánybíróság rögzítette továbbá, hogy az indítványozók, mint az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló büntetőeljárás terheltjei, értelemszerűen jogosultaknak és érintetteknek minősülnek, és a rendelkezésükre álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítették.
- [11] 4. Az Alkotmánybíróság ezután az Abtv. 29. §-ában rögzített, az indítványok befogadásához szükséges további feltételek fennállását vizsgálta.
- [12] Az Abtv. 29. §-a alapján az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának feltétele, hogy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30], illetve 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [13] 4.1 Az indítványozók alkotmányjogi panaszukban az Alaptörvény XXVIII. cikk (3) bekezdésben foglalt védelemhez való jog sérelmeként ugyanazokat a törvényességi kifogásokat ismételték meg, amelyeket a másodfokú bíróság előtt folytatott eljárás során, illetve a Kúriához benyújtott felülvizsgálati indítványaikban a kizárt és távol maradt védőkkel kapcsolatban már felhoztak.
- [14] A másodfokú bíróság ítéletében az 54. oldal 3. bekezdésétől kezdve az 57. oldal 5. bekezdéséig részletesen indokolta az indítványozónak a védelemhez való joggal kapcsolatosan a másodfokú eljárásban előterjesztett kifogásaira vonatkozó álláspontját. A másodfokú bíróság rögzítette, hogy azért nem lát okot abszolút eljárási szabálysértés jogcímén történő hatályon kívül helyezésre, mert az elsőfokú bíróság a 2017. február 21-én tartott tárgyaláson „a kizárt védő jelenlétében lefolyt bizonyítást túlnyomórészt a bizonyítás ismételt felvételével megismételte” (lásd másodfokú ítélet, indokolás 55. oldal 4. bekezdés, 57. oldal 5. bekezdés). Az indítványozók ezzel kapcsolatban alkotmányjogi panaszukban a „túlnyomórészt” kifejezést kifogásolták, mert abból arra

következtettek, hogy a védelemhez való joguk sérelmét az eljárásban a bíróságok maradéktalanul nem orvosták.

- [15] Az indítványozók érvelése szerint a Kúria támadott végzése az összefoglaló megállapításokban azt rögzítette, hogy az eljárás folyamatában az 1. és a 2. számú indítványozó tekintetében ki nem küszöbölt eljárási szabálysértés történt (támadott végzés, Indokolás [223]). Az eljárási szabálysértés a Kúria szerint a 2016. szeptember 2-i tárgyaláson az 1. számú indítványozó védőjének távolléte miatt történt. A 2015. november 17-i tárgyaláson a 1. számú indítványozó, illetve a 2016. január 15-i tárgyalás második részében mindkét indítványozó tekintetében azért állt fenn, mert olyan védő látta el a képviselőket, aki korábban a sértett védője volt. A 2016. október 17-i tárgyaláson helyettesként eljáró ügyvéd mindkét indítványozó tekintetében egy tanú kihallgatásánál kizártnak minősült, mert a helyettesítő ügyvéd a nyomozás során korábban a nyomozó hatóság tagja volt. Az indítványozók alkotmányjogi panaszaihoz ezeket a Kúria által rögzített szabálysértéseket ismételték meg azzal, hogy a törvénysértéseket a másodfokú bíróság és a Kúria nem a súlyuknak megfelelően értékelte és ezzel megsértette a védelemhez való jogukat.
- [16] A Kúria támadott határozatában azonban azt is rögzítette, hogy az eljárás folyamatában ki nem küszöbölt és az előzőekben felsorolt eljárási szabálysértéseket az elsőfokú bíróság a 2017. április 25-én tartott tárgyaláson kiküszöbölte, amikor a tárgyalást a régi Be. 287. § (4) bekezdésében írt módon megismételte. A Kúria rögzítette, hogy a 495. tárgyalási jegyzőkönyv 18. oldalán szerepel a kifogásolt 2015. november 17-i, valamint a 2016. január 15-i tárgyalási jegyzőkönyvek ismertetése. Ugyanezen jegyzőkönyv 19. oldalából megállapítható, hogy ekkor ugyancsak ismertetésre került a 2016. szeptember 2-án részben a védő távollétében felvett bizonyításról készült 241. sorszámú, továbbá a 2016. október 17-i, a kizárt védő részvételével megtartott tárgyaláson készült jegyzőkönyv is. Ezt követően a bíróság a terhelteknek biztosította a kérdezési és az észrevételezési jogot, amellyel két másik terhelt élt is, de az indítványozók és védőik ezt a lehetőséget nem vették igénybe (támadott végzés, Indokolás [225]).
- [17] A Kúria végső megállapítása szerint „[e]kként a fenti leírt, feltétlen eljárási szabálysértések a tárgyalási szakban felvett bizonyításnak a terheltek törvényes védőinek jelenlétében történt teljes megismétlésével maradéktalanul kiküszöbölést nyertek” (támadott végzés, Indokolás [228]).
- [18] Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy önmagukban a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasz előterjesztésére. Egyébként az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna [3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [28]]. Az Alkotmánybíróság ilyen esetben azt vizsgálja, hogy ezek a vélt vagy valóságos törvénysértések olyan mértékűek-e, hogy felvetik az ügy érdemére kiható alaptörvény-ellenesség kételyét.
- [19] Az Alkotmánybíróság jelen ügyben megállapította, hogy előbb a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság, majd a Kúria tételesen megvizsgálta az indítványozók védelemmel kapcsolatos kifogásait és azokra részletesen reflektált. A Kúria támadott végzésében bemutatott tények alátámasztják végkövetkeztetését, amely szerint a sérelmezett eljárási szabálysértések maradéktalan kiküszöbölést nyertek. Az a körülmény, hogy az indítványozók a támadott határozat törvényességi szempontú kritikáját ismételten előterjesztették, továbbá nem értenek egyet a jogerős másodfokú ítéletben, illetve a Kúria végzésében foglalt megfogalmazásokkal és megállapításokkal, az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a védelemhez való jog tekintetében nem veti fel az ítélet érdemére kiható alaptörvény-ellenesség kételyét.
- [20] 4.2. Az indítványozók szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jogukat – nemcsak védelemhez való jogukat – sértette, hogy bizonyítási indítványaiknak (pl. egyes tanúk meghallgatása, ingatlanforgalmi szakértő kirendelése, értékbecslés) a bíróságok nem adtak helyt. A másodfokú bíróság jelen ügyben részletesen indokolta, hogy a másodfokú nyilvános ülésen a védelem által előterjesztett bizonyítási indítványoknak miért nem adott helyt (lásd: másodfokú ítélet 57. oldal 6. bekezdéstől a 62. oldal 3. bekezdésig).
- [21] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint a tisztességes eljárás olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek a figyelembevételével lehet csupán megítélni az eljárás ugyanis egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet méltánytalan vagy igazságtalan, avagy nem tisztességes [14/2004. (V. 7.) AB határozat, ABH 2004, 241, 266]. Az eljárás tisztességességének a vizsgálata során Alkotmánybíróság nem azt vizsgálja, hogy az indokolásban megjelölt bizonyítékok és a megjelölt érvek megalapozottak-e, mint ahogy azt sem vizsgálja, hogy a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e az eljárásban beszerzett bizonyítékokat és az előadott érveket, vagy azt, hogy a konkrét ügyben a bírói

mérlegelés eredményeként megállapított tényállás megalapozott-e. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat {legutóbb pl: 3333/2018. (X. 26.) AB határozat, Indokolás [22]}.

- [22] Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az előzőekben kifejtettek alapján az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (3) bekezdés tekintetében az alkotmányjogi panaszokban foglaltak nem alapoznak meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést és nem vetik fel az ügy érdemére kiható alaptörvény-ellenesség kételyét.
- [23] 5. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság – az Abtv. 56. § (2)–(3) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1)–(2) bekezdései alapján eljárva – az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2021. november 9.

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/875/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3482/2021. (XI. 30.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Mfv.I.10.130/2016/4. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Karsai Dániel András ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő, kérve a Kúria Mfv.I.10.130/2016/4. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését. Az indítványozó álláspontja szerint a támadott kúriai döntés ellentétes az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében szabályozott tisztességes bírósági eljárásához való joggal, mivel annak részeleme, a fegyverek egyenlősége nem érvényesült a felülvizsgálati eljárásban.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege – a bírósági határozatban megállapított tényállás és az indítványozó előadása alapján – a következőképpen foglalható össze.
- [3] 1.1. Az indítványozó – a későbbi per felperese – 1981-től dolgozott az alperes munkáltatónál (vízmű), először művezetőként, később igazgatósági tagként, majd vezérigazgatóként. Utóbbi mellett 2011-től ellátta a műszaki igazgatói feladatokat is. 2013. július 5-én az indítványozó a vezérigazgató tisztségéről lemondott. Ezt követően az új vezérigazgató átvilágította az alperes társaság működését, gazdasági helyzetét.
- [4] A vizsgálat eredményeképp az indítványozó mint műszaki vezető munkaviszonyát lényeges, jelentős mértékű vétkes kötelezettségszegése miatt azonnali hatályú felmondással megszüntették. Az indokolás szerint az indítványozó nem rendelt el bizonyos, jogszabályok által előírt vizsgálatokat (pl. érintésvédelmi és villámvédelmi felülvizsgálatot, a lejárt hitelességű vízmérők hitelesítését, illetve cseréjét, a glóbuszok mosatását, a tűzoltó vízforrások vizsgálatát), illetve az önkormányzattól átvett vagyonelemek értékcsökkenését nem forgatta vissza, továbbá a kereskedelmi igazgatóság területén is súlyos jogszabálysértések történtek (a számlázás, leolvasás, ügyfélszolgálat, közüzemi szerződések vonatkozásában), illetve az üzemeltetési szabályzatokban és szerződésekben foglaltaknak sem tett eleget.
- [5] Az indítványozó bírósághoz fordult, kérve annak megállapítását, hogy az azonnali hatályú felmondás jogellenes volt, ennek jogkövetkezményeképp végkielégítés és a felmondási időre járó távolléti díj megfizetését kérte.
- [6] 1.2. Az első fokon eljáró Pécsi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (a továbbiakban: elsőfokú bíróság) 3.M.603/2013/21. számú ítéletében az indítványozó kereseti kérelmének helyt adott, megállapítva, hogy az alperes munkáltató jogellenesen szüntette meg az indítványozó munkaviszonyát és az alperest végkielégítés és távolléti díj megfizetésére kötelezte.
- [7] A bíróság rögzítette, hogy az indítványozó egy pont (üzemeltetési szabályzatok, szerződések be nem tartása) kivételével nem vitatta a terhére rótt kötelezettségszegéseket, ugyanakkor kifejtette, hogy azok az alperes pénzügyi nehézségeivel voltak magyarázhatóak, amelyekről az igazgatóság is tudomással bírt a rendszeres pénzügyi beszámolók alapján.
- [8] A bíróság megállapította, hogy a felmentési okok közül az egyik a vezérigazgatói munkakörhöz köthető (kereskedelmi igazgatósági problémák), ám itt a felmondásra nyitva álló – szubjektív – 15 napos határidőt elmulasztotta az alperes, míg egy másik, az üzemeltetési szerződésekkel szabályzatokkal kapcsolatos ok nem volt az indítványozó személyéhez köthető, túl általános (a bíróság megfogalmazása szerint: közhelyszerű) volt. A többi felmondási okkal összefüggésben a bíróság megállapította, hogy azok az indítványozó által sem vitatottan fennálltak, azonban tényként rögzítette, hogy 2009 októbert követően az alperes munkavállalói köréből kikerültek azok a speciális szakértelemmel bíró munkavállalók, akik a felülvizsgálati ellenőrzéseket elvégezhetnék volna,

illetve többször a speciális feladatokhoz szükséges szerszámok sem álltak már rendelkezésre, és a pénzügyi nehézségek miatt ezen feladatok ellátáshoz szükséges anyagi háttér sem volt biztosított, így ezeket nem értékelte az indítványozó terhére. Az alperes nem vitatta a felperes azon állítását, miszerint az igazgatóság által elfogadott éves üzleti jelentések és beszámolók alapján tudomással bírt az anyagi nehézségekről.

- [9] Mindezek alapján a bíróság megállapította, hogy a rendkívüli felmondás feltételei nem álltak fenn, mert az indítványozó részéről nem merült fel lényeges kötelezettségszegés.
- [10] 1.3. A másodfokon eljáró Pécsi Törvényszék 1.Mf.20.486/2015/4. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta annak helyes indokai alapján. A törvényszék álláspontja szerint a felülvizsgálati hiányosságok adminisztratívak voltak, azaz a tényleges felülvizsgálati, karbantartási munkálatok megtörténtek, csak az ellenőrzésük és dokumentálásuk maradt el. Ennek oka a munkavállalók szakképzettségének, illetve a megfelelő mérőeszközöknek a hiánya volt. Külső szakembert pedig anyagi okok miatt nem tudtak igénybe venni. A vízmérők hitelesítésére és a glóbuszok megfelelő tisztítására szintén anyagi okokból nem került sor, azonban a legszükségesebb feladatokat elvégezték, így a hibás vízmérőket cserélték és a vízminőség biztosítása is megvalósult. A másodfokú bíróság szerint az indítványozó terhére rótt kötelezettségszegések (rendes) felmondás okai lehettek volna, de nem adtak alapot az azonnali hatályú felmondásra.
- [11] 1.4. A Kúria Mfv.I.10.130/2016/4. számú ítéletével a jogerős másodfokú ítéletet hatályon kívül helyezte és az elsőfokú ítéletet megváltoztatva a keresetet elutasította. A Kúria megállapította, hogy az azonnali hatályú felmondás mindhárom feltétele fennállt, azaz az indítványozó (1) munkaköréből eredő lényeges kötelezettségét (2) jelentős mértékben megszegte és e körben (3) vétkessége (szándékosság vagy súlyos gondatlanság) is megállapítható.
- [12] A Kúria szerint iratellenesen került sor annak megállapítására, hogy a felülvizsgálatok elmaradása pusztán adminisztratív hiányosságnak tekinthető. A felülvizsgálati bíróság álláspontja szerint az indítványozó meghallgatása során elismerte, hogy a felülvizsgálatok bizonyos részét nem végezte el, a lejárt hitelességű vízmérők cseréjére nem került sor és a glóbuszok mosatása sem történt meg teljeskörűen. Az adminisztratív hiányosságok okán pedig nem lehet alappal megállapítani, hogy az alperes munkavállalói által végzett karbantartás, javítás és vizsgálat a jogszabályi előírásoknak megfelelő volt-e. A fenti hiányosságok 3 és fél év időtartamban álltak fenn, ami a Kúria szerint azt jelenti, hogy az indítványozó lényeges kötelezettségszegése egyúttal jelentős mértékű is volt. Az indítványozó a terhére rótt hiányosságokat azzal magyarázta, hogy nem állt rendelkezésére megfelelő szakembergárda és pénzügyi fedezet a munkálatok elvégzéséhez. Ezt a tényt azonban a perben az indítványozó csak állította, de nem bizonyította. Az sem volt egyértelműen megállapítható a per során, hogy a munkálatok elvégzése kizárólag pénzügyi okokból maradt el, mivel a tanúvallomások egy része alapján annak oka a szakvizsga megújításának hiánya volt. Az indítványozó vétkességére pedig abból következtetett a Kúria, hogy a szükséges vizsgálatok igénylése nem volt bizonyítható, annak ellenére, hogy az indítványozótól mint műszaki vezetőtől fokozottabban elvárható volt a közvagyon védelme, a balesetvédelem.
- [13] 2. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmére hivatkozott. Álláspontja szerint a Kúria megsértette a fegyverek egyenlőségének elvét, mint a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog részemét. Előadása szerint a peres felek között nem volt vita abban, hogy 2009 októberét követően az alperesnél anyagi nehézségek adódtak, eszköz és pénzhány lépett fel, ráadásul ezt a tényt mind az első-, mind a másodfokú bíróság elfogadta, erre nézvést bizonyítást nem folytattak le. Ezzel szemben a Kúria úgy ítélte meg, hogy ezt a tényt az indítványozónak kellett volna bizonyítania. Mivel a felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének már nem volt helye, így a Kúria elzárta az indítványozót attól, hogy vonatkozó bizonyítékait előtárja. Az indítványozó álláspontja szerint a Kúria akkor járt volna el helyesen, ha – az alsóbb fokú ítéletek hatályon kívül helyezése mellett – új eljárás lefolytatását rendelte volna el. Ennek hiányában a sérelmezett bírósági ítélet elzárta a bizonyítás lehetőségétől, ami a fegyverek egyenlőségének elvébe ütközik.
- [14] 3. Az Abtv. 27. § (1) bekezdésében foglaltak szerint, az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdéseiben meghatározottak

alapján mindenképp az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie, ezért az Alkotmánybíróság tanácsban eljárva elsőként azt vizsgálta, hogy az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerinti indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz előterjesztésére vonatkozó, törvényben meghatározott követelményeknek.

- [15] 3.1. Az indítványozó az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló munkaügyi per felperese volt, így indítványozói jogosultsága megállapítható. A határidőben előterjesztett alkotmányjogi panasz megfelel az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében foglalt követelményeknek, így az indítvány határozottnak tekinthető, mivel az indítványozó megjelölte a támadott bírósági döntést, a sérelmet szenvedett alapjogot, és indokolást arra nézve, hogy miért és mennyiben sérült a tisztességes bírósági eljáráshoz való joga. Emellett az indítványozó megjelölte az Alaptörvény és az Abtv. azon rendelkezéseit, amelyek megállapítják az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására.
- [16] 3.2. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság további feltételeként nevesíti, hogy a panasznak a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést kell tartalmaznia.
- [17] Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozza, hogy következetes gyakorlata szerint a bizonyítékok értékelése és ezen keresztül a tényállás megállapítása, illetve annak bizonyos fokú felülvizsgálata a jogorvoslati eljárás(ok) során az eljáró bíróságok, végső soron a Kúria feladata. A bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének (annak, hogy a rendes bíróságok egy-egy tényt miként értékelték), valamint a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára nem rendelkezik felhatalmazással. A bíróság ezen értékelő tevékenysége nem lehet alkotmányossági vizsgálat tárgya {3259/2019. (X. 31.) AB végzés, Indokolás [26]; lásd még: 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [24]; 3013/2016. (I. 25.) AB végzés, Indokolás [18]; 3221/2014. (IX. 22.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]; 3309/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [5]}.
- [18] 3.3. Az indítványozó a fegyverek egyenlőségének a sérelmére hivatkozott. Az 21/2014. (VII. 15.) AB határozat megállapította, hogy: „Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint a fegyverek egyenlősége a tisztességes eljárás egyik meghatározó eleme, amely alapvetően a büntetőeljárársban biztosítja, hogy a vádnak és a védelemnek egyenlő esélye és alkalma legyen arra, hogy a tény- és jogkérdésekben véleményt formálhasson és állást foglalhasson. A fegyverek egyenlősége nem minden esetben jelenti a vád és a védelem jogosítványainak teljes azonosságát, de mindenképpen megköveteli, hogy a védelem a váddal összevethető súlyú jogosítványokkal rendelkezzen.”
- [19] A 10/2017. (V. 5.) AB határozat pedig kimondta, hogy: „Az Alkotmánybíróság a fegyverek egyenlőségének elvét ugyan alapvetően a büntető eljárás kapcsán értelmezte, azonban a tisztességes eljáráshoz való jog alapján alkalmazhatónak találta azt minden bírósági eljárás tekintetében, így polgári perek esetében is.” (Indokolás [61])
- [20] 3.4. Az indítványozó azért állította a felülvizsgálati ítélet alaptörvény-ellenességét, mert – megítélése szerint – a Kúria nem észlelte, hogy az eljárás korábbi szakaszában az eljáró bíróságok azért nem rendeltek el bizonyítást az alperes cég megrendült pénzügyi helyzetének vizsgálatára, mert azt valós ténynek fogadták el. Álláspontja szerint az indítványozó, a felülvizsgálati eljárás sajátosságai miatt már nem tudja bizonyítékait a bíróság elé tárni és végső soron ez vezetett a pereszteségéhez.
- [21] Az indítványozó előadásával kapcsolatban az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Kúria eleve nem látta megalapozottnak az indítványozó hivatkozását, amely szerint kizárólag az alperes pénzügyi nehézségei vezettek a hiányolt műszaki felülvizsgálatok elmaradásához. A tanúvallomások alapján ugyanis megállapítást nyert, hogy a műszaki hiányosságok pár százezer forintos tételt jelentettek volna az alperes költségvetésében, úgy, hogy nem minden gazdasági évben merültek fel költségként. Ráadásul esetenként nem is a pénzügyi fedezet hiánya vezetett a munkálatok elmaradásához, hanem a munkavállalók ahhoz szükséges szakvizsga megújításának hiánya. A Kúria az indítványozó vétkeségét is megállapította, mivel úgy ítélte meg, hogy műszaki vezetőként fokozott felelőssége volt abban, hogy biztosítsa a közvagyon védelmét és az üzembiztonságot. Tekintettel arra, hogy három és fél éven keresztül az indítványozó bizonyíthatóan nem tett semmit a fennálló hiányosságok felszámolásával kapcsolatban, a Kúria szerint megállapítható volt, hogy súlyos gondatlanság terhelte őt az elmaradt munkálatok vonatkozásában.
- [22] A fentiek alapján rögzíthető, hogy – az indítványozó álláspontjával szemben – a Kúria nem az alperes nehéz anyagi helyzetének bizonyítatlansága miatt állapította meg az azonnali hatályú felmondás jogszerűségét, hanem a perben feltárt egyéb bizonyítékokra alapozva. Ebből következően az alperes nehéz pénzügyi helyzetének

bizonyítatlansága nem vetett fel alapvető alkotmányjogi kérdést, és a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség megállapítását sem alapozta meg.

- [23] Az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy az indítványozó valójában a bírói tényállás-megállapítás helyességét vitatta, tulajdonképpen azt, hogy mi vezetett a lényeges kötelezettségszegés vétkes megszegésének és így végző soron a felmondás jogszerűségének a megállapításához.
- [24] 4. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt követelményeknek, ezért nem fogadható be. Az Alkotmánybíróság erre tekintettel az alkotmányjogi panaszt, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2021. november 9.

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/797/2017.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3483/2021. (XI. 30.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.III.37.946/2020/7. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Tarr Ágnes ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján előterjesztett alkotmányjogi panaszában a Kúria, mint felülvizsgálati bíróság Kfv.III.37.946/2020/7 számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és – a Fővárosi Törvényszék 9.Kf.650.004/2020/10. számú ítéletére, továbbá a Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 100.K.27.906/2019/12. számú ítéletére kiterjedő hatállyal történő – megsemmisítését kérte, mivel álláspontja szerint az ítéletek ellentétesek az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) és (7) bekezdésével, a 25. cikk (2) és (3) bekezdésével, valamint a 28. cikkével.
- [2] Kérte továbbá az indítványozó, hogy az Alkotmánybíróság az Abtv. 61. § (1) bekezdés a) és b) pontja alapján hívja fel a bíróságot a kifogásolt döntés végrehajtásának felfüggesztésére.
- [3] A támadott bírósági határozatok alapján az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy előzménye a következőképpen foglalható össze.
- [4] 1.1. Az indítványozó mint vevő 2014. december 18-án adásvételi szerződést kötött a perben nem álló eladókkal nyolc, besenyőszögi külterületi ingatlanra. A szerződő felek az ingatlanok vételárát egyenként és összességében is feltüntették. A szerződés szerint az indítványozót a mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvény (a továbbiakban: Ftv.) 18. § (1) bekezdés e) pontja és a 18. § (4) bekezdése szerint elővásárlási jog illette meg. Az adásvételi szerződésre az alperesi érdekelt (a továbbiakban: érdekelt) elfogadó nyilatkozatot tett, elővásárlási jogát az Ftv. 18. § (3) bekezdésére és a (4) bekezdés a) pontjára alapította. A jóváhagyásra irányuló eljárásban az alperes Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal (a továbbiakban: alperes vagy kormányhivatal) beszerezte az illetékes kamara állásfoglalását, amely az indítványozóra nézve támogató, míg az érdekelt tekintetében nem támogató tartalmú volt. Az állásfoglalással szemben az érdekelt által előterjesztett kifogás alapján az illetékes önkormányzat képviselő-testülete határozatával a kamara állásfoglalását megváltoztatta és az adásvételi szerződés jóváhagyását az érdekelttel támogatta.
- [5] Az alperes 2016. július 27-én hozott, határozatával az adásvételi szerződés érdekelttel való megkötésének jóváhagyásáról döntött. E határozatot a Szolnoki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítéletével hatályon kívül helyezte és az alperest új eljárásra kötelezte.
- [6] Az alperes a megismételt eljárásban 2018. március 5-én hozta meg határozatát, amelyben az adásvételi szerződés érdekelttel való megkötésének jóváhagyásáról döntött.
- [7] 1.2. A Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság az indítványozónak az alperes határozata ellen benyújtott keresetét elutasította. A bíróság ítéletében – megállapítva azt, hogy a határidőben előterjesztett keresetlevélben felhívott jogszabálysértések nem álltak fenn –, az indítványozó keresetindítási határidőn túl előadott hivatkozásait illetően részletesen indokolta a tiltott keresetkiterjesztéssel kapcsolatos álláspontját, melynek kapcsán kifejtette, hogy annak a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 43. § (1) bekezdésében foglalt szabályai lényegében megismétlik a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) szabályait, továbbá töretlen e vonatkozásban a bírói gyakorlat is. Mindezekre hivatkozva mondta ki a bíróság, hogy a korábbi keresetben a tényállás tisztázási kötelezettség elmulasztására az indítványozó nem hivatkozott, és ugyanez vonatkozik az egybefoglalt vételáron történő értékesítés,

a mezőgazdasági üzemközpont fogalma és az elfogadó nyilatkozat értelmezése kapcsán előadottakra is, amelyeket a bíróság a Kp. 43. § (1) és 85. § (1) bekezdés rendelkezései okán érdemben nem vizsgálhatott.

- [8] 1.3. A Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság, jogerős ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helyben hagyta. A bíróság – egyebek mellett – megállapította, hogy azon indítványozói hivatkozás, miszerint az Alaptörvényben előírt „józan ész” értelmezési szabály, és a Kp. jogvédelmi, valamint ehhez kapcsolódó jogorvoslati funkciója felülírja a kereseti kérelemhez kötöttséget, illetve a tiltott keresetkiterjesztés szabályát, valamint az, hogy a korábbi „jogsabálysértés” vizsgálatától eltérően a „jogsérelem” vizsgálata a keresetindítási határidőn túli keresetváltoztatás tekintetében nagyobb mozgásteret biztosít – nem helytálló. Rámutatott e körben a törvényszék arra, hogy a Kp. 43. § (1) bekezdése a régi Pp. 335/A. §-ával egyezően határozza meg a megengedett keresetváltoztatást, illetve a tiltott keresetkiterjesztés feltételeit, és a bíróság értelmezése szerint az Alaptörvény B) cikkének (1) bekezdésével, az indítványozó által hivatkozott 28. cikkével és a Kp. rendelkezéseivel összhangban az az ítélezési gyakorlat áll, amely észszerű időkorláthoz köti az egyes közigazgatási cselekmények felülbírálatát. Végül megállapította az ítéleti indokolás, hogy az indítványozó által határidőben benyújtott, illetve a hiánypótoló keresetlevél jogsérelem-állításait nem lehet egymással közvetlen összefüggésbe hozni, azokat tehát nem lehet keresetváltoztatásként értékelni, így a keresetindítási határidőn túl érkezett beadványban szereplő állítások a Kp. 43. § (1) bekezdésében meghatározott keresetkiterjesztés tilalmába ütköznek.
- [9] 1.3. A Kúria mint felülvizsgálati bíróság ítéletével a jogerős ítéletet – megállapítva azt, hogy a másodfokú bíróság a pontosan és törvényesen megállapított tényállásból mindenben helytálló jogi következtetést vont le – helyben hagyta. A Kúria álláspontja szerint az indítványozó a keresetlevelét a Kp. 39. § (1) bekezdésében meghatározott keresetindítási határidőn belül nyújtotta be, ezért az abban megjelölt jogséremlmeket az elsőfokú bíróságnak el kellett bírálnia, amely kötelezettségének a közigazgatási és munkaügyi bíróság eleget tett. Az ítéleti indokolás szerint azonban az indítványozó jogi képviselővel eljárva benyújtott keresetkiterjesztése – újabb jogséremlmek megjelölése – már a keresetindítási határidőn túl történt, az tiltott keresetkiterjesztésnek minősül, mert az indítványozó a keresetlevélben megjelölt jogséremlmekhez nem kapcsolódó új jogséremlmeket jelölt meg ebben az iratban. Végül a Kúria rámutatott arra is, hogy az alperes eleget tett az előzményi ítéletben foglaltaknak, az a tény, hogy az új eljárás során hozott döntése az indítványozó számára nem volt kedvező, nem alapozza meg önmagában a döntés jogsértő voltát.
- [10] 2. Az alkotmányjogi panaszban foglalt, a bírói döntés alaptörvényellenességét állító érvelés szerint, a közigazgatási perben a kötelező jogi képviselet szabálya nem érvényesül, melynek okán a jogban nem jártas „laikus” állampolgárral szemben nem lehet a jogi képviselőjével azonos az elvárhatóság zsinórmértéke, azaz a Kp. 37. § (1) bekezdés f) pontját illetően, a keresetlevél kötelező tartalmi elemei között megjelölt „jogsérelem” tekintetében nem lehet a jogi képviselőtől elvárt, pontos „jogsabályhely” megjelölés az az elvárás, amelyre nézve a bíróság leszűkítheti a jogorvoslatot. Amennyiben a bíróság – mint jelen esetben – a laikus jogkeresőtől elvárható zsinórmértéket meghaladó követelményt állít, úgy az indítványozó szerint ezzel megsérti egyrészt a XXVIII. cikk (1) bekezdés szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot, másrészt a XXVIII. cikk (7) bekezdés szerinti jogorvoslati jogot.
- [11] Hivatkozott az indítványozó e vonatkozásban a Kúria más ügyben hozott Kpkf.II.37.299/2020/3. számú határozatának értelmezésére is, mely szerint a Kp. – a régi Pp.-től eltérően – nem a jogsabálysértés, hanem a jogsérelem megjelölését kívánja meg, továbbá még a régi Pp. alapján kialakult bírói gyakorlat szerint is a jogsabálysértés megjelölése nem a konkrét jogsabályhely feltétlen megjelölését jelentette, hanem a felperes részéről annak körülírását, hogy miért tekinti jogsértőnek az alperes határozatát. Az indítványozói érvelés szerint az ő ügyében a Kúria határozatának azon rendelkezése, miszerint a tiltott keresetkiterjesztésre vonatkozó jogértelmezés továbbra is alkalmazható és az indítványozó (felperesi) érvelésével szemben az Alaptörvény 28. cikke és a Kp. jogvédelmi funkciója azt nem írja felül, lényegében azt jelenti, hogy a Kúria deklaráltan az Alaptörvény 28. cikkének mellőzésével járt el, amely egyben alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést is felvet, hiszen ezzel a bíróság megakadályozza a jogsabály céljának érvényesülését.
- [12] Az indítványozó álláspontja szerint a Kp. 43. § (1) bekezdése csak azt tilalmazza, hogy a keresetet a közigazgatási cselekmény keresettel nem támadott, a cselekmény egyéb rendelkezéseitől egyértelműen elkülöníthető rendelkezésére nem lehet kiterjeszteni, márpedig az indítványozó ügyében hozott határozatnak egyetlen rendelkezése volt: a kormányhivatal az adásvételi szerződést az érdekelttel hagyta jóvá, nem pedig vele.

Ebből következően az indítványozó szerint ügyében nem is lehetett a közigazgatási cselekménynek több egy mástól elkülönülő olyan rendelkezése, amelynek egyes rendelkezéseire csak a keresetlevél, míg más rendelkezéseire csak a hiánypótló – keresetindítási határidőn túli – kereset terjedt ki.

- [13] Az indítványozó – rögzítve, hogy az ügyében felvetett jogszabályértelmezéssel kapcsolatosan a Kúria jogegységi eljárást nem kezdeményezett –, az alkotmányjogi panaszban több olyan kúriai döntést idézett, amelyeknél a Kúria azt állapította meg, hogy az adott ügyekben a felperesi nyilatkozat a Kp. 43. § (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelt.
- [14] Az indítványozó 2021. augusztus 5-én személyesen eljárva kiegészítette indítványát, amelyben az illetékes földhivatalnak az ügyével kapcsolatos eljárását tette kifogás tárgyává, ezen dokumentum azonban a támadott bírósági határozatokkal szembeni alkotmányjogi érvelést nem tartalmazott.
- [15] 3. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdéseiben meghatározottak alapján mindenképp az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie, ezért az Alkotmánybíróság tanácsban eljárva elsőként azt vizsgálta, hogy az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerinti indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz előterjesztésére vonatkozó, törvényben meghatározott követelményeknek. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság további feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz felvesse a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést tartalmazzon. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását.
- [16] 3.1. Az indítványozó jogi képviselője a Kúria ítéletét 2021. március 24. napján vette át, az alkotmányjogi panaszt 2021. május 24-én, az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint megállapított határidőn belül nyújtotta be. Az indítványozó megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörére vonatkozó törvényi rendelkezést, a sérelmezett bírói döntéseket és kifejezett kérelmet azok megsemmisítésére, az Alaptörvény megsérteni vélt rendelkezéseit, és az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét. Az indítványozó a bírói döntés alapjául szolgáló eljárásban felperes volt, így érintettsége megállapítható, úgyszintén az is, hogy jogorvoslati lehetőségeit kimerítette. Ugyanakkor az Alaptörvény 25. cikkének (1) és (2) bekezdése, valamint a 28. cikke nem tartalmaz az indítványozó számára Alaptörvényben biztosított jogot, ezért e rendelkezésekre alkotmányjogi panasz nem alapítható. Megállapította az Alkotmánybíróság ugyanakkor azt is, hogy az alkotmányjogi panasz – figyelembe véve azt, hogy az indítványozó ügyében a megismételt közigazgatási eljárásban hozott határozat elleni keresetet a közigazgatási és munkaügyi bíróság érdemi határozattal bírálta el, továbbá az indítványozó fellebbezését követően eljáró törvényszék ugyancsak ítélettel döntött, és mivel a Kúria a felülvizsgálati eljárásban is érdemi határozatot hozott – a XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslatihoz való jog sérelmét illetően érdemi indokolást nem tartalmaz.
- [17] A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában kifejtett indokolás alapján vizsgálta az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt további feltételeit.
- [18] 3.2. Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésébe foglalt tisztességes bírósági tárgyaláshoz való joga sérelme kapcsán azt kifogásolta, ahogyan az ügyében eljáró bíróságok a keresetkiegészítését a Kp. 43. § (1) bekezdésében foglaltakra hivatkozva minősítették, és amelynek eredményeképpen változatlanul maradt hatályban az alperesi – az adásvételt az érdekelttel és nem az indítványozóval jóváhagyó – határozat.
- [19] Az Alkotmánybíróság már több ügyben kimondta, hogy a bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamilyeni – vélt, vagy valós – jogsérelem orvoslása eszközének, ellenkező esetben az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb eszközzel már nem orvosolható {lásd például: 3145/2015. (VII. 24.) AB határozat, Indokolás [55]}.
- [20] Az Alkotmánybíróság jelen ügy kapcsán is hangsúlyozza továbbá, hogy az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja, valamint az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kiküszöbölésére van jogköre, a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének, és a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára azonban már nem rendelkezik hatáskörrel {3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]}.

- [21] Az indítványozó a fentiekben kifejtettek szerint, a támadott bírói döntésekkel kapcsolatosan nem állított olyan alaptörvény-ellenességet, amelyet alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként lehetne értékelni, vagy amely felvetné a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét.
- [22] 4. Az Alkotmánybíróság mindezeket figyelembe véve megállapította, hogy az eljárás tárgyát képező alkotmányjogi panasz nem felel meg részben az Abtv. 27. §-ában, részben a 29. §-ában szabályozott befogadási feltételeknek, ezért az indítványt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdései, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdésének a) és h) pontja alapján visszautasította.
- [23] Figyelemmel arra, hogy az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt visszautasította, a felfüggesztésre irányuló kérelem tárgyában döntenie nem kellett.

Budapest, 2021. november 9.

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybíróság ügyszám: IV/2399/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3484/2021. (XI. 30.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Gfv.VII.30.059/2020/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó, jogi képviselője (dr. Szepesházi Péter ügyvéd) útján az Alkotmánybírósról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése szerint a Pesti Központi Kerületi Bíróság 18.P.300.811/2017/31. számú ítélete, a Fővárosi Törvényszék 57.Pf.632.985/2019/7. számú ítélete, valamint a Kúria Gfv.VII.30.059/2020/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt alkotmányjogi panaszt terjesztett elő.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy előzményei és az indítványban foglaltak az alábbiak szerint foglalhatók össze.
- [3] 2.1. Az indítványozó (az alapeljárás alperese) lakásvásárlás céljából 2008-ban svájci frank alapú fogyasztói kölcsönszerződést kötött a felperes jogelődjével, az OTP Bank Nyrt.-vel. Egyidejűleg több, az indítványozó lakásvásárlásával összefüggő kölcsönszerződés megkötésére is sor került az OTP Csoporttal. A szerződést a 2011. év folyamán két alkalommal is módosították a felek, mindkétszer 6–6 hónapra felfüggesztve a törlesztést, az indítványozó aktuális tartozásának rögzítése és elismerése mellett. A felperesi jogelőd 2013. február 18-án a kölcsönszerződést azonnali hatállyal felmondta, mert az indítványozó nem teljesítette a kölcsön visszafizetésére vonatkozó kötelezettségét, majd lejárt követelését a felperesre engedményezte. A törvény erejénél fogva – alperesi nyilatkozat hiányában – a tartozás összege forintban került meghatározásra.
- [4] A felperes keresetében a tőketartozás és késedelmi kamat megfizetésére kérte kötelezni az indítványozót. Az első fokon eljáró Pesti Központi Kerületi Bíróság 18.P.300.811/2017/31. számú ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizesse meg a felperesnek – lényegében a kereseti kérelemnek megfelelő összegű – késedelmi kamatokkal terhelt tartozását, az indítványozó hivatkozásait nem találta megalapozottnak.
- [5] Az indítványozó fellebbezése folytán másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék 57.Pf.632.985/2019/7. számú döntésével az elsőfokú bíróság ítéletét – annak helyes indokai alapján – helybenhagyta. Kiemelte, hogy bár az indítványozó olyan kölcsönszerződéseket is kötött a felperesi jogelőddel és az OTP Jelzálogbankkal, amelyek szoros kapcsolatban is álltak a perbeli kölcsönszerződéssel, ezek jogi értelemben azonban önálló jogügyletek. A törvényszék álláspontja szerint az indítványozó érvénytelenségi kifogásai jellemzően nem a perbeli szerződésre, hanem más lakáshitel szerződésre vonatkoztak. A jogerős döntés indokolása szerint a perbeli szerződéssel kapcsolatban az elsőfokú bíróság helyesen mutatott rá, hogy a szerződésmódosítások a tartalmukat tekintve tartozáselismerést is tartalmaztak, így az indítványozót terhelte volna annak bizonyítása, hogy tartozása nem áll fenn, bírósági úton nem érvényesíthető vagy a felperes követelésének alapjául szolgáló szerződés érvénytelen. A perbeli szerződéshez kapcsolódó külön okiratba foglalt kockázatfeltáró nyilatkozat megfelelt a jogszabályi feltételeknek, abból az általánosan tájékozott és körültekintő átlagos fogyasztó számára is felismerhető volt, hogy az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó kikötés jelentős gazdasági következményeket jelenthet a szerződésből eredő kötelezettségeire nézve.
- [6] A Kúria Gfv.VII.30.059/2020/5. számú döntésével a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.
- [7] 2.2. Az indítványozó az Alaptörvény II. cikke, XIII. cikke, a XV. cikk (1) és (2) bekezdése, valamint a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése sérelmére hivatkozással terjesztett elő alkotmányjogi panaszt a megjelölt bírói döntésekkel szemben.

- [8] Az indítványozó előadta, hogy a felperes által alkalmazott, szerinte tisztességtelen feltételek miatt teljesen ellehetetlenült a megélhetése, a pereskedés pszichikai és lelki terhet rótt rá, mindezek pedig az emberi méltósághoz való jog sérelmével jártak.
- [9] A tisztességes bírósági eljáráshoz való jog vonatkozásában az indítványozó azt sérelmezte, hogy a bíróságok az általa előterjesztett bizonyítékokat mellőzték, tanúbizonyítási indítványainak nem adtak helyt, kizárólag az adott szerződésből származó jogokat és kötelezettségeket vizsgálták. Véleménye szerint a bíróságok indoklása több tekintetben hiányos, az uniós fogyasztóvédelmi jogot kiüresítő módon, önkényes mérlegeléssel és *contra legem* jogértelmezéssel döntöttek.
- [10] Az Alaptörvény XV. cikkével és a XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben az indítványozó hivatkozott az Emberi Jogok Európai Egyezménye, az Európai Unió működéséről szóló szerződés és az Európai Unió Alapjogi Chartája megsértésére is, idézve az Emberi Jogok Európai Bírósága és az Európai Unió Bíróságának több ítéletét. Álláspontja szerint az ezekben lefektetett uniós fogyasztóvédelmi jogi garanciák figyelmen kívül hagyása, az ezekkel ellentétes, önkényes jogértelmezés, valamint tanúbizonyítás mellőzése által hátrányos megkülönböztetés érte más „devizakárosult” felekhez képest, továbbá sérült a törvény előtti egyenlőséghez való joga is.
- [11] Az indítványozó a fegyverek egyelősége elvének sérelmeként értékelte azt, hogy a bíróság a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 3. § (3) bekezdésben foglalt kötelezettsége ellenére nem nyújtott számára megfelelő tájékoztatást, holott jogi képviselő nélkül vett részt a tárgyaláson, ezért nyilatkozattétellel, indítványok előterjesztésével nem tudta befolyásolni a per irányát, eredményét.
- [12] Érvelése szerint a peresztesség negatívan befolyásolta törlesztési kötelezettségét és peresztessége okán per költségekben is marasztalták, az így keletkezett vagyoni hátrány pedig sérti a tulajdonhoz való jogát. A hitelfelvételek során alkalmazott tisztességtelen feltételek következtében anyagilag ellehetetlenült.
- [13] Az indítványozó azt is kifogásolta, hogy a fellebbezésében előadott érveit a másodfokú bíróság szerinte figyelmen kívül hagyta, kérelmét elutasította, ezáltal a jogorvoslathoz való joga kiüresedett.
- [14] 3. Az Abtv. 56. § (1)–(2) bekezdései alapján az Alkotmánybíróság elsőként azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a befogadhatóság törvényi feltételeinek.
- [15] 3.1. Az indítványozó meghatalmazással eljáró jogi képviselője az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint megállapított határidőn belül nyújtotta be. Megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörére vonatkozó rendelkezést és a sérelmezett bírói ítéleteket. Az indítványozó az alapügy alperese volt, így érintettsége megállapítható, úgyszintén az is, hogy a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeit kimerítette. Az indítványozó megjelölte az Alaptörvény megsérteni vélt rendelkezéseit, az indítvány kifejezett kérelmet tartalmaz a sérelmezett bírói döntések megsemmisítésére.
- [16] 3.2. Az Abtv. 29. §-a alapján az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz akkor fogadható be, ha a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség lehetőségét támasztja alá vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vet fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {pl. 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [17] Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy a hatalommegosztás rendszerében a többi állami szervnek a bíróságok jogértelmezését – különösen, ha az értelmezés a Kúria határozatában jelenik meg – el kell ismernie {lásd: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]}.
- [18] A testület gyakorlata következetes abban, hogy „[a]z Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kiküszöbölésére van jogköre, a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének, és a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára azonban már nem rendelkezik hatáskörrel” {3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]}. „Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ában szabályozott hatáskörében eljárva a bírói döntés és az Alaptörvény összhangját biztosítja. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon [...]” {3137/2013. (VII. 2.) AB végzés, Indokolás [9]}

- [19] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó részben az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével, részben a XV. cikkével összefüggésbe hozott, *contra legem* és önkényes bírói jogértelmezésre vonatkozó aggályokon keresztül valójában a bírói törvényértelmezés és bizonyítékértékelés helyességét, valamint a bíróság által mindezekből levont következtetéseket vitatja, azaz a számára kedvezőtlen bírói döntés tartalmi, törvényességi szempontú kritikáját jelenti. Az indítvány azt célozza, hogy a bíróság által eldöntött tény- és jogkérdéseket felülbírálati bírósággént vizsgálja felül az Alkotmánybíróság, és a jogerős döntéstől eltérően értékeli.
- [20] Az indítványozó hivatkozott a bírói indokolás vélt hiányosságaira is. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az indokolt bírói döntéshez való jog azt a kötelezettséget támasztja az eljáró bírósággal szemben, hogy az indokolás az ügy érdeme szempontjából releváns kérdésekre terjedjen ki {3159/2018. (V. 16.) AB határozat, Indokolás [31]}. Ezek tekintetében az Alkotmánybíróság rámutat, hogy az indítványozó érveit az eljáró bíróságok a támadott ítéletekben számba vették, azokra reagáltak.
- [21] Az indítványozó sérelmezte azt is, hogy bár jogi képviselő nélkül járt el, a bíróságok részéről megfelelő kioktatásban nem részesült. Mindazonáltal ezen aggályát az indítványozó csak általánosságban adta elő, nem hivatkozott olyan, az ügy érdemét érintő indítvány, tényelőadás elmaradására, amely a háromfokú eljárás során kifejezetten e körülménnyel függene össze. Az indítványozó e körben állított alapjogsérelme és az eljárás tisztességessége között – megfelelő alkotmányjogi érvekkel is alátámasztott – érveket nem fogalmazott meg.
- [22] Az Alaptörvény II. cikkével kapcsolatos indítványelemek az indítványozó pervesztességével és annak következményeivel kapcsolatos sérelmeket (anyagi ellehetetlenülés, pszichikai és egyéb terhek) fogalmazzák meg. Az Alkotmánybíróság itt is hangsúlyozza, hogy „[ö]nmagában az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet a bíróságok döntésével és annak indokolásával, nem elégséges érv a támadott döntés alaptörvény-ellenességének alátámasztására” {3364/2017. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [21]}.
- [23] Az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése állított sérelmével kapcsolatban az Alkotmánybíróság rámutat, hogy gyakorlata szerint különbséget kell tenni a polgári jogi és az alkotmányos tulajdonvédelem között: „»az alkotmányos tulajdonvédelem köre és módja nem szükségképpen követi a polgári jogi fogalmakat és nem azonosítható az absztrakt polgári jogi tulajdon védelmével«. Továbbá »nem vonható az alkotmányos tulajdonvédelem alá minden olyan ügy, melyben az indítványozó állítása szerint jogsértő bírósági határozatok eredményeként pervesztés lett, és ezért vagyronvesztést szenvedett el.«” {3386/2019. (XII. 19.) AB végzés, Indokolás [18]}
- [24] Az indítványozó szerint a bíróságok döntése a jogorvoslathoz való joga kiüresítéséhez vezetett, azaz az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésére alapozott sérelme tartalmilag ugyancsak a pervesztességét okozó, általa vitatott bírói jogértelmezés törvényességi szempontú kritikáját jelenti, amellyel kapcsolatban az Alkotmánybíróság visszautal a feljebb ismertetett álláspontjára. Az Alkotmánybíróság rámutat arra, hogy az indítványozó az elsőfokú döntés ellen fellebbezéssel élt, a jogerős ítélet ellen pedig felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő, amelyeket az eljáró bíróságok érdemben elbíráltak, az indítványozó tehát az eljárás során nem volt elzárva a hatékony jogorvoslat lehetőségétől.
- [25] 4. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az indítvány nem tartalmaz olyan indokot, ami alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vetne fel, vagy a bírói döntés érdemére kiható alaptörvény-ellenesség kételyét támasztaná alá, ezért az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésére azt visszautasította.

Budapest, 2021. november 9.

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/665/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3485/2021. (XI. 30.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Bfv.X.430/2020/9. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó meghatalmazott jogi képviselője (dr. Kadlót Erzsébet ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, amelyben kérte a Kúria Bfv.X.430/2020/9. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [2] A Fővárosi Törvényszék 2016. május 4. napján kelt 31.B.1146/2015/31. számú ítéletével az indítványozót mint terheltet bűnösnek mondta ki testi sértés büntetében [Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 164. § (1) bekezdés, (6) bekezdés a) pont II. fordulat és d) pont], valamint kifosztás büntetében [Btk. 366. § (1) bekezdés b) pont], ezért halmazati büntetésül 4 év szabadságvesztésre és 6 év közügyektől eltiltásra, valamint 5 évi orvosi foglalkozástól eltiltásra ítélte.
- [3] A Fővárosi Ítéletábrla mint másodfokú bíróság 2017. március 10. napján kelt 5.Bf.211/2016/34. számú ítéletével az elsőfokú bíróság határozatát megváltoztatta. Az indítványozó mint terhelt testi épség elleni cselekményét a Btk. 164. § (1) bekezdése és a (8) bekezdés I. fordulata szerint minősülő életveszélyt okozó testi sértés büntetének minősítette, megállapította bűnösségét a Btk. 221. § (1) bekezdésébe ütköző és aszerint minősülő magánlaksértés vétségében, az erőszakos vagyon elleni cselekményét a Btk. 346. § (1) bekezdés c) pontjába ütköző és aszerint minősülő okirattal visszaélés vétségének, valamint a Btk. 393. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző és aszerint minősülő készpénz-helyettesítő fizetési eszközzel visszaélés vétségének is minősítette, a szabadságvesztés büntetés tartamát 9 évre, a közügyektől eltiltást 9 évre, az orvosi foglalkozástól eltiltást pedig végleges hatályúra súlyosította.
- [4] A másodfellebbezés alapján eljáró Kúria mint harmadfokú bíróság 2017. június 13-án kelt Bhar.III.574/2017/18. számú végzésével a másodfokú bíróság határozatát hatályon kívül helyezte és a Fővárosi Ítéletábrlát új eljárásra utasította.
- [5] A megismételt eljárásban a Fővárosi Ítéletábrla mint másodfokú bíróság a 2018. február 22. napján kelt 16.Bf.212/2017/71. számú ítéletével az elsőfokú bíróság határozatát megváltoztatva az indítványozó mint terhelt bűnösségét a Btk. 194. § (1) bekezdésébe ütköző és aszerint minősülő személyi szabadság megsértése büntetében, valamint a Btk. 221. § (1) bekezdésébe ütköző és aszerint minősülő magánlaksértés vétségében is megállapította; a testi épség elleni cselekményét a Btk. 164. § (1) bekezdése és a (8) bekezdés I. fordulata szerint minősülő életveszélyt okozó testi sértés büntetének, a további cselekményt pedig a Btk. 346. § (1) bekezdés c) pontjába ütköző és aszerint minősülő okirattal visszaélés vétségének, valamint a Btk. 393. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző és aszerint minősülő készpénz-helyettesítő fizetési eszközzel visszaélés vétségének is minősítette. A kiszabott szabadságvesztés büntetés tartamát 9 évre, a közügyektől eltiltást 9 évre, míg az orvosi foglalkozástól eltiltást végleges hatályúra súlyosította.
- [6] A Kúria mint harmadfokú bíróság 2018. július 12. napján kelt Bhar.I.690/2018/12. számú ítéletével a megismételt másodfokú eljárás során hozott ügydöntő határozatot megváltoztatta: az indítványozó mint terhelt terhére megállapított kifosztás büntetést a Btk. 366. § (1) bekezdés c) pontja szerint, a személyi szabadság büntetést a Btk. 194. § (2) bekezdés b) és d) pontja szerint minősítette, a szabadságvesztés büntetés tartamát 11 évre, a közügyektől eltiltást pedig 10 évre súlyosította.
- [7] Az indítványozó által benyújtott alkotmányjogi panasz elbírálását követően az Alkotmánybíróság a 6/2020. (III. 3.) AB határozatban (a továbbiakban: Abh.) megállapította, hogy a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 870. § (3) bekezdés „fellebbezés” szövegrésze alaptörvény-ellenes, ezért azt

megsemmisítette. Elrendelte egyúttal a Kúria Bhar.I.690/2018/12. számú ítéletével befejezett büntetőeljárás felülvizsgálatát azzal, hogy a megsemmisített rendelkezés a Kúria Bhar.I.690/2018/12. számú ítéletével befejezett eljárásban nem alkalmazható. Az Alkotmánybíróság alkotmányos követelményként megállapította, hogy a Be. 615. § (2) bekezdés c) pontja értelmezésénél és alkalmazásánál az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdéséből és a XXVIII. cikk (7) bekezdéséből eredő alkotmányos követelmény, hogy a másodfokú bíróság ítéletének azon rendelkezéseit vagy részeit, amely az ellentétes döntéssel összefügg, a harmadfokú eljárásban erre irányuló, 2018. július 1-je előtt benyújtott másodfellebbezés alapján korlátozás nélkül felül kell bírálni. A Kúria Bhar.I.690/2018/12. számú ítélete, a Fővárosi Ítéltábla 16.Bf.212/2017/71. számú ítélete, továbbá a Fővárosi Törvényszék 31.B.1146/2015/31. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránti alkotmányjogi panaszt pedig visszautasította.

- [8] Az Abh.-t követő ismételt felülvizsgálati eljárásban a Kúria 2020. június 29. napján kelt Bfv.X.430/2020/9. számú végzésében a Fővárosi Törvényszék 31.B.1146/2015/31. számú, a Fővárosi Ítéltábla 16.Bf.212/2017/71. számú és a Kúria Bhar.I.690/2018/12. számú ítéletét hatályában fenntartotta. A Kúria e végzésében az Abh.-ban foglalt követelmények teljesülése körében rögzítette, hogy a Bhar.I.690/2018/12. számú ítéletben a Kúria a Be. 618. § (3) bekezdés a) pontja alapján – a Be. 590. § (5) bekezdés a) pontjára figyelemmel – teljes körűen vizsgálta, hogy az első- és másodfokú bíróság betartotta-e az eljárási szabályokat, a Be. 618. § (3) bekezdés a) pontja alapján – a Be. 590. § (5) bekezdés b) pontjára tekintettel pedig – vizsgálta a bűnösséget megállapító és fellebbezéssel nem támadható rendelkezések kapcsán azt, hogy a vádlottat nem kell-e felmenteni, vagy vele szemben nem kell-e az eljárást megszüntetni. Megállapította, hogy a Kúria a tényállás megalapozottságát érintő vizsgálatát valójában teljes egészében elvégezte. Hangsúlyozta, hogy a harmadfokú eljárásban az Abh. szerinti követelmények teljesültek azzal, hogy az átmeneti rendelkezés nem volt alkalmazható, de annak a felülbírálat megtörténte szempontjából valójában nem is volt jelentősége. Kiemelte, hogy a Kúria harmadfokú tanácsa érdemben foglalkozott a védelem másodfellebbezésével, így teljes körűen megtörtént a bűnösség és a kiszabott büntetés vizsgálata is.
- [9] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a Kúria Bfv.X.430/2020/9. számú végzésének megsemmisítését az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogállamiság elvéből levezetett visszaható hatály tilalmának sérelmére, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jogának sérelmére, valamint az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított jogorvoslathoz való jogának megsértésére hivatkozással kéri az Alkotmánybíróságtól. Álláspontja szerint a Kúria az Alkotmánybíróság határozatának követelményeit negligálta és csupán formálisan tett eleget az Abh.-ban előírt felülvizsgálati eljárásnak, érdemi felülvizsgálatot nem folytatott le.
- [10] Az indítványozó szerint a jogbiztonság klauzulájának a visszaható hatály tilalmára vonatkozó rendelkezése a Kúria támadott végzésében – az Abh.-ban foglaltak ellenére és annak meg nem tartása folytán – a törvényi rendelkezésnél szigorúbban és szűkebb mérce szerint alkalmazott értelmezése folytán sérült. Úgy véli, a Kúria az EBH2018.B.27. számú elvi határozatban foglalt okfejtést egyszerűen „kivette” a Bhar.I.690/2018/12. számú ítéletből, amely miatt a felülbírálat körében semmiféle indokolás nem maradt. Az indokolás fenntartása viszont a visszaható hatály tilalmába ütközik, mivel egy megsemmisített Be. rendelkezésen alapszik azzal, hogy még ahhoz képest is szűkítést állapít meg. Az indítványozó szerint a Kúria nem kerülhette volna meg az Alkotmánybíróság Abh.-ban meghatározott követelményrendszerét és a formális – mintegy technikai jellegű – felülvizsgálattal nem is oldotta meg az Abh.-ban foglaltaknak megfelelően a kérdést, ezzel ugyanis fennmaradt az alaptörvény-ellenes állapot.
- [11] Az indítványozó szerint a visszaható hatály kérdésének orvoslás nélkül hagyása automatikusan vezetett a jogorvoslathoz való jog sérelmének fenntartásához. Álláspontja szerint az Abh.-ban meghatározott alkotmányos követelménynek az ügyében érvényesülnie kell, a Kúria nem tehetett volna ezzel ellentétes megállapításokat a támadott határozatban és annak alkalmazását sem kerülhette volna meg. Alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésnek tartja, ha a rendes bíróság nem követi az Alkotmánybíróság döntésében foglaltakat, vagy az abban foglaltakat tévesen, az alkotmányjogi kontextust tekintve az Alkotmánybíróságtól eltérően, azzal ellentétesen interpretálja, és ilyen módon az indítványozó nem kaphat alapjogi védelmet.
- [12] A tisztességes eljáráshoz való jog körében az indítványozó arra hivatkozott, hogy a korábbi Alaptörvénybe ütköző megoldások változatlanul fennmaradtak, sőt ahhoz a Kúria eljárását követően újabb sérelmek társultak. Azzal ugyanis, hogy a formális felülvizsgálata során a Kúria a Bhar.I.690/2018/12. számú ítélet indokolásának jelentős részét „kiegyszerűsítette”, a határozat lényeges elemeket érintően indokolás nélküli maradt. Ez pedig

az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt, a tisztességes eljárás követelményét sértő indokolási kötelezettség hiányát is jelenti.

- [13] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 50. § (1) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján az ügyben tanácsban járt el.
- [14] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló kúriai végzést az indítványozó jogi képviselője 2020. július 1-jén vette át, az alkotmányjogi panaszt pedig 2020. augusztus 31-én, a benyújtástól számított 60. napon érkezett a bíróság, a benyújtás tehát határidőben történt.
- [15] Az indítványozó jogi képviselője meghatalmazását csatolta.
- [16] Az indítvány a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdés a)–f) pontjaiban foglalt kritériumainak eleget tesz.
- [17] Az Abtv. 56. § (1) és (2) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság mérlegeléssel állapítja meg, hogy az indítványozó teljesítette-e az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, így különösen az Abtv. 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint az Abtv. 29–31. § szerinti feltételeket.
- [18] Megállapítható, hogy az indítványozó jogosultnak és érintettnek is tekinthető, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő alkotmányjogi panaszát. Az indítványozó az Alaptörvényben biztosított jogainak sérelmére hivatkozással az ügy érdemében hozott, további jogorvoslattal nem támadható kúriai végzéssel szemben élt alkotmányjogi panasszal, így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek.
- [19] 3. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel.
- [20] Az indítványban foglalt érvek alapján az indítványozó valamennyi alapjogi igényét arra alapozza, hogy a Kúria Bfv.X.430/2020/9. számú végzésében nem tett eleget az Abh.-ban foglaltaknak és továbbra sem folytatott le teljes körű felülvizsgálatot. Az indítvány tartalma alapján megállapítható ugyanakkor, hogy az alkotmányjogi panasz valójában a kúriai felülvizsgálati döntés, és az azt megelőző bírósági eljárás teljes felülbírálatára, valamint a bizonyítékok újbóli mérlegelésére irányul.
- [21] Az Alkotmánybíróság jelen döntésében is hangsúlyozza, hogy az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú felülvizsgálatára van hatásköre. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ából következően nem tekinthető az általános hatáskörű bírói szervezetrendszer egyik felülbírálati fórumának, az alkotmányjogi panasszal kapcsolatos hatásköre is – az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának védelmén keresztül – az Alaptörvény védelmét biztosítja. Az Alkotmánybíróság az igazságszolgáltatásra irányuló tevékenység megítélésével összefüggésben értelmezi az Alaptörvény rendelkezéseit és ezen értelmezéssel veti össze azt, hogy a bíróság jogértelmezése megfelelt-e ennek, illetve az alkalmazott jogszabályi rendelkezés teret engedett-e az Alaptörvény szerinti értelmezésnek. Az Abtv. 27. §-a szerinti panaszok esetében is alkotmányjogi, nem pedig szakjogi kérdésekben dönt tehát, a konkrét ügy elbírálása a rendes bíróság feladata {3235/2021. (VI. 4.) AB határozat, Indokolás [17]}.
- [22] Az Alkotmánybíróság, ahogy azt gyakorlatában következetesen hangsúlyozza, az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve, nem ténybíróság, a bizonyítási eljárás lefolytatása, a bizonyítékok értékelése és ezen keresztül a tényállás megállapítása, illetve annak felülvizsgálata a jogorvoslati eljárás(ok) során a rendes bíróságok feladata {3392/2012. (XII. 30.) AB végzés, Indokolás [6], legutóbb: 3396/2021. (X. 1.) AB végzés, Indokolás [17]}. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat {3129/2015. (VII. 9.) AB végzés, Indokolás [5], legutóbb: 3394/2021. (X. 1.) AB végzés, Indokolás [10]}.
- [23] Az Alkotmánybíróság az Abh.-ban az alkalmazási tilalom és az alkotmányos követelmény érvényesülésének előírása mellett azt is rögzítette: „Az Alkotmánybíróság által elrendelt felülvizsgálat módját a Kúria határozza meg.” (Indokolás [83])
- [24] Az alkotmányjogi panaszban előadott, az Abh.-ban foglaltak be nem tartásából eredeztetett alapjogsérelmekre vonatkozó indítványozói érvelés a Kúria felülvizsgálati eljárásában tett ténymegállapításai, jogszabályértelmezése körében tett indokolási kötelezettségének értékelését és felülmérlegelését célozza, amelyre azonban az Alkotmánybíróság nem rendelkezik hatáskörrel.

- [25] Az Alkotmánybíróság ugyanis a rendes bíróságoktól eltérően nem a felülbírálatra alkalmasság szempontjából vizsgálja a bíróságok indokolási kötelezettségének teljesítését. Nem vizsgálja, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, mint ahogy azt sem vizsgálja, hogy a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e az eljárásban beszerzett bizonyítékokat és az előadott érveket, vagy a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás és az abból levont következtetés megalapozott-e. (Abh., Indokolás [38]) Az Alkotmánybíróság itt is hangsúlyozza, hogy „önmagában az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet a bíróságok döntésével és annak indokolásával, nem elégséges érv a támadott döntés alaptörvény-ellenességének alátámasztására” {3364/2017. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [21]; 3356/2021. (VII. 28.) AB végzés, Indokolás [21]}.
- [26] Jelen ügyben, mivel sem a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, sem alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés nem merült fel, az indítvány érdemi vizsgálatára nem kerülhetett sor. Az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy – az indítványozó azon érvelésével szemben, amely szerint a Kúria a Bhar.I.690/2018/12. számú ítéletből egyszerűen csak elhagyta a sérelmes jogszabályi rendelkezést, – a Kúria indokolási kötelezettsége körében az Abh.-ban foglalt követelményeket – mind az alkalmazási tilalom, mind az alkotmányos követelmény tekintetében – részletesen elemezte, kitért az Abh.-ban foglaltak eljárásjogi következményeinek értékelésére és döntésében arról is számot adott, hogy az Abh.-ban foglaltaknak miként szerez érvényt.
- [27] Azt pedig a jelen ügy előzményi ítéleteinek alkotmányossági felülvizsgálata kapcsán az Alkotmánybíróság az Abh.-ban már megállapította, hogy „[a] bíróságok az eljárásban szereplő alanyoknak az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossgggal megvizsgálták. Az általuk megvizsgált ügy döntési szempontjait érintő lényeges elemekről, a bizonyítási tevékenységről és a bizonyítékok értékeléséről a határozatokban számot adtak.” (Indokolás [41])
- [28] 4. Az Alkotmánybíróság a fentiekre tekintettel az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2021. november 9.

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1558/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3486/2021. (XI. 30.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Győri Ítéltábla Gpkf.IV.25.146/2021/10. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó gazdasági társaság jogi képviselője (dr. Varga István ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő.
- [2] 1.1. Az indítványozó jogi személy utépítésre vonatkozó közbeszerzési pályázatot nyert konzorciumban. A konzorcium másik tagja elszámolási vitákba bonyolódott az alvállalkozóival, akik a kiegyenlítetlen követeléseik érvényesítése céljából önhatalmúlag lezárták az építési terület egy részét. Az indítványozó a helyi önkormányzat jegyzőjéhez fordult birtokvédelmi kérelemmel, aki annak nem tett hatékonyan eleget. Az indítványozó csak átütemezéssel, kapacitásnöveléssel tudta megoldani, hogy a közbeszerzési pályázatot határidőben teljesíteni tudja, illetve megállapodást kötött az alvállalkozókkal, amelynek keretében megvásárolta ezen alvállalkozóknak a konzorcium másik tagjával szemben fennálló követeléseit. E követelések összegét hitelezői igényként jelentette be a konzorciumi partnerrel szemben a felszámolási eljárásban, azonban a másik tag nem rendelkezett forrásokkal arra, hogy ezen igényt akár részben is kielégítse.
- [3] 1.2. Az ezzel összefüggésben felmerült anyagi kára megtérítése miatt az indítványozó pert indított a helyi önkormányzat és annak polgármesteri hivatala ellen, amelyet az elsőfokú bíróság a jegyző mulasztása és a kár közötti okozati összefüggés, valamint az érdemi és kirívó mulasztás hiányára tekintettel elutasított. Döntését a másodfokú bíróság azonos érvek mentén helyben hagyta, a Kúria pedig az okozatosság hiányára alapozva a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.
- [4] 1.3. A jogerős ítélettel szemben el nem bírált tények megjelölésével és az Európai Unió jogának súlyos sérelmére hivatkozással az indítványozó perújítási kérelmet terjesztett elő. A perújítási eljárásban első fokon eljáró bíróság a jogerős ítéletet a tényállás kiegészítése mellett hatályában fenntartotta, mivel az új tények sem alapoztak meg attól eltérő következtetést. Ezen ítéletet a perújítás során másodfokon eljáró bíróság hatályon kívül helyezte és a perújítási kérelmet mint – mind a belső, mint az uniós jog szerint – érdemi tárgyalásra alkalmatlant elutasította, mert álláspontja szerint nem álltak fenn a perújítás feltételei, a kérelemben említett egyes tények nem újak vagy nem alkalmasak a perújító számára kedvezőbb határozat meghozatalára.
- [5] 1.4. E másodfokú végzés ellen az indítványozó alkotmányjogi panaszt nyújtott be, amit az Alkotmánybíróság alapvető alkotmányjogi jelentőségűnek tekinthető kérdés vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételey hiányában visszautasított.
- [6] 1.5. Az indítványozó ismételten perújítási kérelmet terjesztett elő, amelyben előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére irányuló kérelmet is előadott. Perújítási kérelmének alapja az Európai Unió Bíróságának (a továbbiakban: EUB) C-620/17. számú ítélete és C-362/18. számú végzése, amelyek a perújítás lehetőségét – amennyiben az biztosított – a jogerős bírósági határozatokra vonatkozó belső jogi szabályokkal azonos feltételek mentén megnyitják az EUB döntéseire alapozva is. Kérelmét a régi Pp. 260. § (1) bekezdés a) pontjára alapította arra hivatkozással, hogy az EUB ítéletei a megengedhetőség szempontjából a jogerős beföldi határozattal és az Alkotmánybíróság határozatával esnek egy tekintet alá. Az indítványozó kérelmét azzal indokolta,

hogy az első perújítási eljárásban nem bírálták el az általa megjelölt tényeket és határozatokat, illetve hogy a határozatok sértik az uniós jogot, az egyenértékűség és a tényleges érvényesülés elvét.

- [7] Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a kérelem részben elkésett, részben érdemi tárgyalásra alkalmatlan. Ennek indokaként azt jelölte meg, hogy a perújítás alapja alapvetően ténybeli ok lehet, bírósági határozat pedig akkor, ha olyan kérdésre vonatkozik, amely az alapper előkérdése volt. Az elsőfok kifejtette, hogy a perújítás szempontjából az EUB ítélete a nemzeti bíróság ítéletével egyenértékű, de jelen ügyben nem állnak fenn a perújítás feltételei: az EUB döntéseit nem a perújítással támadott jogerős ítélettel elbírált jogvita tárgyában hozták, illetve nem állnak az alapügyben eldöntendő kérdéssel szoros, az érdemi döntésre kiható összefüggésben. Ennek megfelelően a kérelmet elutasította. Az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésével összefüggésben kifejtette, hogy az EUB gyakorlata világos és egyértelmű, további értelmezést nem igényel, így ezt az indítványt is elutasította. E végzést a másodfok az indoklás részleges megváltoztatása mellett helybenhagyta, az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére irányuló kérelmet elutasította. Álláspontja szerint az EUB ítéletei nem a fenti okokból nem alkalmasak perújításra kérelem megalapozására, hanem azért, mert azokra tekintettel a nemzeti jog nem teszi lehetővé, az uniós jog pedig nem teszi kötelezővé a perújítást.
- [8] 2. Az indítványozó ezt követően alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, mert álláspontja szerint a Veszprémi Törvényszék 7.G.40.008/2020/32. számú végzése és a Győri Ítéltábla Gpkf. IV.25.146/2021/10. számú végzése sérti az Alaptörvény 28. és E) cikke fényében értelmezett, a XXVIII. cikk (1) bekezdése által védett tisztességes eljáráshoz, valamint a XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti hatékony jogorvoslathoz fűződő jogát, ezért azok alaptörvény-ellenesek. Mindezekre figyelemmel kérte, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg az említett bírósági döntések alaptörvény-ellenességét és semmisítse meg azokat.
- [9] 2.1. Az indítványozó panasza két indítványelemet tartalmaz.
- [10] Az első indítványelem kapcsán az indítványozó előadta, hogy a támadott végzések sértik a hatékony jogorvoslathoz és a tisztességes eljáráshoz való jogát, mivel kereseti kérelme nem került teljes egészében elbírálásra, és annak uniós jog alapján történő tényleges elbírálására már nem is lesz lehetőség, a döntés így sérti, kiüresíti az uniós jogot is. Álláspontja szerint a régi Pp. 260. § (1) bekezdés a) pontjának helyes, uniókonform, analógiára épülő értelmezése az EUB döntéseket is magába foglalja, ennek ellenére a másodfokú bíróság e perújítási okot számára tudatosan nem kívánta biztosítani, ami az Alaptörvény 28. cikkének helytelen értelmezéséből fakad.
- [11] A második indítványelem kapcsán az indítványozó előadta, hogy az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére vonatkozó kérelmek elutasítása alaptörvény-ellenes, sérti a törvényes bíróhoz, a tisztességes eljáráshoz és a jogorvoslathoz való jogát. Ennek indokaként azt jelölte meg, hogy a másodfokú bíróság nem fűzött kellő indokolást az elutasításhoz, illetve az általa előterjesztett kérdésekkel ellentétes, azok tartalmát tagadó következtetésre jutott. Az indítványozó kifejti, hogy amennyiben a bíróság az uniós joggal ellentétesen nem kezdeményez előzetes döntéshozatali eljárást, azzal a törvényes bíróhoz való jogát sérti, mivel az általa hivatkozott 26/2020. (XII. 2.) AB határozatban rögzítettek szerint: „ha az eljáró bíróság ténylegesen kezdeményezte az előzetes döntéshozatalt, akkor ennek elbírálása során az EUB is törvényes bírónak minősül.”
- [12] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 50. § (1) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján az ügyben tanácsban járt el. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie.
- [13] 3.1. Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata nem zárja ki azt, hogy a perújítási indítványt elutasító bírósági döntés is önállóan támadható legyen az Abtv. 27. §-a szerinti panasz benyújtásával, ebben az esetben azonban kizárólag a perújítási indítvány elbírálását elvégző bíróságok eljárásának, jogértelmezésének az alkotmányossága, így tehát a perújítási indítvány tárgyában hozott bírósági döntések Alaptörvénnyel való összhangja vizsgálható [lásd például: 3014/2020. (II. 4.) AB végzés, Indokolás [12]; 3215/2021. (V. 28.) AB végzés, Indokolás [13]].
- [14] 3.2. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó alkotmányjogi panaszát határidőben nyújtotta be.

- [15] 3.3. Az Abtv. 52. § (1) bekezdése értelmében az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. A kérelem akkor határozott, ha megfelel az Abtv. 52. § (1b) bekezdés a)–f) pontjaiban foglalt kritériumoknak. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány e feltételeknek megfelel. Az indítvány az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozó jogosultságára vonatkozó egyértelmű hivatkozást tartalmaz, megjelöli az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit, illetve a sérelmezett bírói döntéseket, amelyek megsemmisítését kifejezetten kéri, megindokolva azok Alaptörvénybe ütközését.
- [16] 3.4. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján a továbbiakban azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz az Abtv. 27. §-ában és az Abtv. 29. §-ában foglalt tartalmi feltételeket kimeríti-e.
- [17] Az egyedi ügyben való érintettség megállapítható, mivel az indítványozó a panasszal támadott ügyekben – az alapügy felpereseként – a perújítást kezdeményező fél volt.
- [18] Az indítványozó által alkotmányjogi panasszal támadott másodfokú bíróság bírósági eljárást befejező végzése ellen nincs helye fellebbezésnek, az indítvány tehát e tekintetben megfelel a törvényi feltételeknek.
- [19] További törvényi feltétel, hogy az indítványozónak az Alaptörvényben foglalt jogai sérelmét kell állítania. E feltételnek is megfelel az indítvány, mert a jogi személy indítványozó hivatkozhat az Alaptörvény általa felhívott rendelkezéseire.
- [20] Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság további tartalmi feltételeként nevesíti, hogy a panasznak a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet kell állítania vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést kell tartalmaznia. E két feltétel alternatív jellegű, ezek bármelyike alapul szolgálhat a befogadásra.
- [21] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy jelen alkotmányjogi panaszban foglalt egyik indítványelemmel összefüggésben sem merült fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség. Az indítvány nem tartalmaz alkotmányjogilag értékelhető érveket a tisztességes eljáráshoz való jog, a törvényes bíróhoz való jog és a jogorvoslathoz való jog megsértésével összefüggésben, érvelése ténylegesen a bírói jogértelmezés felülbírálatára irányul, ami az Alkotmánybíróságot negyedfokú szuperbíróság szerepébe kényszerítené. „[A] »jogot« végül is a bíróságok saját értelmezésük szerint állapítják meg.” {3120/2012. (VII. 26.) AB határozat, Indokolás [21]}
- [22] „A hatalommegosztás elvéből következik, hogy a jogalkalmazás, ennek keretében az alkalmazandó jog megválasztása a bíróságok feladata, ezért a sérelmezett határozatot hozó bíróságnak kellett állást foglalnia abban a kérdésben is, hogy a perújítás megengedhetőségéről történő döntésnek van-e uniós jogi érintettsége, illetve hogy uniós vagy nemzeti jogot kell-e alkalmaznia az e kérdésben történő határozathozatal során. A jogválasztás, és részben ennek eredményeként a döntés jogszerűsége azonban nem alkotmányossági, hanem törvényességi kérdés, ezért az Alkotmánybíróságnak nincs hatásköre a helytelen jogválasztásból fakadó jogsértés orvoslására.” {3257/2020. (VII. 3.) AB határozat, Indokolás [24]}.
- [23] „Az Alkotmánybíróságnak csak a bírói jogértelmezés alkotmányossági szempontú vizsgálatára van hatásköre, ezért alkotmányjogi panaszt önmagában a jogértelmezés, jogalkalmazás vélt vagy valós hibájára nem lehet alapítani, ellenkező esetben az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna.” {3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [28]} Márpedig a „bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének” {3107/2016. (V. 24.) AB végzés, Indokolás [35]}.
- [24] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlatának megfelelően az indokolás indítványozó által sérelmezett hiányosságai kapcsán rámutatott arra, hogy „a bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem a szubjektív elvárásait is kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása” {3169/2019. (VII. 10.) AB határozat, Indokolás [32], vö. 3107/2016. (V. 24.) AB határozat, Indokolás [38]; 30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]}. Az indokolási kötelezettség pusztán azt a minimumkövetelményt támasztja a bírósággal szemben, hogy a döntés indokolása az ügy érdeme szempontjából releváns kérdésekre terjedjen ki, nem szükséges minden egyes részletre {3169/2019. (VII. 10.) AB határozat, Indokolás [32]; 3159/2018. (V. 16.) AB határozat, Indokolás [31]}.
- [25] Az Alkotmánybíróság jelen döntésével megerősíti következetes gyakorlatát, miszerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése által garantált tisztességes eljárás (*fair trial*) „egy olyan minőséget jelent, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembe vételével lehet csupán megítélni. Ebből következően az egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás méltánytalan vagy igazságtalan, avagy nem tisztességes.” {6/1998. (III. 11.) AB határozat, ABH 1998, 91, 95; 7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [24]; 3046/2019. (III. 14.) AB határozat, Indokolás [47]} Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is

- hangsúlyozza, hogy önmagában az eljárási szabályok megsértése egyébként sem vezetne szükségképpen a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelméhez {3027/2018. (II. 6.) AB határozat, Indokolás [34]}.
- [26] Az Alkotmánybíróság rámutatott arra is, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében rögzített jogorvoslathoz való jogból az a jog vezethető le, hogy a jogorvoslati eljárást az eljárási szabályok betartása mellett lefolytassák és ennek keretében érdemben megvizsgálják a jogorvoslati kérelemben írtakat. Ugyanakkor nem következik az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdéséből, hogy a kérelemnek minden körülmények között helyt is kell adni {lásd például: 3347/2017. (XII. 20.) AB végzés, Indokolás [50]}. Az indítványozó a perújítás megengedhetősége tárgyában hozott elsőfokú döntés ellen jogorvoslattal élhetett, és benyújtott jogorvoslati kérelmét a másodfokú bíróság el is bírálta. Erre tekintettel a jogorvoslathoz való jog sérelme jelen esetben nem merül fel {lásd hasonlóan: 3427/2020. (XI. 26.) AB végzés, Indokolás [15]}. Rámutat továbbá az Alkotmánybíróság arra, hogy következetes gyakorlata szerint a jogorvoslathoz való jog alkotmányos védelmi köre nem terjed ki a rendkívüli, azaz a jogerős határozatokkal szemben igénybe vehető jogorvoslatokra, így a perújításra sem {pl. 3233/2016. (XI. 18.) AB végzés, Indokolás [16]; 3025/2016. (II. 23.) AB határozat, Indokolás [24]}.
- [27] Az Alkotmánybíróság az eddigi gyakorlatában már vizsgálta az előzetes döntéshozatali eljárás jellemzőit. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a magyar bíróság előzetes döntéshozatali eljárási kötelezettsége „az Európai Unióról szóló Szerződés 5. cikkéből, másrészt az Alaptörvény E cikk (2) bekezdéséből fakad” {26/2015. (VII. 21.) AB határozat, Indokolás [15]}. Az Alkotmánybíróság megállapította azt is, hogy az Európai Unió működéséről szóló szerződés a tagállami bíróságok és az Európai Bíróság között teremt kapcsolatot, a peres felek ugyan indítványozhatják előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését, de az eljáró bírónak diszkrecionális joga van annak eldöntésére, hogy megkeresi-e az EUB-t. Az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezése a bíróság számára lehetőség, azonban az Európai Unió működéséről szóló szerződés (a továbbiakban: EUMSZ) 267. cikk (3) bekezdése alapján, ha egy tagállam olyan bírósága előtt folyamatban lévő ügyben merül fel ilyen kérdés, amelynek határozatai ellen a nemzeti jog értelmében nincs jogorvoslati lehetőség, e bíróság köteles az EUB-hoz fordulni {26/2015. (VII. 21.) AB határozat, Indokolás [17]–[23]}.
- [28] Az Alkotmánybíróság az EUB által a CILFIT-ügyben lefektetett elvi tételket megerősítve megállapította, hogy „a kötelezett bíróságoknak nem kell előzetes döntéshozatali eljárást kezdeményezniük, ha (1) azt állapították meg, hogy a felmerült kérdés nem releváns, vagyis a kérdésre adott válasz nem befolyásolhatná érdemben a jogvita megoldását; (2) a szóban forgó közösségi jogi rendelkezést az EUB már értelmezte; (3) a közösségi jog helyes alkalmazása annyira nyilvánvaló, hogy az minden ésszerű kétséget kizár” {26/2015. (VII. 21.) AB határozat, Indokolás [28]}. Az EUMSZ 267. cikk (3) bekezdése szerinti, előterjesztésre jogorvoslati lehetőség hiányában főszabály szerint köteles bíróságoknak is „van tehát mérlegelési lehetősége a tekintetben, hogy a Bírósághoz [EUB] fordulnak-e előzetes döntéshozatali kérvényre, de csak a fentebb ismertetett szűk körben. Az Alkotmánybíróság e tekintetben osztja az EUB álláspontját, azaz az előterjesztési kötelezettséget nem tekinti automatikusnak és feltétlennek. A tagállami bíróságnak mérlegelési jogkörébe tartozik tehát annak eldöntése, hogy előzetes döntéshozatali eljárást kezdeményez, avagy sem.” {26/2015. (VII. 21.) AB határozat, Indokolás [28]–[29]} „Az Alkotmánybíróság az EUB előzetes döntéshozatali eljárását az Alaptörvény E cikk (2) bekezdésén alapuló intézményesített együttműködés részének tekinti. Az indítványozó azon kiinduló érve, mely szerint az uniós jog értelmezése kapcsán az eljáró bíróság az EUB-hoz fordulhat, nyilvánvalóan következik az Alaptörvény E cikk (2) bekezdéséből és az EUMSZ 267. cikkéből, így ha az eljáró bíróság ténylegesen kezdeményezte az előzetes döntéshozatali eljárást, akkor ennek elbírálása során az EUB is törvényes bírónak minősül.” {26/2020. (XII. 2.) AB határozat, Indokolás [27]}
- [29] Az Alkotmánybíróság ebből fakadóan megerősítő jelleggel ismét megállapítja, hogy mivel az előzetes döntéshozatali eljárás a bíróságok közötti intézményesített együttműködés keretében értelmezendő, az nem a fél perben érvényesíthető alanyi joga, ezért a törvényes bírósághoz való jogát az eljáró bíróságok döntése nem sérthette meg {26/2020. (XII. 2.) AB határozat, Indokolás [27]}. Az EUB csak akkor és annyiban minősül törvényes bírónak, amikor és amennyiben az eljáró bíróság kezdeményezi az előzetes döntéshozatali eljárást, jelen ügyben azonban erre nem került sor. E kezdeményezés azonban nem az indítványozó alanyi joga, az intézményesített együttműködés keretében történő döntésmérlegelési jogkörbe tartozó törvényességi kérdésnek tekintendő, így az Alkotmánybíróság azt nem vizsgálhatja. Hangsúlyozta ugyanakkor az Alkotmánybíróság a tisztességes eljáráshoz való jogból fakadóan, hogy „az eljáró bíróságnak függetlenül attól, hogy kötelezettnek minősült-e vagy sem, továbbá függetlenül attól, hogy helyt ad-e a kezdeményezésre irányuló kérelemnek, avagy sem, alakszerű döntést kell hoznia a kezdeményezésről, és azt legkésőbb az ügydöntő határozatban meg kell indokolnia.” {26/2015. (VII. 21.) AB határozat, Indokolás [60]}

- [30] Ebből következően tehát az adekvát indokolás meglétének vizsgálata már alkotmánybírói hatáskör, elmaradása felvetheti a XXVIII. cikk (1) bekezdés sérelmének kételyét {26/2020. (XII. 2.) AB határozat, Indokolás [28]}. Más szavakkal élve alkotmányos jog nem az EUB-hez forduláshoz, hanem az erről való – akár elutasító – döntés indokolásának meglétéhez fűződik. Jelen ügyben azonban – tekintettel az indokolási kötelezettségről fentiekben kifejtettekre is – nem merült fel alkotmányjogi jelentőségű probléma a kellő indokolás meglétét illetően, mivel az eljáró bíróságok eleget tettek indokolási kötelezettségüknek.
- [31] Az Alkotmánybíróság kiemelte, hogy bár az első indítványelemmel összefüggésben merülhet fel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés a régi Pp. 260. § (1) bekezdésének uniós joggal való összeegyeztethetősége kapcsán, ugyanakkor arra nézve az Alkotmánybíróság már lefektette elvi tételeit. „Az Pp. 260. § (1) bekezdés a)–d) pontjai, valamint 262/A. §-a olyan kógens rendelkezések, amelyek kimerítő jelleggel határozzák meg a perújítás lehetséges okait, és azok kibővítésére a jogalkalmazónak nincs felhatalmazása, mint ahogy az Alkotmánybíróság és az EUB jogállásának, tevékenységének, az előttük folyó eljárásoknak az összehasonlítására sem rendelkezik ebben az összefüggésben kompetenciával a bíróság. Az Alkotmánybíróság megítélése szerint a polgári perrendi szabályozás jellegadó sajátosságaira, így különösen a perújítás, mint rendkívüli perorvoslat kivételes voltára figyelemmel az vetne fel alkotmányossági aggályokat, ha a zárt, kógens szabályozást például analógia alkalmazásával kiterjesztően értelmezné a jogalkalmazó, mivel az ilyen értelmezés meghaladná az Alaptörvény 28. cikke által meghatározott értelmezési kereteket, *contra legem* jogalkalmazáshoz, lényegében jogalkotáshoz vezetne.” {3257/2020. (VII. 3.) AB határozat, Indokolás [29]}
- [32] 4. Az Alkotmánybíróság mindezek alapján arra a következtetésre jutott, hogy az indítványozó panasza a sérelmezett döntésekkel kapcsolatban nem állított bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, illetve korábban el nem bírált alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem vetett fel, így nem teljesítette az Abtv. 29. §-ában meghatározott befogadhatósági feltételt. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésére is, az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2021. november 9.

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s.k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírói ügyszám: IV/2848/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3487/2021. (XI. 30.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.III.37.907/2020/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Mester Csaba ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az egyedi ügyben a Pest Megyei Kormányhivatal Érdi Járási Hivatala mint építésügyi hatóság határozatával kötelezte az indítványozót mint építtetőt a perbeli, gyümölcsös művelési ágú ingatlanon lévő építmények elbontására. A Pest Megyei Kormányhivatal (a továbbiakban: alperes) az indítványozó fellebbezése folytán eljárva akként változtatta meg az elsőfokú döntést, hogy arra kötelezte az indítványozót, hogy a határozat véglegessé válásától számított hat hónapon belül az ingatlanon lévő összes építményt és térburkolatot bontsa el, továbbá az eredeti terepszintet állítsa vissza.
- [3] Az indítványozó az alperes döntésével szemben keresetet nyújtott be, amelyet a Budapest Környéki Törvényszék elutasított. A törvényszék ítélete értelmében a perbeli ingatlanon a helyi építési szabályzat (a továbbiakban: HÉSZ) alapján a beépítési mód 0%-os, az ingatlan tehát nem építhető be. Az építményekre fennmaradási engedély sem adható, az építésügyi hatóság kizárólag a bontást és az eredeti terepszint helyreállítását rendelhette el. A törvényszék az indítványozó által előadott érvekkel szemben hangsúlyozta azt is, hogy a határozat meghozataláig nem került sor a HÉSZ-nek az indítványozó számára kedvező módosítására, az esetleges későbbi módosítás pedig nem ad alapot a per felfüggesztésére.
- [4] Az indítványozó felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a jogerős ítélettel szemben. A Kúria a felülvizsgálati kérelem befogadását megtagadta. Végzését a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 117. § (1) és (3) bekezdéseire, valamint 118. § (1) bekezdésére alapította. Az indítványozó nem utalt a hatóság tájékoztatásának elmaradására az elsőfokú eljárásban, erre a jogkérdésre ezért – a Kp. 117. § (3) bekezdésére figyelemmel – nem lehetett alappal hivatkozni a felülvizsgálati eljárásban. Az indítványozó által felvetett jogkérdés nem rendelkezik olyan különleges súllyal, illetve társadalmi jelentőséggel, ami a Kp. 118. § (1) bekezdés *ab*) alpontjára tekintettel megalapozná a felülvizsgálati kérelem befogadását. A Kúria hivatkozott arra a bírói gyakorlatra, amely szerint a szabálytalan építkezés következményeit az építtetőnek kell viselnie, továbbá hangsúlyozta, hogy az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvénynek (a továbbiakban: Étv.) az üggyel összefüggő szabályai egyértelműek. Az indítványozó a per felfüggesztésére irányuló kérelmében nem jelölt meg konkrét jogszabálysértést.
- [5] 2. Az indítványozó ezt követően nyújtotta be az Alkotmánybírósághoz hiánypótlással kiegészített alkotmányjogi panaszát, melyben az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésének, XXIV. cikk (1) bekezdésének, valamint XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmére történő hivatkozással kérte a Kúria végzésének megsemmisítését a Budapest Környéki Törvényszék ítéletére kiterjedően.
- [6] Panaszában előadta, hogy az eljárás tartama alatt folyamatban volt a HÉSZ módosítása, amelynek eredményeképpen várható volt, hogy a perbeli ingatlanon a beépíthetőség 3%-ra módosul. Ennek fényében a perbeli építmények megkaphatták volna a fennmaradási engedélyt. Álláspontja szerint azt az eljárás során sérült az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) 2. §-a, 3. §-a, 5. § (2) bekezdése, valamint 45. § (1) bekezdése. Az eljáró hatóságok nem tettek eleget annak a törvényes kötelezettségüknek, hogy a tényállást teljes körűen feltárják, valamint hogy az ügyféllel együttműködjenek és az ügyféli jogokat előmozdítsák. Az építésügyi eljárás más hatósági eljárásban meghozott döntésnek – a HÉSZ módosításának és

így az építésügyi bejelentés szabályos teljesítésének – a feltétele volt, ennek alapján az építésügyi hatóságnak tájékoztatnia kellett volna az indítványozót arról, hogy a kapcsolódó eljárásban eljáró hatósághoz benyújtandó kérelmet nála is előterjesztheti.

- [7] Az indítványozó előadta továbbá, hogy álláspontja szerint a Kúria a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot sértő módon tagadta meg a felülvizsgálati kérelem befogadását, az ügyben ugyanis a jogos magánérdek és a közérdek kollíziója feloldható. Helytelen az a következtetés a Kúria részéről, hogy a felvetett jogkérdés nem rendelkezik olyan különleges súllyal, ami a kérelem befogadását indokolná.
- [8] Az indítványozó sérelmezte, hogy a Budapest Környéki Törvényszék másik tanácsa azonos tényállás és azonos jogi helyzet mellett helyt adott a felperes felfüggesztési kérelmének.
- [9] A közigazgatási hatóságok és a bíróságok fent bemutatott, az indítványozó álláspontja szerint jogsértő eljárása az indítványozó tulajdonhoz, valamint tisztességes hatósági és bírósági eljáráshoz való jogával ellentétes volt.
- [10] 3. Az Alkotmánybíróság tanácsa az Abtv. 56. § (2) bekezdése értelmében mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. E vizsgálat elvégzése során az alábbiakat állapította meg.
- [11] Az indítványozó jogi képviselője 2021. január 15-én, a Kúria végzésének február 2-án történő kézhezvételétől számított, az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidőben nyújtotta be az elsőfokú bíróságon.
- [12] Az indítványozó jogi képviselője csatolta a meghatalmazását.
- [13] Az Abtv. 52. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panasz indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. A határozott kérelem feltételeit az Abtv. 52. § (1b) bekezdése – annak a)–f) pontjai – rögzítik. A panasz ezeknek a feltételeknek megfelelt az alábbiak szerint. A panasz tartalmazza azt az alaptörvényi, illetve törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá amely az indítványozó jogosultságát megalapozza. Tartalmazza az eljárás megindításának indokait és az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét. Megjelöli az Alkotmánybíróság által vizsgálandó bírói döntést. Megjelöli az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit. Tartalmaz indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megsértett rendelkezéseivel. Kifejezett kérelmet ad elő a bírói döntés megsemmisítésére.
- [14] Az Abtv. 27. § (1) bekezdése értelmében az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés a) az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti vagy hatáskörét az Alaptörvénybe ütközően korlátozza, és b) az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [15] Az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján tehát az Alkotmánybíróságnak vizsgálnia kellett: a támadott bírói döntés az ügy érdemében hozott, vagy eljárást lezáró döntésnek minősül-e, az indítványozó kimerítette-e a jogorvoslati lehetőségeit, az indítványozó érintettnek minősül-e, illetve Alaptörvényben biztosított jog sérelmét állítja-e a panaszban.
- [16] A Kúria támadott végzése az ügy érdemét nem érintette, azonban kialakult gyakorlata alapján az Alkotmánybíróság a Kp. 118. § (2) bekezdése szerinti végzést eljárást befejező bírói döntésnek tekinti [pl. 3226/2021. (V. 28.) AB végzés, Indokolás [15]], ezért a panasz e vonatkozásban megfelel az Abtv. 27. § (1) bekezdésének.
- [17] Az indítványozó kimerítette jogorvoslati lehetőségeit oly módon, hogy a rendes jogorvoslati lehetőségeken túlmenően a felülvizsgálatot is igénybe vette.
- [18] Az indítványozó az építésügyi hatósági eljárásban ügyfélként, a közigazgatási perben felperesként vett részt, ezért érintettnek minősül.
- [19] Az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése, XXIV. cikk (1) bekezdése, valamint XXVIII. cikk (1) bekezdése a tulajdonhoz, valamint a tisztességes hatósági, illetve bírósági eljáráshoz való alapvető jogokat biztosítják, amelyek az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja értelmében Alaptörvényben biztosított jogoknak minősülnek.
- [20] Az Abtv. 31. § (2) bekezdése szerint ha egy ügyben alkotmányjogi panasz alapján a bírói döntés Alaptörvénnyel való összhangjáról az Alkotmánybíróság már döntött, ugyanabban az ügyben érintett indítványozó által, azonos jogszabályra, illetve jogszabályi rendelkezésre és ugyanazon Alaptörvényben biztosított jogra, valamint azonos alkotmányjogi összefüggésre hivatkozva alkotmánybírósági eljárásnak nincs helye. Az indítványozó által támadott felülvizsgálati ítélettel összefüggésben az Alkotmánybíróság nem folytatott le alkotmányossági vizsgálatot, ezért a res iudicata nem áll fenn.

- [21] Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadható be.
- [22] Az Alkotmánybíróság a tisztességes bírósági eljárással összefüggésben megfogalmazta, hogy nem a felülbírálatra alkalmasság szempontjából vizsgálja a bíróságok indokolási kötelezettségének teljesítését, és tartózkodik attól, hogy jogági dogmatikához tartozó kérdések helyállóságáról, illetve törvényességéről, avagy kizárólag törvényértelmezési problémáról állást foglaljon {3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]}. Az alkotmányjogi panasz „nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírósági határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogorvoslat nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna” {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}.
- [23] A panasz célja az, hogy az Alkotmánybíróság változtassa meg az eljáró bíróságok álláspontját a keresettel támadott közigazgatási határozatok törvényességét illetően. Az ennek érdekében felhívott érvek nem mutatnak túl annak sérelmezésén, hogy az alperesi határozat, illetve az ezt felülvizsgáló törvényszéki határozat, majd a Kúriának a felülvizsgálati kérelem befogadását megtagadó végzése nem feleltek meg az indítványozó álláspontjának. Mindez önmagában nem indokolja a panasz befogadását, nem vet fel olyan érdemi alkotmányjogi szempontokat, amelyek akár a tisztességes eljáráshoz való jog, akár a tulajdonhoz való jog szempontjából szükségessé teszik az érdemi vizsgálatot. A Kúria a Kp. 118. § (1) bekezdés *ab*) alpontjából fakadó mérlegelési hatáskörében állapította meg, hogy a felülvizsgálati kérelem nem fogadható be, ennek indokát végzésében megjelölte. Az Alkotmánybíróság gyakorlata értelmében annak megítélése, hogy a felülvizsgálati kérelem befogadásának feltételei fennállnak-e vagy sem, nem alkotmányossági, hanem szakjogi-törvényértelmezési kérdés, melyben az Alkotmánybíróság a Kúria döntését nem bírálhatja felül {lásd újabban: 3144/2021. (IV. 22.) AB végzés, Indokolás [26]}. Mindezt a jelen ügyre vonatkoztatva megállapítható: nem alkotmányossági kérdés az, hogy a felülvizsgálati kérelemben felvetett jogkérdés különleges súlya, illetve társadalmi jelentősége indokolja-e a befogadást.
- [24] Az Alkotmánybíróság értelmezésében az alapjogként védett tulajdonhoz való jog tartalmát a mindenkori közjogi és (alkotmányos) magánjogi korlátokkal együtt kell érteni. Az alkotmányos tulajdonvédelem terjedelme mindig konkrét; függ a tulajdon alanyától, tárgyától és funkciójától, illetve a korlátozás módjától is. A másik oldalról nézve: ugyanezen szempontoktól függően az adott fajta közhatalmi beavatkozás alkotmányos lehetősége a tulajdonjogba más és más {újabban: 10/2019. (III. 22.) AB határozat, Indokolás [26]}. A panaszban előadottak nem vetnek fel a tulajdonhoz való jog ilyen értelmezésével összefüggő, releváns alkotmányjogi szempontot. A Budapest Környéki Törvényszék megjelölte az indítványozó tulajdonát érintő korlátokat – az Étv. kógens rendelkezéseit –, az eljárásnak a HÉSZ esetleges jövőbeni módosítására tekintettel történő felfüggesztésével kapcsolatban mérlegelési jog illette meg; mindez alkotmányjogi szempontot nem vet fel, a panasz befogadását és az Alkotmánybíróság érdemi eljárását nem indokolja.
- [25] A panasz egyebekben az indítványozó azzal kapcsolatos előadását tartalmazza, hogy álláspontja szerint az eljáró hatóságok, valamint a Budapest Környéki Törvényszék az irányadó eljárési jogszabályokat sértve hoztak döntést. Ez azonban szintén olyan törvényességi, jogértelmezési kérdés, amely nem tartozik az Alkotmánybíróság hatáskörébe. A törvényszék jogerős ítéletében megjelölte az építési ügy meghatározó kérdéseit és kifejtette a döntésével kapcsolatos indokokat; az Ákr.-nek és a Kp.-nek indítványozó álláspontja szerint téves alkalmazása a panaszban előadott érvek alapján nem képezheti alkotmányossági vizsgálat tárgyát.
- [26] 4. Tekintettel arra, hogy az indítvány nem vetett fel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, illetve nem mutatott rá a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre, azt az Alkotmánybíróság – az Abtv. 56. § (3) bekezdésére figyelemmel – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a*) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2021. november 9.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/366/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3488/2021. (XI. 30.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.III.37.908/2020/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Mester Csaba ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az egyedi ügyben a Pest Megyei Kormányhivatal Érdi Járási Hivatala mint építésügyi hatóság határozatával kötelezte az indítványozót mint építtetőt a perbeli, gyümölcsös művelési ágú ingatlanon lévő építmények elbontására. A Pest Megyei Kormányhivatal (a továbbiakban: alperes) az indítványozó fellebbezése folytán eljárva akként változtatta meg az elsőfokú döntést, hogy arra kötelezte az indítványozót, hogy a határozat véglegessé válásától számított hat hónapon belül az ingatlanon lévő összes építményt és térburkolatot bontsa el, továbbá az eredeti terepszintet állítsa vissza.
- [3] Az indítványozó az alperes döntésével szemben keresetet nyújtott be, amelyet a Budapest Környéki Törvényszék elutasított. A törvényszék ítélete értelmében a perbeli ingatlanon a helyi építési szabályzat (a továbbiakban: HÉSZ) alapján a beépítési mód 0%-os, az ingatlan tehát nem építhető be. Az építményekre fennmaradási engedély sem adható, az építésügyi hatóság kizárólag a bontást és az eredeti terepszint helyreállítását rendelhette el. A törvényszék az indítványozó által előadott érvekkel szemben hangsúlyozta azt is, hogy a határozat meghozataláig nem került sor a HÉSZ-nek az indítványozó számára kedvező módosítására, az esetleges későbbi módosítás pedig nem ad alapot a per felfüggesztésére.
- [4] Az indítványozó felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a jogerős ítélettel szemben. A Kúria a felülvizsgálati kérelem befogadását megtagadta. Végzését a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 117. § (1) és (3) bekezdéseire, valamint 118. § (1) bekezdésére alapította. Az indítványozó nem utalt a hatóság tájékoztatásának elmaradására az elsőfokú eljárásban, erre a jogkérdésre ezért – a Kp. 117. § (3) bekezdésére figyelemmel – nem lehetett alappal hivatkozni a felülvizsgálati eljárásban. Az indítványozó által felvetett jogkérdés nem rendelkezik olyan különleges súllyal, illetve társadalmi jelentőséggel, ami a Kp. 118. § (1) bekezdés *ab*) alpontjára tekintettel megalapozná a felülvizsgálati kérelem befogadását. A Kúria hivatkozott arra a bírói gyakorlatra, amely szerint a szabálytalan építkezés következményeit az építtetőnek kell viselnie, továbbá hangsúlyozta, hogy az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvénynek (a továbbiakban: Étv.) az üggyel összefüggő szabályai egyértelműek. Az indítványozó a per felfüggesztésére irányuló kérelmében nem jelölt meg konkrét jogszabálysértést.
- [5] 2. Az indítványozó ezt követően nyújtotta be az Alkotmánybírósághoz alkotmányjogi panaszukat, melyben az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésének, XXIV. cikk (1) bekezdésének, valamint XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmére történő hivatkozással kérte a Kúria végzésének megsemmisítését a Budapest Környéki Törvényszék ítéletére kiterjedően.
- [6] Panaszában előadta, hogy az eljárás tartama alatt folyamatban volt a HÉSZ módosítása, amelynek eredményeképpen várható volt, hogy a perbeli ingatlanon a beépíthetőség 3%-ra módosul. Ennek fényében a perbeli építmények megkaphatták volna a fennmaradási engedélyt. Álláspontja szerint azt az eljárás során sérült az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) 2. §-a, 3. §-a, 5. § (2) bekezdése, valamint 45. § (1) bekezdése. Az eljáró hatóságok nem tettek eleget annak a törvényes kötelezettségüknek, hogy a tényállást teljes körűen feltárják, valamint hogy az ügyféllel együttműködjenek és az ügyféli jogokat előmozdítsák. Az építésügyi eljárás más hatósági eljárásban meghozott döntésnek – a HÉSZ módosításának és

így az építésügyi bejelentés szabályos teljesítésének – a feltétele volt, ennek alapján az építésügyi hatóságnak tájékoztatnia kellett volna az indítványozót arról, hogy a kapcsolódó eljárásban eljáró hatósághoz benyújtandó kérelmet nála is előterjesztheti.

- [7] Az indítványozó előadta továbbá, hogy álláspontja szerint a Kúria a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot sértő módon tagadta meg a felülvizsgálati kérelem befogadását, az ügyben ugyanis a jogos magánérdek és a közérdek kollíziója feloldható. Helytelen az a következtetés a Kúria részéről, hogy a felvetett jogkérdés nem rendelkezik olyan különleges súllyal, ami a kérelem befogadását indokolná.
- [8] Az indítványozó sérelmezte, hogy a Budapest Környéki Törvényszék másik tanácsa azonos tényállás és azonos jogi helyzet mellett helyt adott a felperes felfüggesztési kérelmének.
- [9] A közigazgatási hatóságok és a bíróságok fent bemutatott, az indítványozó álláspontja szerint jogsértő eljárása az indítványozó tulajdonhoz való jogával, valamint tisztességes hatósági és bírósági eljárásával ellentétes volt.
- [10] 3. Az Alkotmánybíróság tanácsa az Abtv. 56. § (2) bekezdése értelmében mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29-31. § szerinti feltételeket. E vizsgálat elvégzése során az alábbiakat állapította meg.
- [11] Az indítványozó jogi képviselője 2021. január 15-én, a Kúria végzésének február 2-án történő kézhezvételétől számított, az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidőben nyújtotta be az elsőfokú bíróságon. Az indítványozó jogi képviselője csatolta a meghatalmazását. Az Abtv. 52. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panasz indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. A határozott kérelem feltételeit az Abtv. 52. § (1b) bekezdése – annak a)–f) pontjai – rögzítik. A panasz ezeknek a feltételeknek megfelelt az alábbiak szerint. A panasz tartalmazza azt az alaptörvényi, illetve törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá amely az indítványozó jogosultságát megalapozza. Tartalmazza az eljárás megindításának indokait és az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét. Megjelöli az Alkotmánybíróság által vizsgálandó bírói döntést. Megjelöli az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit. Tartalmaz indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megsértett rendelkezéseivel. Kifejezett kérelmet ad elő a bírói döntés megsemmisítésére.
- [12] Az Abtv. 27. § (1) bekezdése értelmében az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés a) az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti vagy hatáskörét az Alaptörvénybe ütközően korlátozza, és b) az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [13] Az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján tehát az Alkotmánybíróságnak vizsgálnia kellett: a támadott bírói döntés az ügy érdemében hozott, vagy eljárást lezáró döntésnek minősül-e, az indítványozó kimerítette-e a jogorvoslati lehetőségeit, az indítványozó érintettnek minősül-e, illetve Alaptörvényben biztosított jog sérelmét állítja-e a panaszban.
- [14] A Kúria támadott végzése az ügy érdemét nem érintette, azonban kialakult gyakorlata alapján az Alkotmánybíróság a Kp. 118. § (2) bekezdése szerinti végzést eljárást befejező bírói döntésnek tekinti {pl. 3226/2021. (V. 28.) AB végzés, Indokolás [15]}, ezért a panasz e vonatkozásban megfelel az Abtv. 27. § (1) bekezdésének.
- [15] Az indítványozó kimerítette jogorvoslati lehetőségeit oly módon, hogy a rendes jogorvoslati lehetőségeken túlmenően a felülvizsgálatot is igénybe vette.
- [16] Az indítványozó az építésügyi hatósági eljárásban ügyfélként, a közigazgatási perben felperesként vett részt, ezért érintettnek minősül.
- [17] Az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése, XXIV. cikk (1) bekezdése, valamint XXVIII. cikk (1) bekezdése a tulajdonhoz, valamint a tisztességes hatósági, illetve bírósági eljáráshoz való alapvető jogokat biztosítják, amelyek az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja értelmében Alaptörvényben biztosított jognak minősülnek.
- [18] Az Abtv. 31. § (2) bekezdése szerint ha egy ügyben alkotmányjogi panasz alapján a bírói döntés Alaptörvénnyel való összhangjáról az Alkotmánybíróság már döntött, ugyanabban az ügyben érintett indítványozó által, azonos jogszabályra, illetve jogszabályi rendelkezésre és ugyanazon Alaptörvényben biztosított jogra, valamint azonos alkotmányjogi összefüggésre hivatkozva alkotmánybírósági eljárásnak nincs helye. Az indítványozó által támadott felülvizsgálati ítélettel összefüggésben az Alkotmánybíróság nem folytatott le alkotmányossági vizsgálatot, ezért a *res iudicata* nem áll fenn.

- [19] Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadható be.
- [20] Az Alkotmánybíróság a tisztességes bírósági eljárással összefüggésben megfogalmazta, hogy nem a felülbírálatra alkalmasság szempontjából vizsgálja a bíróságok indokolási kötelezettségének teljesítését, és tartózkodik attól, hogy jogági dogmatikához tartozó kérdések helyállóságáról, illetve törvényességéről, avagy kizárólag törvényértelmezési problémáról állást foglaljon {3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]}. Az alkotmányjogi panasz „nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírósági határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogorvoslat nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna” {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}.
- [21] A panasz célja az, hogy az Alkotmánybíróság változtassa meg az eljáró bíróságok álláspontját a keresettel támadott közigazgatási határozatok törvényességét illetően. Az ennek érdekében felhívott érvek nem mutatnak túl annak sérelmezésén, hogy az alperesi határozat, illetve az ezt felülvizsgáló törvényszéki határozat, majd a Kúriának a felülvizsgálati kérelem befogadását megtagadó végzése nem feleltek meg az indítványozó álláspontjának. Mindez önmagában nem indokolja a panasz befogadását, nem vet fel olyan érdemi alkotmányjogi szempontokat, amelyek akár a tisztességes eljáráshoz való jog, akár a tulajdonhoz való jog szempontjából szükségessé teszik az érdemi vizsgálatot. A Kúria a Kp. 118. § (1) bekezdés *ab*) alpontjából fakadó mérlegelési hatáskörében állapította meg, hogy a felülvizsgálati kérelem nem fogadható be, ennek indokát végzésében megjelölte. Az Alkotmánybíróság gyakorlata értelmében annak megítélése, hogy a felülvizsgálati kérelem befogadásának feltételei fennállnak-e vagy sem, nem alkotmányossági, hanem szakjogi-törvényértelmezési kérdés, melyben az Alkotmánybíróság a Kúria döntését nem bírálhatja felül {lásd újabban: 3144/2021. (IV. 22.) AB végzés, Indokolás [26]}. Mindezt a jelen ügyre vonatkoztatva megállapítható: nem alkotmányossági kérdés az, hogy a felülvizsgálati kérelemben felvetett jogkérdés különleges súlya, illetve társadalmi jelentősége indokolja-e a befogadást.
- [22] Az Alkotmánybíróság értelmezésében az alapjogként védett tulajdonhoz való jog tartalmát a mindenkori közjogi és (alkotmányos) magánjogi korlátokkal együtt kell érteni. Az alkotmányos tulajdonvédelem terjedelme mindig konkrét; függ a tulajdon alanyától, tárgyától és funkciójától, illetve a korlátozás módjától is. A másik oldalról nézve: ugyanezen szempontoktól függően az adott fajta közhatalmi beavatkozás alkotmányos lehetősége a tulajdonjogba más és más {újabban: 10/2019. (III. 22.) AB határozat, Indokolás [26]}. A panaszban előadottak nem vetnek fel a tulajdonhoz való jog ilyen értelmezésével összefüggő, releváns alkotmányjogi szempontot. A Budapest Környéki Törvényszék megjelölte az indítványozó tulajdonát érintő korlátokat – az Étv. kógens rendelkezéseit –, az eljárásnak a HÉSZ esetleges jövőbeni módosítására tekintettel történő felfüggesztésével kapcsolatban mérlegelési jog illette meg; mindez alkotmányjogi szempontot nem vet fel, a panasz befogadását és az Alkotmánybíróság érdemi eljárását nem indokolja.
- [23] A panasz egyebekben az indítványozó azzal kapcsolatos előadását tartalmazza, hogy álláspontja szerint az eljáró hatóságok, valamint a Budapest Környéki Törvényszék az irányadó eljárási jogszabályokat sértve hoztak döntést. Ez azonban szintén olyan törvényességi, jogértelmezési kérdés, amely nem tartozik az Alkotmánybíróság hatáskörébe. A törvényszék jogerős ítéletében megjelölte az építési ügy meghatározó kérdéseit és kifejtette a döntésével kapcsolatos indokokat; az Ákr.-nek és a Kp.-nek indítványozó álláspontja szerint téves alkalmazása a panaszban előadott érvek alapján nem képezheti alkotmányossági vizsgálat tárgyát.
- [24] 4. Tekintettel arra, hogy az indítvány nem vetett fel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, illetve nem mutatott rá a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre, azt az Alkotmánybíróság – az Abtv. 56. § (3) bekezdésére figyelemmel – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a*) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2021. november 9.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/367/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3489/2021. (XI. 30.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Mfv.I.10.266/2019/10. számú ítéletével szemben előterjesztett alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz a Kúria Mfv.I.10.266/2019/10. számú ítéletével szemben. Alkotmányjogi panaszában kérte a Kúria ítélete, valamint a perben másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék 8.Mf.680.028/2019/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését. Kérte továbbá a Kúria támadott ítélete végrehajtásának felfüggesztését is.
- [2] Az alkotmányjogi panaszában az indítványozó előadta, hogy 2017-ben az akkori munkahelyén a HR igazgató az irodájába hívta, ahol egy további személy jelenlétében közölte vele, hogy munkaviszonyát meg kívánják szüntetni. A HR igazgató megkérdezte az indítványozót, hogy a megszüntetés melyik módját választja: a munkáltatói felmondást vagy a közös megegyezést, s mindkét iratot az indítványozó elé tette tanulmányozás céljából. Az indítványozó nem kapott időt a kérdés megfontolására, azonnali választ kértek tőle, így egyik dokumentumot, valamint az ezt követően felvett jegyzőkönyvet sem írta alá, és egyik dokumentumot sem kapta meg elvitelre. A HR igazgató pusztán közölte vele, hogy a felmondás életbe lépett. Az indítványozó ezt követően bírósághoz fordult. A munkaviszony helyreállítása mellett annak megállapítását kérte, hogy a munkáltató a munkaviszonyát jogellenesen szüntette meg, s erre tekintettel kártérítés és prémium megfizetését kérte.
- [3] Az első fokon eljáró Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 72.M.675/2017/34. számú ítéletében kártérítésként megítélte az indítványozó számára az általa prémium címén követelt pénzüsszeget, a keresetet ezen túlmenően elutasította. Az elsőfokú ítélet ellen az indítványozó fellebbezett. A másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet a fellebbezett részében helybenhagyta. A másodfokú ítélettel szemben az indítványozó felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a Kúriához. A Kúria Mfv.I.10.266/2019/10. számú ítéletével a másodfokú ítéletet hatályában fenntartotta.
- [4] Az indítványozó a Kúria ítélete kapcsán sérelmesnek tartotta, hogy a bírói jogértelmezés a munkáltatói felmondás alakszerűségét illetően a Polgári Törvénykönyv szabályozására támaszkodott (melynek értelmében az írásbeli nyilatkozat közöltnek minősül, ha az irat tartalmának megismerése biztosított), s nem a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvényt (a továbbiakban: Mt.) szabályozását vette alapul (melynek értelmében az írásbeli nyilatkozat akkor tekinthető közöltnek, ha azt a jogosultnak átadták). Az indítványozó álláspontja szerint a munkáltatói jognyilatkozat közlésére az utóbbit kell, illetve kellett volna alkalmazni. Szerinte a bíróság felülírta a Mt. szabályozását, s ezt elvi jelleggel rögzítette is a döntésében. Ezáltal a támadott ítélet az indítványozó szerint az Alaptörvény több rendelkezésébe is ütközik. Alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése, 28. cikke, I. cikk (3) bekezdése, II. cikke, III. cikk (1) bekezdése, XVII. cikk (3) bekezdése, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése sérelmére hivatkozott.
- [5] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az Ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról, az 56. § (2) bekezdése értelmében pedig a befogadhatóságról dönteni jogosult tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket.
- [6] Az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés

az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az indítványozó a sérelmezett kúriai ítélettel zárult ügyben felperes volt [Abtv. 27. § (2) bekezdés a) pont], számára hátrányos döntés született, s a perben a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette. A magánszemély kérelmező ekként alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, érintettsége fennáll.

- [7] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az Abtv. 30. § (3) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság olyan alkotmányjogi panasz tárgyában is dönthet, amelyet az indítványozó rajta kívül álló elháríthatatlan okból történő akadályoztatása folytán a határidő eltelte után nyújtott be, és az akadály megszűnésétől számított tizenöt napon belül – az elbírálásra alkalmas indítvány előterjesztésével egyidejűleg – igazolási kérelmet nyújt be. Az indítványozó jogi képviselője a Kúria ítéletét 2020. november 2-án vette kézhez. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszát postai úton 2021. február 12-én elkésetten, a 102. napon nyújtotta be. Panaszában igazolási kérelmet is előterjesztett akadályoztatásának indokolásával. Az Alkotmánybíróság az igazolási kérelmét elfogadta, így indítványa nem minősül elkésettnak. Az Alkotmánybíróság főttkára az indítványozót hiánypótlásra hívta fel, ezt az indítványozó 2021. április 8-án vette kézhez. Hiánypótlását 2021. április 29-én elektronikus úton, határidőben nyújtotta be.
- [8] Az alkotmányjogi panasz benyújtásának törvényi feltétele [Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pont], hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozzon. Az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontjával összefüggésben következetes az Alkotmánybíróság gyakorlata a tekintetben, hogy alkotmányjogi panasz csak az Alaptörvényben biztosított alapjog sérelmének valószínűsítésére alapítható. A jelen indítvány e feltételnek csak részben tesz eleget. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában többek között állította az Alaptörvény alapjogot nem rögzítő 28. cikkének sérelmét is, melyre hivatkozva alkotmányjogi panasz nem terjeszthető elő. Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése tekintetében pedig az abban megfogalmazott jogállamiság és jogbiztonság alkotmányos követelményére hivatkozásnak csak kivételesen, a visszaható hatályú jogalkotásra és a felkészülési idő hiányára alapított indítványok esetében van helye [3062/2012. (VII. 26.) AB határozat, Indokolás [171]]. Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése nem jogot, hanem olyan jogelvet tartalmaz, amelynek egyedi érintett vonatkozásában fennálló sérelme önmagában nem valósulhat meg, így arra alkotmányjogi panasz nem alapítható. [3315/2014. (XI. 21.) AB végzés, Indokolás [11]] Alkotmányjogi panasz esetében az Alaptörvény B) cikkére így nem lehet alappal hivatkozni, mert az nem alapjogi rendelkezés [3195/2015. (X. 14.) AB határozat, Indokolás [29]; 3090/2016. (V. 12.) AB határozat, Indokolás [46]].
- [9] Az Abtv. 52. §-a kifejezetten rögzíti a határozott kérelem követelményét, amelynek részét képezi az indokolás előterjesztésének a kötelezettsége is [52. § (1b) bekezdés b) és e) pont]: „Indokolás hiányában a kérelem nem felel meg a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében írt követelményének, annak elbírálására nincs lehetőség.” [34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212]] Az indítvány e követelménynek az Alaptörvény II. cikke, III. cikk (1) bekezdése, XVII. cikk (3) bekezdése és XXVIII. cikk (7) bekezdése vonatkozásában nem tesz eleget. Az indítvány nem tartalmazott megfelelő indokolással ellátott kérelmet arra vonatkozóan, hogy a Kúria ítélete, amely az indítványozó szerint törvényellenes jogértelmezést követ, miért okozza egyúttal az Alaptörvény II. cikke, III. cikk (1) bekezdése, XVII. cikk (3) bekezdése és XXVIII. cikk (7) bekezdése sérelmét is.
- [10] Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását [ld. pl. 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]]. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [11] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a másodfokú ítéletet hatályában fenntartó kúriai ítéletet az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében garantált tisztességes eljáráshoz való jogába ütközőnek tartotta sérelmezve azt, hogy a Kúria szerinte tévesen értelmezte az Mt. szabályait. Tartalma szerint így az Abtv. 27. §-a alapján előterjesztett alkotmányjogi panasz valójában a Kúria döntésének felülbírálatára irányult. Az Alkotmánybíróság jogköre az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja és az Abtv. 27. §-a értelmében arra terjed ki, hogy kiküszöbölje a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet. Következetes gyakorlata értelmében az Alkotmánybíróság a bírói döntés iránya, illetve a bírósági eljárás felülbírálatára azonban már nem rendelkezik hatáskörrel. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ából következően nem tekinthető általános felülbírálati fórumnak. A rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések önmagukban nem adhatnak

alapot alkotmányjogi panasz előterjesztésére {lásd: 3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [28]}. Az indítvány a Kúria eljárásával összefüggésben nem vetett fel alapvető alkotmányjogi jelentőségüként értékelhető kérdést, illetve olyat, amely felvetné a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét. Az alkotmányjogi panaszban foglalt érvek alapján ezért nem állapítható meg, hogy a támadott kúriai ítélettel kapcsolatban az Abtv. 29. §-ában szereplő feltételek fennállnak.

- [12] 3. Mivel a fent kifejtettek szerint az alkotmányjogi panasz részben nem tett eleget az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontjában és 52. § (1b) bekezdés b) és e) pontjában írt feltételeknek, illetve a befogadhatóság Abtv. 29. §-ában előírt feltételének, az Alkotmánybíróság azt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján visszautasította. Az Abtv. 61. §-a szerinti döntésre irányuló kérelemről (a bírói döntés végrehajtásának felfüggesztésére felhívás) nem volt indokolt dönten.

Budapest, 2021. november 9.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető, alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/505/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3490/2021. (XI. 30.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Mfv.X.10.127/2020/8. számú ítéletével szemben előterjesztett alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Simon Sándor ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CL. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján a Budapest Környéki Törvényszékre 2021. február 22-én érkezett alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Az indítványozó alkotmányjogi panasszal élt a Kúria 2020. december 21. napján átvett, Mfv.X.10.127/2020/8. számú ítéletével szemben. Alkotmányjogi panaszában kérte a Kúria ítélete, valamint a perben másodfokon eljáró Budapest Környéki Törvényszék 8.Mf.20.945/2019/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését. Az Alkotmánybíróság a kiegészített, módosított panaszt a tartalma szerint bírálta el.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panaszban foglaltak és a bírói döntések alapján az indítványozó 2012. december 1-jétől 2015. december 31-éig értékesítő munkakörben állt az alperesnél, aki nemzetközi tengeri- és légi szállítmányozással foglalkozott, egyebek között budapesti és prágai irodáján keresztül. A perbeli időszakban az alperesnél több átalakítás volt. Az alperesnél az értékesítőknak alapbért fizetettek, mert a korábban működő jövedelmezőségi szabályzat alkalmazásának lehetőségét felfüggesztették. Kezdetben négy értékesítője volt az alperesnek, majd az egyik munkatárs szülési szabadságra ment, akinek a feladatait az indítványozó és egy másik értékesítő vette át, aki utóbb szintén szülési szabadságra ment; feladatainak azon részét, amely az elsőként kivált értékesítő üzleteivel volt kapcsolatban, az indítványozó vette át. Később újabb munkatárs távozott 2015. júliusától. Ebben az időszakban az indítványozó részben a tartósan távollevő kollégák feladatainak ellátását végezte, részben a prágai irodába felvett, gyakorlattal nem rendelkező munkavállalók munkavégzésének elősegítése miatt jelentős többletmunkát teljesített. Az alperes 2015. augusztus 1-jétől az indítványozó munkabérét felemelte, szeptemberben az átalakulás során végzett munkája ellenében menedzseri pozícióba került, majd az alperes 2016. július 24-ével rendes felmondással megszüntette munkaviszonyát. Ennek indokolása szerint az általa betöltött pozíció a cégnél megszűnt. Az indítványozó bírósághoz fordult, elmaradt munkabér megfizetését kérte és sérelemdíj címén is igényt érvényesített. Arra hivatkozott, hogy két volt munkatársa munkakörébe tartozó többletmunkavégzés ellátásáért nem kapta meg a részére jogszerűen járó munkabérét, vagyis a helyettesítési díjat. Az alperes a munkák jelentős részét ellátó indítványozót nem érdeme szerint díjazta, ezzel előfölnnyel visszaélő, rosszhiszemű magatartást tanúsított. Az alperes a teljesítési igények egyoldalú meghatározásával az indítványozó méltányos érdekeit semmibe vette, károsította annak szellemi és testi egészségét. Az indítványozó olyan hosszú időtartamú napi munkavégzésre volt kénytelen, amely alvási problémákat okozott, magánélete súlyos válságba került, párkapcsolata megromlott; minderre figyelemmel sérelemdíjat kért az alperestől.
- [3] Az első fokon eljáró Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a 23.M.327/2016/43. számú ítéletével a keresetet elutasította, a törvényszék az ítéletet helybenhagyta, a Kúria a törvényszék ítéletét hatályában fentartotta.
- [4] 1.2. Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmére hivatkozva – több alkotmánybírósági döntés felhívása és a bírói döntésekben megjelenő jogértelemzés, a bírói döntések indokolása kritikája mellett – előadta, hogy az eljáró bíróságok nem pártatlanul és nem tisztességesen jártak el.
- [5] A tisztességes eljárás hiányára mutat az ügyben, hogy a tényállás nem került feltárára. Erre figyelemmel megalapozatlan és jogszabálysértő ítéletet hozott mind az elsőfokú, mind a másodfokú bíróság, az eljáró bíróságok a jogértelmezés kérdésében súlyos hibát követtek el, sem a jogalkotói szándékot, sem a munkavállalók

szolgáltatások nyújtása keretében történő kiküldetéséről szóló 96/71/EK irányelvet nem vették figyelembe. A Kúria az indítványozó által hivatkozott és idézett jogszabályhelyekkel kapcsolatban *expressis verbis* kijelentette, hogy alaptalan a hivatkozás, gyakorlatilag kijelentve, hogy ilyen szabály nincs. A Kúria indokolásában olyan alkotmánybírói határozatra hivatkozik, mely a jelen ügy tényállásától különböző, ahhoz semmi köze sincs. Az eljáró bíróságok a fegyveregyenlőség elvét nem vették figyelembe, mert amíg az indítványozó okiratokkal bizonyított, addig az alperesnek pusztán nyilatkoznia kellett és annak alapján valóban fogadta el a bíróság minden hivatkozását. A tisztességes bírósági tárgyaláshoz való jog része a tényállás pontos felderítése, ez a bíróságnak olyan kötelezettsége, amely nélkül nem hozható megalapozott döntés, ha a bíróság a tényállás nem deríti fel teljesen, akkor annak közvetlen következménye lesz a hibás döntés, amely sérti a tisztességes eljáráshoz való jogot, hiszen a mellett, hogy a fél érdekét nem veszi figyelembe, a bíróságokba vetett közbizalmat rombolja, amely ellen az Alkotmánybíróknak fel kell lépnie.

- [6] A panasz szerint az Abtv. 29. §-a által megfogalmazott kritérium teljesül, hiszen a bírói döntést alapjaiban befolyásolta a tényállás felderítetlen volta, mely alaptörvény-ellenes, hiszen az Alaptörvény a tisztességes eljáráshoz való jogot rögzíti. Továbbá alapvető alkotmányjogi jelentősége van annak, hogy a bíróságok figyelmét az Alkotmánybírók mindenkor felhívja arra, hogy semmilyen körülmények között nem sérthetik a felek tisztességes eljáráshoz való jogát, hogy az eljárásjogi szabályokat ilyen durván megsértik. Nem a kedvezőtlen döntés ténye tehát a kérelem indoka, hanem önmagában szükségszerűen alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés az, ha a bírói döntést érdemben befolyásoló, alaptörvény-ellenességet jelentő eljárási hibát követ el a bíróság.
- [7] A panasz szerint a tisztességes eljárás másik fontos vetülete a jogértelmezés. Az alapul fekvő ügyben az elsőfokú bíróság *expressis verbis* kijelentette, hogy az új Mt. még áttételesen sem tartotta meg a korábbi szabályozást. Az indítványozó nézete szerint nyilvánvaló alkotmányossági aggályt vet fel a jogértelmezés elmaradása, hiszen az elsőfok részéről gyakorlatilag a jogszabály szöveg szerinti értelmezése jelenik meg az indokolásban. A bíróság teljesen figyelmen kívül hagyta az indítványozó hivatkozását a jogalkotói szándék vonatkozásában, egészében elvetette, vagy nem értette, nem értékelte a két Mt. összehasonlító elemzését. Nem tulajdonított jelentőséget annak, hogy a régi Mt. vonatkozó részeit közösségi irányelv alapján implementálta a jogalkotó a hazai jogba, amely értelemszerűen és szükségszerűen benne van az új jogszabályban is, ha szövegszerűen nem is jelenik meg. A bíróság tényleges hatásában az irányelv implementációt eliminálta, a bíróságok nem az irányelvel összhangban értelmezték a hazai jogot, továbbá, ha egy adott irányelvet a hatálybalépésétől kell értelmezni és alkalmazni, akkor e kötelezettség fennáll később is, mert a tagállami jogban bekövetkező jogszabályi változás nem eredményezheti az irányelv alkalmazás és értelmezés kötelezettségének elenyészését csupán annak kapcsán, hogy a tagállami jog szövege, illetve a jogszabály száma megváltozik.
- [8] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybírók az Ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról, az 56. § (2) bekezdése értelmében pedig a befogadhatóságról dönteni jogosult tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket.
- [9] Az Abtv. 27. §(1) bekezdése szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírókhoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az indítványozó a sérelmezett kúriai ítélettel zárult ügyben felperes volt [Abtv. 27. § (2) bekezdés a) pont], számára hátrányos döntés született, s a perben a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette. A magánszemély kérelmező ekként alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, érintettsége fennáll.
- [10] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. A jelen esetben a panaszt határidőben nyújtották be. Az Alkotmánybírók főtíkára az indítványozót hiánypótlásra hívta fel. Az indítványozó a hiánypótlását határidőben nyújtotta be.
- [11] Az alkotmányjogi panasz benyújtásának törvényi feltétele [Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pont], hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozzon. Az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontjával összefüggésben következetes az Alkotmánybírók gyakorlata a tekintetben, hogy alkotmányjogi panasz csak

az Alaptörvényben biztosított alapjog sérelmének valószínűsítésére alapítható. A jelen indítvány e feltételnek eleget tesz.

- [12] Az Abtv. 52. §-a kifejezetten rögzíti a határozott kérelem követelményét, amelynek részét képezi az indokolás előterjesztésének a kötelezettsége is [52. § (1b) bekezdés *b*) és *e*) pont]: „Indokolás hiányában a kérelem nem felel meg a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében írt követelményének, annak elbírálására nincs lehetőség.” [34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212]] Az indítvány e követelményt az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában teljesíti.
- [13] 3. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását [ld. pl. 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]]. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [14] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a másodfokú ítéletet hatályában fenntartó kúriai ítéletet az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes bírósági tárgyaláshoz való jogába ütközőnek tartotta sérelmezve azt, hogy a Kúria szerinte tévesen értelmezte az Mt. szabályait, az elsőfokú és másodfokú bíróság pedig nem tárta fel a tényállást. Tartalma szerint így az Abtv. 27. §-a alapján előterjesztett alkotmányjogi panasz valójában a Kúria döntésének felülbírálatára irányult. Az Alkotmánybíróság jogköre az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja és az Abtv. 27. §(1) bekezdése értelmében arra terjed ki, hogy kiküszöbölje a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet. Következetes gyakorlata értelmében az Alkotmánybíróság a bírói döntés iránya, illetve a bírósági eljárás felülbírálatára azonban már nem rendelkezik hatáskörrel. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ából következően nem tekinthető általános felülbírálati fórumnak. A rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések önmagukban nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasz előterjesztésére [lásd: 3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [28]]. Az indítvány a Kúria eljárásával összefüggésben nem vetett fel alapvető alkotmányjogi jelentőségűként értékelhető kérdést, illetve olyat, amely felvetné a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét. Az alkotmányjogi panaszban foglalt érvek alapján ezért nem állapítható meg, hogy a támadott kúriai ítélettel kapcsolatban az Abtv. 29. §-ában szereplő feltételek fennállnak.
- [15] 4. Mivel a fent kifejtettek szerint az alkotmányjogi panasz nem tett eleget a befogadhatóság Abtv. 29. §-ában előírt feltételének, az Alkotmánybíróság azt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a*) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2021. november 9.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető, alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/503/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3491/2021. (XI. 30.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Gyulai Törvényszék 2.Pf.25.503/2020/11. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozók 2021. május 14-én az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt nyújtottak be az Alkotmánybírósághoz, melyben kérték a Gyulai Törvényszék 2.Pf.25.503/2020/11. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, mivel az véleményük szerint ellentétes az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésével.
- [2] 2. Az indítványozók egy kölcsön megfizetése iránti polgári per (I. és II. rendű) alperesei voltak. Az indítvány alapjául szolgáló tényállás a következő volt.
- [3] A per felperesének jogelődje, valamint a per I. rendű alperese között devizaalapú kölcsönszerződés jött létre, melynek célja egy személygépjármű I. rendű alperes általi megvásárlásának lehetővé tétele volt, melyhez az önerőn túli részt a felperes jogelődje biztosította. A kölcsönszerződés értelmében a svájci frankban nyilvántartott kölcsön összegét és annak kamatait forintban 84 havi részletben kellett 2007 és 2014 között visszafizetni. A kölcsön visszafizetésére a II. rendű alperes vállalt készfizető kezességet. Mivel az adós több havi részlettel is elmaradt, és azt később sem fizette meg, ezért a kölcsönadó a szerződést azonnal hatállyal felmondta, lejárttá téve a kölcsön fennmaradó összegét és annak a szerződésben kikötött ügyleti kamatait. Mivel ezt sem az I. rendű, sem a II. rendű alperes nem fizette meg, a felperes keresetet nyújtott be a Békéscsabai Járásbírósághoz, amely azonban azt 3.P.20.091/2020/12. számú ítéletével elutasította. Indokolásában kimondta, hogy a felperes részéről a szerződésben és az annak kötelező mellékletét képező üzletszabályzatban történő tájékoztatás az árfolyamkockázatról nem volt egyértelmű, így az jogellenes volt, maga a szerződés pedig érvénytelen; továbbá a szerződés érvényessé nyilvánítására – az alpereseket terhelő, pontos összeget és az annak alapjául szolgáló egyértelmű metódust tartalmazó, megfelelő felperesi számszaki levezetés hiányában – nincs törvényes lehetőség.
- [4] Az elsőfokú ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, melynek alapján a másodfokon eljáró Gyulai Törvényszék 2.Pf.25.503/2020/11. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, megállapította, hogy a felek közötti kölcsönszerződés érvénytelen, ugyanakkor azt a szerződés megkötésére visszaható hatályal érvényessé nyilvánította, és egyetemlegesen kötelezte az alpereseket arra, hogy a felperesi kereseti követelés szerint fizessenek meg 790 054 forintot és annak késedelmi kamatát a felperes részére. Ítélete indokolásában kimondta, hogy – az elsőfokú bíróság álláspontjával szemben – a felperes által benyújtott számszaki levezetés világos, abból egyértelműen megállapítható, hogy mi alapján és hogyan számolta ki a követelés pontos összegét. A bíróság elé tárt kalkuláció elvégzése során a felperes egyrészt meghatározta a nevesített előnyöket (alacsonyabb kamat), másrészt a fogyasztót ért hátrányokat (az árfolyamváltozásból eredő többletfizetési kötelezettséget), mivel ezek ismeretében állapítható meg, hogy a fogyasztó hátrányára bekövetkezett egyenlőtlenység konkrétan (összegekre) milyen mértékű. A kimutatott árfolyamvesztés 1 024 927 forintos összegéből levonta a kimutatott előny összegét, amelyre az I. rendű alperes szert tett a deviza alapú konstrukció kiválasztásakor a forint alapú finanszírozással szemben, melynek eredményeképpen megállapítható, hogy jelen esetben 376 951 forintnak megfelelő többletvesztéssel eredményezett az árfolyamok változása. Ennyivel csökkentette az eredeti 1 167 005 forintos követelését 790 054 forintra. Az érvényessé nyilvánítást a deviza alapú szerződés kedvezőbb kamatával kérte akként, hogy a felek az árfolyamváltozást megosztva viselik. A Kúria 6/2013. számú Polgári Jogegységi Határozata 4. pontjának indokolása szerint a deviza alapú kölcsönszerződéseknél az érvénytelenség okának kiküszöbölésére és a szerződés érvényessé nyilvánítására kell törekedni. Mivel az elsőfokú

bíróság által kifejtett indokok nem voltak helytállóak, mert az tévesen jutott arra az álláspontra, hogy a levezetés nem kellően részletes és nem megalapozott, az elsőfokú döntés felülbírálatra ugyanakkor lehetséges volt, mivel a felperes az érvényesség nyilvánítási keresete mellékleteként részletes és megfelelő levezetést csatolt, mely a törvényszék számára érthető, követhető volt, és az megalapozottnak és jogszerű módon levezetettnek bizonyult, ezért a törvényszék érdemben döntött a felperes kérelméről, és az elsőfokú ítéletet megváltoztatva a szerződést érvényessé nyilvánította, a keresetben kért összeget pedig megítélte a felperesnek.

- [5] 3. Az indítványozók az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt nyújtottak be az Alkotmánybírósághoz, melyben kérték a támadott törvényszéki döntés alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, mivel az véleményük szerint ellentétes az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított jogorvoslathoz való joggal.
- [6] Érvelésük szerint azzal, hogy a másodfokú bíróság felülbírált az elsőfokú, számukra kedvező ítéletet, elvonta az elsőfokú bíróság feladat- és hatáskörét, emiatt nem volt lehetőségük a számukra hátrányos ítélettel szemben rendes jogorvoslatot, fellebbezést előterjeszteni, a felülvizsgálat pedig jelen ügy tárgyára és a pertárgyértékre tekintettel kizárt. Ezzel a törvényszék számukra egyfokúvá tette az eljárást. A járásbíróság a jogalap és az összecszerűség vizsgálhatóságának kizártsága miatt elutasította a felperes keresetét, ezáltal sem a felperesi marasztalási igény összecszerűségét, sem az alkalmazható jogkövetkezményt nem vizsgálta, ennek okán ugyanerre a törvényszéknek sem lett volna joga. Érvelésük szerint a törvényszék akkor hozhatott volna érdemi döntést, ha a döntéshez szükséges tények megállapíthatóak, mely feltétel szerintük jelen esetben nem teljesült, így a másodfokú döntés legfeljebb az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezéséről és az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasításáról rendelkezhetett volna. Azzal, hogy a törvényszék számukra hátrányos módon első alkalommal, de jogerős döntéssel hozott ítéletet, megsértette az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését.
- [7] 4. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az 56. § (2) bekezdése értelmében a befogadhatóságról dönteni jogosult tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt feltételeit, különösen a 27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. §-ok szerinti feltételeket. E vizsgálat alapján az Alkotmánybíróság azt állapította meg, hogy az alkotmányjogi panasz érdemi elbírálásra alkalmatlan, ennek alapján nem fogadható be.
- [8] Az indítványozók alkotmányjogi panaszukban a jogerős döntést hozó, másodfokú bíróság által megállapított tényállást, illetve az ebből levont jogi következtetéseket kifogásolják. Indítványuk lényege, hogy sérelmezik, hogy a másodfokú bíróság a felperes által benyújtott számszaki levezetés alapján megállapíthatónak tartotta a követelés pontos összegét, és erre tekintettel a felek közötti kölcsönszerződést érvényesnek nyilvánította, mindezt úgy, hogy az alperes indítványozókra hátrányos ítéleti rendelkezést az elsőfokú bíróság még nem, hanem csak a másodfokú bíróság mondta ki.
- [9] Megállapítható, hogy a törvényi szabályok, nevezetesen a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény 383. § (2) bekezdése (mely szerint „ha az elsőfokú bíróság ítélete érdemben helyes, a másodfokú bíróság ítéletével azt helybenhagyja, ellenkező esetben az elsőfokú bíróság ítéletét egészben vagy részben megváltoztatja”) biztosították a rendes jogorvoslat lehetőségét; jelen ügyben is a meghozott másodfokú határozatot sérelmezték az indítványozók. Az alapul fekvő törvényi rendelkezéseket, a jelen ügyben is meghozotthoz hasonló jellegű bírósági határozatok meghozatalát lehetővé tevő eljárási szabályokat az indítványozók nem sérelmezték, azok alaptörvény-ellenességét nem állították, az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti panaszt nem terjesztettek elő. Panaszuk kizárólag a törvényszéki döntés alaptörvény-ellenessége megállapításának kimondására és e döntés Alkotmánybíróság általi megsemmisítésének indítványozására korlátozódott; e körben azonban nemcsak az alaptörvény-ellenesség, hanem az anyagi jogellenesség vagy az eljárási jogszabálysértés lehetőségére vonatkozó bizonyítékokra sem hivatkoztak. Érdemben pusztán annyit állítottak, hogy a törvényszék nem rendelkezett a döntéshez szükséges tényekkel; ez azonban tényállás-megállapítási, bizonyítékértékelési kérdés, melynek felülbírálatára az Alkotmánybíróságnak nincs hatásköre.
- [10] Mivel az indítvány a támadott másodfokú bírósági döntés tartalmi kritikáját, ezen belül a bírósági bizonyításfelvétel és bizonyítékértékelés, illetve az eljárási jogszabályok bírósági értelmezésének kritikáját foglalja magában, ezért az nem veti fel annak a lehetőségét, hogy akár a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség

történt volna, akár hogy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdéstről volna szó, így a panasz e vonatkozásban nem felel meg az Abtv. 29. §-ában meghatározott feltételnek.

- [11] A tényállás megállapítása és az ehhez vezető bizonyítékok felvétele és értékelése, valamint a jogszabályok értelmezése, beleértve az eljárási rendelkezések értelmezését is, a bíróságok, ezen belül is elsősorban a Kúria, nem pedig az Alkotmánybíróság hatáskörébe tartozó kérdés. Az Alkotmánybíróság továbbá már a 3325/2012. (XI. 12.) AB végzésben kifejtette, ezzel kapcsolatos gyakorlata pedig azóta is töretlen, hogy „[a]z Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. [...] [A]z Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvényt, az abban biztosított jogokat védi. Önmagukban [...] a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasznak. Egyébként az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}
- [12] 5. A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság a Gyulai Törvényszék 2.Pf.25.503/2020/11. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2021. november 9.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
Dr. Pokol Béla
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1374/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3492/2021. (XI. 30.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kpkf.VII.40.464/2020/4. számú végzésével szemben előterjesztett alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Demeter Andrea ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz a Kúria Kpkf.VII.40.464/2020/4. számú végzésével szemben. Alkotmányjogi panaszában kérte a Kúria mint másodfokú bíróság végzése, valamint a perben első fokon eljáró Fővárosi Törvényszék 33.K.704.381/2020/10. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [2] Alkotmányjogi panaszában az indítványozó előadta, hogy kormányzati szolgálati jogviszonyban állt az alperessel. Kérelmére a munkáltatója – 2011. március 1-től – munkavégzésre irányuló további jogviszony létesítését engedélyezte számára. 2020. februárjában a munkáltatói jogkör gyakorlója arról tájékoztatta az indítványozót, hogy az engedélyköteles jogviszony létesítésére irányuló munkáltatói engedélyt 2020. március 31-i hatállyal visszavonja, ezért felhívta a figyelmét arra, hogy ha azt fent kívánja tartani, nyújtson be ismételt kérelmet. Felhívta ugyanakkor az indítványozó figyelmét arra is, hogy amennyiben az engedélyköteles tevékenység folytatását nem kéri, vagy arra nem kap engedélyt, akkor gondoskodnia kell az összeférhetetlen helyzet megszüntetéséről. Az indítványozó ezt követően, 2020. március 10-én benyújtott kérelmét a munkáltatója 2020. március 18-án a Nemzeti Adó- és Vámhivatalról szóló 2010. évi CXXII. törvény (a továbbiakban: NAVtv.) 33/D. § (1) bekezdés a) pontjára hivatkozással elutasította. Erre figyelemmel az indítványozó a munkavégzésre irányuló további munkaviszonyát 2020. április 23. napjával közös megegyezéssel megszüntette.
- [3] Ezután az indítványozó keresetet nyújtott be, melyben kérte a jogsértés megállapítását, valamint azt, hogy a bíróság az összeférhetlenség körében a 2020. március 18-én kelt alperesi döntést változtassa meg. Az első fokon eljáró Fővárosi Törvényszék 33.K.704.381/2020/10. számú végzésével az eljárást megszüntette, mert álláspontja szerint a NAVtv. 34/W. § (3) bekezdése alapján a munkáltatói jogkör gyakorlójának mérlegelési körébe tartozó döntés (a további jogviszony létesítésére vonatkozó munkáltatói döntés) ellen nem lehet bírósághoz fordulni. A bíróság ezért úgy ítélte meg, hogy az indítványozó által vitatott tevékenység jogszerűségének vizsgálata törvényben kizárt.
- [4] Az elsőfokú bíróság döntése ellen az indítványozó fellebbezett. A fellebbezés nyomán másodfokon eljáró Kúria Kpkf.VII.40.464/2020/4. számú végzésével az elsőfokú bíróság végzését helybenhagyta. A Kúria megállapította, hogy az indítványozó által sérelmesnek tartott munkáltatói döntés nem a NAVtv. 34/W. § (4) bekezdésében rögzített, az összeférhetlenség megszüntetésére irányuló munkáltatói felszólítás volt (amely ellen bírósághoz lehet fordulni), hanem az engedélyköteles jogviszony folytatására irányuló indítványozói kérelmet elutasító munkáltatói határozat. A sérelmezett határozat a NAVtv. 33/C. §-ba tartozó olyan döntés volt, amit a munkáltatói jogkör gyakorlója mérlegelési jogkörben eljárva hozhatott meg, ezért arra a NAVtv. 34/W. § (3) bekezdése az irányadó, s ennél fogva a bírósági felülvizsgálata kizárt.
- [5] Az indítványozó álláspontja szerint sérült az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított jogorvoslat-hoz való joga, valamint az Alaptörvény XII. cikke szerinti alapjoga („munkához való joga”). Állította, hogy az általa „az alapügyben támadott munkáltatói döntés nem lehet teljes körű döntési szabadságot biztosító mérlegelési jogkörben meghozott döntés”, így az eljáró bíróságnak nem szolgálhat hivatkozási alapul a NAVtv. 34/W. § (3) bekezdése, ami korlátozza a munkáltatói döntéssel szemben a bírósághoz fordulást. Állította továbbá, hogy ha még mérlegelési jogkörben hozott munkáltatói döntésként is lenne értékelhető, akkor sem lehetne más következtetésre jutni, csak arra, hogy jogszabály a jogorvoslatot az ilyen döntés ellen is biztosítja, mert szerinte a támadott döntés a NAVtv. 34/W. § (4) bekezdés c) pontja szerinti „összeférhetlenség megszüntetésére

- irányuló írásbeli felszólítással kapcsolatos ügy”, amellyel szemben van helye jogorvoslatnak. Mindezek alapján a bírói jogértelmezést a jogorvoslati jogába ütközőnek tartotta. Az indítványozó szerint továbbá az Alaptörvény XII. cikkében biztosított alapjogát sérti az, hogy a „bírói döntések jogorvoslat híján végérvényesen ellehetetlenítik indítványozó jogát, hogy szabadidejében a fennálló kormányzati szolgálati jogviszonya mellett (pernyertessége esetén) újra munkavégzésre irányuló további jogviszonyt létesíthessen a korábbi munkahelyén”.
- [6] Az indítványozó az Abtv. 26. §-a szerinti vizsgálatra is utalt. Szerinte a NAVtv. 34/W. § (3) bekezdése alaptörvény-ellenes, ha arra vezethet, hogy egy kormánytisztviselő a munkáltató döntésével szemben nem élhet jogorvoslattal, mert teret enged az önkényes munkáltatói döntésnek és sérti a jogbiztonság követelményét. Az indítványozó mindazonáltal a kifogásolt törvényi rendelkezés kapcsán nem jelölte meg konkrétan az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezését, és nem kérte az Alkotmánybíróságtól a törvényi rendelkezés megsemmisítését.
- [7] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az Ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról, az 56. § (2) bekezdése értelmében pedig a befogadhatóságról dönteni jogosult tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket.
- [8] Az Alkotmánybíróság mindenképp rámutat arra, hogy az Abtv. 52. §-a kifejezetten rögzíti a határozott kérelem követelményét. Ennek részét képezi, hogy az indítvány megjelölje „az Alaptörvény, illetve a nemzetközi szerződés megsértett rendelkezéseit” [52. § (1b) bekezdés d) pont], valamint tartalmazzon „kifejezett kérelmet a jogszabály, jogszabályi rendelkezés vagy a bírói döntés megsemmisítésére, illetve az Alkotmánybíróság döntésének tartalmára” [52. § (1b) bekezdés f) pont]. Az Abtv. 26. §-ára hivatkozó indítványi kérelem e követelménynek nem tesz eleget.
- [9] Az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Jelen esetben megállapítható, hogy az indítványozó a sérelmezett kúriai végzéssel zárult ügyben felperes volt [Abtv. 27. § (2) bekezdés a) pont], számára hátrányos döntés született, s a perben a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette. A magánszemély kérelmező ekként az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, érintettsége fennáll.
- [10] Az indítványozó az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőben előterjesztett panaszában (a Kúria végzésének kézbesítése az indítványozó jogi képviselője számára 2021. február 26-án történt, az indítványozó alkotmányjogi panaszát 2021. április 17-én elektronikus úton terjesztette elő) a bírósági eljárást befejező, rendes jogorvoslattal nem támadható kúriai végzést támadta.
- [11] Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását [ld. pl. 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]]. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [12] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az eljárást megszüntető elsőfokú végzést, valamint az ezt helybenhagyó kúriai végzést az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében garantált jogorvoslati jogába, és a jogorvoslati jogának sérelme miatt egyúttal az Alaptörvény XII. cikkébe ütközőnek tartotta. Sérelmeként arra hivatkozott, hogy az eljáró első- és másodfokú bíróság szerint az alapügyben kifogásolt munkáltatói döntés a NAVtv. 33/C. §-ba tartozó olyan döntés volt, amit a munkáltatói jogkör gyakorlója mérlegelési jogkörben eljárva hozhatott meg, és amire így a NAVtv. 34/W. § (3) bekezdése az irányadó kizárva a bírósági felülvizsgálatot.
- [13] Tartalma szerint ekként az Abtv. 27. §-a alapján előterjesztett alkotmányjogi panasz valójában az első- és másodfokú döntés felülbírálatára irányult a kifogásolt munkáltatói döntés minősítését, illetve a vele szemben megindítható bírói felülvizsgálatot illetően. Az Alkotmánybíróság jogköre az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja és az Abtv. 27. §-a értelmében arra terjed ki, hogy kiküszöbölje a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet. Következetes gyakorlata értelmében az Alkotmánybíróság a bírói döntés iránya,

illetve a bírósági eljárás felülbírálatára azonban már nem rendelkezik hatáskörrel. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ából következően nem tekinthető általános felülbírálati fórumnak. A rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések önmagukban nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasz előterjesztésére [lásd: 3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [28]]. Az indítvány az első- és másodfokú végzéssel összefüggésben nem vetett fel alapvető alkotmányjogi jelentőségűként értékelhető kérdést, illetve olyat, ami felvetné a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét. Az alkotmányjogi panaszban foglalt érvek alapján ezért nem állapítható meg, hogy a támadott bírói döntéssel kapcsolatban az Abtv. 29. §-ában szereplő feltételek fennállnak.

- [14] 3. Mivel a fent kifejtettek szerint az alkotmányjogi panasz részben nem tett eleget az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *d)* és *f)* pontjában írt feltételeknek, illetve a befogadhatóság Abtv. 29. §-ában előírt feltételének, az Alkotmánybíróság azt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2021. november 9.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető, alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/992/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3493/2021. (XI. 30.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kecskeméti Törvényszék 3.Bf.505/2017/5. számú ítélete és a Kúria Bfv.II.633/2020/4. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Zatik Levente ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján kezdeményezte az Alkotmánybíróság eljárását.
- [2] 1.1. Az indítványozót (a jelen ügy tárgyát képező alapügy terheltje és a felülvizsgálat kezdeményezője) a Kecskeméti Járásbíróság 13.B.1144/2014/115. számú ítéletével bűnösnek mondta ki a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 236. § (1) bekezdésében meghatározott és a (2) bekezdés a) pontja szerint minősülő járművezetés ittas állapotban büntetében és a Btk. 166. § (1) bekezdésében meghatározott és a (3) bekezdés szerint minősülő segítségnyújtás elmulasztásának büntetében, ezért halmazati büntetésül 7 hónap szabadságvesztésre, 1 év 6 hónap közúti járművezetéstől eltiltásra, valamint 1 év közügyektől eltiltásra ítélte. A bíróság a szabadságvesztés végrehajtási fokozatát börtön fokozatban határozta meg.
- [3] Az elsőfokú ítélet ellen az ügyész a büntetés súlyosítása érdekében, az indítványozó és védője elsődlegesen felmentésért, másodlagosan enyhítésért jelentett be fellebbezést.
- [4] A kétirányú fellebbezés folytán másodfokon eljáró Kecskeméti Törvényszék az elsőfokú bíróság ítéletével kiszabott szabadságvesztés büntetést 1 év 6 hónapra, a közúti járművetéstől eltiltást 3 évre súlyosította, egyebekben a döntést a 3.Bf.505/2017/5. számú ítéletével helybenhagyta.
- [5] 1.2. A jogerős ítélet ellen az indítványozó védőjén keresztül perújítási indítványt terjesztett elő a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 637. § (1) bekezdés a) pont aa) alpont első fordulata alapján. Az indítványban egy az alapeljárásban már meghallgatott tanú vallomásainak újraértékelését, egy új, addig ki nem hallgatott tanú kihallgatását kérte, valamint perújítási indítványához csatolt egy magán szakértői véleményt. A fentiek az indítvány szerint alkalmasak annak igazolására, hogy az indítványozó véralkohol-szintje a bűncselekmény elkövetésének időpontjában nem haladta meg a bűncselekményi értékhatárt. A Bács-Kiskun Megyei Főügyészség az indítványt alaptalannak tartva kérte az elutasítást.
- [6] A Kecskeméti Törvényszék az indítványozó és védője által benyújtott a perújítási indítványt alaptalannak találta, ezért azt a 2.Bpi.573/2019/2. számú végzésével elutasította. Indokolásában kitért arra, hogy az alapügyben eljáró bíróságok a bizonyítékok mérlegelésével állapították meg a tényállást, az ittaság mértékének meghatározásakor az igazságügyi orvosszakértői vélemény alapján. A szakvélemény hangsúlyozta, hogy az italfogyasztások időpontjai és mennyiségei tekintetében figyelembe kell venni, hogy az eltérő adatok értelemszerűen eltérő eredményt produkálnak. Az, hogy a bíróságok bizonyítékokat értékelő tevékenységük eredményeként mely adatokat fogadnak el, jogalkalmazói feladat. A bíróságok által elfogadott bizonyítékok bizonyító erejét a törvényszék álláspontja szerint nem gyengíti egy újabb tanú vallomása sem, az nem valószínűsíti az indítványozó cselekményének enyhébb minősítését, és ennek eredményeként a kiszabott büntetés lényeges enyhítését.
- [7] A Kecskeméti Törvényszék végzése ellen az indítványozó és védője jelentett be fellebbezést a perújítási indítvány elutasítása miatt, perújítás elrendelése érdekében. A Szegedi Ítéltábla a fellebbezést alaptalannak találta, ezért a Bpkf.I.465/2019/5. számú végzésével a törvényszék döntését helybenhagyta azzal, hogy az indítványozó és védője által előterjesztett perújítási indítványt tekintette elutasítottnak. A végzés indokolásában kifejtette az ítéltábla, hogy az alapügyben eljáró bíróságok gondosan vizsgálták az indítványozó védekezését és azzal kapcsolatban beszerzett bizonyítékokat. Megállapította, hogy az indítványozók a perújítási indítványukban

új bizonyítékot nem ajánlottak fel, csak új bizonyítási eszközre hivatkoztak. Az ítélet tábla e körben utalt a BH 2012. 188. számú eseti döntésre, amelyben kifejtésre került, hogy a bizonyítási eszköz és a bizonyíték nem azonos fogalmak, a bizonyíték forrása a bizonyítási eszköz. Hivatkozott továbbá a másodfokon eljáró bíróság a BH 2015. 123. számú kúriai döntésre is, amelyet a jelen ügyre alkalmazva kifejtette, hogy az új tanú vallomása és a csatolt magán szakértői vélemény bizonyítási eszköz, az azokból megismerhető tény maga a bizonyíték. A bizonyítékokkal bizonyítandó tény az indítványozó ittassága és annak foka volt, amelyet az eljáró bíróságok az indítványozó ráívasos védekezését a többi rendelkezésre álló bizonyítékkal történő egybevetésével és értékelésével állapították meg. Egyetértett az Ítélet tábla az elsőfokú bíróság azon álláspontjával, hogy egy négy és fél év távlatából más személy alkoholfogyasztásáról nyilatkozó új tanú, és az ő vallomására épített szakértői vélemény nem alkalmas a perújítási cél elérésére, így helyesen döntött a Törvényszék, amikor az indítványt – mint alaptalant – elutasította.

- [8] 1.3. Ezt követően terjesztett elő az indítványozó védője felülvizsgálati indítványt, amelyben az indítványozó felmentését kérte mindkét a jogerős ítéletben terhére rótt bűncselekmény vonatkozásában. Álláspontja szerint az elsőfokú ítélet a bűnösség megállapítása tekintetében jogsértő, a bizonyítékok értékelése számos helyen logikai hibát tartalmaz. A másodfokon eljáró bíróság pedig nem változtatta meg a történeti tényállást, és nem vont le helyes következtetést az indítványozó tudattartamára, ezért a segítségnyújtás elmulasztása bűncselekmény törvényi tényállása vonatkozásában a szándékosság kérdésében helytelenül foglalt állást. Megítélése szerint ugyanis a Btk. 20. § (1) bekezdésére figyelemmel az a bűnösség megállapítása tekintetében törvénysértő. A járművezetés ittas állapotban vétsége vonatkozásában hangsúlyozta, hogy kétséget kizáróan nem bizonyítható, hogy a baleset időpontjában az indítványozó véralkohol-koncentrációja elérte vagy meghaladta volna a bűncselekményi határértéket. Hivatkozott a perújítási eljárásban csatolt új bizonyítékokra, amelyet az alapügyben másodfokon eljáró bíróság nem vett figyelembe, amelyek értékelésével megállapítható lett volna, hogy az indítványozó a megállapítottnál kevésbé volt ittas.
- [9] A Kúria a Bfv.II.633/2020/4. számú, 2020. október 15-én kelt végzésével a felülvizsgálati indítványt – mint törvényben kizártat – elutasította. Határozatában kifejtette, hogy a felülvizsgálati indítványban a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás a Be. 650. § (2) bekezdése szerint nem támadható, nincs mód a bizonyítékok ismételt egybevetésére, eltérő értékelésére, illetve további bizonyítás felvételére. A jogkövetkeztetések helyessége kizárólag a jogerős ítéletben rögzített tényállás alapulvételeivel vizsgálható. A felülvizsgálati indítvány ugyanakkor éppen két jogerős ítéleti ténymegállapítást támadott, az ittasság mértékét és a sértett indítványozó általi észlelését vitatta, így kizárólag az eljáró bíróságok bizonyíték-értékelő tevékenységét és a tényállás megalapozottságát kifogásolta. A tévedésre – mint büntethetőséget kizáró okra – történő hivatkozás kapcsán rámutatott a Kúria, hogy az csak akkor képezhetné a felülvizsgálat alapját, ha az irányadó tényállás tartalmazna olyan ténybeli körülményeket, amelyek alkalmat adhatnak ilyen jogkövetkeztetés levonására (BH 2011.183.). Jelen esetben az indítvány azonban csak a tényállásban írtaktól eltérő körülményekre hivatkozik, és azokból von le következtetést az indítványozó tévedésére.
- [10] 2. Az indítványozó ezt követően fordult alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz, és hiánypótlási felhívásra kiegészített beadványában kérte a Kecskeméti Törvényszék 3.Bf.505/2017/5. számú ítélete és a Kúria Bfv.II.633/2020/4. számú végzésének megsemmisítését, mivel azok álláspontja szerint sértik az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdését és a XXVIII. cikk (1) bekezdését. A támadott döntések ellentétesek továbbá az emberi jogok és alapvető szabadságjogok védelméről szóló Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezmény és az ahhoz tartozó nyolc kiegészítő jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 1993. évi XXXI. törvény 6. cikk (1) és (3) bekezdés d) pontjában foglaltakkal. Mindezekre figyelemmel indítványozta, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg az említett bírósági döntések alaptörvény-ellenességét, és semmisítse meg azokat.
- [11] 2.1. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában alapvetően azt kifogásolta, hogy a vád és a védelem tanúinak azonos feltételek melletti meghallgatása nem történt meg, az indítványozó alkoholfogyasztásáról nyilatkozó, és arról az elsőfokú eljárás befejezését követően új adatokat megszerző tanú vallomása a másodfokú bíróság előtti eljárásban nem került értékelésre, az eljáró bíróságok nem tettek kísérletet további személyek tanúkénti meghallgatására, amely alapján reális esély lett volna az indítványozó részfelmentésére. Kifogásolta a bíróság Be. 180. § (4) bekezdés a) pontjába ütköző – választ magában foglaló vagy a feleletre útmutatást tartalmazó kérdést feltevő – gyakorlatát is. A tisztességes eljáráshoz való joghoz kapcsolódóan hivatkozott a 6/1998. (III. 11.)

AB határozatra is, amely a fegyverek egyenlőségét követeli meg a büntetőeljárásban is, és ez a lefolytatott eljárásban az indítványozó szerint nem valósult meg.

- [12] Sérelmezte továbbá azt is, hogy az ügy észszerű határidőn belüli elbírálásához való joga is sérült, mivel több mint négy évig állt büntetőeljárás hatálya alatt – amit enyhítő körülményként nem értékelték kellő nyomatékkkal a javára –, és az eljárás elhúzódása miatti stressznek köszönhetően egészségi állapota tovább romlott.
- [13] 3. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie.
- [14] 3.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani.
- [15] Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítványozó alkotmányjogi panaszát a Kúria Bfv.II.633/2020/4. számú végzése tekintetében határidőben nyújtotta be.
- [16] A Kecskeméti Törvényszék 3.Bf.505/2017/5. számú ítélete vonatkozásában azonban az alkotmányjogi panasz nyilvánvalóan elkésett, mivel a 2018. november 20-án jogerős döntést az indítványozó korábban alkotmányjogi panasszal nem támadta meg, perújítást, majd felülvizsgálatot kezdeményezett, és csak ezt követően, a felülvizsgálati indítványt elutasító végzés elleni panasszal egyidejűleg – 2021. január 11-én – kérte az alapügyben hozott jogerős ítélet megsemmisítését is. Az Alkotmánybíróság ezért a Kecskeméti Törvényszék 3.Bf.505/2017/5. számú ítélete vonatkozásában előterjesztett alkotmányjogi panasz befogadhatóságának további feltételeknek való megfelelését nem is vizsgálta.
- [17] 3.2. Az Alkotmánybíróság a fentiek alapján csak a Kúria Bfv.II.633/2020/4. számú végzése vonatkozásában vizsgálta a befogadhatóság feltételeinek fennállását.
- [18] A határozott kérelem az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében előírt feltételeinek az indítvány – az alábbiak szerint – csak részben felel meg. Az indítványozónak az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésére történt hivatkozása kapcsán ugyanis megállapítható, hogy a tisztességes hatósági eljáráshoz való jog a büntető ügyben hozott határozatokkal nem hozható alkotmányjogilag értékelhető összefüggésbe. Ezért az indítvány az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése által biztosított tisztességes hatósági eljáráshoz való jog sérelmének érdemi alkotmányossági vizsgálatára nem adott alapot.
- [19] Az indítványozó a támadott döntések alaptörvény-ellenességét az emberi jogok és alapvető szabadságjogok védelméről szóló Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezmény és az ahhoz tartozó nyolc kiegészítő jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 1993. évi XXXI. törvény 6. cikk (1) és (3) bekezdés d) pontjában foglaltak sérelmére tekintettel is állította. Az Abtv. 32. § (2) bekezdése értelmében nemzetközi szerződésbe ütközés vizsgálatát egyedi bírósági ügy kapcsán csak az adott ügyben eljáró bíró, kizárólag az előtte folyamatban lévő ügyben alkalmazandó jogszabállyal összefüggésben kezdeményezheti. Ezért az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó a támadott bírósági végzés nemzetközi szerződésbe ütközésének vizsgálatára nem rendelkezik indítványozói jogosultsággal.
- [20] 3.3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján a továbbiakban azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz az Abtv. 27. §-ában és az Abtv. 29. §-aiban foglalt tartalmi feltételeket kimeríti-e.
- [21] Az egyedi ügyben való érintettség megállapítható, mivel az indítványozó a panasszal támadott ügyben a felülvizsgálatot kezdeményező fél volt.
- [22] Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság további tartalmi feltételeként nevesíti, hogy a panasznak a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést kell tartalmaznia.
- [23] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó elsősorban azért fordult az Alkotmánybírósághoz, mert megalapozatlannak és tévesnek tartja az ügyében hozott bírósági döntéseket. Az alkotmányjogi panasz valójában a támadott alapügyben hozott másodfokú ítélet és a kúriai végzés ismételt felülvizsgálatára irányul. Az indítványozó panaszában lényegét tekintve megismétli az alapügyben előterjesztett fellebbezésében, a perújítási és felülvizsgálati indítványban foglaltakat, panasz további bizonyítási eszközök figyelembe vételére, a bizonyítékok újraértékelésére, és ennek eredményeként jogerős határozattal megállapított tényállás megváltoztatására irányul. Az Alkotmánybíróság gyakorlata e tekintetben kiforrott, nem tekinthető az eljárás tisztességessége [XXVIII. cikk (1) bekezdés] követelményrendszerén belül értékelhető alkotmányossági kérdésnek

- önmagában az, hogy az indítványozó az egyébként megindokolt bírósági döntéseket tévesnek, magára nézve sérelmesnek tartja {lásd hasonlóan például: 3427/2020. (XI. 26.) AB végzés, Indokolás [14]}.
- [24] Jelen ügyben is emlékeztetni szükséges arra is az indítványozót, hogy a „bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslással (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének” {lásd hasonlóan például: 3107/2016. (V. 24.) AB végzés, Indokolás [35]}.
- [25] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint nem vizsgálja, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e ezeket a bizonyítékokat és érveket, a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás, valamint az abból levont következtetés megalapozott-e, mint ahogy azt sem vizsgálja az Alkotmánybíróság, hogy a bíróságok jogértelmezése helyesen illeszkedik-e a jogági dogmatika általánosan elfogadott szabályaihoz {elsőként lásd: 3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; a legutóbbi gyakorlatból lásd például: 3427/2020. (XI. 26.) AB végzés, Indokolás [12]}.
- [26] 4. Az Alkotmánybíróság mindezek alapján a Kecskeméti Törvényszék 3.Bf.505/2017/5. számú ítélete és a Kúria Bfv.II.633/2020/4. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)*, *c)*, *d)* és *h)* pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésére is visszautasította.

Budapest, 2021. november 9.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Szívós Mária s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/39/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3494/2021. (XI. 30.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.V.20.236./2020/4. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó gazdasági társaság 2021. február 12-én az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz, melyben, illetve a 2021. április 9-én benyújtott indítvány-kiegészítésében kérte a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.V.20.236./2020/4. számú ítélete, a Kecskeméti Törvényszék 6.Gf.21.128/2019/4. számú ítélete, valamint a Kecskeméti Járásbíróság 7.G.22.469/2017/16. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, mivel azok véleménye szerint ellentétesek az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével, valamint 28. cikkével.
- [2] 2. Az indítványozó egy vállalkozói díj megfizetése iránti polgári per alperese volt. Az indítvány alapjául szolgáló tényállás a következő volt.
- [3] Az indítványozó és a felperes építőipari kft. között vállalkozási szerződés jött létre, melyben a felperes vállalta öt lakás, valamint egy üzlet felépítését, a szerződésben rögzített feltételek szerint, az alperes megrendelő pedig vállalta 156 988 000 Ft átalányként történő megfizetését. A teljesítési határidőt 9 hónapban határozták meg, a vállalkozó késedelmes teljesítése esetére pedig 100 000 Ft/nap kötbért kötöttek ki. A megismételt elsőfokú eljárásban előterjesztett, módosított kereseti kérelmében a felperes 9 998 436 Ft elmaradt vállalkozói díj megfizetésére kérte a későbbi indítványozó alperes megrendelőt kötelezni, a keresetlevélben részletezett számszaki alapokon. Az alperes beszámítási kifogást terjesztett elő, melyben a felperesi teljesítési késedelemre tekintettel kötbérigényét, hibás teljesítésből származó igényt, valamint egyes elmaradt munkák díját kívánta érvényesíteni.
- [4] A Kecskeméti Járásbíróság 7.G.22.469/2017/16. számú ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg felperesnek 6 058 668 Ft-ot és ennek 2012. június 30. napjától járó, 8%-os mértékkel számolt késedelmi kamatait. A bíróság az elvégzett pótmunkák díját 13 510 045 Ft-ban, az el nem végzett, így levonandó munkák díját 8 884 009 Ft-ban és 2 101 361 Ft-ban állapította meg. Hibás teljesítésre tekintettel 3 165 000 és 774 907 Ft-tal csökkentette a felperesi díjigényt, a kötbérigényt pedig 10 nap alapul vételével találta megalapozottnak, amire tekintettel a díjigényt további 1 000 000 Ft-tal csökkentette. A kötbérszámítás alapjául szolgáló 10 napos késedelem megállapítása során a bíróság azt vette figyelembe, hogy a felperes késedelme 2012. február 1. és március 30. között állt fent, azonban az alperesi igényként később felmerült rámpára vonatkozó építési engedély csak 2012. március 11-én emelkedett jogerőre, így eddig az időpontig a késedelem a felperes vállalkozónak nem felróható. Az alperes által igényelt további pótmunkákra tekintettel – igazságügyi szakértői vélemény alapján – a bíróság további 9 napot tekintett kimentettnak, így a felperes felróható, késedelmes magatartását csak 2012. március 20. és 30. között állapította meg. A másodfokon eljáró Kecskeméti Törvényszék 6.Gf.21.128/2019/4. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet, annak helyes indokaira tekintettel, helybenhagyta.
- [5] A jogerős másodfokú ítélettel szemben az alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben annak hatályon kívül helyezését, és tartalmilag az elsőfokú ítélet megváltoztatásával elsődlegesen a felperes keresetének elutasítását, másodlagosan a késedelmi kamatfizetési kötelezettség 2018. február 9. napjától történő megállapítását kérte. A Kúria Pfv.V.20.236./2020/4. számú felülvizsgálati ítéletével a jogerős ítéletet részben, a késedelmi kamatfizetés kezdő időpontja tekintetében hatályon kívül helyezte, ebben a keretben az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és az alperes késedelmi kamatfizetési kötelezettségének kezdő időpontját 2013. december 21. napjában határozta meg, egyebekben, érdemben, a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. Indokolásában megállapította, hogy az elsődleges kereseti kérelem részben sem megalapozott, a másodlagos kereseti kérelem

azonban részben megalapozott. A késedelmi kamatfizetési kötelezettség valóban nem 2012. június 30. napjától állt be, de nem is az alperes által állított 2018. február 8-tól, hanem 2013. december 21-től. Helytelen az alperes azon hivatkozása, hogy a kamatfizetési kötelezettség csak a megismételt eljárásban módosított kereseti kérelem közlésekor, illetve az azt követő 30. napon állna be; az már a vállalkozási díj megfizetése iránti eredeti kereseti kérelem benyújtásakor beáll, függetlenül attól, hogy a kereseti követelés pontos összegének meghatározására csak az eljárás során később (akár a megismételt eljárásban) kerül sor. Erre tekintettel a kamatfizetési kötelezettség kezdőnapja 2013. december 21.

- [6] 3. Az indítványozó az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz, melyben kérte a támadott döntések alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, mivel azok véleménye szerint ellentétesek az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével, valamint 28. cikkével.
- [7] Érvelése szerint a jogerős ítélet azért sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jogát, mert a felperes számára megítélt összeg utáni kamatot az eredeti keresetlevél benyújtásától számította a bíróság, nem pedig a megismételt elsőfokú eljárás szerinti, pontosított kereseti kérelem benyújtásától. Ha az első elsőfokú eljárásban nem volt elbírálható kereseti kérelem (és a törvényszék a járásbíróság ítéletét ezért helyzete hatályon kívül és utasította azt új elsőfokú eljárás lefolytatására és új ítélet meghozatalára), akkor az eredeti kereseti kérelem benyújtása nem lehet a kamatszámítás kezdő időpontja, mert ezzel a felperes visszaélhet, és szándékosan elhúzva az eljárást, igényelhet magának a piacnál magasabb mértékű kamatot. Az indítványozó szerint a Kúria tévesen, a saját korábbi döntéseivel is ellentétes módon, a jogszabályok és a bírói gyakorlat helytelen értelmezésével jutott arra a következtetésre, hogy a kamatfizetési kötelezettség az eredeti keresetlevél benyújtásától esedékes; vagyis nem 2013. december 21. napjától (a kereseti kérelem előterjesztésének napjától) kellett volna a késedelmi kamatokot számítani, hanem a megismételt eljárásban benyújtott kereseti kérelem átvételétől számított 30. naptól. Az indítványozó szerint összességében a Kúria „nemcsak Alaptörvénnyel ellentétes döntést hozott, hanem saját korábbi döntéseit is félreértelmezte és tévesen alkalmazta”; a felperes „határozatlan és pontatlan kereseti kérelme miatt alperes nem tudott hatékony ellenkérelmet előterjeszteni és az eljáró bíróság sem tudta tisztességesen és ésszerű határidőn belül lefolytatni a pert”.
- [8] 4. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az 56. § (2) bekezdése értelmében a befogadhatóságról dönteni jogosult tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt feltételeit, különösen a 27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. §-ok szerinti feltételeket. E vizsgálat alapján az Alkotmánybíróság azt állapította meg, hogy az alkotmányjogi panasz érdemi elbírálásra alkalmatlan, ennek alapján nem fogadható be.
- [9] Az Alaptörvény 28. cikke nem tartalmaz Alaptörvényben biztosított jogot, így annak megsértésére alkotmányjogipanasz-eljárásban nem lehet hivatkozni. E körben tehát nem teljesül az a feltétel, miszerint a támadott bírósági döntés „az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti” [Alaptörvény 27. cikk (1) bekezdés a) pont].
- [10] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában továbbá egyrészt a bíróságok által megállapított tényállást, másrészt a levont jogi következtetéseket kifogásolja. Mivel az indítvány a bírósági döntések tartalmi kritikáját foglalja magában, pusztán a kamatszámítás kezdő időpontja bírósági megállapításának helytelenségét állítva, ezért az nem veti fel annak a lehetőségét, hogy akár a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség történt volna, akár hogy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésről volna szó, így a panasz e vonatkozásban nem felel meg az Abtv. 29. §-ában meghatározott feltételnek.
- [11] A tényállás megállapítása és az ehhez vezető bizonyítékok felvétele és értékelése, valamint a jogszabályok értelmezése a bíróságok, ezen belül is elsősorban a Kúria, nem pedig az Alkotmánybíróság hatáskörébe tartozó kérdés. Az Alkotmánybíróság továbbá már a 3325/2012. (XI. 12.) AB végzésben kifejtette, ezzel kapcsolatos gyakorlata pedig azóta is töretlen, hogy „[a]z Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. [...] [A]z Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvényt, az abban biztosított jogokat védi. Önmagukban [...] a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasznak. Egyébként az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}

- [12] 5. A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.V.20.236./2020/4. számú ítélete, a Kecskeméti Törvényszék 6.Gf.21.128/2019/4. számú ítélete, valamint a Kecskeméti Járásbíróság 7.G.22.469/2017/16. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2021. november 9.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/341/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3495/2021. (XI. 30.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény 784. § (1) bekezdése, továbbá a Győri Törvényszék Bpkf.323/2020/2. számú végzése és a Soproni Járásbíróság Bpk.140/2020/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Litresits András ügyvéd) útján eljárva az Alkotmánybíróság főttkára felhívása folytán kiegészített („kiegészítésekkel egységes szerkezetbe foglalt alkotmányjogi panasz” című) indítványában egyrészt az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-ára alapított alkotmányjogi panaszában a Győri Törvényszék Bpkf.323/2020/2. számú végzése és a Soproni Járásbíróság Bpk.140/2020/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását, és megsemmisítését kérte. Másrészt kérelmet terjesztett elő a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 784. § (1) bekezdése alaptörvény-ellenességének az Alkotmánybíróság általi hivatalból történő megállapítására, mivel az nézete szerint az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdésébe, továbbá az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésébe ütközik.
- [2] Az Alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügyben az indítványozó rágalmozás vétsége miatt kezdeményezett egy magánvádas eljárást Győr Megyei Jogú Város alpolgármesterével szemben. A Soproni Járásbíróság Bpk. 140/2020/2. számú végzésével a büntetőeljárást megszüntette, az indítványozó fellebbezése folytán a Győri Törvényszék Bpkf.323/2020/2. számú végzésével az elsőfokú bíróság végzését – annak megalapozott és törvényes voltára tekintettel – helybenhagyta.
- [3] Az indítvány a pertörténet rövid ismertetését, továbbá a befogadhatóság feltételeit vette számba. Ez utóbbi során előadta, hogy az indítványozói jogosultságát az Abtv. 27. §-ára alapítja. Nézete szerint bírói döntést érdemben befolyásoló alapjogsérelem, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés, hogy az Alaptörvény IX. cikke alapján a véleménynyilvánítás elsőbbséget élvez-e a valótlan, az Alaptörvény XXVIII. cikk (2) bekezdése (és a Be. 1. §-a) szerinti ártatlanság vélelméhez és a VI. cikk (1) bekezdése szerinti jó hírnév sérelméhez képest. Továbbá lehet-e jogi következmények és bizonyítékok nélkül nagy nyilvánosság előtt, jó hírnevét sértő módon választási csalás előkészítésével és „emberek fenyegetésével és megfélemlítésével” vádolni valakit?
- [4] Az indítvány indokolása szerint a Be. 784. § (1) bekezdése, amely értelmében a magánvádló felülvizsgálati eljárást nem terjeszthet elő, továbbá az elsőfokú és a jogerős végzés sérti az indítványozónak az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdése szerinti megkülönböztetés tilalmát, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése szerinti tisztességes jogorvoslati eljáráshoz fűződő jogát, valamint az Alaptörvény 28. cikkében rögzített józan észbe ütközik, ezért alaptörvény-ellenes. Emellett idézi az Alaptörvény R. cikkét, VI. cikk (1) bekezdését, IX. cikk (4) bekezdését, továbbá a XV. cikk (1) és (2) bekezdéseit, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseit, valamint számos alkotmánybírósági határozatból is idéz.
- [5] Hivatkozása szerint a másodfokú bíróság érdemben nem vizsgálta az ügyet, kizárólag az elsőfokú bíróság döntésének vizsgálatát és „annak helybenhagyását” végezte el egy sablonos végzésben. Emellett álláspontja szerint mind az elsőfokú, mind a másodfokú bíróság téves következtetést vont le a kifogásolt közlésekre nézve, amikor azok egyes pártokkal kapcsolatos általánosnak tekinthető tényállítások, illetve nem köthetők egyértelműen a feljelentő személyéhez. Álláspontja szerint az Alaptörvény 28. cikkében rögzített „józan ész” alapján megállapítható, hogy a szóban forgó cikk, amelyben név szerint említik, nem határolható el a személyétől. Kifejtette, hogy sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti indokolási kötelezettség alkotmányos követelményét, hogy a kifogásolt jogerős döntés nem vizsgálta az ügyet, kizárólag az elsőfokú döntés vizsgálatát és annak formális helybenhagyását végezte el. Nézete szerint azzal, hogy a bíróságok az eljárást megszüntették, az őt a bűncselekmények elkövetésével rágalmozó mondatok valóságát nem kellett bizonyítani, a tisztességes

eljáráshoz való jog egyéb részjogosítványai is sérültek. Emellett az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése szerinti jóhírneve, továbbá emberi méltóságához való alapvető joga sérelmét állította, megjelölte továbbá az Alaptörvény IX. cikk (4) bekezdését, valamint a támadott döntéseket ellentétesnek vélte az Alaptörvény 28. cikkében rögzített józan ésszel.

- [6] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése szerint az Alkotmánybíróság az Ügyrendjében meghatározottak szerint tanácsban eljárva dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról. A (2) bekezdés alapján a tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, ezek között a 26–27. § szerinti érintettséget, az Alaptörvényben biztosított jogok sérelmét, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. A (3) bekezdés úgy szól, hogy a befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [7] 2.1. Az indítványozó alkotmányjogi panaszát az Abtv. 27. §-ára alapította. Az Abtv. 27. § (1) bekezdés *a)* és *b)* pontjai értelmében az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d)* pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, vagy hatáskörét az Alaptörvénybe ütközően korlátozza és az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [8] Az Abtv. 30. § (1) bekezdéséből következően az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet benyújtani. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó a Győri Törvényszék Bpkf.323/2020/2. számú végzését 2020. december 22-én vette át, indítványát pedig 2021. február 22-én határidőben nyújtotta be elektronikus úton az elsőfokú bírósághoz. Az Abtv. 27. § (1) bekezdés *b)* pontjában foglaltak szerint a bírói döntéssel szemben alkotmányjogi panasz akkor terjeszthető elő, ha az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette vagy a jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Jelen ügyben további jogorvoslati lehetőség nem állt az indítványozó rendelkezésére, így az Alkotmánybíróság rögzítette, hogy az indítvány a befogadáshoz szükséges ezen feltételnek eleget tett. Az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti [Abtv. 27. (1) bekezdés § *a)* pontja]. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló büntető ügyben az indítványozó magánvádlóként járt el, így a benyújtott indítvány vonatkozásában az Alkotmánybíróság gyakorlata értelmében érintettnek tekinthető [pl. 1/2015. (I. 16.) AB határozat, Indokolás [9]; 3090/2016. (V. 12.) AB határozat, Indokolás [14]].
- [9] 2.2. Az Abtv. 52. § (1) bekezdése rögzíti, hogy az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia, melynek részleteit az (1a) és (1b) bekezdések szabályozzák.
- [10] A kérelem – többek között – akkor határozott, amennyiben megjelöli azt az alaptörvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, és amely az indítványozók indítványozói jogosultságát megalapozza.
- [11] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványnak az a része, amely hivatalból kéri a Be. 784. §-a (1) bekezdésének a megállapítását, az említett feltételnek nem felel meg. Az indítványozó ugyanis a Be. 784. § (1) bekezdése alaptörvény-ellenességének a hivatalból történő megállapítását anélkül kérte, hogy az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti normakontroll iránti kezdeményezést előterjesztett volna. Ezért azt a határozott kérelem feltételeinek – az Alkotmánybíróság hatásköre megjelölésének elmaradása és így az indítványozói jogosultság megjelölés – hiányában nem tudta érdemben elbírálni.
- [12] Az Alkotmánybíróság ezt követően azt vizsgálta, hogy az indítványozó Abtv. 27. §-ára alapított kérelme megfelel-e az Abtv. 52. § (1) bekezdése szerinti feltételeinek.
- [13] Az 52. § (1b) bekezdés *b)*, *d)* és *e)* pontjai alapján a kérelem akkor határozott, ha az indítványozó megjelöli az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit; az Alaptörvényben biztosított joga sérelmének lényegét; valamint ha indokolást ad elő arra nézve, hogy a támadott bírósági döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével.
- [14] Az indítványozó megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést [Abtv. 51. § (1) bekezdés], az Abtv. 27. §-ában foglalt hatáskörben kérve az Alkotmánybíróság eljárását. Megjelölte továbbá

az Alkotmánybíróság által vizsgálendő bírói döntést [Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pont] és az Alaptörvény sérelmet szenvedett rendelkezéseit.

- [15] A határozott kérelemnek tartalmaznia kell továbbá az indítványnak az eljárás megindításának indokait, meg kell jelölnie az Alkotmánybíróság által vizsgálendő jogszabályt, illetve annak egyes rendelkezéseit és az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit. Emellett Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjának megfelelően a kérelemnek tartalmaznia kell alkotmányjogilag értékelhető indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabály, jogszabályi rendelkezés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével.
- [16] Az elégtelen indokolás akadálya az érdemi elbírálásnak, továbbá az is, ha a támadott jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés és az Alaptörvény megjelölt rendelkezése között nem állapítható meg összefüggés [3269/2012. (X. 4.) AB határozat, 12/2014. (IV. 10.) AB határozat, 3025/2014. (II. 17.) AB határozat, 37/2013. (XII. 5.) AB határozat, 3074/2013. (III. 14.) AB határozat].
- [17] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdéseit, továbbá a XXVIII. cikk (7) bekezdését ugyan az indítvány megjelöli, arra azonban, hogy a kifogásolt bírói döntés miért sérti az Alaptörvény említett rendelkezéseit, alkotmányjogilag értékelhető indokolást nem tartalmaz. Továbbá az indítvány beidézi és hivatkozik az Alaptörvény R) cikkére, a VI. cikk (1) bekezdésére, valamint a IX. cikk (4) bekezdésére, és erre vonatkozóan az indítvány tartalmaz ugyan megállapításokat, ugyanakkor az indítvány sem annak petitum részében, sem az Indokolás 3. oldal 3. bekezdésében megismételt kérelmében nem kéri a bírói döntések ez irányú vizsgálatát. Mindezekre tekintettel az alkotmányjogi panaszt ebben a részében sem találta érdemi elbírálásra alkalmasnak, mivel az indítvány ezen része a határozott kérelem követelményének nem tesz eleget.
- [18] Emellett az Alaptörvény IX. cikk (4) bekezdésével összefüggően megjegyzi az alábbiakat. Az Alaptörvény említett rendelkezése nem önálló alapjogot állapít meg, hanem a véleménynyilvánítás szabadságának határát jelöli ki, így erre nem alapíthat az indítványozó alapjogi sérelmet {ezzel egyezően: 3294/2020. (VII. 17.) AB végzés, Indokolás [19]}. Ezen túlmenően az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy az Alaptörvény nem biztosít jogot a sértettnek a büntetőeljárás lefolytatására vagy a terhelt büntetőjogi szankcionálására. „A bűncselekmény elkövetése esetén az állami büntető igény érvényesítése és az elkövető megbüntetése ugyanis nem a sértett, hanem az államot illeti. A büntető igény érvényesítése tehát állami feladat, így sem a sértettnek, sem más harmadik személynek nincs alkotmányos alapjoga a büntető igény érvényesítésének kikényszerítésére és az elkövető megbüntetésére.” {Az Alkotmány hatálya alatti gyakorlatot megerősíti: 3014/2013. (I. 28.) AB végzés, Indokolás [4]} Az indítvány tehát ebben a részében sem felel meg a határozott kérelem követelményének.
- [19] Az indítványozó hivatkozott továbbá az Alaptörvény 28. cikkének sérelmére is. Ennek kapcsán az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy gyakorlata értelmében az Alaptörvény 28. cikkében foglalt, a bíróságoknak címzett jogértelmezési segédszabály nem tekinthető olyan Alaptörvényben biztosított jognak, amelynek sérelmére hivatkozva alkotmányjogi panaszt lehetne benyújtani {3084/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [6]; 3176/2013. (X. 9.) AB határozat, Indokolás [29]}.
- [20] Az Alkotmánybíróság azt is megállapította, hogy az indítvány az Alaptörvény I. cikkével, a II. cikkével összefüggésben nem tartalmaz alkotmányjogilag releváns indokolást, nevezetesen azt, hogy a konkrét bírói döntések miért eredményezik a hivatkozott alaptörvényi rendelkezések sérelmét. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az indokolás hiánya {lásd pl. 3058/2016. (III. 22.) AB végzés, Indokolás [11]; 3245/2016. (XI. 28.) AB végzés, Indokolás [10], [13]} az ügy érdemi elbírálásának akadálya. Míg az Alaptörvény R) cikkére alapjogi sérelem szintén nem alapítható.
- [21] 2.3. Az Alkotmánybíróság ezután az Abtv. 29. §-ában rögzített, az indítvány befogadásához szükséges további feltételek fennállását vizsgálta. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [22] Az Alkotmánybíróság a bírói döntések alaptörvény-ellenességét az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmére hivatkozással is állította, a kifogásolt jogerős döntés erre vonatkozó „téves” és az elsőfokú bíróság döntése vizsgálatának sablonszerű helybenhagyására hivatkozva. Az Alkotmánybíróság utal arra, hogy az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően az Alkotmánybíróság hatáskörébe kizárólag a bírói döntéseknek az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi

jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ami nem adhat alapot számára minden olyan esetben történő beavatkozásra, amikor vélt vagy esetleg valós jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]}.

[23] Az Alkotmánybíróság a fentiekkel összefüggésben megállapította, hogy az indítványozó a XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal összefüggésben valójában csak a bíróság konkrét ügyben történő törvényértelmezését vitatta. Az Alkotmánybíróság ezért arra a következtetésre jutott, hogy az indítványozó panasza a sérelmezett döntéssel kapcsolatban az Alaptörvény XXVIII. cikkével összefüggésben nem állított bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem vetett fel.

[24] 3. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdése alkalmazásával, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a), c) és f) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2021. november 9.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/504/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3496/2021. (XI. 30.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 21.Bf.9479/2020/7. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselő (dr. Litresits András ügyvéd) útján eljárva az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján előterjesztett alkotmányjogi panaszában kérte, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a Fővárosi Törvényszék 21.Bf.9479/2020/7. számú végzése alaptörvény-ellenességét, és az Abtv. 43. § (1) bekezdése alapján azt semmisítse meg. Az indítványozó álláspontja szerint a támadott döntés az Alaptörvény IX. cikk (4) bekezdését figyelmen kívül hagyva mentette fel a vádlottat becsületsértési ügyben. Az indítványozó kérte továbbá, hogy az Alkotmánybíróság hivatalból állapítsa meg, hogy a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 784. § (1) bekezdése ellentétes az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésével és XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseivel.
- [2] 2. Az indítványozó 2018. december 18-án egy tüntetésen felszólalt. Heves hangvételű beszédében éles hangnemben bírált közéleti szereplőket. Ez a beszéde kritika tárgyát képezte egy mediaszolgáltató műsorában, amelyben hasonló stílusban foglalt állást a műsorvezető az indítványozóról. Az elhangzottak miatt az indítványozó feljelentést tett, és magánvádlóként lépett fel a műsorvezetővel szemben.
- [3] A Pesti Központi Kerületi Bíróság a 2.B.10.540/2020/5. számú ítéletében a vádlottat a becsületsértés vétsége vád alól felmentette. Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy bár a vádlott szavai erős hangvételűek voltak, azok nem jártak az indítványozó emberi méltóságának nyilvánvaló és súlyos sérelmével. Az elhangzottak az indítványozó közéletben vállalt szerepével összefüggésben hangzottak el, a véleménynyilvánítás szabadságának a kereteit nem lépték túl.
- [4] Az elsőfokú bíróság ítéletét a Fővárosi Törvényszék a támadott döntésben helybenhagyta. A másodfokú bíróság szerint az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a vádlott közlése nem valósított meg bűncselekményt.
- [5] A Fővárosi Törvényszék döntésével szemben az indítványozó alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Az indítványozó szerint a véleménynyilvánítás szabadsága – az Alaptörvény IX. cikk (4) bekezdése alapján – nem élvezhet elsőbbséget az emberi méltósággal szemben. Hivatkozott arra, hogy a vádlott tudatosan sértette meg a becsületét, országos nyilvánosság előtt. Az indítványozó hivatkozott arra is, hogy sérül az Alaptörvényben biztosított „tisztes jogorvoslati és megkülönböztetéstől mentes eljáráshoz fűződő” joga, mivel a Be. 784. § (1) bekezdése nem teszi lehetővé a jogi képviselővel eljáró magánvádlónak azt, hogy felülvizsgálati kérelmet terjesszen elő.
- [6] 3. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján azt vizsgálta, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e az Abtv.-ben foglalt formai és tartalmi követelményeknek.
- [7] Az Abtv. 27. §-a alapján az „alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdekében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés a) az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és b) az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva”.
- [8] Az Abtv. 30. § (1) bekezdéséből következően az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet benyújtani. Az Abtv. 52. § (1) bekezdése pedig rögzíti,

hogy az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia, melynek részleteit az (1a) és (1b) bekezdések szabályozzák.

- [9] Az indítványozó megjelölte érintettségét: annak a döntésnek alkotmányossági felülvizsgálatát kérte, melyben magánvádló volt. Megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést [Abtv. 51. § (1) bekezdés], az Abtv. 27. §-ában foglalt hatáskörben kérve az Alkotmánybíróság eljárását. Megjelölte továbbá az Alkotmánybíróság által vizsgálandó bírói döntést [Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pont] és az Alaptörvény sérelmet szenvedett rendelkezéseit [Abtv. 52. § (1b) bekezdés d) pont]. Az indítványban kifejtette az Alaptörvényben foglalt jog sérelmének mibenlétét [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont], és kifejezetten kérte a vonatkozó bírói döntés megsemmisítését [Abtv. 52. § (1b) bekezdés f) pont].
- [10] Az indítványozó a Fővárosi Törvényszék végzését 2021. március 12-én vette kézhez, és alkotmányjogi panaszát 2021. május 10-én – határidőben – nyújtotta be az Alkotmánybírósághoz.
- [11] 4. A tartalmi követelmények fennálltával összefüggésben az Alkotmánybíróság vizsgálta, hogy az indítványozónak sérült-e olyan, Alaptörvényben biztosított joga, amely az Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panasz alapja lehet.
- [12] Az indítványozó az Alaptörvény IX. cikk (4) bekezdésére hivatkozott, amely szerint „a véleménynyilvánítás szabadságának a gyakorlása nem irányulhat mások emberi méltóságának a megsértésére”. Ez a rendelkezés azonban nem önálló alapjogot állapít meg, hanem a véleménynyilvánítás szabadságának határát jelöli ki, így erre nem alapíthat az indítványozó alapjogi sérelmet {ezzel egyezően: 3294/2020. (VII. 17.) AB végzés, Indokolás [19]}. Ezen túlmenően az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy az Alaptörvény nem biztosít jogot a sértettnek a büntetőeljárás lefolytatására vagy a terhelt büntetőjogi szankcionálására. „A bűncselekmény elkövetése esetén az állami büntető igény érvényesítése és az elkövető megbüntetése ugyanis nem a sértettet, hanem az államt illeti. A büntető igény érvényesítése tehát állami feladat, így sem a sértettnek, sem más harmadik személynek nincs alkotmányos alapjoga a büntető igény érvényesítésének kikényszerítésére és az elkövető megbüntetésére.” {Az Alkotmány hatálya alatti gyakorlatot megerősíti: 3014/2013. (I. 28.) AB végzés, Indokolás [4]} Az indítványozó tehát nem hivatkozott olyan alapjogának sérelmére, amely az Abtv. 27. §-a szerinti panasz alapja lehetne.
- [13] Az indítványozó kérte továbbá, hogy az Alkotmánybíróság hivatalból állapítsa meg a Be. 784. § (1) bekezdésének az alaptörvény-ellenességét, az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti indítványt azonban nem terjesztett elő. E vonatkozásban tehát az indítvány nem felel meg a határozott kérelem követelményének, ami az alkotmánybírósági vizsgálat akadályá.
- [14] 5. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésében foglaltakra, az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2021. november 9.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1806/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3497/2021. (XI. 30.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Szegedi Törvényszék 3.Pkf.20.051/2021/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Kavocska Edit ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt nyújtott be, amelyben a Szegedi Törvényszék 3.Pkf.20.051/2021/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és a Szegedi Járásbíróság 19.Pk.50.767/2020/4. számú elsőfokú végzésére kiterjedő hatályú megsemmisítését kérte az Alaptörvény XVI. cikk (1) és (3) bekezdései, a XXVIII. cikk (1) bekezdése és 28. cikke sérelmére hivatkozással.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege a rendelkezésre bocsátott bírósági döntésekben írtak szerint a következőképpen foglalható össze. Bár az édesapa jogerős ítélet alapján jogosult volt a 2014-ben született gyermekével való kapcsolattartásra 2020. június 4. napján 15.30-tól június 6. napján 17.30-ig, a gyermek átadására mégsem került sor, mert a gyermek azt nem akarta. Az édesapa ezért kapcsolattartás végrehajtásának elrendelésére irányuló eljárást indított az édesanyával szemben. Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a kérelmezettnek nemcsak el kell vinnie a gyermeket az átadás-átvételi helyre, hanem őt a kapcsolattartás eredményessége érdekében fel is kell készítenie. Mivel a gyermek koránál fogva még nem rendelkezik ítélőképességgel, nem mentesíti a kérelmezettet a kapcsolattartás felelősségének teljesítése alól, hogy a gyermek akaratnyilvánítása, elutasító magatartása miatt hiúsul meg a kapcsolattartás. A bíróság nem találta megalapozottnak azt a kérelmezetti hivatkozást, hogy a kérelmező önként hagyott volna fel kapcsolattartási szándékával, és azt sem látta igazoltnak, hogy a kérelmező viselkedésére lenne visszavezethető a kapcsolattartás elmaradása (a kérelmezett e körben több évvel korábbi, nem az adott kapcsolattartási időpontra vonatkozó okiratokat csatolt). A bíróság tehát arra a következtetésre jutott, hogy a kérelmezett a gyermek nem megfelelő felkészítésével meghíúsította a kérelmező és a gyermek zavartalan kapcsolattartását.
- [3] A másodfokú bíróság pontosítása szerint, ha a kapcsolattartás azért hiúsul meg, mert a gyermek megtagadja a közreműködést, akkor annak vizsgálata szükséges, hogy a gondozó szülő közreműködő-e, támogatólag lép-e fel, megvalósít-e elidegenítő magatartást. Ha a gyermek nyilatkozata önállóan, befolyásmentesnek minősül, a gyermeket gondozó szülő pedig az elvárható magatartást tanúsítja, akkor a kapcsolattartás végrehajtásának meghíúsulása neki nem róható fel, és a végrehajtás elrendelésének feltétele nem áll fenn. A konkrét ügyben azonban a másodfokú bíróság is arra a következtetésre jutott – leszögezve azt is, hogy nem lehet arra a következtetni, hogy a kapcsolattartás a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését veszélyeztetné –, hogy a kérelmezett magatartása a vizsgált időpontban felróható volt.
- [4] A kérelmezett édesanya ezt követően fordult alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz. Panaszának lényege, hogy a kapcsolattartás meghíúsulása nem vezethető vissza az ő magatartására, a bíróság a tényállás megfelelő felderítése nélkül mégis ezt állapította meg. Kifejti egyrészt, hogy gyermeke „rendszeres apai próbálkozás ellenére a korábban megvalósult kapcsolattartást követően pszichés alapon fizikai tüneteket produkált és nem akar az apával az anya jelenléte nélkül kapcsolatot tartani”. Ebben a helyzetben – amikor a felek között egyébként is per van folyamatban a kapcsolattartás újraszabályozása tárgyában – az apai kapcsolattartás jogánál erősebb a gyermek testi, szellemi, erkölcsi fejlődéshez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz való joga és az anya kiskorú gyermekéről való gondoskodási kötelezettsége [Alaptörvény XVI. cikk (1) és (3) bekezdés]. Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét abban látja, hogy „a bíróság a döntését bizonyítási eljárás lefolytatása nélkül az ellentmondásos nyilatkozatokra alapította, az anya bizonyítékait nem fogadta el, mert azok nem az adott napra vonatkoztak, az apa védekezését a felvétel értékelése nélkül igazoltként elfogadta”. Az viszont, hogy a gyermek tiltakozása az anyai vagy az apai magatartásból fakad-e,

szakkérdés. A bíróság a döntését „érdemben nem indokolta és nem támasztotta alá semmilyen ténnyel, okkal, adattal, bizonyítékkal”. Végezetül az Alaptörvény 28. cikkét érintően rámutat az indítványozó, hogy ha „az alkotmányos jogokkal összhangban kerül értelmezésre a törvény, akkor nem eredményezheti az apai magatartás jogi elismerését és az anyai magatartás szankcionálását, valamint az újra meg újra eredménytelenségre ítélt kapcsolattartási kísérletek elrendelését”.

- [5] 2. Az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján megvizsgálva a befogadhatóság feltételeit, jelen ügyben a következőket lehetett megállapítani.
- [6] 2.1. A támadott másodfokú végzést a bíróság tájékoztatása szerint 2021. február 3-án kézbesítették, a panaszt pedig április 4-én, tehát az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőben nyújtották be elektronikus formában.
- [7] Az ügyben érintett bírósági végzés alkotmányjogi panasszal támadható, az indítványozó a rendelkezésre álló rendes jogorvoslati lehetőségeket kimerítette, alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik és a nemperes eljárásban résztvevő kérelmezettként érintettnek minősül. Az indítványozó az Alaptörvény XVI. cikk (1) és (3) bekezdése, valamint XXVIII. cikk (1) bekezdése tekintetében Alaptörvényben biztosított jog sérelmét állítja. Az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény 28. cikke vonatkozásában azonban nem tesz eleget az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontjában írt feltételnek, mivel ez a rendelkezés az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint nem tartalmaz Alaptörvényben biztosított jogot, ezért arra alkotmányjogi panasz nem alapítható {például: 3470/2020. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [8]}.
- [8] Az indítvány a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeit egyebekben teljesíti: a) tartalmazza azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá azt, amely az indítványozó indítványozói jogosultságát megalapozza (Abtv. 27. §); b) az eljárás megindításának indokait, az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét (az indítványozó úgy véli, hogy a kapcsolattartás végrehajtásának elrendelésére a tisztességes eljáráshoz való jogot sértő eljárás eredményeképpen, a gyermek érdekeit sértő módon került sor); c) az Alkotmánybíróság által vizsgálandó bírósági döntést (a Szegedi Törvényszék 3.Pkf.20.051/2021/2. számú végzése); d) az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [Alaptörvény XVI. cikk (1) és (3) bekezdés, XXVIII. cikk (1) bekezdés]; e) indokolást arra nézve, hogy a támadott végzés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel, valamint f) kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a támadott bírói döntés alaptörvény-ellenességét és – az elsőfokú bírósági döntésre is kiterjedő hatállyal – semmisítse meg azt.
- [9] 2.2. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. E két feltétel alternatív jellegű, bármelyik fennállása megalapozza a panasz befogadhatóságát.
- [10] Az Abtv. 29. §-ában írt első feltételt illetően az Alkotmánybíróság emlékeztet egyrészt arra, hogy részletesen kimunkált és következetesen alkalmazott gyakorlata van a szóban forgó alaptörvényi rendelkezések – az Alaptörvény XVI. cikk (1) és (3) bekezdése, valamint XXVIII. cikk (1) bekezdése – tartalmát érintően [lásd például: 7/2013. (III. 1.) AB határozat, 3216/2020. (VI. 19.) AB határozat és 3067/2021. (II. 24.) AB határozat]. Jelen alkotmányjogi panasz ehhez képest nem vet fel olyan új, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, amely a panasz befogadását és érdemi elbírálását indokolná.
- [11] A második – a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre vonatkozó – feltételt érintően az Alkotmánybíróság a következőkre mutat rá. Az Alkotmánybíróság a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazhatja {erről lásd elsőként: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}. Vagyis az Alkotmánybíróság a bírói döntések felülvizsgálata során az Alaptörvényben elismert alapjogi követelményrendszer tényleges érvényesülését garantálja. Jelen ügyben megállapítható, hogy a bíróság a döntés szempontjából releváns kérdéseket – figyelemmel a fellebbviteli eljárásra vonatkozó törvényi keretekre is – vizsgálat tárgyává tette, és bár röviden, de követhetően számot adott döntése indokairól, valamint a bizonyítási eszközök értékeléséről is. A bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása {30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]}. Az indítványozó ezzel összefüggésben tényállás-megállapítási, bizonyíték-értékelési és bírói mérlegelési kérdéseket is kifogásol. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint

viszont nem vizsgálja, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e ezeket a bizonyítékokat és érveket, illetve a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás, valamint az abból levont következtetés megalapozott-e {lásd például: 3095/2021. (III. 12.) AB végzés, Indokolás [26]}. „Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga, sem a diszkrimináció tilalma nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]}.

- [12] Az Alkotmánybíróság nem látott rá indokot vagy lehetőséget, hogy e gyakorlatától eltérjen, és megállapította: önmagában az, hogy az indítványozó a bírói döntést megalapozatlannak, magára nézve sérelmesnek tartja, és úgy véli, a kapcsolattartás meghúzásának és pótlásának a kérdésében a bíróságnak másképpen kellett volna döntenie, a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyének megalapozására nem elegendő. Megjegyzi az Alkotmánybíróság azt is, hogy a szóban forgó ügy tárgya egyszeri kapcsolattartási alkalom megítélése volt, a gyermek és a különélő szülő kapcsolattartásának esetleges felülvizsgálatáról és újr szabályozásáról az indítványozó kérelme szerint jelenleg is folyamatban lévő perben kell döntenie a bíróságnak.
- [13] Összefoglalva: az Alkotmánybíróság nem talált olyan körülményt, amelyet az Alaptörvény felhívott rendelkezéseivel összefüggésben alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességként lehetne értékelni, és amely ezért az indítvány érdemi vizsgálatát indokolná.
- [14] 3. A fentiek szerint az alkotmányjogi panasz nem felel meg részben az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontjának, részben pedig a 29. §-ban írt befogadási kritériumoknak, ezért azt az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2021. november 9.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/887/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3498/2021. (XI. 30.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Szegedi Törvényszék 3.Pkf.20.048/2021/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Kavocska Edit ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt nyújtott be, amelyben a Szegedi Törvényszék 3.Pkf.20.048/2021/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és a Szegedi Járásbíróság 19.Pk.50.189/2020/26. számú elsőfokú végzésére kiterjedő hatályú megsemmisítését kérte az Alaptörvény XVI. cikk (1) és (3) bekezdései, a XXVIII. cikk (1) bekezdése és 28. cikke sérelmére hivatkozással.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege a rendelkezésre bocsátott bírósági döntésekben írtak szerint a következőképpen foglalható össze. Bár az édesapa jogerős ítélet alapján jogosult volt a 2014-ben született gyermekével való kapcsolattartásra 2020. február 14. napján 15.30-tól február 16. napján 17.30-ig, a gyermek átadására mégsem került sor, mert a gyermek azt nem akarta. Az édesapa ezért kapcsolattartás végrehajtásának elrendelésére irányuló eljárást indított az édesanyával szemben. Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a kérelmezettnek nemcsak el kell vinnie a gyermeket az átadás-átvételi helyre, hanem őt a kapcsolattartás eredményessége érdekében fel is kell készítenie. Mivel a gyermek koránál fogva még nem rendelkezik ítélőképességgel, nem mentesíti a kérelmezettet a kapcsolattartás felelősségének teljesítése alól, hogy a gyermek akaratnyilvánítása, elutasító magatartása miatt hiúsul meg a kapcsolattartás. A bizonyítottság hiányában nem fogadta el a kérelmezett azon hivatkozását, miszerint a gyermek azért nem akarta a kapcsolattartást, mert a kérelmező a gyermeket fenyegető szót formált volna a szájával. A bíróság tehát arra a következtetésre jutott, hogy a kérelmezett a gyermek nem megfelelő felkészítésével megghiúsította a kérelmező és a gyermek zavartalan kapcsolattartását.
- [3] A másodfokú bíróság pontosítása szerint, ha a kapcsolattartás azért hiúsul meg, mert a gyermek megtagadja a közreműködést, akkor annak vizsgálata szükséges, hogy a gondozó szülő közreműködő-e, támogatólag lép-e fel, megvalósít-e elidegenítő magatartást. Ha a gyermek nyilatkozata önállóan, befolyásmentesnek minősül, a gyermeket gondozó szülő pedig az elvárható magatartást tanúsítja, akkor a kapcsolattartás végrehajtásának megghiúsulása neki nem róható fel, és a végrehajtás elrendelésének feltétele nem áll fenn. A konkrét ügyben azonban a másodfokú bíróság is arra a következtetésre jutott, hogy a kérelmezett magatartása a vizsgált időpontban felróható volt.
- [4] A kérelmezett édesanya ezt követően fordult alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz. Panaszának lényege, hogy a kapcsolattartás megghiúsulása nem vezethető vissza az ő magatartására, a bíróság a tényállás megfelelő felderítése nélkül mégis ezt állapította meg. Kifejti egyrészt, hogy gyermeke „rendszeres apai próbálkozás ellenére a korábban megvalósult kapcsolattartást követően pszichés alapon fizikai tüneteket produkált és nem akar az apával az anya jelenléte nélkül kapcsolatot tartani”. Ebben a helyzetben – amikor a felek között egyébként is per van folyamatban a kapcsolattartás újraszabályozása tárgyában – az apai kapcsolattartás jogánál erősebb a gyermek testi, szellemi, erkölcsi fejlődéshez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz való joga és az anya kiskorú gyermekéről való gondoskodási kötelezettsége [Alaptörvény XVI. cikk (1) és (3) bekezdés]. Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét abban látja, hogy „a bíróság a döntését bizonyítási eljárás lefolytatása nélkül az ellentmondásos nyilatkozatokra alapította, az anya bizonyítékait nem fogadta el, mert azok nem az adott napra vonatkoztak, az apa védekezését a felvétel értékelése nélkül igazoltként elfogadta”. Az viszont, hogy a gyermek tiltakozása az anyai vagy az apai magatartásból fakad-e, szakkérdés. A bíróság a döntését „érdemben nem indokolta és nem támasztotta alá semmilyen ténnyel, okkal, adattal, bizonyítékkal”. Végezetül az Alaptörvény 28. cikkét érintően rámutat az indítványozó, hogy ha „az alkotmányos

jogokkal összhangban kerül értelmezésre a törvény, akkor nem eredményezheti az apai magatartás jogi elismerését és az anyai magatartás szankcionálását, valamint az újra meg újra eredménytelenségre ítélt kapcsolattartási kísérletek elrendelését”.

- [5] 2. Az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján megvizsgálva a befogadhatóság feltételeit, jelen ügyben a következőket lehetett megállapítani.
- [6] 2.1. A támadott másodfokú végzést a bíróság tájékoztatása szerint 2021. február 3-án kézbesítették, a panaszt pedig április 4-én, tehát az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőben nyújtották be elektronikus formában.
- [7] Az ügyben érintett bírósági végzés alkotmányjogi panasszal támadható, az indítványozó a rendelkezésre álló rendes jogorvoslati lehetőségeket kimerítette, alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik és a nemperes eljárásban résztvevő kérelmezettként érintettnek minősül. Az indítványozó az Alaptörvény XVI. cikk (1) és (3) bekezdése, valamint XXVIII. cikk (1) bekezdése tekintetében Alaptörvényben biztosított jog sérelmét állítja. Az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény 28. cikke vonatkozásában azonban nem tesz eleget az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontjában írt feltételnek, mivel ez a rendelkezés az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint nem tartalmaz Alaptörvényben biztosított jogot, ezért arra alkotmányjogi panasz nem alapítható {például: 3470/2020. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [8]}.
- [8] Az indítvány a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeit egyebekben teljesíti: a) tartalmazza azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá azt, amely az indítványozó indítványozói jogosultságát megalapozza (Abtv. 27. §); b) az eljárás megindításának indokait, az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét (az indítványozó úgy véli, hogy a kapcsolattartás végrehajtásának elrendelésére a tisztességes eljáráshoz való jogot sértő eljárás eredményeképpen, a gyermek érdekeit sértő módon került sor); c) az Alkotmánybíróság által vizsgálandó bírósági döntést (a Szegedi Törvényszék 3.Pkf.20.048/2021/2. számú végzése); d) az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [Alaptörvény XVI. cikk (1) és (3) bekezdés, XXVIII. cikk (1) bekezdés]; e) indokolást arra nézve, hogy a támadott végzés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel, valamint f) kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a támadott bírói döntés alaptörvény-ellenességét és – az elsőfokú bírósági döntésre is kiterjedő hatállyal – semmisítse meg azt.
- [9] 2.2. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. E két feltétel alternatív jellegű, bármelyik fennállása megalapozza a panasz befogadhatóságát.
- [10] Az Abtv. 29. §-ában írt első feltételt illetően az Alkotmánybíróság emlékeztet egyrészt arra, hogy részletesen kimunkált és következetesen alkalmazott gyakorlata van a szóban forgó alaptörvényi rendelkezések – az Alaptörvény XVI. cikk (1) és (3) bekezdése, valamint XXVIII. cikk (1) bekezdése – tartalmát érintően [lásd például: 7/2013. (III. 1.) AB határozat, 3216/2020. (VI. 19.) AB határozat és 3067/2021. (II. 24.) AB határozat]. Jelen alkotmányjogi panasz ehhez képest nem vet fel olyan új, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, amely a panasz befogadását és érdemi elbírálását indokolná.
- [11] A második – a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre vonatkozó – feltételt érintően az Alkotmánybíróság a következőkre mutat rá. Az Alkotmánybíróság a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazhatja {erről lásd elsőként: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}. Vagyis az Alkotmánybíróság a bírói döntések felülvizsgálata során az Alaptörvényben elismert alapjogi követelményrendszer tényleges érvényesülését garantálja. Jelen ügyben megállapítható, hogy a bíróság a döntés szempontjából releváns kérdéseket – figyelemmel a fellebbviteli eljárásra vonatkozó törvényi keretekre is – vizsgálat tárgyává tette, és bár röviden, de követhetően számot adott döntése indokairól, valamint a bizonyítási eszközök értékeléséről is. A bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása {30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]}. Az indítványozó ezzel összefüggésben tényállás-megállapítási, bizonyíték-értékelési és bírói mérlegelési kérdéseket is kifogásol. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint viszont nem vizsgálja, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e ezeket a bizonyítékokat és érveket, illetve a konkrét ügyben

a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás, valamint az abból levont következtetés megalapozott-e (lásd például: 3095/2021. (III. 12.) AB végzés, Indokolás [26]). „Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga, sem a diszkrimináció tilalma nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]}.

- [12] Az Alkotmánybíróság nem látott rá indokot vagy lehetőséget, hogy e gyakorlatától eltérjen, és megállapította: önmagában az, hogy az indítványozó a bírói döntést megalapozatlannak, magára nézve sérelmesnek tartja, és úgy véli, a kapcsolattartás megghiúsulásának és pótlásának a kérdésében a bíróságnak másképpen kellett volna döntenie, a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyének megalapozására nem elegendő. Megjegyzi az Alkotmánybíróság azt is, hogy a szóban forgó ügy tárgya egyszeri kapcsolattartási alkalom megítélése volt, a gyermek és a különélő szülő kapcsolattartásának esetleges felülvizsgálatáról és újrászabályozásáról az indítványozó kérelme szerint jelenleg is folyamatban lévő perben kell döntenie a bíróságnak.
- [13] Összefoglalva: az Alkotmánybíróság nem talált olyan körülményt, amelyet az Alaptörvény felhívott rendelkezéseivel összefüggésben alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességként lehetne értékelni, és amely ezért az indítvány érdemi vizsgálatát indokolná.
- [14] 3. A fentiek szerint az alkotmányjogi panasz nem felel meg részben az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontjának, részben pedig a 29. §-ban írt befogadási kritériumoknak, ezért azt az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2021. november 9.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/888/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3499/2021. (XI. 30.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Szegedi Törvényszék 5.Pkf.20.052/2021/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Kavocska Edit ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt nyújtott be, amelyben a Szegedi Törvényszék 5.Pkf.20.052/2021/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és a Szegedi Járásbíróság 19.Pk.50.797/2020/13. számú elsőfokú végzésére kiterjedő hatályú megsemmisítését kérte az Alaptörvény XVI. cikk (1) és (3) bekezdései, a XXVIII. cikk (1) bekezdése és 28. cikke sérelmére hivatkozással.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege a rendelkezésre bocsátott bírósági döntésekben írtak szerint a következőképpen foglalható össze. Bár az édesapa jogerős ítélet alapján jogosult volt a 2014-ben született gyermekével való kapcsolattartásra 2020. június 19. napján 15.30-tól június 21. napján 17.30-ig, a gyermek átadására mégsem került sor, mert a gyermek azt nem akarta. Az édesapa ezért kapcsolattartás végrehajtásának elrendelésére irányuló eljárást indított az édesanyával szemben. Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a kérelmezettnek nemcsak el kell vinnie a gyermeket az átadás-átvételi helyre, hanem őt a kapcsolattartás eredményessége érdekében fel is kell készítenie. Mivel a gyermek koránál fogva még nem rendelkezik ítélőképességgel, nem mentesíti a kérelmezettet a kapcsolattartás felelősségének teljesítése alól, hogy a gyermek akaratnyilvánítása, elutasító magatartása miatt hiúsul meg a kapcsolattartás. A bíróság nem találta megalapozottnak azt a kérelmezetti hivatkozást, hogy a kérelmező önként hagyott volna fel kapcsolattartási szándékával, és azt sem látta igazoltnak, hogy a kérelmező viselkedésére lenne visszavezethető a kapcsolattartás elmaradása (a kérelmezett e körben több évvel korábbi, nem az adott kapcsolattartási időpontra vonatkozó okiratokat csatolt). A bíróság tehát arra a következtetésre jutott, hogy a kérelmezett a gyermek nem megfelelő felkészítésével meghíúsította a kérelmező és a gyermek zavartalan kapcsolattartását.
- [3] A másodfokú bíróság pontosítása szerint, ha a kapcsolattartás azért hiúsul meg, mert a gyermek megtagadja a közreműködést, akkor annak vizsgálata szükséges, hogy a gondozó szülő közreműködő-e, támogatólag lép-e fel, megvalósít-e elidegenítő magatartást. Ha a gyermek nyilatkozata önállóan, befolyásmentesnek minősül, a gyermeket gondozó szülő pedig az elvárható magatartást tanúsítja, akkor a kapcsolattartás végrehajtásának meghíúsulása neki nem róható fel, és a végrehajtás elrendelésének feltétele nem áll fenn. A konkrét ügyben azonban a másodfokú bíróság is arra a következtetésre jutott, hogy a kérelmezett magatartása a vizsgált időpontban felróható volt.
- [4] A kérelmezett édesanya ezt követően fordult alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz. Panaszának lényege, hogy a kapcsolattartás meghíúsulása nem vezethető vissza az ő magatartására, a bíróság a tényállás megfelelő felderítése nélkül mégis ezt állapította meg. Kifejti egyrészt, hogy gyermeke „rendszeres apai próbálkozás ellenére a korábban megvalósult kapcsolattartást követően pszichés alapon fizikai tüneteket produkált és nem akar az apával az anya jelenléte nélkül kapcsolatot tartani”. Ebben a helyzetben – amikor a felek között egyébként is per van folyamatban a kapcsolattartás újraszabályozása tárgyában – az apai kapcsolattartás jogánál erősebb a gyermek testi, szellemi, erkölcsi fejlődéshez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz való joga és az anya kiskorú gyermekéről való gondoskodási kötelezettsége [Alaptörvény XVI. cikk (1) és (3) bekezdés]. Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét abban látja, hogy „a bíróság a döntését bizonyítási eljárás lefolytatása nélkül az ellentmondásos nyilatkozatokra alapította, az anya bizonyítékait nem fogadta el, mert azok nem az adott napra vonatkoztak, az apa védekezését a felvétel értékelése nélkül igazoltként elfogadta”. Az viszont, hogy a gyermek tiltakozása az anyai vagy az apai magatartásból fakad-e, szakkérdés. A bíróság a döntését „érdemben nem indokolta és nem támasztotta alá semmilyen ténnyel, okkal, adattal,

bizonyítékkal". Végezetül az Alaptörvény 28. cikkét érintően rámutat az indítványozó, hogy ha „az alkotmányos jogokkal összhangban kerül értelmezésre a törvény, akkor nem eredményezheti az apai magatartás jogi elismerését és az anyai magatartás szankcionálását, valamint az újra meg újra eredménytelenségre ítélt kapcsolattartási kísérletek elrendelését”.

- [5] 2. Az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján megvizsgálva a befogadhatóság feltételeit, jelen ügyben a következőket lehetett megállapítani.
- [6] 2.1. A támadott másodfokú végzést a bíróság tájékoztatása szerint 2021. február 3-án kézbesítették, a panaszt pedig április 4-én, tehát az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőben nyújtották be elektronikus formában.
- [7] Az ügyben érintett bírósági végzés alkotmányjogi panasszal támadható, az indítványozó a rendelkezésre álló rendes jogorvoslati lehetőségeket kimerítette, alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik és a nemperes eljárásban résztvevő kérelmezettként érintettnek minősül. Az indítványozó az Alaptörvény XVI. cikk (1) és (3) bekezdése, valamint XXVIII. cikk (1) bekezdése tekintetében Alaptörvényben biztosított jog sérelmét állítja. Az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény 28. cikke vonatkozásában azonban nem tesz eleget az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontjában írt feltételnek, mivel ez a rendelkezés az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint nem tartalmaz Alaptörvényben biztosított jogot, ezért arra alkotmányjogi panasz nem alapítható {például: 3470/2020. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [8]}.
- [8] Az indítvány a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeit egyebekben teljesíti: a) tartalmazza azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá azt, amely az indítványozó indítványozói jogosultságát megalapozza (Abtv. 27. §); b) az eljárás megindításának indokait, az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét (az indítványozó úgy véli, hogy a kapcsolattartás végrehajtásának elrendelésére a tisztességes eljáráshoz való jogot sértő eljárás eredményeképpen, a gyermek érdekeit sértő módon került sor); c) az Alkotmánybíróság által vizsgálandó bírósági döntést (a Szegedi Törvényszék 5.Pkf.20.052/2021/2. számú végzése); d) az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [Alaptörvény XVI. cikk (1) és (3) bekezdés, XXVIII. cikk (1) bekezdés]; e) indokolást arra nézve, hogy a támadott végzés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel, valamint f) kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a támadott bírói döntés alaptörvény-ellenességét és – az elsőfokú bírósági döntésre is kiterjedő hatállyal – semmisítse meg azt.
- [9] 2.2. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. E két feltétel alternatív jellegű, bármelyik fennállása megalapozza a panasz befogadhatóságát.
- [10] Az Abtv. 29. §-ában írt első feltételt illetően az Alkotmánybíróság emlékeztet egyrészt arra, hogy részletesen kimunkált és következetesen alkalmazott gyakorlata van a szóban forgó alaptörvényi rendelkezések – az Alaptörvény XVI. cikk (1) és (3) bekezdése, valamint XXVIII. cikk (1) bekezdése – tartalmát érintően [lásd például: 7/2013. (III. 1.) AB határozat, 3216/2020. (VI. 19.) AB határozat és 3067/2021. (II. 24.) AB határozat]. Jelen alkotmányjogi panasz ehhez képest nem vet fel olyan új, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, amely a panasz befogadását és érdemi elbírálását indokolná.
- [11] A második – a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre vonatkozó – feltételt érintően az Alkotmánybíróság a következőkre mutat rá. Az Alkotmánybíróság a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazhatja {erről lásd elsőként: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}. Vagyis az Alkotmánybíróság a bírói döntések felülvizsgálata során az Alaptörvényben elismert alapjogi követelményrendszer tényleges érvényesülését garantálja. Jelen ügyben megállapítható, hogy a bíróság a döntés szempontjából releváns kérdéseket – figyelemmel a fellebbviteli eljárásra vonatkozó törvényi keretekre is – vizsgálat tárgyává tette, és bár röviden, de követhetően számot adott döntése indokairól, valamint a bizonyítási eszközök értékeléséről is. A bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása {30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]}. Az indítványozó ezzel összefüggésben tényállás-megállapítási, bizonyíték-értékelési és bírói mérlegelési kérdéseket is kifogásol. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint viszont nem vizsgálja, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek

megalapozottak-e, a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e ezeket a bizonyítékokat és érveket, illetve a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás, valamint az abból levont következtetés megalapozott-e {lásd például: 3095/2021. (III. 12.) AB végzés, Indokolás [26]}. „Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga, sem a diszkrimináció tilalma nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság«” szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]}.

- [12] Az Alkotmánybíróság nem látott rá indokot vagy lehetőséget, hogy e gyakorlatától eltérjen, és megállapította: önmagában az, hogy az indítványozó a bírói döntést megalapozatlannak, magára nézve sérelmesnek tartja, és úgy véli, a kapcsolattartás megghiúsulásának és pótlásának a kérdésében a bíróságnak másképpen kellett volna döntenie, a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyének megalapozására nem elegendő. Megjegyzi az Alkotmánybíróság azt is, hogy a szóban forgó ügy tárgya egyszeri kapcsolattartási alkalom megítélése volt, a gyermek és a különélő szülő kapcsolattartásának esetleges felülvizsgálatáról és újr szabályozásáról az indítványozó kérelme szerint jelenleg is folyamatban lévő perben kell döntenie a bíróságnak.
- [13] Összefoglalva: az Alkotmánybíróság nem talált olyan körülményt, amelyet az Alaptörvény felhívott rendelkezéseivel összefüggésben alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességként lehetne értékelni, és amely ezért az indítvány érdemi vizsgálatát indokolná.
- [14] 3. A fentiek szerint az alkotmányjogi panasz nem felel meg részben az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontjának, részben pedig a 29. §-ban írt befogadási kritériumoknak, ezért azt az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2021. november 9.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/889/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3500/2021. (XI. 30.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.IV.37.940/2020/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A személyesen eljáró indítványozó alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján, melyben a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.IV.37.940/2020/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését indítványozta, a Debreceni Törvényszék 102.K.701.372/2020/12. számú ítéletére, valamint Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzat Polgármesteri Hivatal Műszaki Osztályának 2018. április 20. napján kelt MUSZ-58016-29/2018. számú határozatára és a Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal 2018. július 20. napján kelt HB/11-ÉPO/00216-5/2018. számú határozatára is kiterjedő hatállyal.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló eljárás során megállapított tényállás szerint Debrecen Megyei Jogú Város Polgármestere a 2017. július 17. napján kiadott és az ÉTDR rendszerbe 2017. július 21. napján feltöltött TERV-83195-7/2017. számú településképi véleményében a Debrecen Megyei Jogú Város településképi védelméről szóló 64/2012. (XII. 13.) önkormányzati rendelet (a továbbiakban: régi Ör.) 2. §-a alapján engedélyezésre javasolt egy, az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló perben alperesi érdekeltként részt vevő gazdasági társaság által egy Debrecen belterületi ingatlanon tervezett többlakásos lakóépületet, figyelembe véve Debrecen Megyei Jogú Város Építészeti és Tervtanács 106/2017. (VII. 13.) számú szakmai álláspontját. A többlakásos lakóépületre vonatkozóan 201700069634 ÉTDR azonosítójú engedélyezési eljárás indult, mely eljárásban 2017. november 30. napján feltöltésre került a 2017. július 17. napján kelt településképi vélemény. Az engedélyezési eljárás 2017. decemberében megszűnt.
- [3] Az alperesi érdekelt gazdasági társaság (az időközbeni funkcióváltásra figyelemmel) 2018. március 19. napján építési engedély iránti kérelmet terjesztett elő Debrecen Megyei Jogú Város Jegyzője (a továbbiakban: elsőfokú építésügyi hatóság) előtt az ugyanezen belterületi ingatlanon tervezett, szálloda rendeltetésű épület megvalósításához. Az elsőfokú építésügyi hatóság 2018. április 20. napján kelt, MUSZ-58016-29/2018. számú határozatával építési engedélyt adott a becsatolt építészeti-műszaki tervdokumentációnak megfelelő, szálloda rendeltetésű épület megvalósítására. A határozat rögzítette, hogy a 2017. július 17. napján kelt településképi vélemény a tervezett építési tevékenységet engedélyezésre javasolta, egyben utalt a városi főépítésznek a funkcióváltást követően kiadott tájékoztatójára is, mely szerint a megvalósításra oly módon kerülhet sor, ha a funkcióváltást követően az épület tömegében, megjelenésében, telken való elhelyezkedésében, kialakításában, anyaghasználatában változatlan marad. A határozat indokolása szerint a szálloda rendeltetésű épület megfelel a Debrecen Város Helyi Építési és Szabályozási Tervéről szóló 8/2003. (V. 23.) számú rendeletében foglaltaknak is.
- [4] 1.2. A határozattal szemben az indítványozó, mint a szomszédos ingatlan tulajdonosa terjesztett elő fellebbezést, melyben kérte az elsőfokú érdemi határozat megsemmisítését, annak megalapozatlansága miatt. Az indítványozó a fellebbezésében a döntést a településképi véleménnyel összefüggésben nem támadta. A Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal (a továbbiakban: alperes) HB/11-ÉPO/00216-5/2018. számú, 2018. július 20. napján kelt határozatával az elsőfokú építésügyi hatóság döntését megváltoztatta, melynek keretében az elsőfokú döntést a másodfokú katasztrófavédelmi szakhatóság véleményével kiegészítette, illetőleg a módosítás részeként a határozat rendelkező részét egy további ponttal bővítette a növényállomány létesítése tárgyában. Az alperes egyebekben az elsőfokú építésügyi hatóság döntését helybenhagyta.

- [5] 1.3. Az alperes határozatával szemben az indítványozó kereseti kérelmet terjesztett elő, melyben kérte az alperesi döntés elsőfokú határozatra is kiterjedő hatállyal történő megsemmisítését. Az indítványozó számos okból vélte jogsértőnek a másodfokú határozatot, jogsérelmet a zajvédelem, a transzformátorház létesítése, az utólagos iratfeltöltés, az építmény rendeltetése, a településképi vélemény beszerzése, a rendeltetés és ahhoz kapcsolódóan a parkolóhely kialakítása körében jelölt meg. Kereseti kérelmében azt is sérelmezte, hogy a 2018. március 19. napján indult hatósági eljárásban az elsőfokú építésügyi hatóság annak ellenére a korábbi, jogerősen megszüntetett eljárásban beszerzett településképi véleményt használta fel, hogy időközben a régi Ör.-t a településképi védelméről szóló 45/2017. (VII. 14.) önkormányzati rendelet (a továbbiakban: új Ör.) váltotta fel, mely tartalmában is eltérő feltételeket rögzít a korábban hatályos szabályozáshoz képest. Az indítványozó azt is kifogásolta, hogy az engedélyezési eljárásban benyújtott 106/2017. (VII. 13.) építészeti-műszaki tervtanácsai vélemény is a megelőző eljárásban született. Az indítványozó arra is hivatkozott, hogy a beruházás nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségűnek minősíthető.
- [6] 1.4. A Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 2019. március 21. napján kelt 102.K.27.940/2018/42. számú ítéletével az alperes határozatát az elsőfokú határozatra is kiterjedő hatállyal megsemmisítette és az ügyben korábban másodfokon eljáró alperest új eljárásra kötelezte. Az ítélet szerint a tervezett építési beruházás a nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű beruházások megvalósításának gyorsításáról és egyszerűsítéséről szóló 2006. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Ngtv.) hatálya alá esett, ezért az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) 116. § (4) bekezdés e) pontja alapján az ügyben fellebbezésnek nem volt helye, melyre figyelemmel a Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság annak ellenére érdemben vizsgálta az indítványozó településképi véleménnyel kapcsolatos érveit, hogy azokra a korábbi fellebbezésében egyáltalán nem hivatkozott, és arra a következtetésre jutott, hogy a 2018. március 19. napján indult építési engedélyezési eljárásban már az új Ör.-nek megfelelő tartalommal elkészülő településképi vélemény beszerzése lett volna szükséges, ezért a megismételt eljárásban ennek pótlólagos beszerzését is előírta. A Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ezen túlmenően a zajvédelem és a parkolóhelyek tekintetében is osztotta az indítványozó álláspontját, és ebben a körben az eljáró hatóságot további vizsgálatra kötelezte. Az ítélet a megismételt eljárás lefolytatására az alperest kötelezte, mivel álláspontja szerint az egyfokú eljárást neki kellett volna lefolytatnia az Ngtv. rendelkezései alapján.
- [7] 1.5. A jogerős ítélettel szemben az alperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, melyben az ítélet hatályon kívül helyezését és az ügyben eljáró bíróság új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasítását kérte. A Kúria Kfv.IV.37.827/2019/6. számú végzésével a Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 102.K.27.940/2018/42. számú ítéletét hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasította. A Kúria megítélése szerint az elsőfokú bíróság a történeti tényállást ugyan pontosan állapította meg, azonban az ügyben irányadó jogszabályok értelmezése során tévedett, amikor az építési engedélyezési eljárás tárgyát képező beruházást nemzetgazdasági szempontból kiemelt beruházásnak minősítette, ami a perben téves hatásköri és egyéb eljárási szabályok alkalmazásához vezetett. Az Ngtv. 1. § (1) bekezdése minden esetben kormányrendeletben történő kijelölést ír elő, ennek hiányában azonban jogértelmezéssel egyetlen beruházást sem lehet nemzetgazdasági szempontból kiemeltnek nyilvánítani. Jelen építési beruházás esetében ilyen kormányrendelet megalkotására nem került sor, ekként az nem minősülhetett nemzetgazdasági szempontból kiemelt beruházásnak sem. Mivel az alperes az elsőfokú ítélet meghozatalának idején elsőfokú építésügyi hatósági engedélyezési jogkörrel nem rendelkezett, a Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság jogszabálysértő módon kötelezte az alperest új eljárás lefolytatására. Az ügy érdemét tekintve a Kúria azt is megállapította, hogy az elsőfokú bíróság tévedett a településképi véleménnyel összefüggésben előadott kereseti kérelem elbírálhatósága tekintetében is. A Kúria az új eljárásra vonatkozó iránymutatás részeként rögzítette, hogy a bíróságnak elsőként az indítványozó keresetiségi jogát kell megvizsgálnia valamennyi kereseti kérelem vonatkozásában, és a településképi véleménnyel kapcsolatos jogszabálysértés érdemi vizsgálatára csak akkor kerülhet sor, ha az indítványozó igazolni tudja a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 78. § (4) bekezdésében írt kivételek valamelyikének fennállását. A Kúria végzésében azt is rögzítette végezetül, hogy az elsőfokú bíróság szükségtelenül írta elő az új eljárásra vonatkozó iránymutatásában annak vizsgálatát, hogy a zajvédelmi követelmények a szálloda rendeltetéshez kapcsolódó valamennyi szempont figyelembevételével kerültek-e meghatározásra, továbbá a jogerős ítélet jogszabálysértő módon kötelezte az alperest a szükséges parkolóhelyek újbóli meghatározására is.

kötelezettségének akkor, amikor nem indokolta meg, hogy az indítványozó felülvizsgálati kérelmében megjelölt eseti döntést miért nem tartja az indítványozó ügyében relevánsnak. Az indítványozó azt is kifogásolja, hogy a Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság, majd utóbb a Debreceni Törvényszék ítélete egymáshoz képest is ellentétes megállapításokat tartalmaz a településképi vélemény beszerzésével összefüggésben, érvelése szerint pedig a régi Ör. rendelkezéseire az annak hatályvesztését követően indult építési hatósági eljárásban jogot alapítani egyébként sem lehetett volna.

- [12] Az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése sérelmeként értékeli, hogy Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzat Polgármesteri Hivatal Műszaki Osztályának 2018. április 20. napján kelt MÚSZ-58016-29/2018. számú határozatában nem tájékoztatta megfelelően az indítványozót a jogorvoslat lehetőségéről, az ugyanis részben egy már nem hatályos jogszabályi rendelkezést jelölt meg, részben pedig nem tért ki külön a településképi véleménnyel szembeni jogorvoslat lehetőségére sem, mely az indítványozó, mint építési ügyekben nem járatos állampolgár számára utóbb, a fellebbezési jogának gyakorlása során hátrányt okozott. Az indítványozó ugyancsak a jogorvoslatához való jog sérelmeként értékeli, hogy a másodfokú hatóság nem végezte el az elsőfokú döntés teljes körű felülvizsgálatát, melynek megtörténte esetén kiküszöbölhető lett volna a településképi véleménnyel okozott sérelem is. Álláspontja szerint az Ákr. 119. § (4) bekezdése alapján a másodfokú hatóságnak a teljes revízió elvének megfelelően hivatalból, az indítványozó nyilatkozata hiányában is észlelnie kellett volna a településképi véleménnyel kapcsolatos jogsértést, és azt megfelelően orvosolnia kellett volna.
- [13] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [14] 3.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az indítványozó a Kúria ítéletét 2021. február 22. napján vette át, alkotmányjogi panaszát pedig 2021. április 20. napján, határidőben terjesztette elő. Az indítványozó jogorvoslati lehetőségét kimerítette, így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek. Az indítványozó jogosultnak és érintettnek is tekinthető, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő alkotmányjogi panaszát. Az indítvány a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdése szerinti követelményének eleget tesz.
- [15] 3.2. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség kétye, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés felvetése esetén fogadható be. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így azok fennállását az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja [3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]].
- [16] Az Alkotmánybíróság következetes, az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésére visszavezethető gyakorlata szerint az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírósági határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogorvoslat nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna [lásd: 3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]]. Az Alkotmánybíróság gyakorlata abban is következetes, hogy a tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése, illetve a jogszabályok értelmezése a bíróságok hatáskörébe tartozó feladat, melyet az Alkotmánybíróság nem vonhat magához, csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ellenkező esetben egyfajta „szuperbírósként”, a meglévők melletti újabb hagyományos jogorvoslati fórumként járna el [legutóbb például: 3328/2021. (VII. 23.) AB végzés, Indokolás [20]].
- [17] Az Alkotmánybíróság hatásköre ennek megfelelően nem terjedhet ki annak vizsgálatára, hogy az eljáró hatóságok, illetőleg bíróságok helytállóan rögzítették-e a tényállást (a településképi véleménnyel összefüggésben); helytállóan értelmezték-e az OTÉK rendelkezéseit; megalapozottak-e az indítványozó által megjelölt sajtóhírek, és ezek megalapozhatják-e az Ákr. vagy a Kp. valamely rendelkezésének sérelmét; határidőben terjesztették-e fel az indítványozó kereseti kérelmét; megjelölt-e az indítványozó olyan joghátrányt, amely a keresetőségi jogát eltérő jogértelmezéssel megalapozhatta volna; a másodfokú hatóság hivatalból elvégezte-e az elsőfokú döntés teljes körű revízióját az indítványozó fellebbezése hiányában; az indítványozó számára kellően egyértelmű rendelkezéseket tartalmazott-e a határozat a fellebbezési jog gyakorlásával összefüggésben. Ezen

kérdések mind külön-külön, mind pedig összességükben olyan tényállás-megállapítási, bizonyíték-értékelési, illetőleg szakjogi-törvényértelmezési kérdések, melyek nem tartoznak az Alkotmánybíróság hatáskörébe.

- [18] Az Alkotmánybíróság ugyanis következetes, az Alaptörvényből fakadó gyakorlatának megfelelően a bírói döntések felülvizsgálata során nem vizsgálja, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e ezeket a bizonyítékokat és érveket, a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás, valamint az abból levont következtetés megalapozott-e, mint ahogy azt sem vizsgálja az Alkotmánybíróság, hogy a bíróságok jogértelmezése helyesen illeszkedik-e a jogági dogmatika általánosan elfogadott szabályaihoz {legutóbb például: 3401/2021. (X. 1.) AB végzés, Indokolás [11]}.
- [19] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az indokolási kötelezettség alkotmányos követelménye a bíróság döntési szabadságának abszolút korlátját jelenti, nevezetesen azt, hogy döntésének indokairól az eljárási törvényeknek megfelelően szükséges számot adnia. A tisztességes bírósági eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképp megfogalmazza, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossággal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon. Ennek megítéléséhez az Alkotmánybíróság vizsgálja a jogvita természetét, az alkalmazandó eljárási törvény rendelkezéseit, a felek által az adott ügyben előterjesztett kérelmeket és észrevételeket, valamint az ügyben választ igénylő lényeges kérdéseket {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [33]–[34]}. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az indokolási kötelezettségből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása {30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]}. Jelen esetben a Kúria az indítványozó által a felülvizsgálati kérelemmel kapcsolatos eseti döntés vonatkozásában azt rögzítette, hogy az „más tényállás mellett született, ezért az jelen ügyben analógia útján sem volt alkalmazható” (Kúria ítélete, Indokolás [36]), mely eseti döntés ráadásul egyébként sem egy településképi véleménnyel, hanem – a Kúria indokolásából is kitűnő módon – valóban teljes más tényállás mellett, egy környezetvédelmi hatástanulmány beszerzésének elmaradásához kapcsolódóan született meg.
- [20] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlatának megfelelően a felülvizsgálat mint rendkívüli jogorvoslat az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésével nem hozható összefüggésbe {legutóbb például: 3207/2021. (V. 19.) AB végzés, Indokolás [23]}, az indítványozó pedig az alkotmányjogi panasz benyújtását megelőzően nyilvánvalóan élhetett (és élt is) a jogorvoslat lehetőségével. Önmagában az a tény, hogy az indítványozó (szubjektív elvárásai szerint) nem kapott kellő részletességgel tájékoztatást a jogorvoslat lehetőségéről, pedig már csak azért sem vetheti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, mert az indítványozó erre az évrre az alkotmányjogi panasz benyújtását megelőző eljárásában egyébként sem hivatkozott. Az a tény pedig, hogy az ügyben az indítványozó számára összességében kedvezőtlen döntés született, még nem hozható összefüggésbe az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való jog esetleges sérelmével.
- [21] Sem az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése, sem pedig a XXVIII. cikk (7) bekezdése sérelmét nem vetheti fel végezetül az indítványozó azon érve, hogy az indítványozó kifejezett fellebbezése hiányában az ügyben eljáró másodfokú hatóság hivatalból nem észlelte az elsőfokú döntés olyan állítólagos hibáját, melyre az indítványozó egyébként maga sem hivatkozott. Miközben az Ákr. 119. § (4) bekezdése valóban lehetőséget biztosít (és nem pedig kötelezettséget teremt) a másodfokú hatóság számára a fellebbezésben foglaltaktól való eltérésre, ez a rendelkezés nem értelmezhető akként, hogy az indítványozó a bármely okból nem kellő részletességgel előterjesztett fellebbezése esetleges hiányosságait utóbb a másodfokú hatóság, illetőleg bíróság eljárása alaptörvényesértő hiányosságaként hívhatta fel, akként, hogy a hatóságnak, illetőleg a bíróságnak hivatalból észlelnie kellett volna valamely olyan törvénysértő körülményt, amelyet egyébként maga az indítványozó sem észlelt korábban. Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdéséből és XXVIII. cikk (7) bekezdéséből e vonatkozásban kizárólag az indítványozó fellebbezésében foglaltak érdemi megvizsgálásának kötelezettsége (és nem pedig az indítványozó szubjektív elvárásait tükröző, kifejezett kérelemmel alá nem támasztott terjedelmű hivatalbóli felülbírálatra vonatkozó kötelezettség) vezethető le.
- [22] Mindezen szempontok figyelembevételével az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panasz nem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, az indítvány pedig alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem fogalmaz meg, ekként nem teljesíti az Abtv. 29. §-a szerinti vagylagos befogadási feltételek egyikét sem.

[23] 4. Az Alkotmánybíróság a fentiek alapulvételével az alkotmányjogi panaszt – az Ügyrend 5. §-a alapján eljárva – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (3) bekezdésében foglaltakra is, visszautasította.

Budapest, 2021. november 9.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/949/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3501/2021. (XI. 30.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény 2018. július 25. napjáig hatályos 18. § (2) bekezdés c) pontja alaptörvény-ellenességének megállapítására és egyedi ügyben való alkalmazásának kizárására, valamint a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.VII.37.179/2020/9. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselő nélkül eljáró indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése és 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő, amelyben elsősorban [az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti panaszában] a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény (a továbbiakban: Tny.) 2018. július 25. napjáig hatályos 18. § (2) bekezdés c) pontja alaptörvény-ellenességének megállapítását, valamint az egyedi ügyében való alkalmazásának kizárását kérte az Abtv. 41. § (3) bekezdése alapján az Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdése, XV. cikk (1) és (5) bekezdései és XIX. cikk (4) bekezdése sérelmére hivatkozással. Másodsorban (az Abtv. 27. §-a szerinti panaszában) az indítványozó az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése és a XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmét állította a felülvizsgálati jogkörben eljáró Kúria Kfv.VII.37.179/2020/9. ítéletével összefüggésben, kérve az ítélet alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, a Gyulai Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 3.K.27.078/2019/9. számú ítéletére is kiterjedő hatállyal.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege szerint az indítványozó öregségi nyugdíj megállapítását kérte 2016. február 17. napjától (a rá irányadó öregségi nyugdíjkorhatár betöltésétől) kezdődően, amelyet a Békés Megyei Kormányhivatal 2016. április 4. napján számára meg is állapított. Az indítványozó az igénybejelentő lapon arról nyilatkozott, hogy az ellátás kezdő napján díjazás ellenében munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony keretében munkát nem végez.
- [3] 1.2. Az öregségi nyugdíj megállapítását követően a Békés Megyei Kormányhivatal Békéscsabai Járási Hivatalához a Nemzeti Adó- és Vámhivaltól adatszolgáltatás érkezett, mely azt mutatta, hogy az indítványozó 2016. február 10. és 2016. május 18. napja között megbízási jogviszony keretében biztosított volt. A Békés Megyei Kormányhivatal Békéscsabai Járási Hivatala hosszas bizonyítási eljárást követően 2019. február 5. napján kelt, BE-02/L503/849-14/2017. számú határozatával az öregségi nyugdíj tárgyában hozott határozatát visszavonta, és az öregségi nyugdíj megállapítása iránt előterjesztett kérelmet elutasította tekintettel arra, hogy az indítványozó a nyugdíjmegállapítás időpontjában munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony keretében biztosított volt. Az elsőfokú döntéssel szemben az indítványozó fellebbezéssel élt, és kérte a nyugdíjmegállapítás visszavonásáról rendelkező határozat visszavonását és az eredeti állapot visszaállítását, hivatkozással arra, hogy a vonatkozó időszakban díjazásban nem részesült, és téves adatszolgáltatás történt. A másodfokon eljáró Budapest Főváros Kormányhivatala 2019. május 8. napján kelt BP/L556/383-8/2019. számú határozatával az elsőfokú hatóság határozatát helybenhagyta. Döntésében rögzítette, hogy az indítványozó a nyugdíjmegállapítás napján az ellátáshoz szükséges jogosultsággal nem rendelkezett, ugyanis az indítványozó nyilatkozata ellenére 2016. február 17. napján biztosítottnak minősült.
- [4] 1.3. Az indítványozó ezt követően keresetet terjesztett elő, melyben a másodfokú határozat bírósági felülvizsgálatát kérte. A Gyulai Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 2019. október 31. napján 3.K.27.078/2019/9. számú ítéletével az indítványozó keresetét elutasította. Az ítélet szerint az eljáró hatóságok helyesen jutottak arra a következtetésre, hogy azon a napon, amelytől kezdődően az indítványozó részére az öregségi teljes nyugdíjat

megállapították, az indítványozó biztosítással járó jogviszonyban állt, jöllehet az indítványozó az igénybejelentésében ezzel ellentétes tartalmú nyilatkozatot tett. Azáltal pedig, hogy az indítványozó esetében az öregségi nyugdíj megállapításának törvényi feltétele nem teljesült, az öregségi nyugdíjat megállapító határozatot vissza kellett vonni. A Gyulai Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a közigazgatási eljárás elhúzódásával kapcsolatban (melyet az indítványozó keresetében ugyancsak sérelmezett) rögzítette, hogy olyan eljárási szabályszegés nem történt, ami az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatással lenne. Az ítélet az ügyintézési határidő számítását (mely szerint az ügyintézési idő mindössze 26 nap volt) elfogadta, az öregségi nyugdíj megállapítása és az öregségi nyugdíjat megállapító határozat visszavonása között eltelt hosszabb időt pedig alapvetően az indítványozó nyilatkozataihoz igazodó széleskörű bizonyítás eredményezte az ítélet szerint.

- [5] 1.4. A jogerős ítélet ellen az indítványozó terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, kérve annak hatályon kívül helyezését. A Kúria 2020. június 17. napján kelt Kfv.VII.37.179/2020/9. számú ítéletével a Gyulai Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítéletét hatályában fenntartotta. Hangsúlyozta, hogy a Tny. 64. § (2) bekezdése szerint a nyugdíjigényt az ellátás megállapításának kezdő időpontjában hatályos jogszabályok alapján kell elbírálni, így a Tny. 18. § (2) bekezdés c) pontját (azaz azt a rendelkezést, melynek értelmében az indítványozó öregségi nyugdíj jogosultsága megállapításának feltétele az volt, hogy az öregségi teljes nyugdíj megállapításának napján az indítványozó biztosítással járó jogviszonyban ne álljon) annak későbbi hatályvesztésére tekintet nélkül az indítványozó esetében alkalmazni kellett. A Kúria is arra a következtetésre jutott, hogy az indítványozó a megbízási szerződés alapján rábízott feladatokat teljesítette, aminek ellenében a megbízó a megbízási díjat megfizette. Az ügyintézési határidő kérdésében a Kúria is megerősítette, hogy az ügy érdemére kiható eljárási jogszabálysértés nem történt, a közigazgatási eljárás a jogsegélyeljárások miatt húzódott el, ez azonban nem akadályozta az indítványozót eljárási jogai gyakorlásában, és a döntés tartalmát sem befolyásolta.
- [6] 2. Az indítványozó ezt követően terjesztette elő az Abtv. 26. § (1) bekezdése és 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszát.
- [7] 2.1. Az indítványozó az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti panaszában azt sérelmezi, hogy a Tny. 2018. július 25. napjáig hatályos 18. § (2) bekezdés c) pontja sérti az Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdését, a XIX. cikk (4) bekezdését, valamint a XV. cikk (1) és (5) bekezdését.
- [8] Az indítványozó álláspontja szerint a támadott rendelkezés szükségtelenül, értelmezhető indok nélkül korlátozza a munka és foglalkoztatás szabad megválasztásához fűződő jogot. Az indítvány szerint annak ellenére, hogy az állam az öregségi nyugdíj melletti munkavégzést elismeri, szükségtelenül kényszeríti a nyugdíj jogosultságot szerzett személyt arra, hogy nyugdíj megállapítását csak akkor kérhesse, ha más, foglalkoztatásra irányuló (biztosítási) jogviszonya megszűnt.
- [9] Az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése az indítványozó szerint amiatt sérült, mert a Tny. 2018. július 25. napjáig hatályos 18. § (2) bekezdés c) pontja észszerű indok nélkül tesz különbséget a nyugdíj megállapításakor az előírt tartalmi feltételeket teljesítő személyek között. Az indítványozó sérelmezi, hogy a támadott rendelkezés olyan feltételt támaszt a nyugdíj jogosultság megállapításához, amely nincs összhangban sem az életkorral, sem pedig az elvégzett munkával.
- [10] Az alkotmányjogi panasz szerint azáltal, hogy a Tny. 2018. július 25. napjáig hatályos 18. § (2) bekezdés c) pontja sem az idősök védelmére, sem az időskori megélhetés biztosítására, sem a munka vagy a nyugdíjba vonulás közötti szabad döntés meghozatalára nincs tekintettel, az Alaptörvény XIX. cikk (4) bekezdése és XV. cikk (5) bekezdése is sérült.
- [11] 2.2. Az indítványozó a bírósági döntésekkel összefüggésben (Abtv. 27. § szerinti panasz) a közigazgatási eljárás elhúzódását kifogásolja, úgy véli, a kára a jelentős összegű visszafizetési kötelezettségben testesül meg, az érdeksérelem pedig ott jelenik meg, hogy az időmúlás következményeként egyre távolabb kerül attól, hogy az ügyet kiváltó téves adatszolgáltatást helyreállítsa. Meggyőződése szerint az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes hatósági eljáráshoz való jogból következik, hogy a közigazgatási hatóságok számára a jogalkotó által meghatározott határozathozatali határidő elmulasztásának terhét a mulasztó, hatóságok, ne pedig az ügyfelek viseljék. Azáltal pedig, hogy az eljáró bíróságok ezeket a szempontokat ugyancsak figyelmen kívül hagyták, a támadott bírói döntések az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével is ellentétesek. Az alkotmányjogi panasz szerint a bíróságok valótlánul jutottak arra a következtetésre, hogy részben a széleskörű

bizonyítás miatt, részben pedig illetékességi okokból jogszerűen húzódhatott ennyi ideig az eljárás, a bíróságok pedig nem vizsgálták meg érdemben az indítványozó határidővel kapcsolatos kifogásait.

- [12] 2.3. Az indítványozó az Abtv. 61. § c) pontja alapján alkotmányjogi panaszában kérte az ítélet végrehajtásának felfüggesztését is.
- [13] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [14] 3.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az Abtv. 26. § (1) bekezdése, illetve 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. A Kúria ítéletét az indítványozó jogi képviselője 2020. augusztus 19-én vette át, az indítványozó pedig az alkotmányjogi panaszt határidőben, 2020. október 16. napján nyújtotta be az elsőfokú bíróságon. Az indítványozó jogorvoslati lehetőségét kimerítette, így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek. Az indítványozó jogosultnak és érintettnek is tekinthető, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő alkotmányjogi panaszát.
- [15] 3.2. Az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz befogadhatóságával kapcsolatosan az Alkotmánybíróság az alábbi következtetésekre jutott.
- [16] A Tny. 2018. július 25. napjáig hatályos 18. § (2) bekezdés c) pontja az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti panasz szempontjából az ügyben alkalmazott jogszabályi rendelkezésnek minősül.
- [17] Az Abtv. 26. § (1) bekezdés a) pontja értelmében az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz benyújtásának feltétele, hogy az indítványozó valamely Alaptörvényben biztosított jogának sérelmét állítsa. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint ugyanakkor az Alaptörvény XV. cikk (5) bekezdése az alkotmányjogi panaszok elbírálása szempontjából nem tartalmaz Alaptörvényben biztosított jogot {lásd például: 3300/2020. (VII. 17.) AB végzés, Indokolás [10]}. Az alkotmányjogi panasz ezért ebben az elemében nem teljesíti az Abtv. 26. § (1) bekezdés a) pontja követelményét.
- [18] Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kétegye, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés felvetése esetén fogadható be. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így azok fennállását az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [19] Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az Alaptörvény XIX. cikke két esetben fogalmaz meg jogosultságokat az alkotmányjogi panaszok elbírálása szempontjából. Az Alaptörvény XIX. cikk (1) bekezdésének második mondata az állampolgárok anyasága, betegsége, rokkantsága, özvegyisége, árvasága és önhibáján kívül bekövetkezett munkanélkülisége esetében garantálja a „törvényben meghatározott támogatásra” való jogosultságot, míg a XIX. cikk (4) bekezdése állami nyugdíjra való jogosultságot említ, melynek feltételeit törvény állapítja meg. A törvényi feltételek részletei, vagy a jogosultság feltételei mint konkrét részletszabályok ugyanakkor nem az Alaptörvényből következnek, az alaptörvényi háttér csak azt jelenti, hogy az elvont jogosultság magából az Alaptörvényből ered {28/2015. (IX. 24.) AB határozat, Indokolás [34]; legutóbb hasonlóan például: 3364/2020. (X. 22.) AB határozat, Indokolás [22]–[23]}. Az Alaptörvény XIX. cikk (1) és (4) bekezdéseiből az ellátás feltételeinek törvényben való rögzítettségén túlmenően további követelmények nem vezethetőek le, azonban a jogalkotó által törvényben meghatározott feltételek nem lehetnek ellentétesek az Alaptörvénnyel {lásd: 2/2018. (IV. 6.) AB határozat, Indokolás [12]}. Jelen esetben az indítványozó egy ilyen, a jogalkotó által törvényben meghatározott jogosultsági feltétel, mint az Alaptörvény XIX. cikk (4) bekezdését végrehajtó szabály XIX. cikk (4) bekezdésébe ütközését állítja. A Tny. 2018. július 25. napjáig hatályos, támadott rendelkezése azonban nem ellentétes a XIX. cikk (4) bekezdésével, hanem éppen ellenkezőleg, a XIX. cikk (4) bekezdését hajtja végre. Ennek megfelelően az alkotmányjogi panasz a XIX. cikk (4) bekezdésével összefüggésben sem a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességi kétegyt, sem pedig alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést nem vet fel.
- [20] Az alkotmányjogi panasz szerint a Tny. 2018. július 25. napjáig hatályos 18. § (2) bekezdés c) pontja indokolatlanul tesz különbséget a biztosítás hatálya alatt lévő, valamint a biztosítás hatálya alatt nem lévő nyugdíjjogosultak között. Figyelemmel a jelen végzés XIX. cikk (4) bekezdésének állított sérelmével kapcsolatos megállapításaira, az Alkotmánybíróság rögzíti: 2018. július 25. napját megelőzően az öregségi nyugdíjra való jogosultság

feltétele volt, hogy a nyugdíjjogosult azon a napon, amelytől kezdődően az öregségi teljes nyugdíjat megállapítják, ne álljon biztosítással járó jogviszonyban. Az indítványozó a Gyulai Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság, valamint a Kúria ítéletéből is következően 2016. február 17. napján (amely naptól kezdődően öregségi nyugdíj megállapítását kérte) öregségi nyugdíjra a jogosultsági feltételek teljesítésének hiányában nem volt jogosult. Ennek megfelelően a Tny. 2018. július 25. napjáig hatályos 18. § (2) bekezdés c) pontja az indítványozó állításával ellentétben nem tett különbséget az öregségi nyugdíjjogosultak között aszerint, hogy biztosítással járó jogviszonyban állnak-e vagy sem, hanem éppen ellenkezőleg, az öregségi nyugdíjra jogosultak körét határozta meg oly módon, hogy az indítványozó fennálló biztosítási jogviszonyára tekintettel nem minősült öregségi nyugdíjjogosultnak. Az öregségi nyugdíjjogosultságnak pedig (az indítványozó megközelítésével szemben) csupán egyetlen, és nem pedig a kizárólagos szempontja az igénylő életkora. Mindez egyben azt is jelenti, hogy az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésével összefüggésben az indítványban megjelölt okból nem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, és alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem fogalmaz meg.

- [21] Az Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdése állított sérelmével összefüggésben az Alkotmánybíróság kiemeli: az Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdése nyújt lehetőséget üzleti, hasznot hajtó tevékenységek meghatározott szakmai, hivatásbéli, gazdasági és egyéb más feltételek mellett való gyakorlásához. A munka és a foglalkozás szabad megválasztása (a vállalkozás szabadságához hasonlóan) a szabadságjogokhoz hasonló védelemben részesül az állami beavatkozásokkal és korlátozásokkal szemben. Az Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdésében foglalt jog lényegi tartalma kiváltképp akkor sérül, ha a közhatalmi intézkedés a foglalkozás szabad megválasztásának vagy a vállalkozóvá válás jogát meghatározatlan időre teljes egészében elvonja {3076/2017. (IV. 28.) AB határozat, Indokolás [56]; hasonlóan például: 3002/2020. (II. 4.) AB határozat, Indokolás [38]}. Jelen esetben a Tny. 2018. július 25. napjáig hatályos 18. § (2) bekezdés c) pontja sem az indítványozó öregségi nyugdíjra való jogosultságát, sem a foglalkozás szabad megválasztásához való jogát nem vonta el, hanem csupán azok együttes fennállását nem tette lehetővé, melyek közül az indítványozó szabad belátása szerint, saját egyéni életkörülményeinek figyelembevételével választhatott, abban az esetben pedig, ha az indítványozó az öregségi nyugdíjkorhatár betöltésének napján biztosítási jogviszonyban áll, az öregségi nyugdíjjogosultsága sem veszett el, csupán később, a biztosítási jogviszony megszűnését követően válhatott öregségi nyugdíjassá (mely esetben ráadásul magasabb összegű öregségi nyugdíjra is jogosulttá válhatott). Mindezen szempontokra tekintettel az indítvány a XII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben sem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, és alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem fogalmaz meg.
- [22] Az Alkotmánybíróság ezért azt állapította meg, hogy az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz nem teljesíti az Abtv. 29. §-a szerinti vagylagos befogadhatósági feltételek egyikét sem.
- [23] 3.3. Az Alkotmánybíróság ezt követően az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panaszt vizsgálta meg, és az alábbiakat állapította meg.
- [24] Az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz az Abtv. 52. § (1b) bekezdése szerinti határozott kérelem követelményét teljesíti. Az Alkotmánybíróságnak ebben az esetben is azt kellett megvizsgálnia, hogy a panasz teljesíti-e az Abtv. 29. §-a szerinti vagylagos befogadhatósági feltételek valamelyikét.
- [25] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában egyaránt megjelölte az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdését és XXVIII. cikk (1) bekezdését is. Az indítványozó panaszában részben az eljárás állított elhúzódsát, részben pedig azt kifogásolja, hogy a bíróságok nem vizsgálták meg kellő alaposággal az indítványozó ezzel kapcsolatos perbeli kifogásait. Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint „[a]z alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslással (már nem támadható bírósági határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogorvoslat nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna.” {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]} Annak megítélése, hogy valamely ügyben a hatóságok a rájuk irányadó ügyintézési határidőt túllépték-e vagy sem, olyan tényállás-megállapítási (és nem pedig alkotmányjogi) kérdésnek tekinthető, melynek megítélése az Alkotmánybíróság hatáskörén kívül esik. Jelen esetben pedig az is kétséget kizáróan megállapítható, hogy mind a Gyulai Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (lásd az ítélet 11–12. oldalait), mind pedig a Kúria (lásd az ítélet [25] bekezdését) érdemben megvizsgálta az indítványozó közigazgatási hatósági eljárás elhúzódsával kapcsolatos kifogásait, mely vizsgálat nyomán mindkét bírói fórum arra a következtetésre jutott,

hogy bár maga a közigazgatási eljárás a jogsegélyeljárások miatt valóban elhúzódott, azonban az ügyintézési határidő betartásra került, az eljárás elhúzódása pedig nem akadályozta az indítványozót eljárási jogai gyakorlásában és a hatóságok döntésének tartalmát sem befolyásolta.

- [26] Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság azt állapította meg, hogy az Abtv. 27. §-a szerinti panasz sem a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességi kételyt, sem pedig alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést nem fogalmazott meg, ekként az Abtv. 27. §-a szerinti panasz sem teljesítette az Abtv. 29. §-a szerinti vagylagos befogadhatósági feltételek egyikét sem.
- [27] 4. Az Alkotmánybíróság a fentiek alapulvételével – az Ügyrend 5. §-a alapján eljárva – az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján, míg az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (3) bekezdésében foglaltakra is, visszautasította.
- [28] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában kérte a támadott bírói döntések végrehajtásának felfüggesztését is. Tekintettel arra, hogy az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt visszautasította, ezért az Abtv. 61. § (1) bekezdése szerinti végrehajtás felfüggesztése iránti kérelemről az Alkotmánybíróságnak nem kellett határoznia.

Budapest, 2021. november 9.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1873/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3502/2021. (XI. 30.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.II.37.045/2021/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselő nélkül eljáró természetes személy indítványozó saját és kiskorú gyermeke nevében alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján, melyben a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.II.37.045/2021/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, a Pécsi Törvényszék 7.K.700.985/2020/4. számú ítéletére is kiterjedő hatállyal.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló jogvita az alábbiak szerint foglalható össze. Az indítványozó és felesége (az alapügy II. rendű felperese) a kiskorú gyermekük életkorhoz kötött kötelező védőoltásai beadását – a BCG oltás kivételével – megtagadták, mely tény Bóly Város Önkormányzata Védőnői Szolgálat jelezte a Baranya Megyei Kormányhivatal Mohácsi Járási Hivatalánál (a továbbiakban: elsőfokú hatóság). Az elsőfokú hatóság előtt megindult eljárásban az indítványozó és a II. rendű felperes előadták, hogy a gyermekükön a BCG védőoltás beadása utáni másnap az oltást követő nemkívánatos eseményt észleltek. Jelezték, hogy ennek kivizsgálásáig nem kívánják oltatni gyermeküket. A Nemzeti Népegészségügyi Központ OKNE szakmai munkacsoportja megállapította, hogy a gyermekén az oltást követően tapasztalt tünetek és a BCG oltás között okozati összefüggés nem áll fenn. Az elsőfokú hatóság 2019. április 11-én kelt, BA-03/NEO/00172-7/2019. számú határozatával az indítványozót, BA-03/NEO/00172-8/2019. számú határozatával pedig a II. rendű felperest kötelezte arra, hogy a gyermek életkorhoz kötődően kötelező, elmaradt 13 védőoltás pótlásának megkezdéséről gondoskodjon.
- [3] 1.2. Az elsőfokú határozatokkal szembeni fellebbezéseket a Baranya Megyei Kormányhivatal egy határozatban bírálta el, és 2019. június 2-án kelt, BA/NEF/00655-2/2019. számú határozatával az elsőfokú döntések helybenhagyásáról rendelkezett. A másodfokú határozat kiemelte, hogy az indítványozó és a II. rendű felperes nem kezdeményezték gyermekük védőoltás alóli mentesítését. A Baranya Megyei Kormányhivatal a döntésében utalt arra, hogy a gyermek elmaradt, életkorhoz kötött kötelező oltásai a BCG oltáshoz képest más oltóanyaggal történnek, de a BCG oltás beadása után a gyermekén történt észlelések és a BCG oltás hatóanyaga közötti összefüggés sem volt kimutatható.
- [4] 1.3. A másodfokú határozat bírósági felülvizsgálatát az indítványozó és a II. rendű felperes kezdeményezték. Kereseti kérelmükben mind az első-, mind a másodfokú hatóság határozatainak, mind pedig a Nemzeti Népegészségügyi Központ OKNE szakmai csoportja állásfoglalásának a megsemmisítését kérték. A Pécsi Törvényszék 7.K.700.985/2020/4. számú ítéletében a kereseti kérelmet alaptalannak találta, és annak elutasításáról rendelkezett. Az ítélet indokolása szerint, mivel az indítványozó, valamint a II. rendű felperes a kötelező védőoltás beadása iránti mentesítési kérelmet nem terjesztettek elő, ezért annak beadása iránt a Baranya Megyei Kormányhivatalnak kellett intézkednie.
- [5] 1.4. A Pécsi Törvényszék döntésével szemben az indítványozó és a II. rendű felperes terjesztettek elő felülvizsgálati kérelmet, kérve elsődlegesen az ítélet egészben vagy részben történő hatályon kívül helyezését és szükség esetén a Pécsi Törvényszék új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára kötelezését, másodlagosan pedig kérték az ítélet hatályon kívül helyezését a közigazgatási cselekményre kiterjedő hatállyal, a közigazgatási

szerv új eljárásra kötelezése mellett. Álláspontjuk szerint az eljárás során olyan, ezidáig még fel nem merült jogkérdésben szükséges a Kúria álláspontjának a kifejtése, miszerint oltás utáni nemkívánatos eseménynek számít-e az oltás után, a betegtájékoztatójában megjelenő lehetséges mellékhatások között felsorolt tünetek viszonylag rövid időn belüli megjelenése. Kifejtették, hogy a Kúriának szükséges az iránymutatása arra nézve is, hogy a hatóságoknak, illetve a bíróságoknak az oltások elrendelése előtt mindig kötelességük legyen vizsgálni, hogy az oltás elrendelése nem sért-e alkotmányos alapjogot, illetve egyéb jogszabályokat. A Kúria a felülvizsgálati kérelem befogadását a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 118. § (2) bekezdés alapján Kfv.II.37.045/2021/2. számú végzésével megtagadta.

- [6] 1.5. A Kúria végzésével szemben az indítványozó (saját és kiskorú gyermeke nevében eljárva) terjesztett elő alkotmányjogi panaszt, amelyben az Abtv. 27. § alapján a Pécsi Törvényszék 7.K.700.985/2020/4. számú ítélete és a Kúria Kfv.II.37.045/2021/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte. Az alkotmányjogi panasz indítványozta továbbá a Baranya Megyei Kormányhivatal Mohácsi Járási Hivatala BA-03/NEO/00172-7/2019. és BA-03/NEO/00172-8/2019. számú határozatainak, valamint a Baranya Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztály BA/NEF/00655-2/2019. számú határozatának megsemmisítését is. Az indítványozó beadványát a Polgári Törvénykönyv vonatkozó rendelkezéseinek megjelölésével kiskorú gyermeke nevében, törvényes képviselőként eljárva is előterjesztette. Az alkotmányjogi panasz indítványozóként megjelölte továbbá a II. rendű felperest is, azonban a II. rendű felperes az elektronikusan benyújtott alkotmányjogi panaszt elektronikus aláírásával nem látta el.
- [7] Az indítványozó kérte a támadott döntés végrehajtásának felfüggesztését is az Abtv. 53. § (4) bekezdésére és 61. § (1) bekezdés a) pontjára figyelemmel.
- [8] Az indítvány szerint a bírósági döntések sértik az indítványozó és gyermeke vonatkozásában az Alaptörvény I. cikk (1)–(3) bekezdéseit, a X. cikk (2) bekezdését, a XXIV. cikk (1) és (2) bekezdéseit, a XXVIII. cikk (1) valamint (7) bekezdéseit, a gyermek vonatkozásában továbbá az Alaptörvény II. cikkét, III. cikk (2) bekezdését, XVI. cikk (1) bekezdését és a XX. cikk (1) bekezdését. Az indítványozó vonatkozásában sérülni véli az Alaptörvény VII. cikk (1) bekezdését, XVI. cikk (2) bekezdését, XXIV. cikk (1) bekezdését, valamint a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseit.
- [9] Az indítványozó a tisztességes bírósági eljáráshoz és a jogorvoslathoz való jogának sérelmét abban látta, hogy álláspontja szerint a Kúria a felülvizsgálati kérelmet az ügy lényegére kiható jogszabálysértések tekintetében nem vizsgálta, e tekintetben arra hivatkozással utasította vissza, hogy az ügy lényegére kiható jogszabálysértésekre csak tartalmilag hivatkozott a kérelem, a Kp. 118. § (1) bekezdés a) pont ad) alpontja szerinti befogadási okot pontosan nem jelölte meg az indítványozó. Az indítványozó ezzel szemben úgy véli, hogy a Kp. szerint a kérelmeket tartalmuk alapján kell elbírálni, továbbá a Kp. 117. § (4) bekezdés alapján habár a felülvizsgálati kérelemben meg kell jelölni a kérelem befogadhatóságának okát, azonban a fél által megjelölt befogadhatósági okhoz a bíróság nincs kötve.
- [10] Az indítványozó álláspontja szerint a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelme azáltal is megvalósult, hogy a Baranya Megyei Kormányhivatal annak ellenére nem kezdeményezte a saját kizárását, hogy az elsőfokú hatóság által az elsőfokú eljárásban figyelembe vett, a Nemzeti Népegészségügyi Központ OKNE szakmai munkacsoportja állásfoglalásának meghozatalában „tevélegesen részt vett”. A Kormányhivatal eljárása az indítványozó meglátása szerint sértette az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény 22. §-ában, valamint 23. § (2) bekezdésében foglaltakat.
- [11] Az indítványozó – állítása szerint – a keresetében hivatkozott a kizárás szabályainak a megsértésére, a Törvényszék azonban az ítéletében a kereset erre vonatkozó részére semmit nem nyilatkozott, annak helyességét, vagy helytelenségét nem indokolta, megsértve ezzel az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseit.
- [12] A tisztességes bírósági eljáráshoz, valamint a jogorvoslathoz való jog, illetve a kereseti kérelemhez kötöttség elvét sértő körülményként értékelte az indítványozó egyrészt azt, hogy a bíróság bizonyítékként értékelt egy olyan állásfoglalást, amelyből nem tűnik ki, hogy a Nemzeti Népegészségügyi Központ OKNE Szakmai Munkacsoport tagjai pontosan kik voltak, milyen körülmények között és mi alapján hozták meg a döntésüket. A tisztességes bírósági eljáráshoz és a jogorvoslathoz való jogot sértőként értékelte az indítványozó másrészt azt, hogy a Törvényszék a gyermek oltás utáni tüneteit – annak ellenére, hogy azok a betegtájékoztatóban az oltás lehetséges mellékhatásaiként vannak feltüntetve – nem fogadta el az oltással okozati összefüggésben lévő eseményként.

- [13] A tisztességes bírósági és hatósági eljáráshoz való jogot és a jogorvoslati jogot sérti az indítványozó álláspontja szerint az is, hogy az elsőfokú hatóság két határozatot hozott az ügyükben, melynek eredményeként kétszer kellett a fellebbezési illetéket leróniuk.
- [14] Az indítványozó a gyermeke testi és lelki egészséghez való jogának sérelmét abban látta, hogy a Kormányhivatal, valamint a Pécsi Törvényszék a mentesítési kérelem hiányára hivatkozva nem vizsgálta, hogy az oltások veszélyeztetik-e a gyermek életét és egészségét, megsértve ezen eljárással egyúttal a szükségesség és arányosság követelményét is. Álláspontja szerint, amennyiben az oltás utáni egészségkárosodás veszélye fennáll, mentesítési eljárás hiányában sem áll fenn az oltásokra való kötelezhetőség törvényi feltétele. A bíróságok és a hatóságok ugyanis álláspontja szerint csak a vonatkozó jogszabályi rendelkezéseknek való megfelelést vizsgálták, az Alaptörvény megfelelő érvényesülését nem megsértve ezzel a gyermeknek az Alaptörvény II. cikkben, III. cikk (2) bekezdésében, XVI. cikk (1) bekezdésében, valamint XX. cikk (1) bekezdésében foglalt jogait.
- [15] Az indítványozó kifejti, hogy a gyermekét úgy kötelezték az elmaradt oltások felvételére, hogy érdemben nem vizsgálták, hogy az oltások milyen következménnyel járnak az oltásra kötelezett egészségére. A döntésbe az indítványozónak semmilyen beleszólást nem engedtek, súlyosan sértve ezzel az Alaptörvény VII. cikk (1) bekezdésében, valamint XVI. cikk (2) bekezdésében foglalt jogait.
- [16] Az indítványozó az egészséghez, valamint az önrendelkezéshez való jogok sérelmét látja megvalósulni az oltásokkal kapcsolatos népegészségügyi eljárások illeték- és költségkötelezettsége okán, ezért az Abtv. 46. § (1) bekezdés alapján kéri az Alkotmánybíróságot a jogalkotó szerv felhívására. Álláspontja szerint a tisztességes hatósági eljáráshoz fűződő joga sérült azáltal, hogy illeték és ügyvédi költségek megfizetésére kényszerült.
- [17] Az indítványozó (pontos jogszabályhely megjelölése nélkül) azt is kérte, hogy az Alkotmánybíróság az Abtv. 26. §-a alapján vizsgálja „azon körülményt, miszerint az oltásokkal kapcsolatos eljárások illeték és költségköteles eljárások, amely következtében a tisztességes eljárást sértő módon korlátozódik az egészséghez, önrendelkezéshez való alkotmányos jogok érvényesíthetősége, valamint a társadalmi igazságosság”.
- [18] Az indítványozó végezetül azt is kérte alkotmányjogi panaszában, hogy az Alkotmánybíróság az Abtv. 53. § (4) bekezdése alapján, figyelemmel az Abtv. 61. § (1) bekezdés a) pontjára, a támadott bírói döntés végrehajtását függessze fel.
- [19] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [20] 2.1. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt rögzíti, hogy bár az alkotmányjogi panaszban indítványozóként a saját és kiskorú gyermeke nevében eljáró indítványozó mellett a II. rendű felperes is megjelölésre került, azonban a panaszt a II. rendű felperes nem látta el elektronikus aláírásával, az indítványozó pedig nem igazolta, hogy az alkotmányjogi panasz benyújtása során a II. rendű felperes képviselőjében is eljárna, melyre tekintettel az Alkotmánybíróság úgy tekintette, hogy az alkotmányjogi panaszt kizárólag az indítványozó nyújtotta be (saját és kiskorú gyermeke nevében). Az indítványozó jogosultnak és érintettnek tekinthető, mert saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő az Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panaszát. Figyelemmel arra, hogy az alapügy tárgya az indítványozó kiskorú gyermekének beadandó, életkorhoz kötött kötelező védőoltások pótlásáról való gondoskodásra kötelezés volt, ezért az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. § (2) bekezdés b) pontja alapján az indítványozó kiskorú gyermekének érintettségét is elfogadta.
- [21] 2.2. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pontja értelmében az alkotmányjogi panaszban meg kell jelölni az Alkotmánybíróság által vizsgálendő jogszabályi rendelkezést. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában ugyan formálisan megjelölte az Abtv. 26. §-át [annak rögzítése nélkül, hogy az Abtv. 26. § (1) vagy (2) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz eljárás megindítását indítványozza-e], azonban panaszában egyáltalán nem jelölt meg olyan jogszabályi rendelkezést, melynek alkotmányossági vizsgálatát kéri, csupán általánosságban utalt azon „körülményekre”, amelyek vizsgálatát indokoltnak tartotta volna. Az Alkotmánybíróság ezért azt állapította meg, hogy az alkotmányjogi panasz ebben az elemében érdemi elbírálásra alkalmatlan, és az Alkotmánybíróság a panaszt a továbbiakban kizárólag az Abtv. 27. §-a szerinti panaszként vizsgálta.
- [22] 2.3. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy

az indítványozó jogi képviselője a Kúria végzését 2021. március 2. napján vette át, az indítványozó az alkotmányjogi panaszt pedig 2021. március 8. napján, határidőben nyújtotta be az elsőfokú bírósághoz.

- [23] 2.4. Az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek. Az Alaptörvény II. cikke, a III. cikk (2) bekezdése, a VII. cikk (1) bekezdése, a XVI. cikk (1) és (2) bekezdései, a XX. cikk (1) bekezdése, a XXIV. cikk (1) bekezdése, a XXVIII. cikk (1) valamint (7) bekezdései az alkotmányjogi panasz szempontjából Alaptörvényben biztosított jognak tekinthetőek, ekként rájuk (az egyéb feltételek teljesülése esetén) alapozható alkotmányjogi panasz.
- [24] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény I. cikkére vonatkozó gyakorlata értelmében ugyanakkor „az Alaptörvény vonatkozó rendelkezései az állam kötelezettségeit határozzák meg az alapjogok védelme és biztosítása érdekében, így közvetlenül ezen rendelkezések vonatkozásában sincs helye alkotmányjogi panaszoknak” {lásd például: 3002/2020. (II. 4.) AB határozat, Indokolás [22]}. Az Alkotmánybíróság ennek megfelelően megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény I. cikk (1), (2) és (3) bekezdéseivel összefüggésben nem teljesíti az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja követelményét.
- [25] Az Alkotmánybíróság rögzíti továbbá, hogy gyakorlata következetes a tekintetben, hogy az Alkotmánybíróságnak nincs hatásköre a közigazgatási aktusok közvetlen vizsgálatára, ha azokkal szemben biztosított a bírósági jogorvoslat lehetősége {3090/2015. (V. 19.) AB határozat, Indokolás [22]}. Nincs akadálya ugyanakkor annak, hogy az Alkotmánybíróság egy bírói döntés alaptörvény-ellenességét állapítsa meg az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének sérelme miatt, ha a bíróság helybenhagy egy jogszabálysértő közigazgatási határozatot, ezzel mintegy „elfogadva” az alaptörvény-ellenességet {3071/2017. (IV. 19.) AB végzés, Indokolás [12]}. Ebből ugyanakkor az is következik, hogy az Alkotmánybíróság a XXIV. cikk (1) bekezdésének sérelmét csak áttételesen, az alkotmányjogi panasszal támadott bírói döntésen keresztül állapíthatja meg.
- [26] 2.5. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. § szerinti követelményeknek megfelelő alkotmányjogi panaszt – egyéb feltételek megléte mellett – abban az esetben fogadja be, amennyiben az határozott kérelmet tartalmaz. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pontja értelmében a kérelem akkor határozott, ha megjelöli az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, az e) pont értelmében pedig a kérelemnek egyértelmű indokolást kell tartalmaznia arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel.
- [27] Az indítványozó Alaptörvény II. cikkének, a III. cikk (2) bekezdésének, a VII. cikk (1) bekezdésének, a X. cikk (2) bekezdésének, a XVI. cikk (1) és (2) bekezdéseinek, a XX. cikk (1) bekezdésének, a XXIV. cikk (1) és (2) bekezdésének, valamint a XXVIII. cikk (7) bekezdésének sérelmét állító elemei tekintetében az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítványozó alkotmányjogilag értékelhető érveléssel nem fejtette ki, hogy meglátása szerint mi és mennyiben okozza a fenti alapjogok vélt sérelmét. A megsérteni vélt alaptörvényi rendelkezés sérelmének állítása önmagában nem alapozza meg az alkotmányossági vizsgálatot, ehhez az is szükséges, hogy az indítványozó bemutassa a támadott bírói döntés és a megjelölt alaptörvényi rendelkezések tartalma közötti ellentétet, azaz a támadott ítélet által okozott alapjogi sérelmet.
- [28] Alkotmányossági összefüggéseket bemutató, érdemi vizsgálatot megalapozó indokolást a hivatkozott alapjogok tekintetében az indítvány ugyanakkor nem tartalmaz, az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint pedig alkotmányjogilag értékelhető indokolás hiányában ezen indítványi elemek nem felelnek meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja szerinti követelménynek, és ekként nem alkalmasak érdemi elbírálásra {lásd például: 3329/2021. (VII. 23.) AB végzés, Indokolás [23]}.
- [29] Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben arra is emlékeztet, hogy a 3080/2019. (IV. 17.) AB határozatában (a továbbiakban: Abh.) érdemben is állást foglalt a kötelező védőoltás alkotmányos összefüggéseiről, kimondva azt, hogy a kötelező védőoltások „egyfelől az egyént (a gyermeket) védik a fertőzéstől, másfelől a gyermeket körülvevő kisebb közösséget, valamint az egész társadalmat a járványok megjelenésétől.” (Indokolás [43]) Az Abh. megerősítette azt is, hogy az Alaptörvény XVI. cikk (2) bekezdésében biztosított szülői jogosultság kizárólag a gyermek jogai és a szülőket terhelő kötelezettségek kontextusában értelmezhető (Indokolás [51]). A fentiek alapján tehát az Alaptörvény II. cikke, valamint XVI. cikke vonatkozásában alkotmányjogilag értékelhető indokolás megléte esetén sem teljesítené az indítvány az Abtv. 29. § szerinti követelményeket.
- [30] 2.6. Az indítvány a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdése szerinti követelményének a XXVIII. cikk (1) bekezdése állított sérelmeivel összefüggésben eleget tesz.

- [31] 2.7. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételye, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés felvetése esetén fogadható be. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így azok fennállását az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [32] Az indítványozó a XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét látta megvalósulni amiatt, hogy a felülvizsgálati kérelmét a Kúria arra hivatkozással utasította vissza, hogy a Kp. 118. § (1) bekezdés a) pont ad) alpontja szerinti befogadási okot pontosan nem jelölte meg az indítványozó a felülvizsgálati kérelemben. Sérelemként fogalmazta meg, hogy a Baranya Megyei Kormányhivatal nem kezdeményezte a saját kizárását, valamint azt is kifogásolta, hogy a Pécsi Törvényszék bizonyítékként értékelt egy szakmailag megkérdőjelezhető állásfoglalást, és az indítványozó ezzel kapcsolatos jogsérelemét figyelmen kívül hagyta. A tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot sértőként értékelte az indítványozó, hogy a Pécsi Törvényszék a gyermek oltás utáni tüneteit nem fogadta el az oltással okozati összefüggésben lévő eseményként, valamint azt, hogy az elsőfokú hatóság két határozatot hozott az ügyekben.
- [33] Az Alkotmánybíróság rámutat, hogy az indítvány a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal összefüggésben kizárólag olyan törvényességi, valamint bizonyíték-értékelési kérdéseket kifogásol, amelyek vizsgálata törvényességi és nem alkotmányossági kérdés, ekként az Abtv. 29. §-a alapján nem tartozik az Alkotmánybíróság hatáskörébe. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint ugyanis a bizonyítékok értékelése a bíróságok hatáskörébe tartozó feladat, melyet az Alkotmánybíróság nem vonhat magához, csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ellenkező esetben egyfajta „szuperbíróságként”, a meglévők melletti újabb hagyományos jogorvoslati fórumként járna el {ennek az elvnek a korai rögzítéséhez lásd: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]}. Az Alkotmánybíróság feladata nem a tény-, illetőleg jogkérdések felülvizsgálata, hanem az, hogy az Alaptörvényben foglalt garanciákból fakadó minimumot számon kérje a bíróságoktól.
- [34] „Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírósági határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogorvoslat nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna.” {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]} Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint nem vizsgálja, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e ezeket a bizonyítékokat és érveket, illetve a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás, valamint az abból levont következtetés megalapozott-e {3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; 3137/2017. (VI. 8.) AB végzés, Indokolás [10]}. Önmagában az a tény, hogy az indítványozó valamely kérdésben nem osztja az ügyben eljáró hatóságok, illetőleg bíróságok jogi álláspontját, illetőleg az indítványozó szerint valamely jogszabályi rendelkezést az eljáró hatóságok, illetőleg a bíróságok megsértettek, még nem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, függetlenül az indítványozó érveinek helytállóságától vagy azok esetleges helytelenségétől.
- [35] Az Alkotmánybíróság megjegyzi: a másodfokú hatóság megállapította, hogy nem sértett jogszabályt az elsőfokú hatóság, amikor mindkét felperessel szemben külön-külön eljárást indított, tekintettel arra, hogy mindketten törvényes képviselők és együttesen gyakorolják a szülői felügyeleti jogokat a gyermek felett. A másodfokú hatóság álláspontjával a Pécsi Törvényszék maradéktalanul egyetértett (lásd az ítélet 2. és 5. oldalait).
- [36] Az Alkotmánybíróság kiemeli továbbá, hogy a Kúria az indítványban foglaltakkal ellentétben valamennyi, a Kp. 118. § (1) bekezdésében foglalt befogadási ok fennállásának vizsgálatát követően, részletes indokolás mellett döntött a befogadás megtagadása mellett (lásd a Kúria végzése 4-5. oldalait). Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint pedig „[a]nnak megítélése [...], hogy a felülvizsgálati kérelem befogadásának feltételei fennállnak-e vagy sem, nem alkotmányossági, hanem szakjogi-törvényértelmezési kérdés, melyben az Alkotmánybíróság – következetes gyakorlatának megfelelően – a Kúria döntését nem bírálhatja felül” {legutóbb például: 3088/2021. (III. 4.) AB végzés, Indokolás [13]}.
- [37] A fentiek alapján az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítvány a XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmét állító azon elemeiben, melyek teljesítik a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdése szerinti követelményeket, sem a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét nem vetik fel, sem pedig alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést nem vetnek fel, ezért az indítvány ebben a vonatkozásban nem felel meg az Abtv. 29. §-a szerinti vagylagos követelmények egyikének sem.

- [38] Az Alkotmánybíróság azt is hangsúlyozza, hogy az életkorhoz kötött, kötelező védőoltások alóli mentesítés kérdése egészségügyi szakkérdés, amelynek feltételeit az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 58. § (1)–(4) bekezdései, valamint a fertőző betegségek és járványok megelőzése érdekében szükséges járványügyi intézkedésekről szóló 18/1998. (VI. 3.) NM rendelet 16. § (2) bekezdése részletesen szabályozzák. E szakkérdésben a beteg lakóhelye szerint illetékes egészségügyi államigazgatási szerv dönt a beteg kezelőorvosának írásos szakvéleménye alapján. A mentesítést kizárólag a kezelőorvos, a beteg vagy a beteg törvényes képviselője kérelmezheti. Jelen esetben az eljáró hatóságok, illetőleg bíróságok kétséget kizáróan rögzítették, hogy az indítványozó nem kezdeményezte a kiskorú gyermeke kötelező védőoltás alóli mentesítését (lásd például a Pécsi Törvényszék ítéletének 2. oldalát).
- [39] 3. Az Alkotmánybíróság végül rögzíti, hogy az indítványozónak jogalkotói mulasztással előidézett alaptörvényellenesség fennállásának megállapítására irányuló kérelem előterjesztésére nincs jogosultsága. Az Abtv. 46. § (1) és (2) bekezdése a jogalkotói mulasztás megállapítását az Alkotmánybíróság által hatáskörei gyakorlása során hivatalból alkalmazható egyik lehetséges jogkövetkezményként szabályozza, így annak indítványozására az indítványozó nem jogosult, az Alkotmánybíróság pedig jelen ügyben az alkotmányjogi panaszban foglaltak alapján nem látta indokoltnak ezen hatásköre gyakorlását.
- [40] 4. Az Alkotmánybíróság a fentiek alapulvételével az alkotmányjogi panaszt – az Ügyrend 5. §-a alapján eljárva – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a), c) és h) pontjai alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (3) bekezdésében foglaltakra is, visszautasította.
- [41] 5. Az indítványozó alkotmányjogi panasz beadványában kérte a sérelmezett bírósági ítélet végrehajtásának felfüggesztését is. Tekintettel arra, hogy az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz visszautasításáról döntött, ezért az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 61. § (1) bekezdése szerinti, végrehajtás felfüggesztése iránti kérelemről nem kellett határoznia.

Budapest, 2021. november 9.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/682/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3503/2021. (XI. 30.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 50.Pkf.634.098/2020/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt nyújtott be, amelyben – figyelembe véve a hiánypótlási felhívásra adott választát is – a Fővárosi Törvényszék 50.Pkf.634.098/2020/3. számú, perújítási ügyben hozott végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és annak a Budai Központi Kerületi Bíróság 5.P.XXII.31.222/2019/14. számú végzésére kiterjedő hatállyal történő megsemmisítését kérte az Alaptörvény XV. cikk (1)–(3) bekezdése és XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmére hivatkozással.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege a rendelkezésre bocsátott iratok szerint a következők szerint foglalható össze.
- [3] A másodfokú bíróság 2018-ban hozott döntésével – az elsőfokú ítéletet megváltoztatva – az indítványozó édesapája volt élettársát, az édesanyját jogosította fel 2006-ban született közös gyermekük tekintetében a szülői felügyeleti jog gyakorlására. Az indítványozó tekintetében a bíróság rendelkezett a gyermekkel való kapcsolattartásról, amelynek idejét, időtartamát és módját arra figyelemmel határozta meg, hogy az édesanya és a gyermek külföldön élnek (lásd: Fővárosi Törvényszék 2018. november 21-én kelt 54.Pf.632.769/2018/28. számú másodfokú ítélete és a Kúria 2019. október 8-án kelt Pfv.II.20.463/2019/8. számú felülvizsgálati ítélete).
- [4] Az indítványozó kifogásolta az ügyben kirendelt szakértő eljárását, és ellene a per során etikai eljárást kezdeményezett. A Magyar Igazságügyi Szakértői Kamara (a továbbiakban: MISZK) Etikai Bizottsága 2019. szeptember 2-án kelt elsőfokú határozatával a szakértőt figyelmeztetésben részesítette, amely döntést az Etikai Bizottság 2020. március 5-én kelt másodfokú határozatával helybenhagyta. A döntés szerint az etikai szabályszegés abban nyilvánult meg, hogy a gyermek vizsgálatában felhasznált iratokról, valamint a gyermek vizsgálatának időpontjáról a szakértő nem értesítette az édesapát. Az indítványozónak részben az Etikai Bizottság elsőfokú döntésére, részben más indokokra (például: a szakértővel és a felperessel szemben folyamatban lévő büntetőeljárásra) hivatkozással benyújtott perújítási kérelmét a Budai Központi Kerületi Bíróság 5.P.XXII.31.222/2019/14. számú végzésével elutasította. Indokolása szerint az alapeljárásban a bíróságok „a per egyéb adataival összevetve mérlegelték a szakértői véleményt”, továbbá a „perújító alperesre kedvezőbb határozat meghozatalát nem eredményezhette volna az etikai eljárásban meghozott, szakértőt marasztaló határozat, mert a bíróság a bizonyítékok mérlegelése során a szakértői véleményt aggálytalannak találta és ítélezése alapjául elfogadta, annak ismeretében is, hogy alperes a peres eljárásban ugyanazon kifogásokat adta elő, melyre az etikai eljárást alapította”. A bíróság ennek alapján arra a konklúzióra jutott, hogy a perújító alperes az eljáró bíróságok által lefolytatott bizonyítást és a bizonyítás eredményének mérlegelését támadja, ami viszont nem alapozza meg a perújítás megengedhetőségét. A Fővárosi Törvényszék 50.Pkf.634.098/2020/3. számú végzésével az eljárási illeték tekintetében pontosította az elsőfokú végzést, de azt egyebekben – megjegyezve, hogy annak jogi indokolásával teljes mértékben egyetértett – helybenhagyta.
- [5] Az indítványozó ezt követően fordult alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz. Kérelmében elsősorban arra hivatkozik, hogy az alapperben – melynek körülményeit részletezi is – a bizonyítási eljárás „ingatag és hiányos” volt. Megítélése szerint pedig „sérült a tisztességes eljáráshoz való alapjog akkor, amikor a bíróságok a gyermekek érdekének érvényesülését nem tették lehetővé azáltal, hogy felülvizsgálják az alapeljárások döntéseit meggyőződésének megszilárdítása érdekében – különös figyelemmel a jogellenes külföldre vitel tényére – és arra, hogy az alapeljárásban a bíróság nem folytatta le a lehető legszélesebb körű bizonyítást, illetve a bizonyítékok előterjesztésének a lehetőségét az egyik fél számára objektíve lehetetlenné tette”. A bíróságok továbbá

– megsértve az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését – indokolási kötelezettségüknek hiányosan és nem minden részletre kiterjedően tettek eleget abban a tekintetben, hogy a szakértő vonatkozásában megállapított etikai vétség miatt nem alapozhatta meg a perújítást. Különösen sérelmezi az indítványozó, hogy a másodfokú bíróság – a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 254. § (3) bekezdésének alkalmazásával – az elsőfokú döntéssel való egyetértése kifejezésén túl nem fogalmazott meg önálló indokolást. A bíróságok továbbá – hangzik az érvelés – „a felperest mint anyát támogató koncepció mentén hoztak döntést”, amellyel megsértették az Alaptörvény XV. cikk (1)–(3) bekezdését is.

- [6] 2. Az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján megvizsgálva a befogadhatóság feltételeit, jelen ügyben a következőket lehetett megállapítani.
- [7] 2.1. A Fővárosi Törvényszék 50.Pkf.634.098/2020/3. számú végzését az indítványozó 2021. február 22-én vette kézhez, a panaszt pedig 2021. április 13-án – tehát az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőt betartva – nyújtotta be. A perújítás tárgyában hozott döntés alkotmányjogi panasszal támadható {3014/2020. (II. 4.) AB végzés, Indokolás [12]}, az indítványozó a rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette, alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, és a perújítási kérelem előterjesztőjeként – az alapügy alpereseként – érintettnek minősül.
- [8] A kérelem a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeit részben teljesíti: a) tartalmazza azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá azt, amely az indítványozó indítványozói jogosultságát megalapozza (Abtv. 27. §); b) az eljárás megindításának indokait (az indítványozó perújítási kérelmét a bíróság elutasította); c) az Alkotmánybíróság által vizsgálendő bírósági döntést (a Fővárosi Törvényszék 50.Pkf.634.098/2020/3. számú végzése); d) az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [Alaptörvény XV. cikk (1)–(3) bekezdés, XXVIII. cikk (1) bekezdés]; e) az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése tekintetében indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírósági döntés miatt ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével (a perújítás tárgyában eljáró bíróság nem indokolta meg megfelelően az elutasító döntését); valamint f) kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a támadott másodfokú végzés alaptörvény-ellenességét és semmisítse meg azt az elsőfokú végzésre kiterjedő hatállyal.
- [9] Megállapítható azonban az is, hogy az Alaptörvény XV. cikk (1)–(3) bekezdésével kapcsolatban az indítványozó nem terjesztett elő olyan okfejtést, illetve nem mutatott rá olyan összefüggésre, amelyet az Alkotmánybíróság érdemi vizsgálat tárgyává tudott volna tenni abban a tekintetben, hogy kifejezetten a perújítás tárgyában eljáró bíróságok tevékenysége, jogértelmezése miatt sérti az említett alaptörvényi rendelkezést. Ezért a kérelem ebben a tekintetben nem felel meg a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjába foglalt követelményének. Ezen túlmenően is megállapítható, hogy az indítványozó nagy részben az alapperben és nem a perújítási ügyben lefolytatott bírósági eljárással összefüggésben állít alapjogi sérelmet. A perújítási indítványt elutasító bírósági döntés alkotmányjogi panasszal való megtámadása esetében viszont „kizárólag a perújítási indítvány elbírálását elvégző bíróságok eljárásának, jogértelmezésének az alkotmányossága, így tehát a perújítási indítvány tárgyában hozott bírósági döntések Alaptörvénnyel való összhangja vizsgálható” {3014/2020. (II. 4.) AB végzés, Indokolás [12]}. Ebben az eljárásban az alapügyben hozott döntés vizsgálatára már nincs lehetőség. Következésképpen, mivel jelen ügyben az alkotmányjogi panaszt a perújítási eljárást követően nyújtották be, az alapügyben hozott bírósági döntésekre (a Fővárosi Törvényszék 54.Pf.632.769/2018/28. számú ítéletére és a Kúria Pfv.II.20.463/2019/8. számú ítéletére) vonatkozó indítványozói érvek vizsgálatára nincs mód.
- [10] 2.2. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. E két feltétel alternatív jellegű, bármelyik fennállása megalapozza a panasz befogadhatóságát.
- [11] Az indítványozó a perújítási döntésekkel kapcsolatban két kifogást fogalmazott meg: egyrészt hiányosnak, nem kellően részletesnek találja az elsőfokú döntés indokolását, másrészt sérelmezi, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú döntés indokaival való egyetértésén túlmenően önálló indokolást nem fogalmazott meg.
- [12] Az Abtv. 29. §-ában írt első feltételt illetően az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy részletesen kimunkált és következetesen alkalmazott gyakorlata van az indítványozó által felhívott alaptörvényi rendelkezés – a XXVIII. cikk (1) bekezdés – tartalmát és különösen az indokolt bírói döntéshez való jogot érintően [lásd például: 13/2020. (VI. 22.) AB határozat]. Az Alkotmánybíróság emellett a Pp. 254. § (3) bekezdésének

- alkalmazását – az egyszerűsített indokolást – érintő, a jelenlegihez hasonló ügyet is vizsgált már [3133/2020. (V. 15.) AB határozat]. Jelen alkotmányjogi panasz ehhez képest nem vet fel olyan új, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, amely a panasz befogadását és érdemi elbírálását indokolná.
- [13] A második – a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre vonatkozó – feltételt érintően az Alkotmánybíróság a következőket állapította meg. Az elsőfokú bíróság döntésének indokolásában számot adott arról, hogy miért, mely jogi érvek mentén tartja megalapozatlannak a perújítási kérelmet. Önmagában az, hogy az indítványozó az egyébként megindokolt bírósági döntést tévesnek, magára nézve sérelmesnek vagy szubjektíve kevésnek tartja, nem tekinthető az eljárás tisztességessége [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés] követelményrendszerén belül értékelhető alkotmányossági kérdésnek. A bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása [30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]].
- [14] Jelen ügyre is vonatkoztatható továbbá az a megállapítás, miszerint az, hogy a másodfokú bíróság a „Pp. 254. § (3) bekezdés második mondata alkalmazásával az elsőfokú bíróság indokainak a megismétlésétől tartózkodott, ezzel az Alkotmánybíróság megítélése szerint nem zárta el az indítványozót a döntés indokainak megismerésétől. A másodfokú döntés indokolását ebben az esetben érdemben azonosnak kell tekinteni az elsőfokú bíróság indokolásával, amely viszont választ ad a szóban forgó [...] kérdésre.” [3133/2020. (V. 15.) AB határozat, Indokolás [24]] Nem merült fel az ügyben, hogy az indítványozó fellebbezése olyan nívumot tartalmazott volna, amelyet az elsőfokú döntés ne vizsgált és ne bírált volna el érdemben, és amely a másodfokú döntés vonatkozásában az önálló indokolás mellőzését – a Pp. 254. § (3) bekezdés második mondatába foglalt eljárási szabály alkalmazását – kizárta volna.
- [15] Az Alkotmánybíróság a fentiek alapján arra a következtetésre jutott, hogy panasz valójában a támadott végzés – közvetve az alapügyben hozott bírósági ítéletek – ismételt felülbírálatára irányul, az indítványozó elsősorban azért fordult az Alkotmánybírósághoz, mert megalapozatlannak és tévesnek tartja az ügyében hozott bírósági döntést. Tehát az indítványozó az eljáró bíróság jogértelmezésének és jogalkalmazásának helytállóságát vitatja, és magát a perújítási döntést, annak hátrányos voltát tekinti alapjogi sérelemnek a döntés Alkotmánybíróság általi megváltoztatása érdekében. Az Alkotmánybíróság azonban nem bocsátkozhat annak érdemi vizsgálatába, hogy a perújítás megengedhetősége tárgyában hozott bírósági döntés helyes volt-e. Hangsúlyozni kell jelen ügyben is, hogy a „bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének” [3107/2016. (V. 24.) AB végzés, Indokolás [35]]. „A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga, sem a diszkrimináció tilalma nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el.” [3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]] Az Alkotmánybíróság nem látott rá indokot vagy lehetőséget, hogy idézett gyakorlatától eltérjen. Mindezek alapján megállapítható, hogy az indítványba foglaltak a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét sem vetik fel.
- [16] Összefoglalva: az Alkotmánybíróság nem talált olyan körülményt, amelyet az Alaptörvény felhívott rendelkezésével összefüggésben alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességként lehetne értékelni, és amely ezért az indítvány érdemi vizsgálatát indokolná.
- [17] 3. A fentiek szerint az alkotmányjogi panasz nem felelt meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjába foglalt törvényi feltételnek, illetve az Abtv. 29. §-ában írt befogadási kritériumoknak, ezért azt az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján visszatartotta.

Budapest, 2021. november 15.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/938/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3504/2021. (XI. 30.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.VI.21.219/2019/3. számú végzése, a Miskolci Törvényszék 3.Pf.20.564/2019/9. számú ítélete és a Miskolci Járásbíróság 7.P.22.661/2018/15. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Lindt György ügyvéd) útján benyújtott alkotmányjogi panaszában az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján a Miskolci Járásbíróság 7.P.22.661/2018/15. számú ítélete, a Miskolci Törvényszék 3.Pf.20.564/2019/9. számú ítélete és a Kúria Pfv.VI.21.219/2019/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló polgári per tárgya az I. rendű alperes mint eladó és az indítványozó II. rendű alperes (az indítványozó) mint vevő közötti termőföld adásvételére vonatkozó – az indítványozó elővásárlási nyilatkozata alapján létrejött – szerződés hatálytalanságának megállapítása volt. A felperes keresetében a szerződés hatálytalanságának megállapítását kérte, valamint azt, hogy a bíróság az adásvételi szerződést közte és az I. rendű alperes között hozza létre; azon az alapon, hogy az indítványozó helyben lakói minőségének igazolása nem történt meg, ugyanis az indítványozó elfogadó nyilatkozatára rávezetett polgármesteri hivatali záradék a személyi azonosító adatok ellenőrzését támasztja alá, azonban a nyilatkozaton szereplő lakcím nem személyazonosító adat. Az indítványozó a kereseti kérelemmel szemben arra hivatkozott, hogy a felperes elővásárlási nyilatkozatában nem jelölte meg konkrétan a tulajdonszerzési célt, valamint életvitelszerű lakóhelyét nem igazolta megfelelően, ezért úgy kellett volna tekinteni, hogy elővásárlási nyilatkozatot nem tett.
- [3] A felperes kereseti kérelmének az első fokon eljáró Miskolci Járásbíróság 7.P.22.661/2018/15. számú ítéletében helyt adott, az ítéletet a másodfokon eljáró Miskolci Törvényszék 3.Pf.20.564/2019/9. számú ítéletében (a továbbiakban: másodfokú ítélet) helybenhagyta. A perben az első- és a másodfokú bíróság egyetértőleg úgy foglalt állást, hogy az iratokból megállapíthatóan a felperes elfogadó nyilatkozata tartalmazza a 2013. évi CCXII. törvény (a továbbiakban: Fétv.) 18/A. § (3) bekezdését, ennek utolsó fordulata pedig tartalmazza a felperes azon nyilatkozatát, hogy az elővásárlási joggal érintett föld teljes területén a mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvény (a továbbiakban: Földforgalmi tv.) 13. § (1) bekezdése vagy (2) bekezdésének a) pontja szerinti ökológiai gazdálkodást fog folytatni. A bíróságok szintén egyetértettek abban, hogy az indítványozó jogszabályban megkövetelt módon nem igazolta a helybenlakói minőséget, a lakcím ugyanis nem alkalmas a személy azonosítására, vagyis a hivatali ügyintéző a személyi igazolvány alapján állapította meg az indítványozó személyazonosságát. Az ügyvéd által ellenjegyzett teljes bizonyító erejű magánokirat, amelyben az indítványozó nyilatkozott arról, hogy helyben lakónak minősül, szintén nem elegendő ennek ténye bizonyítására, csak azt bizonyítja, hogy a nyilatkozatot az azt kiállító megtette, de annak valóságtartalmát nem. A bíróságok szerint a felhívott eseti döntések alapján is megállapítható, hogy az egységes bírósági gyakorlat értelmében az életvitelszerű lakóhely igazolására a lakcímet igazoló hatósági igazolvány, vagy minden olyan okirat megfelelő, amelyből a helybenlakásra megalapozottan lehet következtetni. Mindezek alapján a bíróságok arra jutottak, hogy az indítványozó elfogadó jognyilatkozatát hiányosnak kell tekinteni, vagyis a Földforgalmi tv. 21. § (9) bekezdése alapján úgy kell tekinteni, mintha elővásárlási jogát az indítványozó nem gyakorolta volna.
- [4] Az indítványozó felülvizsgálati kérelmet és a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmet terjesztett elő, egyrészt a helybenlakás igazolása vonatkozásában a joggyakorlat egységességének biztosítása érdekében, másrészt jogszabálysértésre tekintettel, mivel álláspontja szerint az elővásárlási jog jogosultjának kötelezettsége a tulajdonszerzési cél megjelölése, amelyet a bíróság jogértelmezéssel nem pótolhat.

- [5] A Kúria Pfv.VI.21.219/2019/3. számú végzésében a felülvizsgálatot megtagadta. A végzés indokolásában elsődlegesen arra utalt, hogy a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) rendelkezései alapján a fél szabadon megjelölheti a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmében azt, hogy az engedélyezést mely okra hivatkozással kéri. A felülvizsgálat engedélyezésével kapcsolatos egyes kérdésekről szóló 2/2017. (XI. 13.) PK vélemény (a továbbiakban: PK vélemény) 6. pontjában foglaltak alapján azonban a Kúria a felülvizsgálatot kizárólag a fél által megjelölt okból engedélyezheti, erre figyelemmel a Kúria a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmet csak abból a szempontból vizsgálta, hogy az abban előadottakra figyelemmel a jogszabálysértés vizsgálata szükséges-e a Pp. 409. § (2) bekezdés *a)*, *b)* és *d)* pontja alapján. Döntésében azt állapította meg, hogy az elővásárlási nyilatkozat tartalmi követelményeivel és a helyben lakás folyamatosságának az igazolásával kapcsolatosan a Kúria joggyakorlatot orientáló gyakorlata egységes, a kérdéssel több, így a például a BH2020. 14 számú közzétett döntésében és az abban felsorolt határozataiban részletesen foglalkozott, amelyhez azóta az alsóbb szintű bíróságok gyakorlata is igazodik. Ebben a kérdésben tehát álláspontja szerint a Pp. 409. § (2) bekezdés *a)* pontja alapján nem volt helye a felülvizsgálat engedélyezésének, a kérelem erre a jogszabályi rendelkezésre alapítva nem szolgálhat egyedi ügyekben történt esetleges téves jogértelmezések, ítéleti döntések kiküszöbölésére. A Kúria utalt arra is, hogy a PK vélemény 3. pontja szerint a Pp. 409. § (2) bekezdés *b)* pontja esetén a felülvizsgálat akkor engedélyezhető, ha a fél által állított jogsértés vizsgálata a felvetett jogkérdés különleges súlya, vagy társadalmi jelentősége miatt indokolt, tehát ha a vizsgált jogkérdés az egyedi ügyön – különleges súlyára tekintettel – túlmutat. A Kúria azt állapította meg, hogy az indítványozó e körben az engedélyezés iránti kérelmét nem indokolta, a helyben lakás igazolása tekintetében kizárólag a végrehajtási rendelet hiányára utalt, amely kérdéssel a Kúria már a kérelem benyújtását megelőzően is számos eseti döntésében foglalkozott (amelyekre a végzésében tételesen hivatkozott). A Kúria rámutatott továbbá, hogy az indítványozó által a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmében felhívott, BDT 2018.3907. nem a Kúria által közzétett döntés, így erre nem alapítható a Pp. 409. § (2) bekezdés *d)* pontja szerinti engedélyezési kérelem.
- [6] A Kfv.III.37.181/2013. számú határozat ugyan EBH2018.K11 számon közzétett kúriai döntés, azonban az nem a jogerős ítéleti tényállásban felvetett jogkérdésre irányul, hanem arra az esetre, amikor a fél a Földforgalmi tv. 18. § (2) bekezdés *b)* pontja szerinti elővásárlási jog jogalapját a jogszabály szövegére történő hivatkozással megjelöli ugyan, de a célt nem konkretizálja, annak valódiságát nem valószínűsíti. A Pp. 409. § (2) bekezdés *d)* pontja szerinti feltételek erre tekintettel nem álltak fenn, mert a jogerős ítélet nem a II. rendű alperes által hivatkozott határozatban kifejtettektől eltérő jogértelmezésen alapult. A PK vélemény 6. pontja szerint nem engedélyezhető a felülvizsgálat olyan okból, amelyre a fél nem hivatkozik az engedélyezés iránti kérelmében, ennek megfelelően a Kúria szerint nem volt lehetőség arra, hogy hivatalból eljárva észlelje a jogerős határozat és a [13] és [14] bekezdésben általa hivatkozott egyes eseti döntései közti esetleges ellentétet és erre alapítva engedélyezze a felülvizsgálatot a Pp. 409. § (2) bekezdés *d)* pontja alapján.
- [7] 2. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az alapügyben hozott elsőfokú és másodfokú jogerős ítélet kapcsán az Alaptörvény P) cikk (1) bekezdésével együttesen értelmezett XIII. cikk (1) bekezdése szerinti tulajdonhoz való jogának sérelmét, valamint ezzel összefüggésben e bírói döntéseknek az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdésébe ütközését állítja.
- [8] Az indítványozó szerint a bíróságoknak az Alaptörvény XIII. cikke alapján a már megszerzett tulajdont védeniük kell az elvonás ellen, a szerződés hatálytalansága esetén az elővásárlásra jogosultak joggyakorlásával kapcsolatban a Földforgalmi tv. kógens rendelkezéseinek a megsértését mint az Alaptörvény P) cikk (2) bekezdésén alapuló tulajdonjog alkotmányos korlátait kell vizsgálnia. Az indítványozó álláspontja szerint a bíróságok tévesen és jogszabály-ellenesen alkalmazták Földforgalmi tv. több kógens rendelkezését is, konkrétan a helyben lakó fogalmát meghatározó 5. § 9. pontját, valamint a törvény 21. § (6) és (9) bekezdését.
- [9] Az eljáró bíróságok alaptörvény-ellenes jogértelmezésére és iratellenes jogalkalmazására hivatkozik, amelyek összességében az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésébe foglalt tisztességes bírósági eljáráshoz való jogának sérelmét eredményezték. Az Alaptörvény XV. cikkével kapcsolatban az indítványozó előadta azt is, hogy a felperessel elővásárlási nyilatkozataik alapján azonos elővásárlási csoportba tartoznak, mint helyben lakó földművesek, családi gazdálkodó, illetve családi gazdaság tagja, ökológiai gazdálkodók; tehát összehasonlítható helyzetben vannak, azonos homogén csoport tagjaiként vizsgálandók, közöttük különbségtételnek nem lehetett volna helye.

- [10] A Kúria felülvizsgálatot megtagadó végzésével kapcsolatban az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének megsértésére hivatkozik, mivel álláspontja szerint a Kúria elmulasztotta a joggyakorlat egységének biztosítását azzal, hogy a kialakult bírói gyakorlattól való eltérés megállapítása ellenére megtagadta a felülvizsgálatot.
- [11] Az indítványozó leírta továbbá, hogy tisztában van azzal, hogy alkotmányjogi panaszban mulasztás megállapítását nem indítványozhatja, de fontosnak tartotta megjegyezni, hogy álláspontja szerint a jogalkotót mulasztás terhelte, ugyanis Földforgalmi tv.-nek nincs végrehajtási rendelete, holott a törvénynek az elővásárlási nyilatkozattételkor hatályos 21. § (5) bekezdése szerint az adás-vételi szerződésre elfogadó jognyilatkozathoz az elővásárlási jogosultságot bizonyító okiratokat „az e törvény végrehajtására kiadott rendeletben meghatározottak szerint” kellett csatolni.
- [12] 3. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az Ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról, az 56. § (2) bekezdése értelmében pedig a befogadhatóságról dönteni jogosult tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket.
- [13] 3.1. Az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d)* pontja alapján alaptörvényellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés *a)* az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti vagy hatáskörét az Alaptörvénybe ütközően korlátozza, és *b)* az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [14] Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.
- [15] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. A (4) bekezdés alapján a döntés közlésétől számított száznolcvan nap elteltével alkotmánybírósági eljárás megindításának nincs helye.
- [16] 3.2. A vizsgálat során az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány határozott kérelmet tartalmaz és megfelel a törvényben előírt alaki és tartalmi követelményeknek: az indítvány megjelöli az Abtv. 27. §-át, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, valamint az indítványozó jogosultságát megalapozza; megjelöli a vizsgálandó jogszabályi bírói döntéseket, az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit és megfogalmazza sérelmük lényegét, az indítványozó nevét és címét; kéri a kifogásolt bírói döntések megsemmisítését; nyilatkozott arról, hogy saját adatainak nyilvánosságához hozzájárul; továbbá mellékelte az indítványban támadott bírósági döntéseket, valamint az indítványban hivatkozott ellenkérelmét, fellebbezését és felülvizsgálati kérelmét [Abtv. 52. § (1b) bekezdés, (5)–(6) bekezdés].
- [17] 3.3. A Kúria sérelmezett döntését az indítványozónak 2020. június 4-én kézbesítették, indítványát pedig 2020. július 29-én, tehát a törvényi határidőn belül nyújtotta be az Alkotmánybíróságra.
- [18] Az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette; a bírósági eljárásban felperes volt, ezért érintettnek minősül [Abtv. 27. § (1) és (2) bekezdés].
- [19] A támadott bírói döntések Alaptörvénnyel való összhangjáról az Alkotmánybíróság még nem döntött [Abtv. 31. § (2) bekezdés].
- [20] 3.4. Az Alkotmánybíróság elsőként az indítványnak a Kúria végzésével kapcsolatos elemét vizsgálta meg.
- [21] Az indítványozó a Kúria döntésével szemben az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított jogának sérelmére hivatkozik. A Kúria felülvizsgálati kérelem befogadását megtagadó végzése az Abtv. 27. § (1) bekezdése alkalmazásában a bírósági eljárást befejező egyéb döntésnek minősül, így alkotmányjogi panasszal támadható [vö. 3245/2019. (X. 17.) AB végzés, Indokolás [14]; 3144/2021. (IV. 22.) AB végzés, Indokolás [23]].
- [22] Az indítványozó a Kúria felülvizsgálati végzésével összefüggésben a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogának sérelmét arra hivatkozással állította, hogy a Kúria az ítélkezési gyakorlattól való eltérést az indokolásában

észlelte, azonban az érdemi felülvizsgálatot megtagadta, így a joggyakorlat egységét nem biztosította, a jogel-
lenességet nem orvosolta.

- [23] A Kúria végzésében hivatkozott PK vélemény 6. pontjához tartozó indokolás kifejti, hogy „[a] Pp. 2. § (2) bekezdése szerint a bíróság – törvény eltérő rendelkezése hiányában – a felek által előterjesztett kérelmekhez és jognyilatkozatokhoz köve van. Ez a szabály a felülvizsgálat engedélyezése körében is érvényesül, ebből következően a Kúria nem engedélyezheti a jogszabálysértés felülvizsgálatát olyan okból, amelyre a fél nem hivatkozik engedélyezés iránti kérelmében. A felülvizsgálat engedélyezése minden esetben a fél kérelmén alapul, azon a Kúria akkor sem terjeszkedhet túl, ha az engedélyezés vizsgálata körében kirívóan jogszabálysértő döntést észlel.” Az Alkotmánybíróság joggyakorlata szerint a felülvizsgálati eljárásban a kérelemhez kötöttség amellett, hogy a feleket megillető rendelkezési jogot juttatja kifejezésre, bizonyos vonatkozásban a tisztességes bírósági tárgyaláshoz való jog garanciája is {vö. 3157/2020. (V. 21.) AB határozat, Indokolás [48]}. Ehhez képest az indítványozó által megfogalmazott elvárás, amely szerint a bíróságnak a hatályos eljárási törvényi rendelkezések ellenére a fél kérelmén túllépve, hivatalból kellene további szempontokat bevonnia a vizsgálatba, nem hozható összefüggésbe a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog tartalmával (sőt, adott esetben annak sérelmére is vezethetne). A Kúria végzésében a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelemben foglalt érveket egyenként megvizsgálta, a felülvizsgálat megtagadását részletesen megindokolta. Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozza, hogy az indítványozó által hivatkozott tisztességes bírósági eljárás alapjoga nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti „szuperbíróság” szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]}. Az, hogy az indítványozó az egyébként megindokolt bírósági döntést tévesnek tartja, nem tekinthető az eljárás tisztességessége követelményrendszerén belül értékelhető alkotmányossági kérdésnek.
- [24] Az ítélezési gyakorlat egységének állított sérelmével összefüggésben az Alkotmánybíróság már korábbi döntéseiben is rámutatott: „Az Alaptörvény 25. cikk (3) bekezdése értelmében kifejezetten a Kúria – és nem pedig az Alkotmánybíróság – feladata, hogy biztosítsa a bíróságok jogalkalmazásának egységét. Ennek megfelelően önmagában az nem alkotmányossági kérdés, és ekként az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét sem vetheti fel, hogy egyes egyedi bírói döntések esetleges eltérő jogértelmezése kihat-e az ítélezési gyakorlat egységességre vagy sem. A jogegység biztosítása ugyanis – ha annak szükségessége felmerül – a bíróságokra kötelező jogértelmezés keretében a Kúria feladata. Ez már csak azért is igaz, mert az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz keretében a támadott bírói döntés(ek) és az Alaptörvény összhangját, és nem pedig egyes bírói döntések egymással való összhangját vizsgálja.” {3208/2021. (V. 19.) AB végzés, Indokolás [24]; hasonlóan: 3349/2019. (XII. 6.) AB végzés, Indokolás [21]}
- [25] A fent kifejtettekre figyelemmel az Alkotmánybíróság azt állapította meg, hogy a Kúria végzése vonatkozásában az alkotmányjogi panasz a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal összefüggésben sem a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, sem alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést nem vetett fel; ebből következően a panasz befogadásának az Abtv. 29. §-a szerinti feltételei nem állnak fenn.
- [26] 3.5. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az alapügyben hozott elsőfokú és másodfokú ítélet alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését is kérte.
- [27] Figyelemmel arra, hogy a Kúria a felülvizsgálatot megtagadta, a jelen alkotmányjogi panasz megítélése szempontjából az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerint az alapügy érdemében hozott döntésnek a másodfokú ítélet tekinthető.
- [28] Az Alkotmánybíróság vonatkozó joggyakorlata értelmében „ha a Kúria azt állapítja meg, hogy a felülvizsgálati eljárás lefolytatására nincs lehetőség, az Alkotmánybíróság a Kúriának ezen nem érdemi döntésén keresztül az ügy érdemében hozott jogerős döntést csak két esetben vizsgálhatja. Akkor (i) ha az indítványozó a jogerős döntést a felülvizsgálati indítvánnyal egyidejűleg – az Abtv. szerinti határidőben – alkotmányjogi panasszal is megtámadta, vagy (ii) ha a Kúria végzését mérlegelési jogkörben hozta meg, amely mérlegelés eredményére az indítványozónak bizonyosan nincs ráhatása [Ügyrend 32. § (4) bekezdés, az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 26. § (1) bekezdésének és 27. §-ának, valamint az Alkotmánybíróság Ügyrendje 32. §-ának egységes értelmezéséről szóló 1/2019. (XI. 25.) AB Tü. állásfoglalás 1/5. pont].” {3221/2021. (V. 28.) AB végzés, Indokolás [13]}
- [29] A jelen esetben megállapítható, hogy az indítványozó a jogerős döntést alkotmányjogi panasszal nem támadta meg, ugyanakkor a Kúriának a Pp. 411. § (1) bekezdésén alapuló döntése mérlegelési jogkörben hozott bírói

döntésnek minősül. Erre tekintettel a Kúria végzésén keresztül a jelen ügyben a jogerős döntés állított alaptörvény-ellenessége vizsgálható.

- [30] Az indítvány az Alaptörvény P) cikk (1) bekezdésében foglalt rendelkezésre vonatkozó részében nem felel meg az 27. §-ának, mivel annak címzettje nem az indítványozó, így nem biztosít számára jogot, ezért alkotmányjogi panaszt sem lehet közvetlenül erre az előírásra alapítani {vö. 3119/2015. (VII. 2.) AB végzés, Indokolás [17]}. Az Alaptörvénynek az indítványozó által hivatkozott XIII. cikk (1) bekezdése, XV. cikke, valamint XXVIII. cikk (1) bekezdése azonban olyan alapvető jogokat tartalmaznak, amelyek sérelmének állítása alkotmányjogi panaszra adhat alapot.
- [31] Ami a fenti alaptörvényi rendelkezésekre hivatkozó indítványi érveléssel kapcsolatban az Abtv. 29. §-a szerinti befogadási kritériumok vizsgálatát illeti, jelen ügyben is emlékeztetni szükséges arra, hogy a „bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének” {3107/2016. (V. 24.) AB végzés, Indokolás [35]}. Az Alkotmánybíróság a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazhatja {erről lásd elsőként: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}. Vagyis az Alkotmánybíróság a bírói döntések felülvizsgálata során is az Alaptörvényben elismert alapjogi követelményrendszer tényleges érvényesülését garantálja. „A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga, sem a diszkrimináció tilalma nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el. [...] A bíró bármely ténybeli vagy jogi tévedése nem teszi automatikusan tisztességtelenné az egész eljárást, mivel az ilyen tévedések teljesen soha nem küszöbölhetők ki, azokat az igazságszolgáltatás ma ismert rendszere magában hordozza.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]}
- [32] Az Alkotmánybíróság a tulajdonhoz való joggal és a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal összefüggő indítványi elemek befogadhatóságának vizsgálatával kapcsolatban rögzíti, hogy amint azt az indítvány is kiemelte, a perben felvetett jogkérdések a következők voltak: a Földforgalmi tv. 21. § (6) bekezdése alapján az elővásárlási nyilatkozatban a tulajdonszerzési cél megjelölése, valamint a 21. § (6) bekezdése és 5. § 9. pontja alapján az elővásárlásra jogosult helyben lakásának igazolása. Az indítványozó ezeknek a törvényi rendelkezéseknek az értelmezésével és az ügyében megállapított történeti tényállásra történő alkalmazásával kapcsolatban állított tévedést, jogszabály-ellenességet és iratellenességet, s ezekből álláspontja szerint elválaszthatatlanul következő alaptörvény-ellenességet. Az Alkotmánybíróság – hivatkozott joggyakorlatára figyelemmel – a jelen ügyben nem foglalhatott állást sem a helyben lakás feltételének értelmezését és az annak igazolására alkalmas eszközöket, sem pedig az indítványozó és a felperes elővásárlási nyilatkozatainak tartalmi és formai megfelelőségét illetően, ugyanis ezek olyan szakjogi jogértelmezési, tényállás-megállapítási, illetve bizonyítékértékelési kérdésnek minősülnek, amelyek megítélése az általános hatáskörű bíróságok feladata.
- [33] A fentiekre figyelemmel önmagában szintén nem minősül alkotmányjogi kérdésnek, hogy a támadott bírósági ítélet egy általa hivatkozott ítéletből esetleg okszerűtlen, szakjogi szempontból téves következtetést vont le a perben értelmezett egyik rendelkezés normatartalmára vonatkozóan. A diszkrimináció vizsgálata az indítványozó és a felperes, mint az indítványozó szerint homogén csoportba tartozó jogalanyok között pedig azért nem vethető fel, mert a perben vitatott – és az indítványozó számára kedvezőtlenül eldöntött – egyik kérdés éppen az volt, hogy az indítványozó elővásárlási nyilatkozata alapján helyben lakónak minősíthető-e, s ennek – a bíróság szerint – nem megfelelő igazolása miatt nem volt besorolható a számára kedvező elővásárlási csoportba.
- [34] Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy mivel az indítványozó – bár a másodfokú ítélet részletes szakjogi kritikáját adta elő és emellett alkotmánybírósági határozatokat is idézett – nem mutatott ki alkotmányjogi szempontból jelentős összefüggést az általa támadott bírósági ítélet és a felhozott alaptörvényi rendelkezések között, ezért az Alkotmánybíróság – az Abtv. 29. §-a szerinti a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés hiányában – az indítványt e részében sem vizsgálhatta meg érdemben.

- [35] 4. Az indítványozó mindezek mellett panaszában a Földforgalmi tv. 21. § (5) bekezdésével összefüggésben a végrehajtási rendelet hiányára mint az alapügyét érintő alaptörvény-ellenes jogalkotói mulasztásra is hivatkozott.
- [36] Az Abtv. 46. § (2) bekezdés *b)* pontja szerint a jogalkotói feladat elmulasztásának minősül, ha kifejezett jogszabályi felhatalmazásból származó jogalkotói feladat ellenére nem került sor a jogszabály megalkotására.
- [37] Az Alkotmánybíróság ugyanakkor észlelte, hogy a hivatkozott törvényi rendelkezés a termelőszövetkezeti földhasználati jog alatt álló földrészletek tulajdonjogának rendezéséről és egyes földügyi tárgyú törvények módosításáról szóló 2020. évi XL. törvény általi, 2020. július 1-től hatályos módosítását követően már nem utal végrehajtási rendeletre, ezért jelen időpontban a fenti indokok alapján az Alkotmánybíróság eljárása során már hivatalból sem lehetne helye a jogalkotó általi mulasztással előidézett alaptörvény-ellenesség megállapításának.
- [38] 5. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság – az Abtv. 56. § (3) bekezdése, illetve az Ügyrend 5. §-a alapján eljárva – az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 29. §-a, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdésének *a)* és *h)* pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2021. november 15.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1352/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3505/2021. (XI. 30.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.I.20.593/2019/8. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozók jogi képviselőjük (dr. Hegedűs Péter ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt nyújtottak be, amelyben a Kúria Pfv.I.20.593/2019/8. számú ítélete alaptörvény-ellenességének a megállapítását és megsemmisítését kérték az Alaptörvény 25. cikk (1)–(3) bekezdéseinek, 28. cikkének, B) cikk (1) bekezdésének és a XXVIII. cikk (1) bekezdésének a sérelme miatt.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege az ügyben eljáró bíróságok által megállapított tényállás és az általuk hozott döntések alapján az alábbiak szerint foglалható össze.
- [3] Az indítványozók tulajdonában álló családi házas ingatlanok közelében a telefontársaság mobil-átjátszótornyot építtetett. A bázisállomás egy 30 méter magas, faburkolatú toronyból és a mellette elhelyezett négy darab székélyből áll. A torony felállítási munkáinak befejezésére 2010. november 18-án került sor, az infrastrukturális építési munkálatok túlnyomó része – a rádiótechnikai szerelések kivételével – ekkorra befejeződött. Az antennákat 2011. január 20-án helyezték el. A műszaki átadás-átvétel 2011. november 17-én történt meg, míg a 2012. március 29-én kelt használatbavételi engedély 2012. május 21-én emelkedett jogerőre.
- [4] Az indítványozók az elsőfokú bírósághoz 2016. november 10-én érkezett keresetükben kérték, hogy a bíróság a tulajdonukban lévő ingatlanok forgalmi értékének csökkenése miatt kötelezze a telefontársaságot részben a torony létesítésével, részben annak működtetésével összefüggésben kártérítés megfizetésére a mobil-átjátszótorony szükségtelen zavaró hatására hivatkozással. Az elsőfokú bíróság ítéletében kötelezte a telefontársaságot a mobil-átjátszótorony szükségtelen zavarásából fakadó, az indítványozók ingatlanjainak értékcsökkenésében megnyilvánuló károkozás miatt kártérítés megfizetésére. Az ítéleti indokolás szerint a bíróság bizonyítottan találta a szükségtelen zavarás és a szomszédjogi szabályok megsértésének tényét, ugyanakkor a telefontársaság elévülési kifogását nem találta alaposnak. Ez utóbbi körben kifejtette, hogy – bár az indítványozók személyes előadásaiiban az antennák működésének kezdetét nem tudták megjelölni – de a telefontársaság által becsatolt iratok alapján kétséget kizáróan igazoltnak látta a bíróság, hogy 2011. január 20-án a bázisállomás a végleges, jelenlegi képét mutatta, de hozzáfűzte ehhez, hogy a bázisállomás működése csak a használatbavételi engedély 2012. május 21-i jogerőre emelkedése után kezdődhetett meg, ezért a torony működésére alapított károsodások tekintetében az igények elévülésének kezdő időpontja is ettől a naptól számítódik, azaz a torony működésére alapított kártérítési igények sem évültek el.
- [5] A telefontársaság fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta: a torony létesítésével összefüggő kártérítési igényeket valamennyi felperes vonatkozásában elutasította, míg az ingatlanjaikat időközben értékesítő felperesek keresetét teljes egészében, a torony működésével kapcsolatos igények körében is elutasította. A másodfokú bíróság osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját a tekintetben, hogy a torony létesítéséhez és működéséhez kötődő kártérítési igények időben elkülönülten évülnek el, az elsőfokú bíróságtól eltérően azonban az elévülési kifogást a torony létesítésére alapozott kártérítési igények tekintetében alaposnak találta. Kifejtette, hogy ebben a körben a kár bekövetkeztének időpontja a torony létesítéséhez, így annak látványához kötődik. Mivel a torony létesítése 2010. november 17-én befejeződött, ezért az ezzel összefüggő kártérítési igények iránt előterjesztett kereset elkésett, állapította meg a másodfokú bíróság. A torony működésére alapított kártérítési igényekre vonatkozó elévülési kifogás kapcsán – egyetértve az elsőfokú bíróság ítéletében foglaltakkal – viszont megerősítette, hogy a hivatalos, jogszerű működés kezdő időpontja

a használatbavételi engedély jogerőre emelkedésének a napja, az indítványozók kára ekkor következett be, ezért az elévülés is ettől az időponttól kezdődik.

- [6] Az ügyben a telefontársaság által előterjesztett felülvizsgálati kérelem alapján eljáró Kúria a jogerős ítéletet a felperesek keresetét elutasító részében hatályában fenntartotta, míg a felülvizsgálattal támadott rendelkezését hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatva az indítványozók keresetét elutasította. A kúriai ítélet rögzítette, hogy mindenekelőtt az ügyben előadott elévülési kifogást kellett megvizsgálni és elbírálni, mivel ennek alapossága esetén a keresetet önmagában emiatt el kell utasítani, figyelmen kívül hagyva az előadott további érveléseket. A Kúria a torony létesítésével összefüggő kárigény elévülése vonatkozásában osztotta a jogerős ítéletben foglaltakat, azaz megítélése szerint is az indítványozók károsodása – függetlenül a hivatalos műszaki átadás-átvétel időpontjától – magához a torony létesítéséhez kötődik, ez 2010. november 18-án bekövetkezett, ehhez képest az erre a jogcíme alapozott kereseti követelés elévült.
- [7] A Kúria ellenben a torony működéskére alapozott kártérítési igények elévülése kapcsán nem értett egyet a másodfokú bíróság ítéletében foglaltakkal, megítélése szerint az erre alapozott kártérítési igények is elévültek. Meglátása szerint a lefolytatott bizonyítási eljárás alapján helyesen állapították meg az ügyben eljáró bíróságok a torony építése befejezésének időpontjaként 2010. november 18-át és azt is, hogy a tornyon az antennákat 2011. január 20-án helyezték el, azaz a torony ettől a naptól kezdve már a jelenleg is látható állapotában állt. A Kúria ítélete ugyanakkor leszögezi, hogy az indítványozók sem kereseti kérelmükben, sem szóbeli meghallgatásuk során nem tettek különbséget a torony létesítésével és működéskével kapcsolatos hatások között, arra viszont utaltak, hogy az antennák telepítését megelőzően nem volt tudomásuk arról, hogy a felépült torony milyen célt fog szolgálni. Minderre figyelemmel – állapítja meg a kúriai ítélet – az indítványozók számára a „legkedvezőbb esetet tekintve – az antennák elhelyezésével, a torony végleges megjelenésének kialakításával, azaz 2011. január 20-án a torony működéskével kapcsolatos kártérítési igényük is esedékessé vált”. Ítéletének indoklásában a Kúria kiemeli, hogy az indítványozók a torony működéskéhez kapcsolt kártérítési igényük alapját az az által okozott félelemérzet értékcsökkentő hatásában jelölték meg, ami viszont nem a használatbavételi engedély jogerőre emelkedéséhez vagy az általuk nem is ismert tényleges működéské megkezdéséhez kötődik, „hanem az akkori magasságban megépült és a működéské lehetőségét magában rejtő antennákkal felszerelt torony létekéhez (EBH 2007. 1691)”. A Kúria ítéletében végezetül szükségesnek tartotta kiemelni még azt is, hogy „a felek által hivatkozott számos eseti döntés eltérő tényállásokon és a jelenlegitől eltérő igényérvényesítésen alapul, így az azokban foglalt érvelések erre az ügyre nem irányadók; az elévülés feltételeit minden esetben a konkrét körülmények alapulvételével kell vizsgálni”.
- [8] Az indítványozók ezt követően fordultak az Alkotmánybírósághoz. Beadványukban sérelmük lényegét abban jelölik meg, „hogy az elsőfokon alkalmazott és értelmezett, másodfok által teljes egészében elfogadott jogszabályokat a Kúria jogszerű indokolás nélkül, a saját maga által kialakított bírói gyakorlattal ellentétesen, véleményünk szerint önkényesen értelmezett és alkalmazott”. Indítványukban az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét részben azáltal látták megvalósulni, hogy a Kúria döntésével és jogszabályértelmezésével ügyükben az elévülés kezdő időpontját nem a bírói gyakorlatból következő és – az első- és másodfokú bíróság által is hivatkozott – eseti döntésekben szereplő használatbavételi engedélyhez, hanem egy ettől eltérő időponthoz kötötte. Megítélésük szerint a Kúria azzal, hogy a konkrét ügyben a kár bekövetkezte és az elévülés kezdő időpontja tekintetében a bírói gyakorlattal ellentétes döntést hozott, *contra legem* jogértelmezést és jogalkalmazást valósított meg, ami egyben alaptörvény-ellenesnek is minősül az Alaptörvény 28. cikkében foglaltak teljes körű figyelmen kívül hagyása miatt. Meglátásuk szerint a „jogszabály célja nyilvánvalóan az volt – és ezt tükrözte az elévülés kezdő időpontjának használatbavételi engedélyhez, mint jogi aktushoz kötése is –, hogy a bizonytalan, ellentmondásos időpontok helyett egy konkrét és kézzel fogható időpontban kerüljön meghatározásra az elévülés kezdő időpontja”. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének állított sérelme körében az indítványozók hivatkoznak arra is, hogy a Kúria támadott döntésében indokolási kötelezettségének sem tett eleget. Ennek alátámasztásaként előadják, hogy a Kúria egyáltalán nem indokolta meg, hogy a torony működéskével összefüggő elévülés kezdő időpontjának megállapításakor miért tért el a vonatkozó törvényi rendelkezésekhez kapcsolódó bírói gyakorlattól, de nem reagált az indítványozók által e körben előadott jogi és nem jogi érvekre sem, nem értelmezte továbbá a hivatkozott és alkalmazott jogszabályokat, és nem mutatta be, milyen tényállás, bizonyítékok és indokok alapján hozta meg az elévülés kezdő időpontjára vonatkozó döntését.
- [9] Az indítványozó állítása szerint a kúriai ítélet nem jelölte meg azokat a jogszabályi rendelkezéseket, amelyekre döntését alapozta, és nem tért ki a vonatkozó bírói gyakorlat ismertetésére sem, miként az sem derül ki

az ítéletből, hogy a Kúria álláspontja szerint jelen ügy tényállása miatt és mennyiben tér el az indítványozók által hivatkozott döntések alapjául szolgáló ügyek tényállásától. Az indítványozók nézete szerint Kúria a fentiek alapján megsértette az Alaptörvény 25. cikk (1)–(3) bekezdéseiben foglaltakat is, ezen belül konkrétan a jogalkalmazás egységének követelményére vonatkozó rendelkezéseket, hiszen erre vonatkozó kötelezettségét megsértve „a korábbi bírói gyakorlatot megváltoztatva, ennek okát meg nem indokolva olyan ítéletet hozott, amely ellentétes mind az elsőfokú bíróság által hozott ítélettel, mind a másodfokú bíróság által hozott jogerős ítélettel, és az azok alapjául szolgáló jogértelmezéssel, bírói gyakorlattal, konkrét eseti döntésekkel is”. Az indítványozók az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének sérelmét abban látják, hogy a támadott ítélet „olyan körülményeket teremt, amely a teljes körű jogbizonytalansághoz vezet és kiszámíthatatlanná teszi a jogerős bírósági döntéseket”.

- [10] 2. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [11] 2.1. Az indítványozók az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőben nyújtották be az alkotmányjogi panaszt. A jogi képviselő a meghatalmazását csatolta. A jogorvoslattal nem támadható kúriai ítélet az eljárást befejező döntésnek minősül, így alkotmányjogi panasszal támadható. Az indítványozók alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkeznek, érintettségük – mivel a támadott ítélettel lezárt eljárásban felperesek voltak – fennáll.
- [12] 2.2. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontjában meghatározott törvényi feltétele, hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának sérelmére hivatkozzon. Az indítvány e feltételnek csak részben tesz eleget, nem tartalmaz ugyanis az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az indítványozók számára Alaptörvényben biztosított jogot az Alaptörvény 25. cikke és a 28. cikke, így azokra alkotmányjogi panaszt alapítani az indítványozóknak nincs lehetősége. Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének sérelmével kapcsolatosan az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint alkotmányjogi panaszt csak kivételes esetben – a visszaható hatályú hátrányos tartalmú jogalkotásra és jogalkalmazásra, valamint a felkészülési idő hiányára alapozva – lehet benyújtani. {3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás 14}}. Az indítványozók nem ezeknek az Alaptörvényben biztosított jogaiknak a sérelmére alapozták alkotmányjogi panaszukat, így az Alkotmánybíróság az indítvány ezen elemét sem vizsgálhatta érdemben. A panasz tehát ezen indítványelemek tekintetében nem felel meg az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontjába foglalt feltételnek.
- [13] 2.3. A kérelem a határozottság Abtv. 52. (1b) bekezdésében felsorolt követelményeinek eleget tesz, tartalmazza ugyanis a) azt a törvényi rendelkezést, ami megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá azt, amely az indítványozók indítványozói jogosultságát megalapozza (Abtv. 27. §); b) az eljárás kezdeményezésének indokait (a Kúria eljárása és döntése alapvető jog sérelmét okozta); c) az Alkotmánybíróság által vizsgálendő döntést; d) az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezését [XXVIII. cikk (1) bekezdés]; e) indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírósági döntés az indítványozók álláspontja szerint miért ellentétes az Alaptörvény általuk megjelölt rendelkezésével; f) kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a támadott bírósági döntés alaptörvény-ellenességét és semmisítse azt meg.
- [14] 3. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az egyéb törvényi feltételeknek megfelelő alkotmányjogi panasz alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre utaljon. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [15] Elsőként az Alkotmánybíróság arra emlékeztet, hogy – amint arra az indítványozók is utaltak kérelmükben – az Alkotmánybíróságnak részletesen kimunkált és következetesen alkalmazott gyakorlata van az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése tartalmát illetően. Jelen ügy ehhez képest nem vet fel olyan új, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, amely a panasz befogadását és érdemi elbírálását indokolná.
- [16] Hangsúlyozza továbbá az Alkotmánybíróság azt is, hogy a „bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének” {3107/2016. (V. 24.) AB végzés, Indokolás [35}}. Az Alkotmánybíróság a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazhatja {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13}}. Ennek megfelelően

az Alkotmánybíróság a bírói döntések felülvizsgálata során is az Alaptörvényben elismert alapjogi követelményrendszer tényleges érvényesülését garantálja.

- [17] Jelen ügy elbírálásakor is irányadónak tekinti továbbá az Alkotmánybíróság a testületnek a bíróságok jogértelmezésére, annak felülbírálatára vonatkozó korábbi, elvi élel kimondott megállapításait. Ezek egyike szerint „[a] jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra kerül sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga [...] nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírói szervezet feletti szuperbíróság szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el. [...] A bíró bármely ténybeli vagy jogi tévedése nem teszi automatikusan tisztességtelenné az egész eljárást, mivel az ilyen tévedések teljesen soha nem küszöbölhetőek ki, azokat az igazságszolgáltatás ma ismert rendszere magában hordozza.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]–[15]}
- [18] Egy másik, jelen ügy kapcsán is figyelembe veendő határozatában a testület rögzítette, hogy „[a]z Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése egy processzuális alapjogot tartalmaz, amely elsősorban a bírósági eljárással szemben támasztott eljárási garanciák rendszerét jelenti” {3181/2018. (VI. 8.) AB határozat, Indokolás [42]}. Az Alkotmánybíróság korábbi döntéseiben ugyan nem zárta ki, hogy a *contra legem* jogalkalmazás kivételes esetben, a bírói jogértelmezés kirívó – alapjogi relevanciát elérő – hibája miatt a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmének a megállapíthatóságára vezessen, mindazonáltal az esetlegesen *contra legem* jogértelmezés és jogalkalmazás önmagában nem alapozza meg az alaptörvény-ellenességet, tehát a pusztán a bírói jogértelmezés állított hibájára alapított alkotmányjogi panaszt – a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal összefüggésben – az Alkotmánybíróság érdemben nem vizsgálja {20/2017. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [21]–[29]; 3295/2019. (XI. 18.) AB végzés, Indokolás [37]–[40]}. Az Alkotmánybíróság nem rendelkezik hatáskörrel arra sem, hogy a perorvoslati bíróság jogkörébe tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {ld. pl. 3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; 3098/2014. (IV. 11.) AB végzés, Indokolás [28]}.
- [19] Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a jelen ügyben előterjesztett indítvány tartalma szerint valójában nem irányul egyéb, mint a Kúria jogalkalmazásának és jogértelmezésének a felülbírálatára és megváltoztatására. Az Alkotmánybíróság azonban ettől a fent ismertetett gyakorlata alapján következetesen tartózkodik, mivel a tényállás megállapítása, a bizonyítási eljárás lefolytatása, a bizonyítékok értékelése és azok egybevetése az ügyben irányadó jogszabályokkal, továbbá mindezek alapján a szükséges következtetések levonása az ügy eldöntése érdekében, és a jogszabályok értelmezése a bíróságok hatáskörébe tartozó feladat, amelyet az Alkotmánybíróság nem vonhat magához. Az Abtv. 27. §-a alapján kezdeményezett ügyekben az Alkotmánybíróság feladata nem az adott ügy elbírálása során felmerült és a bíróságok részéről eldöntött tény-, illetve jogkérdések felülvizsgálata, hanem az, hogy az Alaptörvényben foglalt – jelen ügyben a bíróságok eljárására vonatkozó – garanciákból fakadó minimumot számon kérje a jogalkalmazóktól.
- [20] Az Alkotmánybíróság az indítványozóknak a kúriai döntés indokolása hiányosságaira vonatkozó kifogásai kapcsán előrebocsátja, hogy „az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint nem vizsgálja azt sem, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e ezeket a bizonyítékokat és érveket, illetve a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás, valamint a az abból levont következtetés megalapozott-e, mint ahogy azt sem vizsgálja, hogy a bíróságok jogértelmezése helyesen illeszkedik-e a jogági dogmatika elfogadott szabályaihoz {3207/2015. (X. 27.) AB végzés, Indokolás [12], illetve 3067/2016. (IV. 11.) AB végzés, Indokolás [18]}.” {3117/2016. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [16]}
- [21] Az Alkotmánybíróság a jelen ügyben lefolytatott eljárása eredményeként megállapította, hogy az indítványozók ügyében felülvizsgálati bírósággént eljáró Kúria ítéletében kifejezetten és részletesen, lényegében kizárólagosan az elévülés kérdésével foglalkozott, ennek vizsgálata során tekintettel volt az indítványozók és az ellenérdekű fél észrevételeire, nyilatkozataira, kifejezésre juttatva ezzel azt is, hogy az indítványozók igényének elbírálása szempontjából az elévülés fennállta vagy fenn nem állta az adott ügy központi, lényegi részét képezi, és elsőként eldöntendő előkérdése a kártérítési igényre vonatkozó határozathozatalnak.
- [22] Az Alkotmánybíróság megítélése szerint a Kúria az indítványozók által kifogásolt ítéletében az ügy elbírálásához irányadónak tekintett szempontokról, az eljárás során felmerült bizonyítékok mérlegeléséről összességében és részleteiben is, a meghozott döntés érthetőségéhez és megalapozásához szükséges mértékben számot adott.

Így a Kúria ítéletében bemutatta, milyen tényállás, bizonyítékok és indokok alapján látta úgy, hogy az indítványozók kárigénye elévült a megállapított tényállás és a vonatkozó jogi normák összevetése alapján, megjelölte, hogy a felülvizsgálati kérelemnek helyt adó döntését milyen jogszabályi rendelkezésekre alapította, és kitért arra is, hogy a peres felek által hivatkozott bírósági eseti döntéseket miért nem tartja irányadónak az adott ügy megítélésékor.

- [23] Az Alkotmánybíróság erre vonatkozó gyakorlata szerint „[a] bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása” {30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]}. Önmagában az, hogy az indítványozók konkrét ügyükben peresztesek lettek, azaz a felülvizsgálati kérelem tárgyában döntő Kúria nem, illetve nem teljes mértékben osztotta az igény elévülése tekintetében az első-, és másodfokon eljáró bíróságok álláspontját egy konkrét, megítélését tekintve mérlegelést igénylő jogi kérdésben, nem teszi az eljárást tisztességtelenné és emiatt nem válik az eljárás és a döntés önkényessé sem {ld. 3327/2014. (XII. 10.) AB végzés, Indokolás [15]}.
- [24] Az Alkotmánybíróság a fentiek alapján tehát jelen ügyben nem talált olyan körülményt, amely az alkotmányjogi panaszban felhívott alaptörvényi rendelkezéssel – a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal, illetve az ennek részét képező indokolt bírói döntéshez fűződő joggal – összefüggésben felvetné a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét.
- [25] 4. Tekintettel arra, hogy az indítvány nem felelt meg az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontjába foglalt törvényi feltételnek, továbbá nem vetett fel alapvető jelentőségű alkotmányjogi kérdést, illetve nem mutatott rá a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre, azaz nem felelt meg az Abtv. 29. §-ában írt befogadási kritériumoknak sem, ezért az alkotmányjogi panaszt az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdései alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2021. november 15.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1619/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3506/2021. (XI. 30.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény 188. § (1a) bekezdés a) és d) pontjainak, valamint a Szombathelyi Törvényszék Bp.Kf.677/2020/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése, és az Abtv. 27. §-a alapján nyújtott be alkotmányjogi panaszt.
- [2] Az indítványozó elítéltet a Szombathelyi Törvényszék 6.B.330/2014/26/V. számú ítéletében – amely a Győri Ítéltábla mint másodfokú bíróság Bf.5/2015/6. számú határozatával 2015. március 25-én emelkedett jogerőre – tíz év hat hónap tartamú, börtön fokozatú szabadságvesztés büntetésre ítélte emberölés kísérlete miatt. A Szombathelyi Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja 15.F.147/2020/5. számú végzésével – amely a Szombathelyi Törvényszék mint másodfokú bíróság Bpkf.221/220/3. számú határozatával 2020. április 8-án emelkedett jogerőre – mellőzte az elítélt feltételes szabadságra bocsátását az elkövetett bűncselekmény kiemelkedő tárgyi súlyára, a szabadságvesztés tartamára, és a büntetésből hátralévő részére figyelemmel.
- [3] Az indítványozó a későbbiekben is kérelmezte feltételes szabadságra bocsátását. A Szombathelyi Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja 2020. október 14-én meghozott 15.F.524/2020/3. számú végzésével továbbra is mellőzte a feltételes szabadságra bocsátást. A bíróság hivatkozott a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (a továbbiakban: Bv. tv.) 188. § (1) bekezdésére, mely szerint az elítélt feltételes szabadságra bocsátható, ha a kiszabott határozott ideig tartó szabadságvesztés bíróság által meghatározott részét letöltötte, és alaposan feltehető, hogy a büntetés célja további szabadságelvonás nélkül is elérhető. A Bv. tv. 188. § (1a) bekezdése, valamint a törvényhelyt beiktató módosításhoz fűzött miniszteri indokolás szerint nem hagyható figyelmen kívül, hogy a büntetés célja alapvetően a társadalom védelme, ezért ennek vizsgálata nem mellőzhető a feltételes szabadságra bocsátás engedélyezéséről való döntés alkalmával. A büntetés-végrehajtási bíró összetett szempontrendszer alapján hozza meg döntését, figyelembe veszi többek között az elítéltnak a büntetés végrehajtása alatt tanúsított magatartását, a jövőbeli lakhatására, foglalkoztatására, életmódjára vonatkozó nyilatkozatát. A bíróság hangsúlyozta, hogy mindezek mellett a büntetés-végrehajtási bírónak is tekintettel kell lennie a büntetés céljára. Hivatkozott a bíróság arra a töretlen bírósági gyakorlatra, hogy a feltételes szabadságra bocsátás nem alanyi jog, hanem egy lehetőség. A bíróság elismerte, hogy az indítványozó elítélt helyzete pozitív irányba változott, azonban a bűncselekmény tárgyi súlya, jellege, elkövetési körülményei, a büntetés tartama és az abból hátralévő hosszú rész miatt a bíróság úgy vélte, hogy a büntetés célja további szabadságelvonás nélkül nem érhető el, ezért a feltételes szabadságra bocsátást mellőzte.
- [4] Az indítványozó fellebbezése folytán eljáró Szombathelyi Törvényszék 2020. november 5-én meghozott végzésével helyben hagyta a feltételes szabadságra bocsátást mellőző elsőfokú végzést. A másodfokú bíróság hangsúlyozta, hogy nemcsak a büntetés-végrehajtási intézetben tanúsított magatartást kell figyelembe venni a feltételes szabadságra bocsátás tekintetében, hanem azt is vizsgálni kell, hogy a terheltet milyen jellegű bűncselekmény miatt ítélték el. A másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bíróság érvelésével, hogy az elkövetett bűncselekmény kiemelkedő tárgyi súlyára, az elkövetés körülményeire, a szabadságvesztés tartamára, valamint a még hátralévő részre tekintettel továbbra sem vonható megalapozott következtetés arra, hogy feltételes szabadságra bocsátása esetén az elítélt törvénytisztelő életmódot fog folytatni.

- [5] 2. Az indítványozó alkotmányjogi panaszt terjesztett elő, és kérte a Szombathelyi Törvényszék Bp.Kf.677/2020/3. számú végzése és a Szombathelyi Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportjának 15.F.524/2020/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését. Az indítványozó emellett kérte a Bv. tv. 188. § (1a) bekezdés a) és d) pontjainak megsemmisítését.
- [6] Az indítványozó az Alaptörvény IV. cikk (1)–(2) bekezdéseinek, XV. cikk (2) bekezdésének, valamint XXVIII. cikk (7) bekezdésének sérelmére hivatkozott azzal összefüggésben, hogy a bírói döntés nem felel meg az Alaptörvénynek. Az indítványozó sérelmezte, hogy az eljáró bíróságok szubjektíven, nem megalapozott mérlegelés alapján hozták meg döntéseiket. Az indítványozó a támadott jogszabályokkal összefüggésben azt sérelmezte, hogy azok ellentétesek a Büntető Törvénykönyvvel.
- [7] 3. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben előírt befogadhatósági feltételeknek.
- [8] 3.1. Az indítványozó az Abtv. 26. § (1) bekezdése és az Abtv. 27. §-a alapján terjesztette elő az alkotmányjogi panaszt.
- [9] Az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasszal összefüggésben az Alkotmánybíróság utal arra, hogy a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségének utólagos megvizsgálása érdekében lefolytatott eljárás a Bv. tv. 50. §-a szerint olyan büntetés-végrehajtási bírói eljárás, amelyben a bíróság végzéssel határoz. A végzéssel szemben a jogorvoslati lehetőség biztosított, továbbá a végső határozat jogerőre képes, tehát mindezekre figyelemmel egy önálló bírósági eljárásnak tekinthető. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint ezért az Abtv. 27. § második fordulatában meghatározott feltételnek jelen ügyben a másodfokú jogerős végzés megfelel, így ellene alkotmányjogi panaszt lehet benyújtani {3005/2020. (II. 4.) AB végzés, Indokolás [25]–[26]}.
- [10] Az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint hatvan napon belül kell benyújtani. Az indítványozó a panaszt a törvényi határidőn belül terjesztette elő. Az indítványozó jogosultnak és érintettnek is tekinthető, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő alkotmányjogi panaszát. Az indítvány tartalmazza az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést [az Abtv. 26. § (1) bekezdés, 27. §], a támadott bírósági határozat megjelölését (Szombathelyi Törvényszék Bp.Kf.677/2020/3. számú végzés), az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [az Alaptörvény IV. cikk (1)–(2) bekezdés, XV. cikk (2) bekezdés, XXVIII. cikk (7) bekezdés]. Az indítvány kifejezett kérelmet tartalmaz továbbá abban a tekintetben, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a támadott jogszabályi rendelkezés, valamint a bírósági határozat alaptörvény-ellenességét és semmisítse meg azt. Az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek.
- [11] 3.2. Az Abtv. 52. § (1) bekezdése értelmében az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. A határozott kérelem követelménye azt is magában foglalja, hogy az indítványnak egyértelműen elő kell adnia az eljárás megindításának indokait, alkotmányjogi panasz esetén az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, továbbá indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabály, jogszabályi rendelkezés, bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével [vesd össze: Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) és e) pont]. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint visszautasításra ad okot, ha az indítványozó érvelése nem tartalmaz alkotmányjogilag értékelhető indokolást. Az alkotmányossági összefüggéseket tehát be kell mutatnia az indítványozónak {a legutóbbi gyakorlatból lásd például: 3053/2019. (III. 14.) AB végzés, Indokolás [12]; 3231/2018. (VII. 2.) AB végzés, Indokolás [13]; 3327/2019. (XI. 26.) AB végzés, Indokolás [14]; 3353/2019. (XII. 6.) AB végzés, Indokolás [21]; 3077/2020. (III. 18.) AB végzés, Indokolás [17]}.
- [12] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó az Alaptörvény IV. cikke (1)–(2) bekezdése, XV. cikk (2) bekezdése, valamint a XXVIII. cikk (7) bekezdése vonatkozásában nem adott elő olyan indokolást, amely alkotmányjogilag értékelhető módon támasztja alá a támadott jogszabályi rendelkezés, a támadott bírói döntések és az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseinek vélt sérelme közötti összefüggést. Az alkotmányjogi panasz a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) és e) pontjában megjelölt kritériumainak nem felel meg, így azt az Alkotmánybíróság érdemben nem vizsgálhatta.
- [13] Az indítványozó a Bv. tv. feltételes szabadságra bocsátás feltételeiről rendelkező szakaszát azért támadja, mert nem ért egyet a bíróságok feltételes szabadságra bocsátást mellőző döntéseivel, de nem fejt ki részletesen, hogy a támadott törvényi rendelkezés miért ellentétes az Alaptörvény indítványozó által felhívott szakaszaival.

A bírói döntésnek sem az alkotmányos szempontú kritikáját adja, hanem azt kifogásolja, hogy a bíróságok a feltételes szabadságra bocsátás feltételeit álláspontja szerint nem megfelelően mérlegelték a döntés meghozatala során. Az Alkotmánybíróság ezzel kapcsolatban megjegyzi, hogy mind az elsőfokú, mind a másodfokú bíróság értékelte azokat a körülményeket, melyeket a bírósági gyakorlat, illetve a Bv. tv. 188. §-ának (1a) bekezdése megkövetel. A bíróságok a végzések indoklásában részletesen kifejtették, hogy a büntetés-végrehajtási bírónak a feltételes szabadságra bocsátásra vonatkozó döntése meghozatalakor mely szempontokat kell figyelembe venni. Hangsúlyozta azt is, hogy a Bv. tv. 188. § (1a) bekezdésének a) pontja alapján törvényi kötelezettsége, hogy az elítélt által elkövetett bűncselekményt, a kiszabott büntetés tartamát és a büntetésből még végrehajtásra váró részt is figyelembe vegye, és ne csupán az elítéltnak a büntetés végrehajtása alatt tanúsított magatartását. Az Alkotmánybíróság mindezek alapján megállapította, hogy az indítványozó a vele szemben hozott bírói döntések törvényességi és nem alkotmányossági kritikáját fogalmazta meg.

- [14] Jelen ügyben is emlékeztet az Alkotmánybíróság arra, hogy a „bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslással (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének” {3107/2016. (V. 24.) AB végzés, Indokolás [35]}. Az Alkotmánybíróság a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazhatja {erről lásd elsőként: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}. Vagyis az Alkotmánybíróság a bírói döntések felülvizsgálata során is az Alaptörvényben elismert alapjogi követelményrendszer tényleges érvényesülését garantálja. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint nem vizsgálja, hogy a bírói döntés indoklásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e ezeket a bizonyítékokat és érveket, a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás, valamint az abból levont következtetés megalapozott-e, mint ahogy azt sem vizsgálja az Alkotmánybíróság, hogy a bíróságok jogértelmezése helyesen illeszkedik-e a jogági dogmatika általánosan elfogadott szabályaihoz {elsőként lásd: 3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; a legutóbbi gyakorlatból lásd például: 3427/2020. (XI. 26.) AB végzés, Indokolás [12]}.

- [15] 4. Mindezekre tekintettel az alkotmányjogi panasz nem felel meg a befogadhatóság feltételeinek, ezért azt az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján tanácsban eljárva, az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja, és 52. § (1b) bekezdés b) és e) pontja, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés h) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2021. november 15.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2084/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3507/2021. (XI. 30.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Debreceni Ítéltábla Bpkf.II.507/2020/15. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselővel (dr. ifj. Lomniczi Zoltán ügyvéd) eljáró indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján nyújtott be alkotmányjogi panaszt.
- [2] Az indítványozó elíteltet a Nyíregyházi Járásbíróság 2017. szeptember 15-én meghozott 40.B.1727/2015/495. számú ítéletében társtettesként, folytatólagosan elkövetett befolyással üzérkedés büntetében, és 239 rendbeli társtettesként elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétségében bűnösnek mondta ki, ezért halmazati büntetésül négy év szabadságvesztésre és öt év közügyektől eltiltásra ítélte. A másodfokon eljáró Nyíregyházi Törvényszék 3.Bf.192/2018/34. számú 2018. december 13-n meghozott ítéletével megváltoztatta az elsőfokú ítéletet. Az indítványozót a 239 rendbeli társtettesként elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétsége miatt emelt vád alól felmentette, az általa elkövetett korrupciós bűncselekményeket átminősítette 594 rendbeli befolyással üzérkedés büntetvényre, ezért büntetését mind a fő-, mind a mellékbüntetés tekintetében hat-hat évre súlyosította. A harmadfokon eljáró Debreceni Ítéltábla 2019. szeptember 18-án meghozott Bhar.I.76/2019/37. számú döntésében az indítványozóval szemben kiszabott fő- és mellékbüntetést öt-öt évre mérsékelte, egyebekben a másodfokú bíróság döntését helyben hagyta. A jogerős ítélettel szemben az indítványozó felülvizsgálati indítványt nyújtott be, a Kúria 2020. június 3-án kelt Bfv.II.1.522/2019/41. számú végzésével azonban az alapeljárásban hozott ítéleteket hatályukban fenntartotta.
- [3] Az indítványozó 2020. március 9-én perújítási indítványt terjesztett elő. A feljelentés hiánya miatt indítványozta az eljárás megszüntetését, emellett új bizonyítékokra hivatkozással kérte a perújítás elrendelését, valamint a vele szemben kiszabott szabadságvesztés büntetés végrehajtásának félbeszakítását. A Nyíregyházi Törvényszék 2020. szeptember 4-én meghozott 4.Bpi.208/2020/37. számú végzésével elutasította a perújítási indítványt, mivel az nem tartalmazott perújítási okot. A bíróság részletesen indokolta, hogy a perújítási indítványban felvetett bizonyítékok miért nem minősülnek új bizonyítéknak. Hivatkozott többek között arra a töretlen bírósági gyakorlatra, miszerint az alapeljárásban előterjesztett és elutasított indítványban megjelölt bizonyíték nem tekinthető új bizonyítéknak. Utalt arra is, hogy a perújítási indítvány ezen túlmenően az alapügyben hozott ítéletek jogszerűtlenségét, iratellenességét támadja, amely azonban nem képezheti perújítás alapját. A végzéssel szemben az indítványozó fellebbezéssel élt. A Debreceni Ítéltábla 2020. november 26-án meghozott Bpkf.II.507/2020/15. számú végzésében helybenhagyta a Nyíregyházi Törvényszék perújítást elutasító végzését.
- [4] 2. Az indítványozó alkotmányjogi panaszt terjesztett elő, és kérte a Nyíregyházi Törvényszék 4.Bpi.208/2020/37. számú végzése, valamint a Debreceni Ítéltábla Bpkf.II.507/2020/15. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését. Az indítványozó az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének és XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmére hivatkozott azzal összefüggésben, hogy az eljáró bíróságok az indítványozó álláspontja szerint alaptörvény-ellenesen jártak el, mert nem tárták fel az igazságot, nem foglalkoztak érdemben az új bizonyítéknak minősülő írásszakértői véleménnyel, emellett hamis tanúvallomást vettek figyelembe. Hivatkozott továbbá a tisztességes eljáráshoz való jog, különösen a pártatlan bírósághoz való jog sérelmére azzal kapcsolatban, hogy bár több alkalommal is személyes konfliktusa volt az alapügyben első fokon eljáró bíróval, több kizárási indítványt is benyújtott mind az elsőfokú, mind a másodfokú bírósággal szemben elfogultságra hivatkozással, de nem került sor a bírók kizárására.

- [5] 3. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben előírt befogadhatósági feltételeknek.
- [6] 3.1. Az indítványozó az Abtv. 27. §-a alapján terjesztette elő az alkotmányjogi panaszt. Az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint hatvan napon belül kell benyújtani. Az indítványozó a panaszt a törvényi határidőn belül terjesztette elő. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszát jogi képviselő útján nyújtotta be, a jogi képviselő meghatalmazását csatolta. Az indítványozó jogosultnak és érintettnek is tekinthető, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő az Abtv. 27. §-ra alapított alkotmányjogi panaszát. Az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek.
- [7] 3.2. Az indítványozó megjelölte az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdését indítványában. Az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése nem a bírósági eljárásra, hanem a hatósági eljárásra vonatkozik. Az indítvány a Nyíregyházi Törvényszék és a Debreceni Ítéltábla eljárásával és döntésével kapcsolatban tartalmaz indokokat a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmére vonatkozóan, ezért az Alkotmánybíróság ezt az indítványi elemet tartalma szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének a sérelmét állító indítványi elemként bírálta el.
- [8] 3.3. Az Abtv. 52. § (1) bekezdése értelmében az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. A határozott kérelem követelménye azt is magában foglalja, hogy az indítványnak egyértelműen elő kell adnia az eljárás megindításának indokait, alkotmányjogi panasz esetén az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, továbbá indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével [vesd össze: Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) és e) pont]. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint visszautasításra ad okot, ha az indítványozó érvelése nem tartalmaz alkotmányjogilag értékelhető indokolást. Az alkotmányossági összefüggéseket tehát be kell mutatnia az indítványozónak [a legutóbbi gyakorlatból lásd például: 3053/2019. (III. 14.) AB végzés, Indokolás [12]; 3231/2018. (VII. 2.) AB végzés, Indokolás [13]; 3327/2019. (XI. 26.) AB végzés, Indokolás [14]; 3353/2019. (XII. 6.) AB végzés, Indokolás [21]; 3077/2020. (III. 18.) AB végzés, Indokolás [17]].
- [9] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó alkotmányjogilag értékelhető érveket nem adott elő az Ítéltábla sérelmezett végzésével szemben. Egyfelől ugyanis a panaszindítvány a perújítás megengedhetősége körében a bíróságok szakjogi értelmezését vitatta. Megjegyzi az Alkotmánybíróság, hogy állandó gyakorlata szerint „a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon” [elsőként lásd: 3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; legutóbb lásd: 3241/2020. (VII. 1.) AB végzés, Indokolás [37]]. Másfelől a pártatlan bírósághoz való jog sérelmével összefüggésben az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az indítványozó által felhozott indokok valójában az érdemi döntés megváltoztatására irányuló kritikaként minősíthetők, amelyet az indítványozó a számára kedvezőtlen döntés miatt a bíróság elfogultságaként értékelt.
- [10] 3.4. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó elsősorban azért fordult az Alkotmánybírósághoz, mert megalapozatlannak, tévesnek és jogszabálysértőnek tartja az ügyében hozott bírósági döntéseket. A panasz így valójában a támadott végzés – közvetve az alapügyben hozott bírósági döntések – ismételt felülbírálatára irányul. Jelen ügyben is emlékeztet az Alkotmánybíróság arra, hogy a „bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének” [3107/2016. (V. 24.) AB végzés, Indokolás [35]]. Az Alkotmánybíróság a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazhatja [erről lásd elsőként: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]]. Vagyis az Alkotmánybíróság a bírói döntések felülvizsgálata során is az Alaptörvényben elismert alapjogi követelményrendszer tényleges érvényesülését garantálja. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint nem vizsgálja, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e ezeket a bizonyítékokat és érveket, a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás, valamint

az abból levont következtetés megalapozott-e, mint ahogy azt sem vizsgálja az Alkotmánybíróság, hogy a bíróságok jogértelmezése helyesen illeszkedik-e a jogági dogmatika általánosan elfogadott szabályaihoz {elsőként lásd: 3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; a legutóbbi gyakorlatból lásd például: 3427/2020. (XI. 26.) AB végzés, Indokolás [12]}.

[11] Az eljáró bíróságok döntéseinek indokolásában az alapügyben részletesen kifejtettekre visszautalva egyértelműen számot adtak arról, hogy miért, mely jogi érvek mentén tartják megalapozatlannak a perújítási indítványt. Az idézett állandó gyakorlat alapján az Alkotmánybíróság nem bocsátkozhat annak érdemi vizsgálatába, hogy a perújítás megengedhetősége tárgyában hozott bírósági döntés helyes volt-e. Ezen felül az Alkotmánybíróság jelen üggyhöz kapcsolódóan is hangsúlyosnak tartja, hogy nem tekinthető az eljárás tisztességessége [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés] követelményrendszerén belül értékelhető alkotmányossági kérdésnek önmagában az, hogy az indítványozó az egyébként megindokolt bírósági döntéseket tévesnek, magára nézve sérelmesnek tartja {lásd hasonlóan például: 3427/2020. (XI. 26.) AB végzés, Indokolás [14]}.

[12] 4. Mindezekre tekintettel az alkotmányjogi panasz nem felel meg a befogadhatóság feltételeinek, ezért azt az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján tanácsban eljárva, az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja, és 52. § (1b) bekezdés b) és e) pontja, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés h) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2021. november 15.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/343/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3508/2021. (XI. 30.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 27.Bf.10.086/2020/15. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó a kiskorú gyermeke képviseletében jogi képviselője (dr. Biczó László ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Indítványában a Fővárosi Törvényszék 27.Bf.10.086/2020/15. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és annak – a Pesti Központi Kerületi Bíróság 3B.30.854/2019/54. számú ítéletére kiterjedő hatályú – megsemmisítését kéri az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdése, XX. cikk (1) bekezdése és XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmére hivatkozással.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege a rendelkezésre bocsátott bírósági iratok szerint a következőképpen foglalható össze. A szülők 2013-ban történt különválását követően a bíróság az édesanyát jogosította fel a házasságon kívüli kapcsolatából 2011-ben született gyermeke tekintetében a szülői felügyeleti jog gyakorlására. Törvényi vélelem folytán az indítványozó minősül a gyermek apjának, számára a bíróság kapcsolattartási jogot állapított meg. A szülők kapcsolata számos konfliktussal terhelt, kapcsolatukat a gyermek érdekében, illetve a bíróság által előírt kapcsolattartás biztosítása céljából tartják fenn.
- [3] A szülői felügyeletet gyakorló édesanyával szemben az ügyészség 2019-ben vádat emelt kiskorú veszélyeztetésének büntette és kiskorúval való kapcsolattartás akadályozásának vétsége miatt azért, mert az ún. ottalvósos kapcsolattartások nem valósultak meg, illetve, mert az édesanya öt éves korában közölte a gyermekkel, hogy az édesapjának tartott személy nem a biológiai apja. A bíróság a bizonyítottság hiánya miatt mindkét vádpontban felmentette az édesanyát.
- [4] Az indítványozó ezt követően fordult gyermeke nevében és képviseletében az Alkotmánybírósághoz. Előadta, hogy a büntetőeljárásban a gyermek – mint kiskorú sértett – számára ügygondnokot jelöltek ki, érdekképviselőte azonban ennek ellenére nem volt biztosított, mert a törvényes képviselőként eljáró ügygondnokot a másodfokú eljárásban tartott nyilvános ülésről nem értesítették. Az ügyei önálló vitelére, valamint jogai érvényesítésére és megvédésére képtelen, kiszolgáltatott kiskorú sértett nem megfelelő képviselete az eljárásban az indítványozó véleménye szerint sérti az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdését, XX. cikk (1) bekezdését és XXVIII. cikk (1) bekezdését.
- [5] 2. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [6] A Fővárosi Törvényszék ítéletét az indítványozó jogi képviselője a rendelkezésre álló elektronikus letöltési igazolás szerint 2021. június 15-én vette kézhez, a panaszt pedig 2021. augusztus 4-én – tehát az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőben – nyújtották be. A jogi képviselő a meghatalmazását csatolta. A rendes jogorvoslattal nem támadható, az ügy érdemében hozott másodfokú ítélet alkotmányjogi panasszal támadható.
- [7] Az Abtv. 27. § (1) bekezdése értelmében bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy akkor fordulhat alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz, ha a döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti. Megállapítható, hogy jelen ügyben az indítványozó nem valamely saját, Alaptörvényben biztosított joga sérelmére, illetve saját közvetlen érintettségére hivatkozott, hanem a gyermeke alapvető jogai sérelmének lehetőségét vetette fel a kérelmében. „Az alkotmányjogi panasz jognyilatkozatnak minősül, mely az alkotmánybírói eljárás megindítására és lefolytatására, az Alkotmánybíróság döntésében foglalt joghatás kiváltására irányuló akaratnyilatkozat.” {3026/2019. (II. 4.) AB végzés, Indokolás [11]} Ennek alapján

az Alkotmánybíróságnak meg kellett vizsgálnia, hogy az indítványozó jogosult-e a gyermeke nevében és képviselőjében fellépni a gyermek alapvető jogainak védelmében. A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 2:14. § (1) bekezdése értelmében a cselekvőképtelen kiskorú jognyilatkozata semmis, nevében a törvényes képviselője jár el. A Ptk. 4:161. § (1) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy a gyermek törvényes képviselője a szülői felügyeletet gyakorló szülők joga és kötelezettsége. A Ptk. 4:163. § (2) bekezdése azt az esetet is rendezi, ha a gyermek ügyében a törvényes képviselőt gyakorló szülő – törvény vagy a gyámhatóság rendelkezése, érdekellentét vagy más tényleges akadály miatt – nem járhat el: ilyenkor a gyámhatóság a gyermeknek eseti gyámot rendel. Az indítványozó – amint az a bírósági iratokból megállapítható, és amint arra ő maga is utal kérelme 3. oldalán – nem gyakorol szülői felügyeleti jogot gyermeke tekintetében, ebből következően pedig arra sem rendelkezik jogosultsággal, hogy a gyermek képviselőjében a gyermek alapjogi igényét érvényesítve alkotmányjogi panaszt nyújtson be.

- [8] 3. Mivel a kifejtettek szerint az alkotmányjogi panaszt nem az arra jogosult terjesztette elő, az Alkotmánybíróság azt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés c) pontja alapján vizszoautasította.

Budapest, 2021. november 15.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/3177/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3509/2021. (XI. 30.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 67.Pf.630.933/2020/10. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó magánszemély az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben a Fővárosi Törvényszék 67.Pf.630.933/2020/10. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte. Az indítványozó kérte továbbá a hivatkozott jogerős ítélet végrehajtásának a felfüggesztését.
- [2] 2. Az indítvány benyújtására alapul szolgáló ügynek az alkotmányjogi panasz elbírálása szempontjából lényeges elemei a következők.
- [3] 3. Az indítványozó és hozzátartozója 1/2–1/2 arányban tulajdonostársai egy társasház IV. emeleti lakásának; az indítványozó emellett kizárólagosan használ egy, az épület V. emeletén található lakást. Az V. emeleti lakások a padlástérben kerültek kialakításra, a tetőszerkezet átalakításával; e munkálatok következtében nőtt a társasház alapterülete. Az indítványozó adásvételi szerződéssel vásárolta meg a lakást, az építési engedély is az ő nevére szól. A társasház alapterületének növekedését, emiatt a lakásokat külön albetétként és a tulajdonjogot ezen lakások vonatkozásában bejegyezni csak a társasház alapító okiratának módosítását követően lehet, ez azonban a mai napig nem történt meg. A társasház közgyűlése a IV. emeleti lakás tekintetében az indítványozót és hozzátartozóját közös költség, az V. emeleti lakás tekintetében használati díj megfizetésére kötelezte. Mivel a határozatnak az indítványozó nem tett eleget, fizetési meghagyást követően perré alakult eljárásban a társasház közös költség, illetve használati díj megfizetésre kérte kötelezni az indítványozót és hozzátartozóját. (A perben a társasház volt a felperes, az indítványozó a II. rendű, hozzátartozója pedig az I. rendű alperes.)
- [4] 4. Az első fokon eljáró Pesti Központi Kerületi Bíróság 13.P.51.759/2018/23-I. számú ítéletével az indítványozót közös költség és használati díj, ennek kamatai és perköltség; hozzátartozóját közös költség és perköltség megfizetésére kötelezte. A bíróság megállapítása szerint az indítványozó ingatlan-nyilvántartáson kívüli tulajdonosa a tetőtérben kialakított és az építési engedélyben feltüntetett alapterületű ingatlan, e minőségében köteles a használati díjat megfizetni.
- [5] 5. A peres felek fellebbezése folytán másodfokú bírósággént eljáró Fővárosi Törvényszék az alkotmányjogi panaszban kifogásolt ítéletével a fizetési kötelezettséget kis mértékben módosította (ennek oka az elsőfokú bíróság kisebb számítási hibája volt), egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta. A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság lakáshasználati díjjal kapcsolatos jogi okfejtésével csak részben értett egyet. Megállapítása szerint az indítványozó a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény, valamint az ingatlan-nyilvántartásról szóló 1997. évi CXLI. törvény alapján a szóban forgó területnek nem „ingatlan-nyilvántartáson kívüli tulajdonosa”, hanem csak e területre vonatkozó dologi várományosa. Erre tekintettel helytállóan ítélte az elsőfokú bíróság azon megállapítását, hogy közös költség fizetése az albetétesítés előtt nem terheli az indítványozót. A bíróság azonban kifejtette, hogy az indítványozó – az V. emeleti lakásra vonatkozó (bejegyzett) tulajdonjoga hiányában – a társasházi tulajdonostársak osztatlan közös tulajdonában álló közös tulajdonú területet használ kizárólagosan, ezért az őt a társasházi közös tulajdonból megillető tulajdoni hányadánál nagyobb mértékű tulajdoni hányadot birtokol és használ. E magatartása miatt köteles az V. emeleti lakást illetően nem használati, hanem többlehasználati díj fizetésére a társasház felé, a vonatkozó közgyűlési határozatokban foglaltak szerint.
- [6] 6. Az indítványozó ezt követően nyújtotta be alkotmányjogi panaszát, melyet az Alkotmánybíróság főtítkárának a hiánypótlásra felszólítását követően kiegészített. Indítványában az Alaptörvény XIII. cikkében foglalt tulajdon-

hoz való jogának, a XV. cikk (1) és (2) bekezdésében előírt törvény előtti egyenlőségének, illetve az egyéb helyzet szerinti különbségtétel tilalmának, a XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljárás követelményének, benne az indokolt bírói döntéshez és a pártatlan bírósághoz való jogának, valamint a XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt, hatékony jogorvoslathoz való jogának sérelmére hivatkozott. Indítványkiegészítéseiben ezekkel kapcsolatban és ezeken túlmenően az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdésének, 26. cikk (1) bekezdésének és 28. cikkének, valamint a Nemzeti Hitvallás általa idézett részének a sérelmét is állította.

- [7] Az Alaptörvény XIII. cikkével kapcsolatban az indítványozó kifejtette: nézete szerint azáltal, hogy a bíróság az V. emeleti lakás vonatkozásában jogalap nélkül „többlethasználati díj” fizetésre kötelezte a „pénzvagyonni elvonáson keresztül megsértette a tulajdonhoz való” jogát. Részletesen elemezte, hogy az V. emeleten kialakított 8 lakás használója közül csak ő rendelkezik a társasházban másik lakásra bejegyzett tulajdonjoggal, így a túlhasználat – ingatlannyilvántartásba bejegyzett tulajdonjog hiányában – nem értelmezhető.
- [8] Az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdésére vonatkozó érvelésként kifejtette, hogy kötelezettségek csak azokat terhelhetik a tulajdonjoggal kapcsolatban, akiket jogok is megilletnek. Az V. emeleti lakások lakói sem a társasház irányában, sem „kifelé, a társadalom irányában” nem rendelkeznek jogokkal (pl. nincs szavazati joguk a közgyűlési határozatok meghozatalakor, a közgyűlési határozatokat nem támadhatják meg bíróságon és lakásaik nem forgalomképesek, azokra hitel nem vehető fel és állandó lakcímként sem jelölhetőek meg). Az indítványozó nézete szerint a többlethasználati díj „a társasházi törvény megkerülését célzó pótcselekvés annak érdekében, hogy a társasház anélkül, hogy a megépült állapotnak megfelelően módosítaná az alapító okiratát kvázi közös költséget tudjon beszédni azoktól a »nem tulajdonos«-októl akiknek a padlástérben vannak a lakásaik”. Az „egyéb helyzet” szerinti különbségtétel pedig azáltal valósul meg, hogy a tulajdonosok egy részét jogok és kötelezettségek egyaránt megilletik illetve terhelik, míg az V. emeleti lakókat csak kötelezettségek. E körben hivatkozott a Nemzeti Hitvallás egyes részeinek sérelmére is. Nézete szerint a bíróság döntéséből az következik, hogy a másik 7 lakónak nem kell többlethasználati díjat fizetniük (mivel nincs tulajdonuk a társasházban).
- [9] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésének sérelmét azáltal látta megvalósulni az indítványozó, hogy „a közös költség mértékének felperes által történt bizonyítása tekintetében a bíróság olyan mértékben tágan értelmezte a szabad bizonyítás elvét, hogy az már sérti a tisztességes tárgyaláshoz, a pártatlan bírósághoz való jogot. A közös költség [...] mértékét a felperes nem a közgyűlés hitelesített jegyzőkönyvével, hanem csak egy általa készített, senki által nem hitelesített »határozatok kivonata« megnevezésű papírral támasztotta alá. Ez annak fényében, hogy a bíróság milyen szigorú formai követelményeket támasztott az alperesekkel szemben megkérdőjelezi a bíróság pártatlanságát. A pártatlanság látszatát, illetve a jogorvoslathoz való jogot sérti az, hogy a Törvényszék úgy változtatta meg tárgyaláson kívüli eljárásban a használati díjjal kapcsolatban az elsőfokú bíróság jogi álláspontját, hogy nem adott lehetőséget arra, hogy a Törvényszék álláspontjával kapcsolatban bármiféle okfejtést kifejtsek. A bíróság nézőpontjának változásáról, a homlok egyenest más megközelítésről csak a jogerős ítélet indoklásából értesültem, így lehetőségem sem volt arra, hogy jogorvoslathoz való jogommal az új megközelítéssel szemben érdemben éljek.” Az indokolt bírói döntéshez való jog sérelmeként jelöli meg, hogy a bíróság – álláspontja szerint – nem indokolja, hogy miért tesz különbséget közte és az V. emeleti másik 7 lakás lakója között azáltal, hogy ő rendelkezik másik lakásban tulajdonjoggal, míg a többiek nem.
- [10] Nézete szerint „az ítélet indoklása hallgat annak értékeléséről, hogy miként kell azt az alperesi védekezést figyelembe venni, hogy a felperesi társasház szándékosan nem módosítja alapító okiratát és ezzel elzárja az utat attól, hogy minden érintett a megépült tulajdoni helyzete alapján legyen képes gyakorolni tulajdonosi jogait és viselni tulajdonosi kötelezettségeit. Az ítélet indoklása nem veszi figyelembe azt sem, hogy az I–IV. emeleti lakásokhoz utólagosan hozzáépített erkélyek is megbontják a tulajdonosi szerkezetet és alapító okirat módosítás esetén kihatással lennének a valós tulajdoni hányadokra így a tulajdonosokat terhelő fizetési kötelezettségre.” Ezért „a törvényszék ítélete az indoklás tekintetében rendkívül hiányos, az ítéleti végkövetkeztetés sérti a megkülönböztetés tilalmát és nem felel meg a pártatlan ítélkezés követelményének”. Az alapító okirat módosításának elmaradása elvonja annak lehetőségét, hogy az ingatlan valós tulajdonként használja az indítványozó, például megterhelje, állami támogatásokat vegyen rá igénybe, állandó lakcímként használja, stb. „Azáltal, hogy a bíróság ítélete elmegy ezek mellett a tények mellett és csak a felperes szemszögéből tekinti a jogvitát kirívóan megsérti a pártatlan, elfogultságtól mentes ítélkezés követelményét.”
- [11] Az indítványozó álláspontja szerint a közte és a társasház között létrejött adásvételi szerződés nem tartalmazott közös költség jellegű fizetési kötelezettséget addig, amíg a megvásárolt ingatlanrész albetétesítéssel a tulajdonába nem kerül; ez pedig mindezekig nem történt meg. A bíróság ítéletével megváltoztatta a szerződést, erre

azonban nem volt joga. Ezzel megsértette az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tulajdonhoz való jogát, mivel így a végrehajtási eljárás keretében megfosztják őt tulajdonától. „Mindent összegezve megítélesem szerint a bíróság eljárása túlmutat az egyszerű bírói tévedés fogalmán és megvalósítja a kirívóan önkényes »szobajogként« aposztrofálható ítélkezés fogalmát ami a jogszabályok mindenkire kötelező volta miatt is [Alaptörvény R) cikk (2) bekezdés] sérti a bíróság törvényeknek való alárendeltségét [Alaptörvény 26. cikk (1) bek.], a tisztességes és pártatlan, elfogultságtól mentes ítélkezés követelményét [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bek.], a bíróság azon kötelezettségét, hogy a jogalkalmazási tevékenysége során biztosítsa a jogszabályok érvényesülését.” Az indítványozó kifogásolta továbbá, hogy a bíróság nem adta indokát annak, hogy miért nem tulajdonított jelentőséget a társasház mulasztásának.

- [12] 4. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadásáról dönt, melynek során az eljáró tanács vizsgálja, hogy az indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz befogadhatóságára vonatkozó törvényi – formai és tartalmi – feltételeknek. A testület megállapította, hogy az indítvány határidőben érkezettnek tekinthető, az indítványozó érintett és a Fővárosi Törvényszék ítéletével szemben további jogorvoslatra nincs lehetősége. Az indítvány az Abtv. 52. § (1) és (1b) bekezdésében foglalt feltételeknek is megfelel.
- [13] 4.1. Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozza, hogy az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja értelmében alkotmányjogi panasz az Alaptörvényben biztosított jog sérelmére alapítható. Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint az Alaptörvény Nemzeti Hitvallása, R) cikk (2) bekezdése, illetve 28. cikke nem tartalmaznak Alaptörvényben biztosított jogot, ezért azokra alkotmányjogi nem panasz alapítható {legutóbb ld. 3198/2021. (V. 19.) AB végzés, Indokolás [14], és 22/2021. (VII. 13.) AB határozat, Indokolás [23], illetve [25]}. Az Alaptörvény 26. cikk (1) bekezdése az indítványozó számára nem fogalmaz meg Alaptörvényben biztosított jogot {legutóbb ld. 3316/2021. (VII. 22.) AB végzés, Indokolás [9]}.
- [14] 4.2. Az Abtv. 29. §-a szerint „az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be”. E vagylagos feltételnek az indítvány az alábbiak miatt nem felel meg.
- [15] Tekintettel arra, hogy az Alkotmánybíróságnak részletesen kimunkált gyakorlata van az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése, XV. cikk (1) és (2) bekezdése, valamint a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése tekintetében és az indítvány új, eddig még nem vizsgált szempontot nem vetett fel, ezért a jelen ügyben megválaszolendő, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés nem azonosítható.
- [16] 4.2.1. A bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességhez kapcsolódóan az Alkotmánybíróság az alábbiakra mutat rá.
- [17] Az Alkotmánybíróság – általánosságban – a jelen ügyben is hangsúlyozza azon következetes gyakorlatát, mely szerint „[a]z Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésének értelmében az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének d) pontja alapján a bírói döntéseket az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti, és jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálatára és kiküszöbölésére korlátozódik, ezért a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára nem rendelkezik hatáskörrel.” {3170/2014. (VI. 3.) AB végzés, Indokolás [8]} A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat {ld. 3012/2016. (I. 25.) AB végzés, Indokolás [20]}. „A bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz azonban nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének. Miként az Alaptörvény [...] fent idézett rendelkezéseiből is kitűnik, az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvényt, az abban biztosított jogokat védi. Önmagukban azonban a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasznak. Egyébként az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna [...]. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve,

sem a tisztességes eljárás alapjoga nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]–[14]}

- [18] 4.2.2. Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy az indítványozó által kifogásolt ítélet olyan perben született, melynek tárgya kizárólag közös költség, illetve (túl)használati díj megfizetése volt; a perben félként az indítványozó és hozzátartozója, illetve a társasház vett részt. Az ítélet így nem érinthette az indítványozó által hivatkozott, a tetőtéri lakásra vonatkozó adásvételi szerződést sem.
- [19] Alkotmányjogi panaszában az indítványozó a közös költség fizetésére vonatkozó ítéletet nem kifogásolta, hanem kizárólag az V. emeleti lakáshoz kapcsolódóan megállapított túlhasználati díjat tartotta alaptörvény-ellenesnek. Mindezekből következően az Alkotmánybíróság vizsgálata is csak e kört érintheti (így nem térhet ki a társasház mulasztása következtében az indítványozó tulajdonjogának ingatlan-nyilvántartásba való bejegyzésének elmaradására és annak következményeire).
- [20] Az Alkotmánybíróság rámutat továbbá, hogy az indítványozó sem vitatta azt, hogy az V. emeleti lakást ténylegesen használta és használja.
- [21] 4.3. Az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét az indítványozó tulajdonképpen amiatt állította, hogy a megállapított fizetési kötelezettség – álláspontja szerint jogtalanul – megfosztja őt vagyonától. Az Alkotmánybíróság gyakorlata részletesen kimunkált az Alaptörvényben biztosított tulajdonvédelemhez kapcsolódóan {ld. pl. 20/2021. (V. 27.) AB határozat, Indokolás [34]–[36]}; az indítványban felvetett szempontok ezzel nem hozhatók összefüggésbe. Az ítélet következtében bekövetkező vagyonvesztés önmagában nem alkotmányossági, hanem törvényességi kérdés.
- [22] 4.4. A XV. cikk (1) és (2) bekezdésének a sérelmét abban látta az indítványozó, hogy a tulajdonosokat egyrészt jogok és kötelezettségek is megilletik, míg az V. emeleti lakókat csak kötelezettségek terhelik, illetve – álláspontja szerint az ítéletből az következik –, hogy az V. emelet másik 7 lakójának nem kell túlhasználati díjat fizetnie (mivel nincs a társasházban tulajdonuk), míg neki igen. Ahogyan arra az Alkotmánybíróság a 4.2.2. pontban (Indokolás [18] és köv.) már rámutatott, a per tárgya kizárólag a (túl)használati díj megfizetése volt, a lakáshoz kapcsolódó egyéb kötelezettségeket és jogokat nem vizsgálhatta a bíróság. A (túl)használati díj alapja egyébként is az a tény, hogy az indítványozó ténylegesen használja a lakást, amelyhez kapcsolódó egyes költségeket (így pl. az indítványozó vízhasználatának a díját) a társasház fizet meg.
- [23] Az Alkotmánybíróság által vizsgált döntés az V. emeleti lakók közül csak az indítványozóra tartalmaz rendelkezést; hipotetikus az az indítványozói álláspont, hogy ennek következtében a többi lakónak nem kell használati díjat fizetnie. Az indítványozó maga sem hivatkozik ilyen tartalmú bírósági döntésre.
- [24] Mindezekből következően az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az indítvány ezen alaptörvényi rendelkezés tekintetében sem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét.
- [25] 4.5. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének állított sérelme kapcsán az Alkotmánybíróság egyrészt vizsgálta a 4.2.2. pontban (Indokolás [18] és köv.) kifejtettek: a per tárgya következtében a bíróság nem vizsgálhatta, hogy az ingatlannal kapcsolatban az indítványozó milyen egyéb kötelezettségek terhelik, illetve milyen jogok illetik meg; kizárólag a (túl)használati díj megfizetésének kötelezettségéről, illetve összegéről dönthetett. A bíróság döntését részletesen megindokolta. Mindezekből az is következik, hogy fel sem merülhet a bíróság pártatlanságának a kérdése azon okból, hogy nem tér ki olyan kérdésekre, amelyek nem képezik a per tárgyát.
- [26] Az, hogy a bíróság mit fogad el bizonyítékként, törvényességi és nem alkotmányossági kérdés, melyre az Alkotmánybíróság vizsgálata nem terjedhet ki {ld. 4.2.1. pont (Indokolás [16] és köv.)}.
- [27] 4.6. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésének állított sérelme kapcsán az Alkotmánybíróság rámutat arra, hogy „[a] jogorvoslatihoz való jog olyan alkotmányos alapjog, amely tárgyát tekintve a bírói, illetőleg a hatósági (más közigazgatási) döntésekre terjed ki, tartalmát tekintve pedig azt kívánja meg, hogy valamennyi, az érintett jogát vagy jogos érdekét (helyzetét) érdemben befolyásoló érdemi határozat felülvizsgálata érdekében legyen lehetőség más szervhez, vagy azonos szerv magasabb fórumához fordulni” {3064/2014. (III. 26.) AB határozat, Indokolás [15]}. A jogorvoslatihoz való jog alapján a jogorvoslat ténylegességével összefüggő feltétlen követelmény, hogy az eljáró fórum az eljárási szabályok által meghatározott keretek között a jogorvoslati eljárást

lefolytassa és a jogorvoslati kérelemben írtakat a jogszabályban foglaltak szerint érdemben megvizsgálja {ld. 17/2019. (V. 30.) AB határozat, Indokolás [72]}. Az indítványozó az alkotmányjogi panasz alapját képező peres eljárásban élhetett és kétséget kizáróan élt is a jogorvoslati jogával. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése a jogorvoslati jogot biztosítja, nem pedig azt, hogy a jogorvoslati kérelem az indítványozó számára pozitívan kerüljön elbírálásra {lásd például: 3289/2020. (VII. 17.) AB végzés, Indokolás [23]}. Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy önmagában nem jelenti a jogorvoslati jog sérelmét, ha a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság jogi álláspontjától részben vagy egészben eltérő jogi álláspontjára alapítja a jogorvoslatok elbírálását tartalmazó döntését.

[28] A fentiek alapján megállapítható, hogy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség bekövetkezte az indítvány alapján nem merül fel.

[29] 5. Mindezeket figyelembe véve az Alkotmánybíróság az indítványt – az Abtv. 47. § (1) bekezdése és az 56. § (1)–(2) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdései alapján eljárva, az Abtv. 27. § (1) bekezdésére, 29. §-ára, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontjára tekintettel – visszautasította.

[30] Az indítvány visszautasítására tekintettel az Alkotmánybíróságnak nem kellett döntenie a jogerős ítélet felfüggesztésének a kérdésében.

Budapest, 2021. november 15.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető, alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/473/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3510/2021. (XI. 30.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Budapest Környéki Törvényszék 3.Pf.20.203/2020/23. számú ítélete és a gyülekezési jogról szóló 2018. évi LV. törvény 1. § (2) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére, valamint a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 73/A. § (1) bekezdés a) pontja és 271. § (3) bekezdés a) pontja alaptörvény-ellenességének megállapítására irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A személyesen eljáró indítványozók mint az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló peres eljárás I., II., VII., III., IV., V., VI. és VIII. rendű alperesei, illetőleg egy perben részt nem vevő magánszemély alkotmányjogi panaszt terjesztettek elő az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése és 27. §-a alapján. Az indítványozók Abtv. 27. §-a szerinti panaszukban a Budapest Környéki Törvényszék 3.Pf.20.203/2020/23. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérték a Budaörsi Járásbíróság 12.P.22.016/2017/39. számú ítéletére is kiterjedő hatállyal, míg az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti panaszukban a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) panaszbeli megjelölése szerint 73. §, helyesen 73/A. § (1) bekezdés a) pontja és 271. § (3) bekezdés a) pontja alaptörvény-ellenességének megállapítását, valamint a gyülekezési jogról szóló 2018. évi LV. törvény (a továbbiakban: Gytv.) 1. § (2) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését indítványozták. Az indítványozók alkotmányjogi panaszukban az Abtv. 61. § (1) bekezdésének megfelelően azt is kérték, hogy az Alkotmánybíróság a támadott bírói döntés, valamint két további, az alkotmányjogi panasz alapját képező peres eljárástól független bírói döntés végrehajtását is függeszse fel.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló eljárás során megállapított tényállás szerint 2017. március 9. napján az egyik magyarországi pénzintézet (az alapügy felperese) fiókjában a „Nem adom a házamat” mozgalom egységesen sárga pólót viselő tizenegy tagja (közülük nyolcan jelen alkotmányjogi panasz alperes indítványozói is, míg az egyik indítványozó a perben nem vett részt) véleménynyilvánítás céljából megjelent és a felperes engedélye nélkül demonstrációt tartott. A demonstráció keretében az indítványozók bankellenes feliratokat tartalmazó papírlapokat tartottak maguk elé, és bankellenes feliratot tartalmazó plakátot ragasztottak a bankfiókban lévő ajtóra, valamint az egyik oszlopra. A fiókvezető felszólította a demonstráció résztvevőit a bankfiók elhagyására, továbbá figyelmeztette őket, hogy amennyiben a felszólításnak nem tesznek eleget, birtoksértést követnek el. A felszólítás ellenére a demonstráció résztvevői nem távoztak, ezért a fiókvezető értesítette a rendőrséget. A demonstrálókat a helyszínre kiérkező rendőrök felszólították a bankfiók területének elhagyására. A demonstrálók közölték, hogy a következő héten visszatérnek a bankfiókba, majd távoztak. A résztvevők közül többen fényképfelvételeket készítettek egymásról, illetőleg a bankban tartózkodó ügyfelekről és alkalmazotkról, ketten pedig a Facebook oldalukon a demonstrációról készült fényképfelvételeket is megosztották.
- [3] 1.2. A felperes pénzintézet keresetében a birtokháborítás tényének megállapítását, valamint azt kérte, hogy a bíróság tiltsa el az alapügy alpereseit a további birtokháborító magatartástól. A Budaörsi Járásbíróság 12.P.22.016/2017/39. számú ítéletével megállapította, hogy az összesen tizenegy alperes közül kilencen egyes, az ítéletben részletezett cselekményeikkel megsértették a felperesnek a bankfiók zavartalan birtoklásához való jogát, így a felperes pénzintézetet a birtoklásban jogalap nélkül háborították, egyben az érintett alpereseket eltiltotta a jövőbeni birtokháborító magatartásoktól. A Budaörsi Járásbíróság ítéletében ugyan rögzítette, hogy az a fajta véleménynyilvánítás, amit az alperesek tanúsítottak, a gyülekezési jogról szóló 1989. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Gytv.) rendelkezései alapján bírálható el, azonban arra a következtetésre jutott, hogy az alapjogok konkurálásának vizsgálata nem képezi az eljárás tárgyát, és kizárólag a polgári jog birtokjogi

rendelkezéseinek alapulvételével bírálta el a keresetet. A Budaörsi Járásbíróság a felperes pénzügyi elállására tekintettel két alperessel szemben a pert jogerősen megszüntette.

- [4] 1.3. Az ítélettel szemben az összesen kilenc érintett alperes terjesztett elő fellebbezést. A fellebbezés alapján másodfokon eljáró Budapest Környéki Törvényszék 3.Pf.20.203/2020/23. számú ítéletével az elsőfokú ítélet részben megváltoztatta. Az ítélet szerint az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítási anyag okszerű mérlegelésével lényegében helyesen állapította meg a tényállást, és érdemben nagyrészt helyes következtetésre jutott, azonban a Budapest Környéki Törvényszék szükségesnek tartotta az elsőfokú bíróság ítélete jogi indoklásának pontosítását. A másodfokú ítélet szerint megállapítható, hogy a felperes pénzügyi elállást mint tulajdonost védte az Alaptörvény XIII. cikke, mellyel szemben az alperesek az Alaptörvény VIII. és IX. cikkében biztosított gyülekezési és véleménynyilvánítási jogukat hívták fel, az alapjogok ütközését pedig a töretlen alkotmánybíró-sági gyakorlat alapján úgy kell feloldani, hogy egyrészt egyik alapjog lényeges tartalma sem korlátozható, másrészt meg kell tartani az arányosság elvét is. A Budapest Környéki Törvényszék ítéletének meghozatala során figyelembe vette az Alkotmánybíróság 3057/2019. (III. 25.) AB határozatában (a továbbiakban: Abh.) foglalt megállapításokat is, annak hangsúlyozásával, hogy az Alkotmánybíróság a megállapításait a Gytv. 1. § (2) bekezdésével összefüggésben tette meg. A jogerős ítélet szerint a felperes pénzügyi elállást célhoz kötötten nyitotta meg a közforgalom részére a bankfiókot, mely ezzel nem nyert a közterülethez hasonló funkciót, nem az emberek egymással való találkozásának színteréül szolgált. A felperes pénzügyi elállást az alperesek véleménynyilvánítási szabadságát és gyülekezését csupán ezen a területen (a bankfiókban) korlátozta, de sem attól nem zárta el, hogy más területen (akár közterületen, akár más tulajdonában álló magánterületen) éljenek alapjogaikkal, sem pedig a véleménynyilvánítás egyéb formáit (internet, újság, televízió, egyéb médiumok) nem korlátozta. Mindezen szempontokra figyelemmel a Budapest Környéki Törvényszék arra a következtetésre jutott, hogy a felperes pénzügyi elállást általi korlátozás nem tekinthető aránytalannak, már csak azért sem, mert a pénzügyi elállást házirendje mindenki számára nyilvánosan hozzáférhető, továbbá a fiókvezető egyértelműen tájékoztatta az alpereseket és felhívta őket az ingatlan elhagyására.
- [5] 2. Az indítványozók ezt követően terjesztették elő az Abtv. 26. § (1) bekezdése és 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszukat, melyben az Abtv. 27. §-a alapján a Budapest Környéki Törvényszék 3.Pf.20.203/2020/23. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérték a Budaörsi Járásbíróság 12.P.22.016/2017/39. számú ítéletére is kiterjedő hatállyal, míg az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján a régi Pp. (helyesen) 73/A. § (1) bekezdés a) pontja és 271. § (3) bekezdés a) pontja alaptörvény-ellenességének megállapítását, valamint a Gytv. 1. § (2) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését indítványozták. Az indítványozók alkotmányjogi panaszukban az Abtv. 61. § (1) bekezdésének megfelelően azt is kérték, hogy az Alkotmánybíróság a támadott bírói döntés, valamint két további, az alkotmányjogi panasz alapját képező peres eljárástól független bírói döntés végrehajtását függessze fel.
- [6] Az indítványozók alkotmányjogi panaszukban az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdése, IX. cikk (1) bekezdése, XXVIII. cikk (1) bekezdése és XXVIII. cikk (7) bekezdése sérelmét állítják, az alábbiak szerint.
- [7] Az alkotmányjogi panasz szerint a támadott bírói döntés, valamint a Gytv. 1. § (2) bekezdése alaptörvény-ellenessége részben a VIII. cikk (1) bekezdése, részben a IX. cikk (1) bekezdése sérelme miatt állapítható meg. Az indítványozók megítélése szerint az Abh. a Gytv. 1. § (2) bekezdésével összefüggésben téves, ezért szükséges annak felülvizsgálata a magánterületen megvalósított véleménynyilvánításokkal összefüggésben. Álláspontjuk szerint a magántulajdonos soha nem ad hozzájárulást a tevékenységének bírálatát tartalmazó tüntetéshez, ekként a Gytv. 1. § (2) bekezdése a gyülekezési jogot aránytalanul korlátozza. Az indítványozók a támadott bírói döntéssel összefüggésben részben azt kifogásolják, hogy bár számos hasonló ügyük volt folyamatban az indítványozók véleménynyilvánításával, illetőleg birtokvédelmi kérdésekkel összefüggésben, azokban az eljáró bíróságok sok esetben egymásnak is ellentmondó döntéseket hoztak. A támadott bírói döntések alaptörvény-ellenessége a panasz szerint azért is megállapítható, mert a bíróságok csak látszólag mérték össze a felperes pénzügyi elállást tulajdonhoz való jogát az alperesek véleménynyilvánításhoz, illetőleg gyülekezéshez való jogával, valójában azonban teljes mértékben a tulajdonhoz való jog érvényesülését segítették elő, jóllehet az indítványozók megítélése szerint a tevékenységük a felperes pénzügyi elállást működését nem veszélyeztette. E körben az alkotmányjogi panasz külön is kiemeli, hogy a felperes pénzügyi elállást házirendje nem jogszabály, azt az ügy eldöntése során figyelmen kívül kellett volna hagyniuk a bíróságoknak, ráadásul a demonstráció időpontjában

még hatályban sem volt a Gytv., ekként annak rendelkezéseit a bíróságok egyáltalán nem vehették volna figyelembe.

- [8] Az alkotmányjogi panasz szerint a régi Pp. (helyesen) 73/A. § (1) bekezdés a) pontja és 271. § (3) bekezdés a) pontja azért ellentétesek az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésével, mert a támadott rendelkezések egyrészt kötelezővé teszik a jogi képviselőt a felülvizsgálati eljárásban, másrészt egyébként is lehetetlenné tették az indítványozók ügyében a felülvizsgálati kérelem benyújtását azáltal, hogy a másodfokú ítélet helybenhagyta az elsőfokú bíróság döntését. Tekintettel arra, hogy az indítványozók szerint alapvető jelentőséggel bír, hogy a véleménynyilvánítás szabadsága és a tulajdonhoz való jog ütközése kérdésében a lehető legmagasabb bírói fórum döntsön, ezért a társadalom érdekeivel is ellentétes a felülvizsgálat lehetőségének jogszabályi korlátozása. Az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmére vonatkozóan önálló indoklást nem tartalmaz.
- [9] 3. Az indítványozók alkotmányjogi panaszukban tévesen jelölték meg a régi Pp. 73. § (1) bekezdés a) pontját, a régi Pp. 73. § (1) bekezdése ugyanis az általános meghatalmazás lehetőségét rögzítette, mely rendelkezésnek egyáltalán nem volt a) pontja. Figyelemmel azonban arra, hogy a jogi képviselő nélkül eljáró indítványozók alkotmányjogi panaszukban egyértelműen megjelölték, hogy a régi Pp. azon rendelkezését tartják alaptörvényellenesnek, mely szerint „ügyvéd részvétele kötelező a felülvizsgálati eljárásban”, ezért az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz ezen elemét tartalma szerint, a régi Pp. 73/A. § (1) bekezdés a) pontja elleni alkotmányjogi panaszként bírálta el.
- [10] 4. Az igazságügyi miniszter az Abtv. 57. § (1b) bekezdése alapján az ügyben kifejtette a Gytv. és a régi Pp. támadott rendelkezéseivel kapcsolatos álláspontját.
- [11] 5. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [12] 5.1. Az Abtv. 26. § (1) bekezdése, illetőleg 27. § (1) bekezdése értelmében alkotmányjogi panaszt „az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet” terjeszthet elő. Az Abtv. 27. § (2) bekezdése értelmében jogállásától függetlenül érintettnek minősül az a személy vagy szervezet, aki (amely) a bíróság eljárásában fél volt, akire (amelyre) a döntés rendelkezést tartalmaz, vagy akinek (amelynek) jogára, kötelezettségére, magatartása jogszerűségére a bíróság döntése kiterjed. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz alapját képező peres eljárásban résztvevő indítványozók jogosultnak és érintettnek tekinthetők, mert saját egyedi ügyükkel összefüggésben terjesztették elő az Abtv. 26. § (1) bekezdése, illetőleg 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszukat, ugyanakkor azonban az alkotmányjogi panasz alapját képező peres eljárásban részt nem vevő egyik indítványozó Abtv. szerinti érintettsége nem igazolható.
- [13] 5.2. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az Abtv. 26. § (1) bekezdése, illetőleg 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az indítványozók a Budapest Környéki Törvényszék ítéletét 2020. december 14., december 15., december 17., december 18., december 30., illetőleg (az eljáró bíróság részéről felmerülő adminisztrációs hiba folytán csupán) 2021. április 21. napján vették át, tartalmilag azonos, ám külön előterjesztett alkotmányjogi panaszukat pedig 2021. február 9., február 11. és február 12. napján terjesztették elő, ekként az alkotmányjogi panasz valamennyi, az érintettségét az 5.1. pontban (Indokolás [12]) foglaltak szerint igazoló indítványozó esetében határidőben előterjesztettnek minősül. Az ügyben érintettnek tekinthető indítványozók jogorvoslati lehetőségeiket kimerítették, így az indítványok e tekintetben is megfelelnek a törvényi feltételeknek. Az alkotmányjogi panaszok elbírálása szempontjából az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdése, IX. cikk (1) bekezdése, XXVIII. cikk (1) bekezdése és XXVIII. cikk (7) bekezdése egyaránt Alaptörvényben biztosított jogokat tartalmaznak.
- [14] 5.3. Az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz keretében csak olyan jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességére lehet hivatkozni, mely az ügyben folytatott bírói eljárásban alkalmazásra került.
- [15] Tekintettel arra, hogy a régi Pp. indítványozók által támadott 271. § (3) bekezdés a) pontja értelmében nem volt helye felülvizsgálatnak, ha az elsőfokú bíróság ítéletét a másodfokú bíróság helybenhagyta a szomszédjogok megsértéséből eredő, valamint a birtokvédelmi, továbbá a közös tulajdonban álló dolog birtoklásával és

használatával kapcsolatos perekben, így az alkotmányjogi panasz alapját képező eljárásban sem, ennek megfelelően az ügyben jogszabály alapján kizárt felülvizsgálati eljárásra vonatkozóan a kötelező jogi képviselőt előíró régi Pp. 73/A. § (1) bekezdés a) pontja nem tekinthető az ügyben alkalmazott jogszabályi rendelkezésnek, ekként annak alkotmányossági vizsgálata jelen alkotmányjogi panasz eljárás keretében az Abtv. 26. § (1) bekezdéséből következően nem lehetséges.

- [16] Az alkotmányjogi panasz alapját képező peres eljárásra az indítványozók által a felperes bankfiókjában 2017. március 9. napján tartott demonstráció adott okot. Az indítványozók által az alkotmányjogi panaszban támadott Gytv. annak 22. § (1) bekezdése szerint azonban csak 2018. október 1. napján lépett hatályba, azt a 2017. március 9. napján tartott demonstrációval összefüggő birtokháborítás ügyében az eljáró bíróságok (nem lévén hatályos jogszabályi rendelkezés) nem alkalmazták, az indítványozók demonstrációjával kapcsolatos egyes jogi kérdések megítélésére még az indítványozók által jelen alkotmányjogi panasz keretében nem támadott régi Gytv. rendelkezései voltak az irányadóak. Az Alkotmánybíróság ennek megfelelően megállapítja, hogy a Gytv. 1. § (2) bekezdése ugyancsak nem tekinthető az alkotmányjogi panasz alapját képező ügyben alkalmazott jogszabályi rendelkezésnek, melyen az a tény sem változtat, hogy a Gytv. 1. § (2) bekezdése alkotmányosságát vizsgáló Abh. megállapításaira (azaz még csak nem is a Gytv. rendelkezéseire) a Budapest Környéki Törvényszék ítélete utal. Az Alkotmánybíróság ugyanakkor azt is megjegyzi, hogy az Alkotmánybíróság az Abh.-ban már egyébként is vizsgálta a Gytv. 1. § (2) bekezdése alkotmányosságát az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdésére és XIII. cikk (1) bekezdésére figyelemmel, az Abtv. 31. § (1) bekezdése értelmében pedig ugyanazon jogszabályra, illetve jogszabályi rendelkezésre és ugyanazon Alaptörvényben biztosított jogra, valamint azonos alkotmányjogi összefüggésre hivatkozással – ha a körülmények alapvetően nem változtak meg – egyébként sincs helye az alaptörvény-ellenesség megállapítására irányuló alkotmányjogi panasznak.
- [17] Az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz elbírálása szempontjából a régi Pp. 271. § (3) bekezdés a) pontja az ügyben alkalmazott jogszabályi rendelkezésnek tekinthető, figyelemmel arra, hogy az indítványozók ügyében a felülvizsgálat lehetőségét kifejezetten ez a jogszabályi rendelkezés zárta ki.
- [18] 5.4. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt – egyéb feltételek megléte esetén – abban az esetben fogadja be, amennyiben az határozott kérelmet tartalmaz. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pontja értelmében a kérelem akkor határozott, ha megjelöli az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, az e) pont értelmében pedig a kérelemnek egyértelmű indokolást kell tartalmaznia arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezés, illetőleg bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben nem tartalmaz indokolást, ekként az alkotmányjogi panasz a XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben nem teljesíti az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) és e) pontja szerinti követelményét.
- [19] 6. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kétélye, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés felvetése esetén fogadható be. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így azok fennállását az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja [3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]].
- [20] 6.1. Az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasszal összefüggésben az Alkotmánybíróság az alábbiakat állapította meg. Az alkotmányjogi panasz a gyülekezési jog, illetőleg a véleménynyilvánítás szabadsága és a tulajdonhoz való jog egymáshoz való viszonya tekintetében (figyelemmel az Abh. megállapításaira is) alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést nem vet fel.
- [21] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az Alaptörvény 28. cikkének első mondata a bíróságok kötelezettségévé teszi, hogy az alapjogokat a magánjog alanyai közötti viszonyokban is érvényre juttassák, alkotmányjogilag kötötté téve a bíróságok ítélezési tevékenységét [lásd például: 3145/2018. (V. 7.) AB határozat, Indokolás [66]]. Az Alaptörvény azt a kötelezettséget rója a bíróságokra, hogy az elbírálandó ügyek alkotmányjogi aspektusát, alapjogi relevanciáját felismerjék, az érintett alapvető jogok tartalmát feltárják, és erre tekintettel értelmezzék és alkalmazzák konkrét jogvitákban a jogszabályokat. Az alkotmányjogi panasz intézményén keresztül az Alkotmánybíróság a bírói döntésben foglalt jogértelmezés Alaptörvénnyel való összhangját vizsgálja, azaz azt, hogy a jogszabály alkalmazása során a bíróság az Alaptörvényben biztosított jogok alkotmányos tartalmát érvényre juttatta-e. Ha a bíróság az előtte fekvő, alapjogilag releváns ügy alapjogi érintettségére tekintet nélkül járt el, és az általa kialakított jogértelmezés nem áll összhangban e jog alkotmányos tartalmával, akkor

a meghozott bírói döntés alaptörvény-ellenessé válik {lásd például: 3/2015. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [18]}. Nem tartozik azonban az Alkotmánybíróság hatáskörébe annak megítélése, hogy a bíróság döntése az ügyben meghozható egyedüli helytálló döntés-e, vagy hogy a bírói törvényértelmezés, a bizonyítékok mérlegelése, valamint az azokból levont következtetések helyesek-e. A bírói mérlegelés körében hozott ítéletek felülvizsgálata az Alkotmánybíróság Alaptörvényben biztosított alkotmányossági szempontú vizsgálati jogkörén kívül esik {lásd például: 3145/2018. (V. 7.) AB határozat, Indokolás [85]}.

- [22] Jelen esetben kétséget kizáróan megállapítható, hogy a Budapest Környéki Törvényszék felismerte, hogy az alkotmányjogi panasz alapját képező ügyben az Alaptörvény VIII., IX. és XIII. cikkében biztosított alapjogok ütközése állapítható meg, melyet „úgy kell feloldani, hogy egyrészt egyik alapjog lényeges tartalma sem korlátozható, másrészt meg kell tartani az arányosság elvét is” (lásd az ítélet 13. oldalát), a Budapest Környéki Törvényszék pedig ítéletét ezen vizsgálati szempontnak megfelelően hozta meg, és jutott arra a következtetésre, hogy a felperes pénzintézet ugyan valóban korlátozta az indítványozók Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdése és IX. cikk (1) bekezdése szerinti jogait, ám ez a korlátozás összességében nem minősült aránytalannak (lásd az ítélet 14–15. oldalait).
- [23] Az Alkotmánybíróság feladata az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz eljárásban nem az, hogy az alkotmányjogi panasz alapját képező eljárás tény- és jogkérdéseit vizsgálja felül (ebben az esetben ugyanis az Alkotmánybíróság valójában burkoltan negyedfokú bírósággá válna, melyre sem az Alaptörvény, sem az Abtv. nem biztosít az Alkotmánybíróság számára hatáskört), hanem az, hogy az Alaptörvényben foglalt garanciákból fakadó minimumot számonkérje a bíróságoktól, a per alapjául szolgáló adatok, információk helyességének vagy helytelenségének értékelése pedig nem tartozik az Alkotmánybíróság hatáskörébe. Jelen esetben a fentiek szerint kétséget kizáróan megállapítható, hogy a Budapest Környéki Törvényszék felismerte az ügy alapjogi összefüggéseit, helyesen azonosította az Alaptörvény alkalmazandó rendelkezéseit, és megfelelően tekintetbe vette az Alkotmánybíróság irányadó gyakorlatát is a jogvita eldöntése során, melynek keretében az Alaptörvény szerint a bíróságot megillető értelmezési tartomány alkotmányos kereteit sem lépte át.
- [24] Az Alkotmánybíróság azt is megjegyzi, hogy az Alaptörvény 25. cikk (3) bekezdése értelmében kifejezetten a Kúria – és nem pedig az Alkotmánybíróság – feladata, hogy biztosítsa a bíróságok jogalkalmazásának egységét. Ennek megfelelően önmagában az nem alkotmányossági kérdés, hogy valamely kérdésben mennyire tekinthető egységesnek az eljáró bíróságok gyakorlata. A jogegység biztosítása ugyanis – ha annak szükségessége felmerül – a bíróságokra kötelező jogértelmezés keretében a Kúria feladata {lásd például: 3349/2019. (XII. 6.) AB végzés, Indokolás [21]}.
- [25] Mindezen szempontokra figyelemmel az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét sem vetette fel, ekként az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz nem teljesíti az Abtv. 29. §-a szerinti vagylagos befogadhatósági feltételek egyikét sem.
- [26] 6.2. Az Alkotmánybíróság ezt követően az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz keretében azt vizsgálta meg, hogy az ügyben alkalmazandó jogszabályi rendelkezésnek tekinthető régi Pp. 271. § (3) bekezdés a) pontja esetében teljesülnek-e az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának Abtv. 29. §-a szerinti feltételei.
- [27] Az indítványozók szerint a régi Pp. 271. § (3) bekezdés a) pontja azáltal, hogy kizárja a birtokvédelmi perekben a felülvizsgálat lehetőségét, nem teszi lehetővé, hogy a társadalom széles körét érintő ügyekben a legmagasabb bírói fórum járhasson el, amely az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való jogot.
- [28] Az Alkotmánybíróság a 3019/2014. (II. 11.) AB végzésében megerősítette azon korábbi, az Alaptörvény hatálybalépése előtti gyakorlatát, „miszerint a felülvizsgálat, mint rendkívüli jogorvoslat szabályozása során a törvényhozás meghatározhatja a felülvizsgálat alá eső jogerős döntések körét. Az a körülmény pedig, hogy nem minden végzés ellen van helye felülvizsgálatnak, összhangban van a jogintézmény rendkívüli jogorvoslati jellegével.” (Indokolás [27]) Az Alkotmánybíróság ezen túlmenően azt is kiemeli, hogy következetes gyakorlatának megfelelően az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való jog a rendes jogorvoslatokra vonatkozik, ebből következően nem terjed ki a felülvizsgálatra, mint rendkívüli jogorvoslatra {legutóbb például: 3064/2021. (II. 19.) AB végzés, Indokolás [24]}. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való jog annak biztosítását követeli meg, hogy az érdemi, ügydöntő döntések tekintetében biztosításra kerüljön a más szervhez vagy ugyanazon szervezeten belüli magasabb fórumhoz fordulás lehetősége, oly módon, hogy a jogorvoslati fórum ténylegesen képes legyen

a jogsérelem orvoslására {lásd például: 3208/2021. (V. 19.) AB végzés, Indokolás [17]}, mely követelmények jelen esetben a régi Pp. szabályainak megfelelően a Budapest Környéki Törvényszék mint másodfokú bíróság eljárásával szemben maradéktalanul érvényesültek. Mindezen szempontokra figyelemmel az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz nem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, és alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem fogalmaz meg, azaz nem teljesíti az Abtv. 29. §-a szerinti vagylagos befogadási feltételek egyikét sem.

- [29] 7. Az Alkotmánybíróság a fentiek alapulvételével az alkotmányjogi panaszt – az Ügyrend 5. §-a alapján eljárva – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)*, *c)* és *h)* pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (3) bekezdésében foglaltakra is, visszautasította.
- [30] Az Alkotmánybíróságnak az alkotmányjogi panasz visszautasítására tekintettel nem kellett döntenie az Abtv. 61. § (1) bekezdése szerinti, az alkotmányjogi panaszban kifogásolt döntések végrehajtásának felfüggesztése iránti kérelemről.

Budapest, 2021. november 15.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/391/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3511/2021. (XI. 30.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Budapest Környéki Törvényszék 3.Pf.20.088/2020/31. számú ítélete és a gyülekezési jogról szóló 2018. évi LV. törvény 1. § (2) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére, valamint a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 73/A. § (1) bekezdés a) pontja és 271. § (3) bekezdés a) pontja alaptörvény-ellenességének megállapítására irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A személyesen eljáró indítványozók mint az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló peres eljárás I., II., IX., X., III., IV., XI., XIII., VII. és VIII. rendű alperesei alkotmányjogi panaszt terjesztettek elő az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése és 27. §-a alapján. Az indítványozók Abtv. 27. §-a szerinti panaszukban a Budapest Környéki Törvényszék 3.Pf.20.088/2020/31. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérték a Budaörsi Járásbíróság 12.P.20.370/2017/42. számú ítéletére is kiterjedő hatállyal, míg az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti panaszukban a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) panaszbeli megjelölése szerint 73. §, helyesen 73/A. § (1) bekezdés a) pontja és 271. § (3) bekezdés a) pontja alaptörvény-ellenességének megállapítását, valamint a gyülekezési jogról szóló 2018. évi LV. törvény (a továbbiakban: Gytv.) 1. § (2) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését indítványozták. Az indítványozók alkotmányjogi panaszukban az Abtv. 61. § (1) bekezdésének megfelelően azt is kérték, hogy az Alkotmánybíróság a támadott bírói döntés, valamint két további, az alkotmányjogi panasz alapját képező peres eljárástól független bírói döntés végrehajtását is függesse fel.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló eljárás során megállapított tényállás szerint 2016. február 15. napján az egyik magyarországi pénzintézet (az alapügy felperese) fiókjában a „Nem adom a házamat” mozgalom egységesen sárga pólót viselő tizenhárom tagja (közülük tízen egyben jelen alkotmányjogi panasz indítványozói is) véleménynyilvánítás céljából megjelent és a felperes engedélye nélkül demonstrációt tartott. A demonstráció keretében az indítványozók át kívánták adni az általuk készített „házirendet” a bankfiók vezetőjének. A fiókvezető a „házirend” átvételét megtagadta, és felszólította a demonstrálókat a bankfiók területének elhagyására. Az egyik indítványozó ezt követően felolvasta a „házirendet” a bankfiókban, a többi indítványozó bankellenes feliratokat tartalmazó papírlapokat tartott maga elé, illetőleg ilyen feliratokat az indítványozók a bankfiók területén is elhelyeztek, a fiókvezető pedig értesítette a rendőrséget. A demonstráció egyik résztvevője a bankfiók területén engedély nélkül fényképfelvételeket is készített. A „házirend” felolvasását követően a demonstrálók a bankfiókból távoztak, őket a helyszínre érkező rendőrök a bankfiók előtt igazoltatták.
- [3] 1.2. A felperes pénzintézet keresetében a birtokháborítás tényének megállapítását, valamint azt kérte, hogy a bíróság tiltsa el az alapügy alpereseit a további birtokháborító magatartástól. A Budaörsi Járásbíróság 12.P.20.370/2017/42. számú ítéletével megállapította, hogy az indítványozók, valamint további három alperes egyes, az ítéletben részletezett cselekményeikkel megsértették a felperesnek a bankfiók zavartalan birtoklásához való jogát, így a felperes pénzintézetet a birtoklásban jogalap nélkül háborították, egyben az alpereseket eltiltotta a jövőbeni birtokháborító magatartásoktól. A Budaörsi Járásbíróság ítéletében ugyan rögzítette, hogy az a fajta véleménynyilvánítás, amit az alperesek tanúsítottak, a gyülekezési jogról szóló 1989. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Gytv.) rendelkezései alapján bírálható el, azonban arra a következtetésre jutott, hogy az alapjogok konkurálásának vizsgálata nem képezi az eljárás tárgyát, és kizárólag a polgári jog birtokjogi rendelkezéseinek alapulvételével bírálta el a keresetet.

- [4] 1.3. Az ítélettel szemben valamennyi alperes fellebbezett. A fellebbezés alapján másodfokon eljáró Budapest Környéki Törvényszék 3.Pf.20.088/2020/31. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet részben megváltoztatta. Az ítélet szerint az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítási anyag okszerű mérlegelésével lényegében helyesen állapította meg a tényállást, és érdemben nagyrészt helyes következtetésre jutott, azonban a Budapest Környéki Törvényszék szükségesnek tartotta az elsőfokú bíróság ítélete jogi indokolásának pontosítását. A másodfokú ítélet szerint megállapítható, hogy a felperes pénzügyi intézetet mint tulajdonost védte az Alaptörvény XIII. cikke, mellyel szemben az alperesek az Alaptörvény VIII. és IX. cikkében biztosított gyülekezési és véleménynyilvánítási jogukat hívták fel, az alapjogok ütközését pedig a töretlen alkotmánybírói gyakorlat alapján úgy kell feloldani, hogy egyrészt egyik alapjog lényeges tartalma sem korlátozható, másrészt meg kell tartani az arányosság elvét is. A Budapest Környéki Törvényszék ítéletének meghozatala során figyelembe vette az Alkotmánybíróság 3057/2019. (III. 25.) AB határozatában (a továbbiakban: Abh.) foglalt megállapításokat is, annak hangsúlyozásával, hogy az Alkotmánybíróság a megállapításait a Gytv. 1. § (2) bekezdésével összefüggésben tette meg. A jogerős ítélet szerint a felperes pénzügyi intézet egyértelműen célhoz kötötten nyitotta meg a közforgalom részére a bankfiókot, mely ezzel nem nyert a közterülethez hasonló funkciót, nem az emberek egymással való találkozásának színteréül szolgált. A felperes pénzügyi intézet az alperesek véleménynyilvánítási szabadságát és gyülekezését csupán ezen a területen (a bankfiókban) korlátozta, de sem attól nem zárta el, hogy más területen (akár közterületen, akár más tulajdonában álló magánterületen) éljenek alapjogaikkal, sem pedig a véleménynyilvánítás egyéb formáit (internet, újság, televízió, egyéb médiumok) nem korlátozta. Mindezen szempontokra figyelemmel a Budapest Környéki Törvényszék arra a következtetésre jutott, hogy a felperes pénzügyi intézet általi korlátozás nem tekinthető aránytalannak, már csak azért sem, mert a pénzügyi intézet házirendje mindenki számára nyilvánosan hozzáférhető, továbbá a fiókvezető egyértelműen tájékoztatta az alpereseket és felhívta őket az ingatlan elhagyására.
- [5] 2. Az indítványozók ezt követően terjesztették elő az Abtv. 26. § (1) bekezdése és 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszukat, melyben az Abtv. 27. §-a alapján a Budapest Környéki Törvényszék 3.Pf.20.088/2020/31. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérték a Budaörsi Járásbíróság 12.P.20.370/2017/42. számú ítéletére is kiterjedő hatállyal, míg az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján a régi Pp. (helyesen) 73/A. § (1) bekezdés a) pontja és 271. § (3) bekezdés a) pontja alaptörvény-ellenességének megállapítását, valamint a Gytv. 1. § (2) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését indítványozták. Az indítványozók alkotmányjogi panaszukban az Abtv. 61. § (1) bekezdésének megfelelően azt is kérték, hogy az Alkotmánybíróság a támadott bírói döntés, valamint két további, az alkotmányjogi panasz alapját képező peres eljárástól független bírói döntés végrehajtását függeszse fel.
- [6] Az indítványozók alkotmányjogi panaszukban az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdése, IX. cikk (1) bekezdése, XXVIII. cikk (1) bekezdése és XXVIII. cikk (7) bekezdése sérelmét állítják, az alábbiak szerint.
- [7] Az alkotmányjogi panasz szerint a támadott bírói döntés, valamint a Gytv. 1. § (2) bekezdése alaptörvény-ellenessége részben a VIII. cikk (1) bekezdése, részben a IX. cikk (1) bekezdése sérelme miatt állapítható meg. Az indítványozók megítélése szerint az Abh. a Gytv. 1. § (2) bekezdésével összefüggésben téves, ezért szükséges annak felülvizsgálata a magánterületen megvalósított véleménynyilvánításokkal összefüggésben. Álláspontjuk szerint a magántulajdonos soha nem ad hozzájárulást a tevékenységének bírálatát tartalmazó tüntetéshez, ekként a Gytv. 1. § (2) bekezdése a gyülekezési jogot aránytalanul korlátozza. Az indítványozók a támadott bírói döntéssel összefüggésben részben azt kifogásolják, hogy bár számos hasonló ügyük volt folyamatban az indítványozók véleménynyilvánításával, illetőleg birtokvédelmi kérdésekkel összefüggésben, azokban az eljáró bíróságok sok esetben egymásnak is ellentmondó döntéseket hoztak. A támadott bírói döntések alaptörvény-ellenessége a panasz szerint azért is megállapítható, mert a bíróságok csak látszólag mérték össze a felperes pénzügyi intézet tulajdonhoz való jogát az alperesek véleménynyilvánításhoz, illetőleg gyülekezéshez való jogával, valójában azonban teljes mértékben a tulajdonhoz való jog érvényesülését segítették elő, jöllehet az indítványozók megítélése szerint a tevékenységük a felperes pénzügyi intézet működését nem veszélyeztette. E körben az alkotmányjogi panasz külön is kiemeli, hogy a felperes pénzügyi intézet házirendje nem jogszabály, azt az ügy eldöntése során figyelmen kívül kellett volna hagyniuk a bíróságoknak, ráadásul a demonstráció időpontjában még hatályban sem volt a Gytv., ekként annak rendelkezéseit a bíróságok egyáltalán nem vehették volna figyelembe.
- [8] Az alkotmányjogi panasz szerint a régi Pp. (helyesen) 73/A. § (1) bekezdés a) pontja és 271. § (3) bekezdés a) pontja azért ellentétesek az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésével, mert a támadott rendelkezések

egyrészt kötelezővé teszik a jogi képviselőt a felülvizsgálati eljárásban, másrészt egyébként is lehetetlenné tették az indítványozók ügyében a felülvizsgálati kérelem benyújtását azáltal, hogy a másodfokú ítélet helyben hagyta az elsőfokú bíróság döntését. Tekintettel arra, hogy az indítványozók szerint alapvető jelentőséggel bír, hogy a véleménynyilvánítás szabadsága és a tulajdonhoz való jog ütközése kérdésében a lehető legmagasabb bírói fórum döntsön, ezért a társadalom érdekeivel is ellentétes a felülvizsgálat lehetőségének jogszabályi korlátozása. Az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmére vonatkozóan önálló indokolást nem tartalmaz.

- [9] 3. Az indítványozók alkotmányjogi panaszukban tévesen jelölték meg a régi Pp. 73. § (1) bekezdés a) pontját, a régi Pp. 73. § (1) bekezdése ugyanis az általános meghatalmazás lehetőségét rögzítette, mely rendelkezésnek egyáltalán nem volt a) pontja. Figyelemmel azonban arra, hogy a jogi képviselő nélkül eljáró indítványozók alkotmányjogi panaszukban egyértelműen megjelölték, hogy a régi Pp. azon rendelkezését tartják alaptörvényellenesnek, mely szerint „ügyvéd részvétele kötelező a felülvizsgálati eljárásban”, ezért az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz ezen elemét tartalma szerint, a régi Pp. 73/A. § (1) bekezdés a) pontja elleni alkotmányjogi panaszként bírálta el.
- [10] 4. Az igazságügyi miniszter az Abtv. 57. § (1b) bekezdése alapján az ügyben kifejtette a Gytv. és a régi Pp. támadott rendelkezéseivel kapcsolatos álláspontját.
- [11] 5. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [12] 5.1. Az Abtv. 26. § (1) bekezdése, illetőleg 27. § (1) bekezdése értelmében alkotmányjogi panaszt „az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet” terjeszthet elő. Az Abtv. 27. § (2) bekezdése értelmében jogállásától függetlenül érintettnek minősül az a személy vagy szervezet, aki (amely) a bíróság eljárásában fél volt, akire (amelyre) a döntés rendelkezést tartalmaz, vagy akinek (amelynek) jogára, kötelezettségére, magatartása jogszerűségére a bíróság döntése kiterjed. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozók jogosultnak és érintettnek tekinthetők, mert saját egyedi ügyükkel összefüggésben terjesztették elő az Abtv. 26. § (1) bekezdése, illetőleg 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszukat.
- [13] 5.2. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az Abtv. 26. § (1) bekezdése, illetőleg 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az indítványozók a Budapest Környéki Törvényszék ítéletét 2020. december 14., december 15., december 17., december 18. és december 30. napján vették át, tartalmilag azonos, ám külön előterjesztett alkotmányjogi panaszukat pedig 2021. február 9., február 10., február 11., illetőleg február 16. napján nyújtották be. Az alkotmányjogi panasz valamennyi indítványozó esetében határidőben került benyújtásra. Az indítványozók jogorvoslati lehetőségeiket kimerítették, így az indítványok e tekintetben is megfelelnek a törvényi feltételeknek. Az alkotmányjogi panaszok elbírálása szempontjából az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdése, IX. cikk (1) bekezdése, XXVIII. cikk (1) bekezdése és XXVIII. cikk (7) bekezdése egyaránt Alaptörvényben biztosított jogokat tartalmaznak.
- [14] 5.3. Az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz keretében csak olyan jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességére lehet hivatkozni, mely az ügyben folytatott bírósági eljárásban alkalmazásra került.
- [15] Tekintettel arra, hogy a régi Pp. indítványozók által támadott 271. § (3) bekezdés a) pontja értelmében nem volt helye felülvizsgálatnak, ha az elsőfokú bíróság ítéletét a másodfokú bíróság helyben hagyta a szomszédjogok megsértéséből eredő, valamint a birtokvédelmi, továbbá a közös tulajdonban álló dolog birtoklásával és használatával kapcsolatos perekben, így az alkotmányjogi panasz alapját képező eljárásban sem, ennek megfelelően az ügyben jogszabály alapján kizárt felülvizsgálati eljárásra vonatkozóan a kötelező jogi képviselőt előíró régi Pp. 73/A. § (1) bekezdés a) pontja nem tekinthető az ügyben alkalmazott jogszabályi rendelkezésnek, ekként annak alkotmányossági vizsgálata jelen alkotmányjogi panasz eljárás keretében az Abtv. 26. § (1) bekezdéséből következően nem lehetséges.
- [16] Az alkotmányjogi panasz alapját képező peres eljárásra az indítványozók által a felperes bankfiókjában 2016. február 15. napján tartott demonstráció adott okot. Az indítványozók által az alkotmányjogi panaszban támadott Gytv. annak 22. § (1) bekezdése szerint azonban csak 2018. október 1. napján lépett hatályba, azt a 2016.

február 15. napján tartott demonstrációval összefüggő birtokháborítás ügyében az eljáró bíróságok (nem lévén hatályos jogszabályi rendelkezés) nem alkalmazták, az indítványozók demonstrációjával kapcsolatos egyes jogi kérdések megítélésére még az indítványozók által jelen alkotmányjogi panasz keretében nem támadott régi Gytv. rendelkezései voltak az irányadóak. Az Alkotmánybíróság ennek megfelelően megállapítja, hogy a Gytv. 1. § (2) bekezdése ugyancsak nem tekinthető az alkotmányjogi panasz alapját képező ügyben alkalmazott jogszabályi rendelkezésnek, melyen az a tény sem változtat, hogy a Gytv. 1. § (2) bekezdése alkotmányosságát vizsgáló Abh. megállapításaira (azaz még csak nem is a Gytv. rendelkezéseire) a Budapest Környéki Törvényszék ítélete utal. Az Alkotmánybíróság ugyanakkor azt is megjegyzi, hogy az Alkotmánybíróság az Abh.-ban már egyébként is vizsgálta a Gytv. 1. § (2) bekezdése alkotmányosságát az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdésére és XIII. cikk (1) bekezdésére figyelemmel, az Abtv. 31. § (1) bekezdése értelmében pedig ugyanazon jogszabályra, illetve jogszabályi rendelkezésre és ugyanazon Alaptörvényben biztosított jogra, valamint azonos alkotmányjogi összefüggésre hivatkozással – ha a körülmények alapvetően nem változtak meg – egyébként sincs helye az alaptörvény-ellenesség megállapítására irányuló alkotmányjogi panasznak.

- [17] Az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz elbírálása szempontjából a régi Pp. 271. § (3) bekezdés a) pontja az ügyben alkalmazott jogszabályi rendelkezésnek tekinthető, figyelemmel arra, hogy az indítványozók ügyében a felülvizsgálat lehetőségét kifejezetten ez a jogszabályi rendelkezés zárta ki.
- [18] 5.4. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt – egyéb feltételek megléte esetén – abban az esetben fogadja be, amennyiben az határozott kérelmet tartalmaz. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pontja értelmében a kérelem akkor határozott, ha megjelöli az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, az e) pont értelmében pedig a kérelemnek egyértelmű indokolást kell tartalmaznia arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezés, illetőleg bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben nem tartalmaz indokolást, ekként az alkotmányjogi panasz a XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben nem teljesíti az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) és e) pontja szerinti követelményét.
- [19] 6. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételye, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés felvetése esetén fogadható be. E befogadhatósági feltételek vaglyagos jellegűek, így azok fennállását az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja [3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]].
- [20] 6.1. Az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasszal összefüggésben az Alkotmánybíróság az alábbiakat állapította meg. Az alkotmányjogi panasz a gyülekezési jog, illetőleg a véleménynyilvánítás szabadsága és a tulajdonhoz való jog egymáshoz való viszonya tekintetében (figyelemmel az Abh. megállapításaira is) alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést nem vet fel.
- [21] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az Alaptörvény 28. cikkének első mondata a bíróságok kötelezettségévé teszi, hogy az alapjogokat a magánjog alanyai közötti viszonyokban is érvényre juttassák, alkotmányjogilag kötötté téve a bíróságok ítélezési tevékenységét [lásd például: 3145/2018. (V. 7.) AB határozat, Indokolás [66]]. Az Alaptörvény azt a kötelezettséget rója a bíróságokra, hogy az elbírálendő ügyek alkotmányjogi aspektusát, alapjogi relevanciáját felismerjék, az érintett alapvető jogok tartalmát feltárják, és erre tekintettel értelmezzék és alkalmazzák konkrét jogvitákban a jogszabályokat. Az alkotmányjogi panasz intézményén keresztül az Alkotmánybíróság a bírói döntésben foglalt jogértelmezés Alaptörvénnyel való összhangját vizsgálja, azaz azt, hogy a jogszabály alkalmazása során a bíróság az Alaptörvényben biztosított jogok alkotmányos tartalmát érvényre juttatta-e. Ha a bíróság az előtte fekvő, alapjogilag releváns ügy alapjogi érintettségére tekintet nélkül járt el, és az általa kialakított jogértelmezés nem áll összhangban e jog alkotmányos tartalmával, akkor a meghozott bírói döntés alaptörvény-ellenessé válik [lásd például: 3/2015. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [18]]. Nem tartozik azonban az Alkotmánybíróság határákörébe annak megítélése, hogy a bíróság döntése az ügyben meghozható egyedüli helytálló döntés-e, vagy hogy a bírói törvényértelmezés, a bizonyítékok mérlegelése, valamint az azokból levont következtetések helyesek-e. A bírói mérlegelés körében hozott ítéletek felülvizsgálata az Alkotmánybíróság Alaptörvényben biztosított alkotmányossági szempontú vizsgálati jogkörén kívül esik [lásd például: 3145/2018. (V. 7.) AB határozat, Indokolás [85]].
- [22] Jelen esetben kétséget kizáróan megállapítható, hogy a Budapest Környéki Törvényszék felismerte, hogy az alkotmányjogi panasz alapját képező ügyben az Alaptörvény VIII., IX. és XIII. cikkében biztosított alapjogok

ütközése állapítható meg, melyet „úgy kell feloldani, hogy egyrészt egyik alapjog lényeges tartalma sem korlátozható, másrészt meg kell tartani az arányosság elvét is” (lásd az ítélet 13. oldalát), a Budapest Környéki Törvényszék pedig ítéletét ezen vizsgálati szempontnak megfelelően hozta meg, és jutott arra a következtetésre, hogy a felperes pénzügyi intézet ugyan valóban korlátozta az indítványozók Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdése és IX. cikk (1) bekezdése szerinti jogait, ám ez a korlátozás összességében nem minősült aránytalannak (lásd az ítélet 14–15. oldalait).

- [23] Az Alkotmánybíróság feladata az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz eljárásban nem az, hogy az alkotmányjogi panasz alapját képező eljárás tény- és jogkérdéseit vizsgálja felül (ebben az esetben ugyanis az Alkotmánybíróság valójában burkoltan negyedfokú bírósággá válna, melyre sem az Alaptörvény, sem az Abtv. nem biztosít az Alkotmánybíróság számára hatáskört), hanem az, hogy az Alaptörvényben foglalt garanciákból fakadó minimumot számonkérje a bíróságoktól, a per alapjául szolgáló adatok, információk helyességének vagy helytelenségének értékelése pedig nem tartozik az Alkotmánybíróság hatáskörébe. Jelen esetben a fentiek szerint kétséget kizáróan megállapítható, hogy a Budapest Környéki Törvényszék felismerte az ügy alapjogi összefüggéseit, helyesen azonosította az Alaptörvény alkalmazandó rendelkezéseit, és megfelelően tekintetbe vette az Alkotmánybíróság irányadó gyakorlatát is a jogvita eldöntése során, melynek keretében az Alaptörvény szerint a bíróságot megillető értelmezési tartomány alkotmányos kereteit sem lépte át.
- [24] Az Alkotmánybíróság azt is megjegyzi, hogy az Alaptörvény 25. cikk (3) bekezdése értelmében kifejezetten a Kúria – és nem pedig az Alkotmánybíróság – feladata, hogy biztosítsa a bíróságok jogalkalmazásának egységét. Ennek megfelelően önmagában az nem alkotmányossági kérdés, hogy valamely kérdésben mennyire tekinthető egységesnek az eljáró bíróságok gyakorlata. A jogegység biztosítása ugyanis – ha annak szükségessége felmerül – a bíróságokra kötelező jogértelmezés keretében a Kúria feladata {lásd például: 3349/2019. (XII. 6.) AB végzés, Indokolás [21]}.
- [25] Mindezen szempontokra figyelemmel az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét sem vetette fel, ekként az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz nem teljesíti az Abtv. 29. §-a szerinti vagylagos befogadhatósági feltételek egyikét sem.
- [26] 6.2. Az Alkotmánybíróság ezt követően az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz keretében azt vizsgálta meg, hogy az ügyben alkalmazandó jogszabályi rendelkezésnek tekinthető régi Pp. 271. § (3) bekezdés a) pontja esetében teljesülnek-e az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának Abtv. 29. §-a szerinti feltételei.
- [27] Az indítványozók szerint a régi Pp. 271. § (3) bekezdés a) pontja azáltal, hogy kizárja a birtokvédelmi perekben a felülvizsgálat lehetőségét, nem teszi lehetővé, hogy a társadalom széles körét érintő ügyekben a legmagasabb bírói fórum járhasson el, amely az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való jogot.
- [28] Az Alkotmánybíróság a 3019/2014. (II. 11.) AB végzésében megerősítette azon korábbi, az Alaptörvény hatálybalépése előtti gyakorlatát, „miszerint a felülvizsgálat, mint rendkívüli jogorvoslat szabályozása során a törvényhozás meghatározhatja a felülvizsgálat alá eső jogerős döntések körét. Az a körülmény pedig, hogy nem minden végzés ellen van helye felülvizsgálatnak, összhangban van a jogintézmény rendkívüli jogorvoslati jellegével.” (Indokolás [27]) Az Alkotmánybíróság ezen túlmenően azt is kiemeli, hogy következetes gyakorlatának megfelelően az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való jog a rendes jogorvoslatokra vonatkozik, ebből következően nem terjed ki a felülvizsgálatra, mint rendkívüli jogorvoslatra {legutóbb például: 3064/2021. (II. 19.) AB végzés, Indokolás [24]}. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való jog annak biztosítását követeli meg, hogy az érdemi, ügydöntő döntések tekintetében biztosításra kerüljön a más szervhez vagy ugyanazon szervezeten belüli magasabb fórumhoz fordulás lehetősége, oly módon, hogy a jogorvoslati fórum ténylegesen képes legyen a jogsérelem orvoslására {lásd például: 3208/2021. (V. 19.) AB végzés, Indokolás [17]}, mely követelmények jelen esetben a régi Pp. szabályainak megfelelően a Budapest Környéki Törvényszék mint másodfokú bíróság eljárásával szemben maradéktalanul érvényesültek. Mindezen szempontokra figyelemmel az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz nem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, és alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem fogalmaz meg, azaz nem teljesíti az Abtv. 29. §-a szerinti vagylagos befogadási feltételek egyikét sem.

- [29] 7. Az Alkotmánybíróság a fentiek alapulvételével az alkotmányjogi panaszt – az Ügyrend 5. §-a alapján eljárva – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (3) bekezdésében foglaltakra is, visszautasította.
- [30] Az Alkotmánybíróságnak az alkotmányjogi panasz visszautasítására tekintettel nem kellett döntenie az Abtv. 61. § (1) bekezdése szerinti, az alkotmányjogi panaszban kifogásolt döntések végrehajtásának felfüggesztése iránti kérelemről.

Budapest, 2021. november 15.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/412/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3512/2021. (XI. 30.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.I.20.048/2020/17. számú ítélete és a gyülekezési jogról szóló 2018. évi LV. törvény 1. § (2) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére, valamint a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 73/A. § (1) bekezdés a) pontja és 271. § (3) bekezdés a) pontja alaptörvény-ellenességének megállapítására irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A személyesen eljáró indítványozók mint az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló peres eljárás I., II., VII., VIII., III., IV., XIII., IX., V., XII. és VI. rendű alperesei alkotmányjogi panaszt terjesztettek elő az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése és 27. §-a alapján. Az indítványozók Abtv. 27. §-a szerinti panaszukban a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.I.20.048/2020/17. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérték a Pesti Központi Kerületi Bíróság 16.P.53.350/2017/36. számú ítéletére is kiterjedő hatállyal, míg az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti panaszukban a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) panaszbeli megjelölése szerint 73. §, helyesen 73/A. § (1) bekezdés a) pontja és 271. § (3) bekezdés a) pontja alaptörvény-ellenességének megállapítását, valamint a gyülekezési jogról szóló 2018. évi LV. törvény (a továbbiakban: Gytv.) 1. § (2) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését indítványozták. Az indítványozók alkotmányjogi panaszukban az Abtv. 61. § (1) bekezdésének megfelelően azt is kérték, hogy az Alkotmánybíróság a támadott bírói döntés, valamint két további, az alkotmányjogi panasz alapját képező peres eljárástól független bírói döntés végrehajtását is függesse fel.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló eljárás során megállapított tényállás szerint 2017. február 2. napján az egyik magyarországi pénzintézet (az alapügy felperese) fiókjában a „Nem adom a házamat” mozgalom egységesen sárga pólót viselő tizenhat tagja (közülük tizennégyen az alapügy alperesei, és közülük tizenegyen pedig egyben jelen alkotmányjogi panasz indítványozói is) megjelent abból a célból, hogy az első bankfiókba történő besátorozásuk egyéves évfordulóját megünnepeljék. A demonstráció résztvevői a bankfiókban felállítottak egy piros színű sátrat, melyre bankellenes feliratokat tartalmazó papírlapokat helyeztek el, a sátor köré pedig sárga szalagot ragasztottak. Az alapügy alperesei körbeállták a sátrat, elővettek egy tortát, meggyújtották az azon lévő gyertyát, majd a tortát elfogyasztották. A torta elfogyasztását követően az alapügy alpereseinek többsége bankellenes feliratokat tartalmazó papírlapokat tartott maga elé. A fiókgazgató-helyettes és a bankfiókban szolgálatot teljesítő személy- és vagyonőr felszólította az alpereseket a demonstráció befejezésére és a bankfiók területének elhagyására, melynek a demonstrálók nem tettek eleget. A rendőrség helyszínre érkezését követően az alperesek lebontották a sátrat és kivonultak a bankfiókból.
- [3] 1.2. A felperes pénzintézet keresetében a birtokháborítás tényének megállapítását, valamint azt kérte, hogy a bíróság tiltsa el az alapügy alpereseit a további birtokháborító magatartástól. A Pesti Központi Kerületi Bíróság 16.P.53.350/2017/36-I. számú ítéletével megállapította, hogy az indítványozók, valamint további három alperes egyes, az ítéletben részletezett cselekményeikkel megsértették a felperesnek a bankfiók zavartalan birtoklásához való jogát, így a felperes pénzintézetet a birtoklásban jogalap nélkül háborították, egyben az alpereseket eltiltotta a jövőbeni birtokháborító magatartásoktól. A Pesti Központi Kerületi Bíróság ítélete szerint a bíróságnak nem a véleménynyilvánítás szabadsága és a tulajdonhoz való jog ütköztetését kellett elvégeznie és annak alapján állást foglalnia, hogy melyik alapjog az erősebb, hanem a kereseti kérelemről kellett döntenie, azaz arról, hogy az alperesek magatartásukkal szükségtelenül zavarták-e a felperes pénzintézet birtokláshoz való jogát.

- [4] 1.3. Az ítélettel szemben összesen tizenegy alperes terjesztett elő fellebbezést, fellebbezés hiányában pedig az elsőfokú ítélet három alperessel szemben (akik közül ketten, a VII. és VIII. rendű alperes jelen alkotmányjogi panasz indítványozói is egyben) jogerőre emelkedett. A másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék 52.Pf.632.879/2019/8. számú ítéletével az elsőfokú ítélet fellebbezett rendelkezéseit részben megváltoztatta, és a felperes pénzügyi keresetét azon alperesek vonatkozásában, melyek tekintetében fellebbezés került előterjesztésre, nagyrészt elutasította. A másodfokú ítélet szerint, figyelemmel az Alkotmánybíróság 3057/2019. (III. 25.) AB határozatában (a továbbiakban: Abh.) foglaltakra is, a bíróságnak azt kellett értékelnie a konkrét, birtokvédelmi igényt érvényesítő kereseti kérelem elbírálása során, hogy a gyülekezési és véleménynyilvánítási jog körében tanúsított magatartások azok jellemzői alapján ténylegesen birtoksértést valósítottak-e meg. Ezen mérlegelés eredményeként a Fővárosi Törvényszék arra a következtetésre jutott, hogy az alperesek egyes magatartásai (így például a sátor felállítása, a bankfiókban feliratok és sárga szalag kiragasztása) birtoksértést valószínűsítenek meg, míg más magatartások (így például feliratok feltartása) nem voltak alkalmasak arra, hogy a felperes pénzügyi keresetét a birtoklásban szükségtelenül zavarják.
- [5] 1.4. A jogerős ítélet ellen a felperes pénzügyi kereset terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amely annak hatályon kívül helyezésére és az elsőfokú ítéletet helybenhagyó ítélet meghozatalára irányult, míg több alperes (az I., II., VIII. és XIII. rendű alperesek, valamennyien jelen alkotmányjogi panasz indítványozói) csatlakozó felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő. A csatlakozó felülvizsgálati kérelmet a Kúria Pfv.I.20.048/2020/10. számú végzésével a régi Pp. 271. § (3) bekezdés a) pontja alapján hivatalból elutasította, tekintettel arra, hogy nincs helye felülvizsgálatnak akkor, ha az elsőfokú bíróság ítéletét a másodfokú bíróság helybenhagyta, az alperesek pedig csatlakozó felülvizsgálati kérelmükben a jogerős ítélet elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyó rendelkezéseit támadták.
- [6] Ezt követően a Kúria Pfv.I.20.048/2020/17. számú ítéletével a Fővárosi Törvényszék ítéletét annak felülvizsgálattal támadott részében hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróság ítéletét e körben megváltoztatva megállapította, hogy azon alperesek, akik esetében az elsőfokú ítélet nem vált jogerőssé, birtokháborítást követtek el azzal, hogy a felperes felszólítása ellenére bent maradtak a bankfiókban, a felszólítást megelőző időszakra vonatkozóan pedig a Kúria a jogerős ítélet kereset elutasító rendelkezéseit hatályában fenntartotta. A Kúria a felülvizsgálati kérelem elbírálása során tekintettel volt arra, hogy a bíróságok Alaptörvény 28. cikkéből fakadó kötelezettsége, hogy ha „olyan jogszabályt értelmeznek, amely valamely alapjog gyakorlását korlátozza, akkor a jogszabály engedte értelmezési mozgásteret keretein belül az érintett alapjog korlátozását a szükséges és arányos mértékű beavatkozás szintjére szorítsák” (Kúria ítélete, Indokolás [74]). A Kúria az ügyben alkalmazott, a gyülekezési jogról szóló 1989. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Gytv.) rendelkezéseinek értelmezése során figyelembe vette az Abh. Gytv.-vel kapcsolatos, az ügyben azonban közvetlenül nem alkalmazható megállapításait, és arra a következtetésre jutott, hogy az alperesek a bankfiók elhagyására való felszólításig tanúsított magatartásukkal nem követtek el birtokháborítást, ezt követően azonban már birtokháborítást követtek el, melyet már maga a bankfiókban történő bennmaradás ténye megalapozott.
- [7] 2. Az indítványozók ezt követően terjesztették elő az Abtv. 26. § (1) bekezdése és 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszukat, melyben az Abtv. 27. §-a alapján a Kúria Pfv.I.20.048/2020/17. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérték a Pesti Központi Kerületi Bíróság 16.P.53.350/2017/36-I. számú ítéletére is kiterjedő hatállyal, míg az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján a régi Pp. (helyesen) 73/A. § (1) bekezdés a) pontja és 271. § (3) bekezdés a) pontja alaptörvény-ellenességének megállapítását, valamint a Gytv. 1. § (2) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését indítványozták. Az indítványozók alkotmányjogi panaszukban az Abtv. 61. § (1) bekezdésének megfelelően azt is kérték, hogy az Alkotmánybíróság a támadott bírói döntés, valamint két további, az alkotmányjogi panasz alapját képező peres eljárástól független bírói döntés végrehajtását függessze fel.
- [8] Az indítványozók alkotmányjogi panaszukban az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdése, IX. cikk (1) bekezdése, XXVIII. cikk (1) bekezdése és XXVIII. cikk (7) bekezdése sérelmét állítják, az alábbiak szerint.
- [9] Az alkotmányjogi panasz szerint a támadott bírói döntés, valamint a Gytv. 1. § (2) bekezdése alaptörvény-ellenessége részben a VIII. cikk (1) bekezdése, részben a IX. cikk (1) bekezdése sérelme miatt állapítható meg. Az indítványozók megítélése szerint az Abh. a Gytv. 1. § (2) bekezdésével összefüggésben téves, ezért szükséges annak felülvizsgálata a magánterületen megvalósított véleménynyilvánításokkal összefüggésben. Álláspontjuk szerint a magántulajdonos soha nem ad hozzájárulást a tevékenységének bírálatát tartalmazó tüntetéshez,

ekként a Gytv. 1. § (2) bekezdése a gyülekezési jogot aránytalanul korlátozza. Az indítványozók a támadott bírói döntéssel összefüggésben részben azt kifogásolják, hogy bár számos hasonló ügyük volt folyamatban az indítványozók véleménynyilvánításával, illetőleg birtokvédelmi kérdésekkel összefüggésben, azokban az eljáró bíróságok sok esetben egymásnak is ellentmondó döntéseket hoztak. A támadott bírói döntések alaptörvény-ellenessége a panasz szerint azért is megállapítható, mert a bíróságok csak látszólag mérték össze a felperes pénzügyi tulajdonhoz való jogát az alperesek véleménynyilvánításhoz, illetőleg gyülekezéshez való jogával, valójában azonban teljes mértékben a tulajdonhoz való jog érvényesülését segítették elő, jóllehet az indítványozók megítélése szerint a tevékenységük a felperes pénzügyi működését nem veszélyeztette. E körben az alkotmányjogi panasz külön is kiemeli, hogy a felperes pénzügyi házirendje nem jogszabály, azt az ügy eldöntése során figyelmen kívül kellett volna hagyniuk a bíróságoknak, ráadásul a demonstráció időpontjában még hatályban sem volt a Gytv., ekként annak rendelkezéseit a bíróságok egyáltalán nem vehették volna figyelembe.

- [10] Az alkotmányjogi panasz szerint a régi Pp. (helyesen) 73/A. § (1) bekezdés a) pontja és 271. § (3) bekezdés a) pontja azért ellentétesek az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseivel, mert a támadott rendelkezések egyrészt kötelezővé teszik a jogi képviselőt a felülvizsgálati eljárásban, másrészt egyébként is lehetetlenné tették az indítványozók ügyében a csatlakozó felülvizsgálati kérelem benyújtását azáltal, hogy a másodfokú ítélet helyben hagyta az elsőfokú bíróság döntését. Tekintettel arra, hogy az indítványozók szerint alapvető jelentőséggel bír, hogy a véleménynyilvánítás szabadsága és a tulajdonhoz való jog ütközése kérdésében a lehető legmagasabb bírói fórum döntsön, ezért a társadalom érdekeivel is ellentétes a felülvizsgálat lehetőségének jogszabályi korlátozása.
- [11] 3. Az indítványozók alkotmányjogi panaszukban tévesen jelölték meg a régi Pp. 73. § (1) bekezdés a) pontját, a régi Pp. 73. § (1) bekezdése ugyanis az általános meghatalmazás lehetőségét rögzítette, mely rendelkezésnek egyáltalán nem volt a) pontja. Figyelemmel azonban arra, hogy a jogi képviselő nélkül eljáró indítványozók alkotmányjogi panaszukban egyértelműen megjelölték, hogy a régi Pp. azon rendelkezését tartják alaptörvény-ellenesnek, mely szerint „ügyvéd részvétele kötelező a felülvizsgálati eljárásban”, ezért az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz ezen elemét tartalma szerint, a régi Pp. 73/A. § (1) bekezdés a) pontja elleni alkotmányjogi panaszként bírálta el.
- [12] 4. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [13] 4.1. Az Abtv. 26. § (1) bekezdés b) pontja, illetőleg 27. § (1) bekezdés b) pontja értelmében az alkotmányjogi panasz benyújtásának előfeltétele, hogy az indítványozók a jogorvoslati lehetőségeiket kimerítsék. A másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék 52.Pf.632.879/2019/8. számú ítéletében azt állapította meg, hogy az elsőfokú ítélet három alperes vonatkozásában fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett (lásd az ítélet 9. oldalát), mely három alperes közül ketten (a VII. és VIII. rendű alperesek) jelen alkotmányjogi panasz indítványozói is egyben. Az Alkotmánybíróság ezért megállapította, hogy a VII. és VIII. rendű alperesek mint indítványozók vonatkozásában az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 26. § (1) bekezdése, illetőleg 27. § (1) bekezdése törvényi feltételének, és érdemben nem bírálható el.
- [14] 4.2. Az Abtv. 26. § (1) bekezdése, illetőleg 27. § (1) bekezdése értelmében alkotmányjogi panaszt „az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet” terjeszthet elő. Az Abtv. 27. § (2) bekezdése értelmében jogállásától függetlenül érintettnek minősül az a személy vagy szervezet, aki (amely) a bíróság eljárásában fél volt, akire (amelyre) a döntés rendelkezést tartalmaz, vagy akinek (amelynek) jogára, kötelezettségére, magatartása jogszerűségére a bíróság döntése kiterjed. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy azon indítványozók, akiknek a panasz a 4.1. pont (Indokolás [13]) megállapításaira figyelemmel érdemben elbírálható (az I., II., III., IV., V., VI., IX. XII. és XIII. rendű alperesek), jogosultnak és érintettnek tekinthetőek, mert saját egyedi ügyükkel összefüggésben terjesztették elő az Abtv. 26. § (1) bekezdése, illetőleg 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszukat.
- [15] 4.3. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az Abtv. 26. § (1) bekezdése, illetőleg 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Azon indítványozók, akiknek a panasz a 4.1. pont (Indokolás [13]) megállapításaira figyelemmel érdemben elbírálható

- (az I., II., III., IV., V., VI., IX. XII. és XIII. rendű alperesek), a Kúria ítéletét 2021. január 26., január 27., január 28., február 1. és március 9. napján vették át, tartalmilag azonos, ám részben külön előterjesztett alkotmányjogi panaszukat pedig 2021. március 22., illetőleg március 23. napján, határidőben terjesztették elő.
- [16] A 4.1. pontban (Indokolás [13]) megjelölt két indítványozó (a VII. és VIII. rendű alperesek) kivételével a többi indítványozó jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, így az indítványok e tekintetben is megfelelnek a törvényi feltételeknek. Az alkotmányjogi panaszok elbírálása szempontjából az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdése, IX. cikk (1) bekezdése, XXVIII. cikk (1) bekezdése és XXVIII. cikk (7) bekezdése egyaránt Alaptörvényben biztosított jogokat tartalmaznak.
- [17] 4.4. Az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz keretében csak olyan jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességére lehet hivatkozni, mely az ügyben folytatott bírósági eljárásban alkalmazásra került.
- [18] Tekintettel arra, hogy a régi Pp. indítványozók által támadott 271. § (3) bekezdés a) pontja értelmében nem volt helye felülvizsgálatnak, ha az elsőfokú bíróság ítéletét a másodfokú bíróság helybenhagyta a szomszédjogok megsértéséből eredő, valamint a birtokvédelmi, továbbá a közös tulajdonban álló dolog birtoklásával és használatával kapcsolatos perekben, így az alkotmányjogi panasz alapját képező eljárásban sem, ennek megfelelően az ügyben jogszabály alapján kizárt felülvizsgálati eljárásra vonatkozóan a kötelező jogi képviselőt előíró régi Pp. 73/A. § (1) bekezdés a) pontja nem tekinthető az ügyben alkalmazott jogszabályi rendelkezésnek, ekként annak alkotmányossági vizsgálata jelen alkotmányjogi panasz eljárás keretében az Abtv. 26. § (1) bekezdéséből következően nem lehetséges.
- [19] Az alkotmányjogi panasz alapját képező peres eljárásra az indítványozók által a felperes bankfiókjában 2017. február 2. napján tartott demonstráció adott okot. Az indítványozók által az alkotmányjogi panaszban támadott Gytv. annak 22. § (1) bekezdése szerint azonban csak 2018. október 1. napján lépett hatályba, azt a 2017. február 2. napján tartott demonstrációval összefüggő birtokháborítás ügyében az eljáró bíróságok (nem lévén hatályos jogszabályi rendelkezés) nem alkalmazták, az indítványozók demonstrációjával kapcsolatos egyes jogi kérdések megítélésére még az indítványozók által jelen alkotmányjogi panasz keretében nem támadott régi Gytv. rendelkezései voltak az irányadóak. Az Alkotmánybíróság ennek megfelelően megállapítja, hogy a Gytv. 1. § (2) bekezdése ugyancsak nem tekinthető az alkotmányjogi panasz alapját képező ügyben alkalmazott jogszabályi rendelkezésnek, melyen az a tény sem változtat, hogy a Gytv. 1. § (2) bekezdése alkotmányosságát vizsgáló Abh. megállapításaira (azaz még csak nem is a Gytv. rendelkezéseire) a Kúria ítélete utal. Az Alkotmánybíróság ugyanakkor azt is megjegyzi, hogy az Alkotmánybíróság az Abh.-ban már egyébként is vizsgálta a Gytv. 1. § (2) bekezdése alkotmányosságát az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdésére és XIII. cikk (1) bekezdésére figyelemmel, az Abtv. 31. § (1) bekezdése értelmében pedig ugyanazon jogszabályra, illetve jogszabályi rendelkezésre és ugyanazon Alaptörvényben biztosított jogra, valamint azonos alkotmányjogi összefüggésre hivatkozással – ha a körülmények alapvetően nem változtak meg – egyébként sincs helye az alaptörvény-ellenesség megállapítására irányuló alkotmányjogi panasznak.
- [20] Az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz elbírálása szempontjából a régi Pp. 271. § (3) bekezdés a) pontja az ügyben alkalmazott jogszabályi rendelkezésnek tekinthető, figyelemmel arra, hogy az indítványozók ügyében a felülvizsgálat lehetőségét kifejezetten ez a jogszabályi rendelkezés zárta ki, az indítványozók csatlakozó felülvizsgálati kérelmét pedig a Kúria Pfv.I.20.048/2020/10. számú végzésével a régi Pp. 271. § (3) bekezdés a) pontja alapján hivatalból elutasította.
- [21] 4.5. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt – egyéb feltételek megléte esetén – abban az esetben fogadja be, amennyiben az határozott kérelmet tartalmaz. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pontja értelmében a kérelem akkor határozott, ha megjelöli az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, az e) pont értelmében pedig a kérelemnek egyértelmű indokolást kell tartalmaznia arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezés, illetőleg bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben nem tartalmaz indokolást, ekként az alkotmányjogi panasz a XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben nem teljesíti az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) és e) pontja szerinti követelményét.
- [22] 5. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kétélye, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés felvetése esetén fogadható be. E befogadhatósági

feltételek vagylagos jellegűek, így azok fennállását az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.

- [23] 5.1. Az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasszal összefüggésben az Alkotmánybíróság az alábbiakat állapította meg. Az alkotmányjogi panasz a gyülekezési jog, illetőleg a véleménynyilvánítás szabadsága és a tulajdonhoz való jog egymáshoz való viszonya tekintetében (figyelemmel az Abh. megállapításaira is) alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést nem vet fel.
- [24] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az Alaptörvény 28. cikkének első mondata a bíróságok kötelezettségévé teszi, hogy az alapjogokat a magánjog alanyai közötti viszonyokban is érvényre juttassák, alkotmányjogilag kötötté téve a bíróságok ítélezési tevékenységét {lásd például: 3145/2018. (V. 7.) AB határozat, Indokolás [66]}. Az Alaptörvény azt a kötelezettséget rója a bíróságokra, hogy az elbírálandó ügyek alkotmányjogi aspektusát, alapjogi relevanciáját felismerjék, az érintett alapvető jogok tartalmát feltárják, és erre tekintettel értelmezzék és alkalmazzák konkrét jogvitákban a jogszabályokat. Az alkotmányjogi panasz intézményén keresztül az Alkotmánybíróság a bírói döntésben foglalt jogértelmezés Alaptörvénnyel való összhangját vizsgálja, azaz azt, hogy a jogszabály alkalmazása során a bíróság az Alaptörvényben biztosított jogok alkotmányos tartalmát érvényre juttatta-e. Ha a bíróság az előtte fekvő, alapjogilag releváns ügy alapjogi érintettségére tekintet nélkül járt el, és az általa kialakított jogértelmezés nem áll összhangban e jog alkotmányos tartalmával, akkor a meghozott bírói döntés alaptörvény-ellenessé válik {lásd például: 3/2015. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [18]}. Nem tartozik azonban az Alkotmánybíróság hatáskörébe annak megítélése, hogy a bíróság döntése az ügyben meghozható egyedüli helytálló döntés-e, vagy hogy a bírói törvényértelmezés, a bizonyítékok mérlegelése, valamint az azokból levont következtetések helyesek-e. A bírói mérlegelés körében hozott ítéletek felülvizsgálata az Alkotmánybíróság Alaptörvényben biztosított alkotmányossági szempontú vizsgálati jogkörén kívül esik {lásd például: 3145/2018. (V. 7.) AB határozat, Indokolás [85]}.
- [25] Jelen esetben kétséget kizáróan megállapítható, hogy az alkotmányjogi panasszal támadott ítéletet meghozó Kúria felismerte, hogy az alkotmányjogi panasz alapját képező ügyben az Alaptörvény VIII., IX. és XIII. cikkében biztosított alapjogok ütközése állapítható meg, mely esetben „a bíróságoknak az a kötelezettsége adódik, hogy ha olyan jogszabályt értelmeznek, amely valamely alapjog gyakorlását korlátozza, akkor a jogszabály engedte értelmezési mozgástér keretein belül az érintett alapjog korlátozását a szükséges és arányos mértékű beavatkozás szintjére szorítsák” (Kúria ítélete, Indokolás [74]), ítéletét pedig ezen szempontra figyelemmel, az ütköző alapjogok megfelelő összemérésével hozta meg.
- [26] Az Alkotmánybíróság feladata az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz eljárásban nem az, hogy az alkotmányjogi panasz alapját képező eljárás tény- és jogkérdéseit vizsgálja felül (ebben az esetben ugyanis az Alkotmánybíróság valójában burkoltan negyedfokú bírósággá válna, melyre sem az Alaptörvény, sem az Abtv. nem biztosít az Alkotmánybíróság számára hatáskört), hanem az, hogy az Alaptörvényben foglalt garanciákból fakadó minimumot számonkérje a bíróságoktól, a per alapjául szolgáló adatok, információk helyességének vagy helytelenségének értékelése pedig nem tartozik az Alkotmánybíróság hatáskörébe. Jelen esetben a fentiek szerint kétséget kizáróan megállapítható, hogy a Kúria felismerte az ügy alapjogi összefüggéseit, helyesen azonosította az Alaptörvény alkalmazandó rendelkezéseit, és megfelelően tekintetbe vette az Alkotmánybíróság irányadó gyakorlatát is a jogvita eldöntése során, melynek keretében az Alaptörvény szerint a bíróságot megillető értelmezési tartomány alkotmányos kereteit sem lépte át.
- [27] Az Alkotmánybíróság azt is megjegyzi, hogy az Alaptörvény 25. cikk (3) bekezdése értelmében kifejezetten a Kúria – és nem pedig az Alkotmánybíróság – feladata, hogy biztosítsa a bíróságok jogalkalmazásának egységét. Ennek megfelelően önmagában az nem alkotmányossági kérdés, hogy valamely kérdésben mennyire tekinthető egységesnek az eljáró bíróságok gyakorlata. A jogegység biztosítása ugyanis – ha annak szükségessége felmerül – a bíróságokra kötelező jogértelmezés keretében a Kúria feladata {lásd például: 3349/2019. (XII. 6.) AB végzés, Indokolás [21]}.
- [28] Mindezen szempontokra figyelemmel az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét sem vetette fel, ekként az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz nem teljesíti az Abtv. 29. §-a szerinti vagylagos befogadhatósági feltételek egyikét sem.
- [29] 5.2. Az Alkotmánybíróság ezt követően az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz keretében azt vizsgálta meg, hogy az ügyben alkalmazandó jogszabályi rendelkezésnek tekinthető régi Pp. 271. §

- (3) bekezdés a) pontja esetében teljesülnek-e az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának Abtv. 29. §-a szerinti feltételei.
- [30] Az indítványozók szerint a régi Pp. 271. § (3) bekezdés a) pontja azáltal, hogy kizárja a birtokvédelmi perekben a felülvizsgálat lehetőségét, nem teszi lehetővé, hogy a társadalom széles körét érintő ügyekben a legmagasabb bírói fórum járhasson el, amely sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való jogot.
- [31] Az Alkotmánybíróság a 3019/2014. (II. 11.) AB végzésében megerősítette azon korábbi, az Alaptörvény hatálybalépése előtti gyakorlatát, „miszerint a felülvizsgálat, mint rendkívüli jogorvoslat szabályozása során a törvényhozás meghatározhatja a felülvizsgálat alá eső jogerős döntések körét. Az a körülmény pedig, hogy nem minden végzés ellen van helye felülvizsgálatnak, összhangban van a jogintézmény rendkívüli jogorvoslati jellegével.” (Indokolás [27]) Az Alkotmánybíróság ezen túlmenően azt is kiemeli, hogy következetes gyakorlatának megfelelően az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való jog a rendes jogorvoslatokra vonatkozik, ebből következően nem terjed ki a felülvizsgálatra, mint rendkívüli jogorvoslatra {legutóbb például: 3064/2021. (II. 19.) AB végzés, Indokolás [24]}. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való jog annak biztosítását követeli meg, hogy az érdemi, ügydöntő döntések tekintetében biztosításra kerüljön a más szervhez vagy ugyanazon szervezeten belüli magasabb fórumhoz fordulás lehetősége, oly módon, hogy a jogorvoslati fórum ténylegesen képes legyen a jogsérelem orvoslására {lásd például: 3208/2021. (V. 19.) AB végzés, Indokolás [17]}, mely követelmények jelen esetben a régi Pp. szabályainak megfelelően az eljárás során maradéktalanul érvényesültek. Mindezen szempontokra figyelemmel az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz nem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, és alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem fogalmaz meg, azaz nem teljesíti az Abtv. 29. §-a szerinti vagylagos befogadási feltételek egyikét sem.
- [32] 6. Az Alkotmánybíróság a fentiek alapulvételével az alkotmányjogi panaszt – az Ügyrend 5. §-a alapján eljárva – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a), e) és h) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (3) bekezdésében foglaltakra is, visszautasította.
- [33] Az Alkotmánybíróságnak az alkotmányjogi panasz visszautasítására tekintettel nem kellett döntenie az Abtv. 61. § (1) bekezdése szerinti, az alkotmányjogi panaszban kifogásolt döntések végrehajtásának felfüggesztése iránti kérelemről.

Budapest, 2021. november 15.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/811/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3513/2021. (XI. 30.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.I.20.516/2020/12. számú ítélete és Pfv.I.20.516/2020/11. számú végzése, továbbá a gyülekezési jogról szóló 2018. évi LV. törvény 1. § (2) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére, valamint a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 73/A. § (1) bekezdés a) pontja és 271. § (3) bekezdés a) pontja alaptörvény-ellenességének megállapítására irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A személyesen eljáró indítványozók mint az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló peres eljárás I., II., III., IV., VIII., XII., XVI., V., XV., XX., XI., XIII. és X. rendű alperesei alkotmányjogi panaszt terjesztettek elő az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése és 27. §-a alapján. Az indítványozók Abtv. 27. §-a szerinti panaszukban a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.I.20.516/2020/12. számú ítélete és Pfv.I.20.516/2020/11. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérték a Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság 12.P.20.625/2017/66. számú ítéletére is kiterjedő hatállyal, míg az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti panaszukban a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) panaszbeli megjelölése szerint 73. §, helyesen 73/A. § (1) bekezdés a) pontja és 271. § (3) bekezdés a) pontja alaptörvény-ellenességének megállapítását, valamint a gyülekezési jogról szóló 2018. évi LV. törvény (a továbbiakban: Gytv.) 1. § (2) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését indítványozták. Az indítványozók alkotmányjogi panaszukban az Abtv. 61. § (1) bekezdésének megfelelően azt is kérték, hogy az Alkotmánybíróság a támadott kúriai ítélet, valamint két további, az alkotmányjogi panasz alapját képező peres eljárástól független bírói döntés végrehajtását is függessze fel.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló eljárás során megállapított tényállás szerint 2015. december 18. napján, 2016. február 12. napján, 2016. május 26. napján, 2016. szeptember 14. napján, majd 2017. január 3. napján az egyik magyarországi pénzügyi intézet (az alapügy felperese) fiókjaiban a „Nem adom a házamat” mozgalom egységesen sárga pólót viselő tagjai (közülük huszonegyen az alapügy alperesei, és közülük tizenhárman pedig egyben jelen alkotmányjogi panasz indítványozói is) megjelentek és demonstrációt tartottak, melynek keretében különböző feliratokat tartalmazó papírlapokat, papírszalagokat tartottak maguk elé, illetőleg egy alkalommal (2016. február 12. napján) egy sátrat is felállítottak az adott bankfiók ügyfélterében. Az alapügy felperese a demonstrációkhoz egyetlen alkalommal sem járult hozzá.
- [3] 1.2. A felperes pénzügyi intézet keresetében a birtokháborítás tényének megállapítását, valamint azt kérte, hogy a bíróság tiltsa el az alapügy alpereseit a további birtokháborító magatartástól. Az elsőfokon eljáró Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság 12.P.20.635/2017/66. számú ítéletével megállapította, hogy összesen 19 alperes az egyes demonstrációk során a felperes pénzügyi intézet birtoklásában jogalap nélkül háborította, egyben eltiltotta őket a jövőbeni birtokháborító magatartásoktól (a bíróság két alperes vonatkozásában a pert megszüntette). Az elsőfokú bíróság érvelése szerint a felperes pénzügyi intézet házirendje alapján a bankfiókokban történő demonstráció, és annak keretében szórólapok, transzparens, valamint sátor elhelyezése még abban az esetben sem lehet jogszerű, ha az békésen és erőszakmentesen történik, a kereseti kérelem csak akkor nem lenne megalapozott, ha az alapügy alperesei nem sértették volna meg a házirendet.
- [4] 1.3. Az ítélettel szemben összesen tizenkét alperes terjesztett elő fellebbezést, fellebbezés hiányában pedig az elsőfokú ítélet hét alperessel szemben (akik közül hárman, a XI., XII. és XVI. rendű alperes jelen alkotmányjogi panasz indítványozói is egyben) jogerőre emelkedett. A másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék

52.Pf.634.705/2019/11. számú ítéletével az elsőfokú ítélet fellebbezett rendelkezéseit részben megváltoztatta, és a felperes pénzügyi keresetét azon alperesek vonatkozásában, melyek tekintetében fellebbezés került előterjesztésre, nagyrészt elutasította. A másodfokú ítélet szerint, figyelemmel az Alkotmánybíróság 3057/2019. (III. 25.) AB határozatában (a továbbiakban: Abh.) foglaltakra is, a bíróságnak azt kellett értékelnie a konkrét, birtokvédelmi igényt érvényesítő kereseti kérelem elbírálása során, hogy a gyülekezési és véleménynyilvánítási jog körében tanúsított magatartások azok jellemzői alapján ténylegesen birtoksértést valósítottak-e meg. Ezen mérlegelés eredményeként a Fővárosi Törvényszék arra a következtetésre jutott, hogy a fellebbezést előterjesztő alperesek egyes magatartásai (így például a sátor felállítása, a bankfiókban a padlózatra, bejárati ajtóra, üvegfelületekre feliratok, papírlapok, papírszalagok kiragasztása) birtoksértést valósítanak meg, míg más magatartások (így például feliratok feltartása) nem voltak alkalmasak arra, hogy a felperes pénzügyi keresetét a birtoklásban szükségtelenül zavarják.

- [5] 1.4. A jogerős ítélet ellen a felperes pénzügyi keresetét terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amely elsődlegesen annak hatályon kívül helyezésére és az elsőfokú ítéletet helybenhagyó ítélet meghozatalára irányult, míg másodlagosan a felperes pénzügyi keresetét azt kérte, hogy a Kúria a jogerős ítéletet helyezze hatályon kívül, és az elsőfokú bíróságot utasítsa új eljárásra és új határozat hozatalára. Összesen öt alperes (közülük négyen, az I., II., XII. és XVI. rendű alperesek egyben jelen alkotmányjogi panasz indítványozói is) csatlakozó felülvizsgálati kérelmet is előterjesztett, melyeket a Kúria Pfv.I.20.516/2020/11. számú végzésével hivatalból elutasított, tekintettel arra, hogy az alperesek a jogerős ítélet elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyó rendelkezéseit támadták, márpedig a régi Pp. 271. § (3) bekezdés a) pontja értelmében nincs helye felülvizsgálatnak, ha az elsőfokú bíróság ítéletét a másodfokú bíróság helybenhagyta.
- [6] A Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.I.20.048/2020/17. számú ítéletével a Fővárosi Törvényszék ítéletét annak felülvizsgálattal támadott részében hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróság ítéletét e körben megváltoztatva megállapította, hogy azon alperesek, akik esetében az elsőfokú ítélet nem vált jogerőssé, birtokháborítást követtek el azzal, hogy a felperes felszólítása ellenére bent maradtak a bankfiókban, a felszólítást megelőző időszakra vonatkozóan pedig a Kúria a jogerős ítélet keresetét elutasító rendelkezéseit hatályában fenntartotta. A Kúria a felülvizsgálati kérelem elbírálása során tekintettel volt arra, hogy a bíróságok Alaptörvény 28. cikkéből fakadó kötelezettsége, hogy ha „olyan jogszabályt értelmeznek, amely valamely alapjog gyakorlását korlátozza, akkor a jogszabály engedte értelmezési mozgástér keretein belül az érintett alapjog korlátozását a szükséges és arányos mértékű beavatkozás szintjére szorítsák” (Kúria ítélete, Indokolás [64]). A Kúria az ügyben alkalmazott, a gyülekezési jogról szóló 1989. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Gytv.) rendelkezéseinek értelmezése során figyelembe vette az Abh. Gytv.-vel kapcsolatos, az ügyben azonban közvetlenül nem alkalmazható megállapításait, és arra a következtetésre jutott, hogy az alperesek a bankfiók elhagyására való felszólításig tanúsított magatartásukkal nem követtek el birtokháborítást, ezt követően azonban már birtokháborítást követtek el, melyet már maga a bankfiókban történő bennmaradás ténye megalapozott.
- [7] 2. Az indítványozók ezt követően terjesztették elő az Abtv. 26. § (1) bekezdése és 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszukat, melyben az Abtv. 27. §-a alapján a Kúria Pfv.I.20.516/2020/12. számú ítélete és Pfv.I.20.516/2020/11. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérték a Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság 12.P.20.625/2017/66. számú ítéletére is kiterjedő hatállyal, míg az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján a régi Pp. (helyesen) 73/A. § (1) bekezdés a) pontja és 271. § (3) bekezdés a) pontja alaptörvény-ellenességének megállapítását, valamint a Gytv. 1. § (2) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését indítványozták. Az indítványozók alkotmányjogi panaszukban az Abtv. 61. § (1) bekezdésének megfelelően azt is kérték, hogy az Alkotmánybíróság a támadott kúriai ítélet, valamint két további, az alkotmányjogi panasz alapját képező peres eljárástól független bírói döntés végrehajtását függesse fel.
- [8] Az indítványozók alkotmányjogi panaszukban az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdése, IX. cikk (1) bekezdése, XXVIII. cikk (1) bekezdése és XXVIII. cikk (7) bekezdése sérelmét állítják, az alábbiak szerint.
- [9] Az alkotmányjogi panasz szerint a támadott ítéletek, valamint a Gytv. 1. § (2) bekezdése alaptörvény-ellenessége részben a VIII. cikk (1) bekezdése, részben a IX. cikk (1) bekezdése sérelme miatt állapítható meg. Az indítványozók megítélése szerint az Abh. a Gytv. 1. § (2) bekezdésével összefüggésben téves, ezért szükséges annak felülvizsgálata a magánterületen megvalósított véleménynyilvánításokkal összefüggésben. Álláspontjuk szerint a magántulajdonos soha nem ad hozzájárulást a tevékenységének bírálatát tartalmazó tüntetéshez, ekként a Gytv. 1. § (2) bekezdése a gyülekezési jogot aránytalanul korlátozza. Az indítványozók a támadott ítéletekkel

összefüggésben részben azt kifogásolják, hogy bár számos hasonló ügyük volt folyamatban az indítványozók véleménynyilvánításával, illetőleg birtokvédelmi kérdésekkel összefüggésben, azokban az eljáró bíróságok sok esetben egymásnak is ellentmondó döntéseket hoztak. A támadott ítéletek alaptörvény-ellenessége a panasz szerint azért is megállapítható, mert a bíróságok csak látszólag mérték össze a felperes pénzintézet tulajdonhoz való jogát az alperesek véleménynyilvánításhoz, illetőleg gyülekezéshez való jogával, valójában azonban teljes mértékben a tulajdonhoz való jog érvényesülését segítették elő, jóllehet az indítványozók megítélése szerint a tevékenységük a felperes pénzintézet működését nem veszélyeztette. E körben az alkotmányjogi panasz külön is kiemeli, hogy a felperes pénzintézet házirendje nem jogszabály, azt az ügy eldöntése során figyelmen kívül kellett volna hagyniuk a bíróságoknak, ráadásul a demonstráció időpontjában még hatályban sem volt a Gytv., ekként annak rendelkezéseit a bíróságok egyáltalán nem vehették volna figyelembe.

- [10] Az alkotmányjogi panasz szerint a régi Pp. (helyesen) 73/A. § (1) bekezdés a) pontja és 271. § (3) bekezdés a) pontja, valamint (az alkotmányjogi panasz tartalma szerint) a támadott végzés azért ellentétesek az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésével, mert a támadott jogszabályi rendelkezések egyrészt kötelezővé teszik a jogi képviselőt a felülvizsgálati eljárásban, másrészt egyébként is lehetlenné tették az indítványozók ügyében a csatlakozó felülvizsgálati kérelem benyújtását azáltal, hogy a másodfokú ítélet helybenhagyta az elsőfokú bíróság döntését, a Kúria pedig ezen jogszabályi rendelkezések alapján a csatlakozási felülvizsgálati kérelmét elutasította. Tekintettel arra, hogy az indítványozók szerint alapvető jelentőséggel bír, hogy a véleménynyilvánítás szabadsága és a tulajdonhoz való jog ütközése kérdésében a lehető legmagasabb bírói fórum döntsön, ezért a társadalom érdekeivel is ellentétes a felülvizsgálat lehetőségének jogszabályi korlátozása. Az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmére vonatkozóan önálló indokolást nem tartalmaz.
- [11] 3. Az indítványozók alkotmányjogi panaszukban tévesen jelölték meg a régi Pp. 73. § (1) bekezdés a) pontját, a régi Pp. 73. § (1) bekezdése ugyanis az általános meghatalmazás lehetőségét rögzítette, mely rendelkezésnek egyáltalán nem volt a) pontja. Figyelemmel azonban arra, hogy a jogi képviselő nélkül eljáró indítványozók alkotmányjogi panaszukban egyértelműen megjelölték, hogy a régi Pp. azon rendelkezését tartják alaptörvény-ellenesnek, mely szerint „ügyvéd részvétele kötelező a felülvizsgálati eljárásban”, ezért az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz ezen elemét tartalma szerint, a régi Pp. 73/A. § (1) bekezdés a) pontja elleni alkotmányjogi panaszként bírálta el.
- [12] 4. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [13] 4.1. Az Abtv. 26. § (1) bekezdés b) pontja, illetőleg 27. § (1) bekezdés b) pontja értelmében az alkotmányjogi panasz benyújtásának előfeltétele, hogy az indítványozók a jogorvoslati lehetőségeiket kimerítsék. A másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék 52.Pf.634.705/2019/11. számú ítéletében azt állapította meg, hogy az elsőfokú ítélet hét alperes vonatkozásában fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett (lásd az ítélet 12. oldalát), mely hét alperes közül hárman (a XI., XII. és XVI. rendű alperesek) jelen alkotmányjogi panasz indítványozói is egyben. Az Alkotmánybíróság ezért megállapította, hogy a XI., XII. és XVI. rendű alperesek mint indítványozók vonatkozásában az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 26. § (1) bekezdése, illetőleg 27. § (1) bekezdése törvényi feltételének, és érdemben nem bírálható el.
- [14] 4.2. Az Abtv. 26. § (1) bekezdése, illetőleg 27. § (1) bekezdése értelmében alkotmányjogi panaszt „az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet” terjeszthet elő. Az Abtv. 27. § (2) bekezdése értelmében jogállásától függetlenül érintettnek minősül az a személy vagy szervezet, aki (amely) a bíróság eljárásában fél volt, akire (amelyre) a döntés rendelkezést tartalmaz, vagy akinek (amelynek) jogára, kötelezettségére, magatartása jogszerűségére a bíróság döntése kiterjed.
- [15] Az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszban külön is támadott Pfv.I.20.516/2020/11. számú végzés szerint összesen öt alperes (az I., II., XII., XVI. és XX. rendű alperesek), közülük négy indítványozó nyújtott be csatlakozó felülvizsgálati kérelmet, mely négy indítványozó közül azonban ketten (a XII. és XVI. rendű alperes) a 4.1. pontban (Indokolás [13]) foglaltak szerint nem merítették ki a jogorvoslati lehetőségeiket, amely az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszok elbírálásának előfeltétele. Az Alkotmánybíróság ennek megfelelően megállapítja, hogy a Kúria Pfv.I.20.516/2020/11. számú végzésével szemben előterjesztett, az Abtv. 27. §-a szerinti

alkotmányjogi panasszal összefüggésben csak két indítványozó (az alapügy I. és II. rendű alperese) tekinthető jogosultnak és érintettnek.

- [16] Az Alkotmánybíróság ezen túlmenően azt is megállapította, hogy azon indítványozók, akiknek a panasza a 4.1. pont (Indokolás [13]) megállapításaira figyelemmel érdemben elbírálható (az I., II., III. IV., V., VIII., X., XIII., XV. és XX. rendű alperesek), az Abtv. 26. § (1) bekezdése, illetőleg a Kúria Pfv.I.20.516/2020/12. számú ítélete elleni, Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszok elbírálása szempontjából jogosultnak és érintettnek tekinthetőek, mert saját egyedi ügyükkel összefüggésben terjesztették elő alkotmányjogi panaszukat.
- [17] 4.3. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az Abtv. 26. § (1) bekezdése, illetőleg 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Azon indítványozók, akiknek a panasza a 4.1., illetőleg a 4.2. pontok (Indokolás [13] és köv.) megállapításaira figyelemmel érdemben elbírálható, a Kúria ítéletét, illetőleg végzését 2021. február 3., február 5., illetőleg február 9. napján vették át, míg egy indítványozó (a X. rendű alperes) esetében az ítélet és végzés „nem kereste” postai rájegyzéssel 2021. április 6. napján került az elsőfokú bírósághoz visszaküldésre. Ezen indítványozók közül azon két indítványozó, aki a Kúria végzésével szemben előterjesztett alkotmányjogi panasz tekintetében is jogosultnak és érintettnek tekinthető (azaz az I. és II. rendű alperesek) a Kúria végzését 2021. február 5. napján vették át. Az indítványozók tartalmilag azonos, ám részben külön előterjesztett alkotmányjogi panaszukat 2021. március 22., illetőleg március 23. napján, határidőben terjesztették elő.
- [18] A 4.1. pontban (Indokolás [13]) megjelölt három indítványozó kivételével a többi indítványozó jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, így az indítványok e tekintetben is megfelelnek a törvényi feltételeknek. Az alkotmányjogi panaszok elbírálása szempontjából az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdése, IX. cikk (1) bekezdése, XXVIII. cikk (1) bekezdése és XXVIII. cikk (7) bekezdése egyaránt Alaptörvényben biztosított jogokat tartalmaznak.
- [19] 4.4. Az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz keretében csak olyan jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességére lehet hivatkozni, mely az ügyben folytatott bírósági eljárásban alkalmazásra került.
- [20] Tekintettel arra, hogy a régi Pp. indítványozók által támadott 271. § (3) bekezdés a) pontja értelmében nem volt helye felülvizsgálatnak, ha az elsőfokú bíróság ítéletét a másodfokú bíróság helybenhagyta a szomszédjogok megsértéséből eredő, valamint a birtokvédelmi, továbbá a közös tulajdonban álló dolog birtoklásával és használatával kapcsolatos perekben, így az alkotmányjogi panasz alapját képező eljárásban sem, ennek megfelelően az ügyben jogszabály alapján kizárt felülvizsgálati eljárásra vonatkozóan a kötelező jogi képviselést előíró régi Pp. 73/A. § (1) bekezdés a) pontja nem tekinthető az ügyben alkalmazott jogszabályi rendelkezésnek, ekként annak alkotmányossági vizsgálata jelen alkotmányjogi panasz eljárás keretében az Abtv. 26. § (1) bekezdéséből következően nem lehetséges.
- [21] Az alkotmányjogi panasz alapját képező peres eljárásra az indítványozók által a felperes bankfiókjaiban 2015. december 8. napján, 2016. február 12. napján, 2016. május 26. napján, 2016. szeptember 14. napján és 2017. január 3. napján tartott demonstrációk adtak okot. Az indítványozók által az alkotmányjogi panaszban támadott Gytv. annak 22. § (1) bekezdése szerint azonban csak 2018. október 1. napján lépett hatályba, azt a 2015. december 8. napján, 2016. február 12. napján, 2016. május 26. napján, 2016. szeptember 14. napján és 2017. január 3. napján tartott demonstrációkkal összefüggő birtokháborítás ügyében az eljáró bíróságok (nem lévén hatályos jogszabályi rendelkezés) nem alkalmazták, az indítványozók demonstrációival kapcsolatos egyes jogi kérdések megítélésére még az indítványozók által jelen alkotmányjogi panasz keretében nem támadott régi Gytv. rendelkezései voltak az irányadók. Az Alkotmánybíróság ennek megfelelően megállapítja, hogy a Gytv. 1. § (2) bekezdése ugyancsak nem tekinthető az alkotmányjogi panasz alapját képező ügyben alkalmazott jogszabályi rendelkezésnek, melyen az a tény sem változtat, hogy a Gytv. 1. § (2) bekezdése alkotmányosságát vizsgáló Abh. megállapításaira (azaz még csak nem is a Gytv. rendelkezéseire) a Kúria ítélete utal. Az Alkotmánybíróság ugyanakkor azt is megjegyzi, hogy az Alkotmánybíróság az Abh.-ban már egyébként is vizsgálta a Gytv. 1. § (2) bekezdése alkotmányosságát az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdésére és XIII. cikk (1) bekezdésére figyelemmel, az Abtv. 31. § (1) bekezdése értelmében pedig ugyanazon jogszabályra, illetve jogszabályi rendelkezésre és ugyanazon Alaptörvényben biztosított jogra, valamint azonos alkotmányjogi összefüggésre hivatkozással – ha a körülmények alapvetően nem változtak meg – egyébként sincs helye az alaptörvény-ellenesség megállapítására irányuló alkotmányjogi panasznak.

- [22] Az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz elbírálása szempontjából a régi Pp. 271. § (3) bekezdés a) pontja az ügyben alkalmazott jogszabályi rendelkezésnek tekinthető, figyelemmel arra, hogy az indítványozók ügyében a felülvizsgálat lehetőségét kifejezetten ez a jogszabályi rendelkezés zárta ki, az indítványozók csatlakozó felülvizsgálati kérelmét pedig a Kúria Pfv.I.20.516/2020/11. számú végzésével a régi Pp. 271. § (3) bekezdés a) pontja alapján hivatalból elutasította.
- [23] 4.5. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt – egyéb feltételek megléte esetén – abban az esetben fogadja be, amennyiben az határozott kérelmet tartalmaz. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pontja értelmében a kérelem akkor határozott, ha megjelöli az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, az e) pont értelmében pedig a kérelemnek egyértelmű indokolást kell tartalmaznia arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezés, illetőleg bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben nem tartalmaz indokolást, ekként az alkotmányjogi panasz a XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben nem teljesíti az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) és e) pontja szerinti követelményét.
- [24] 5. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség kétye, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés felvetése esetén fogadható be. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így azok fennállását az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja [3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]].
- [25] 5.1. Az Abtv. 27. §-a szerinti, a Kúria Pfv.I.20.516/2020/12. számú ítélete ellen előterjesztett alkotmányjogi panasszal összefüggésben az Alkotmánybíróság az alábbiakat állapította meg. Az alkotmányjogi panasz a gyűlekezési jog, illetőleg a véleménynyilvánítás szabadsága és a tulajdonhoz való jog egymáshoz való viszonya tekintetében (figyelemmel az Abh. megállapításaira is) alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést nem vet fel.
- [26] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az Alaptörvény 28. cikkének első mondata a bíróságok kötelezettségévé teszi, hogy az alapjogokat a magánjog alanyai közötti viszonyokban is érvényre juttassák, alkotmányjogilag kötötté téve a bíróságok ítélkezési tevékenységét [lásd például: 3145/2018. (V. 7.) AB határozat, Indokolás [66]]. Az Alaptörvény azt a kötelezettséget rója a bíróságokra, hogy az elbírálandó ügyek alkotmányjogi aspektusát, alapjogi relevanciáját felismerjék, az érintett alapvető jogok tartalmát feltárják, és erre tekintettel értelmezzék és alkalmazzák konkrét jogvitákban a jogszabályokat. Az alkotmányjogi panasz intézményén keresztül az Alkotmánybíróság a bírói döntésben foglalt jogértelmezés Alaptörvénnyel való összhangját vizsgálja, azaz azt, hogy a jogszabály alkalmazása során a bíróság az Alaptörvényben biztosított jogok alkotmányos tartalmát érvényre juttatta-e. Ha a bíróság az előtte fekvő, alapjogilag releváns ügy alapjogi érintettségére tekintet nélkül járt el, és az általa kialakított jogértelmezés nem áll összhangban e jog alkotmányos tartalmával, akkor a meghozott bírói döntés alaptörvény-ellenessé válik [lásd például: 3/2015. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [18]]. Nem tartozik azonban az Alkotmánybíróság határákörébe annak megítélése, hogy a bíróság döntése az ügyben meghozható egyedüli helytálló döntés-e, vagy hogy a bírói törvényértelmezés, a bizonyítékok mérlegelése, valamint az azokból levont következtetések helyesek-e. A bírói mérlegelés körében hozott ítéletek felülvizsgálata az Alkotmánybíróság Alaptörvényben biztosított alkotmányossági szempontú vizsgálati jogkörén kívül esik [lásd például: 3145/2018. (V. 7.) AB határozat, Indokolás [85]].
- [27] Jelen esetben kétséget kizáróan megállapítható, hogy az alkotmányjogi panasszal támadott ítéletet meghozó Kúria felismerte, hogy az alkotmányjogi panasz alapját képező ügyben az Alaptörvény VIII., IX. és XIII. cikkében biztosított alapjogok ütközése állapítható meg, mely esetben „a bíróságoknak az a kötelezettsége adódik, hogy ha olyan jogszabályt értelmeznek, amely valamely alapjog gyakorlását korlátozza, akkor a jogszabály engedte értelmezési mozgástér keretein belül az érintett alapjog korlátozását a szükséges és arányos mértékű beavatkozás szintjére szorítsák” (Kúria ítélete, Indokolás [64]), ítéletét pedig ezen szempontra figyelemmel, az ütköző alapjogok megfelelő összemérésével hozta meg.
- [28] Az Alkotmánybíróság feladata az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz eljárásban nem az, hogy az alkotmányjogi panasz alapját képező eljárás tény- és jogkérdéseit vizsgálja felül (ebben az esetben ugyanis az Alkotmánybíróság valójában burkoltan negyedfokú bírósággá válna, melyre sem az Alaptörvény, sem az Abtv. nem biztosít az Alkotmánybíróság számára hatáskört), hanem az, hogy az Alaptörvényben foglalt garanciákból fakadó minimumot számonkérje a bíróságoktól, a per alapjául szolgáló adatok, információk helyességének vagy

helytelenségének értékelése pedig nem tartozik az Alkotmánybíróság hatáskörébe. Jelen esetben a fentiek szerint kétséget kizáróan megállapítható, hogy a Kúria felismerte az ügy alapjogi összefüggéseit, helyesen azonosította az Alaptörvény alkalmazandó rendelkezéseit, és megfelelően tekintetbe vette az Alkotmánybíróság irányadó gyakorlatát is a jogvita eldöntése során, melynek keretében az Alaptörvény szerint a bíróságot megillető értelmezési tartomány alkotmányos kereteit sem lépte át.

- [29] Az Alkotmánybíróság azt is megjegyzi, hogy az Alaptörvény 25. cikk (3) bekezdése értelmében kifejezetten a Kúria – és nem pedig az Alkotmánybíróság – feladata, hogy biztosítsa a bíróságok jogalkalmazásának egységét. Ennek megfelelően önmagában az nem alkotmányossági kérdés, hogy valamely kérdésben mennyire tekinthető egységesnek az eljáró bíróságok gyakorlata. A jogegység biztosítása ugyanis – ha annak szükségessége felmerül – a bíróságokra kötelező jogértelmezés keretében a Kúria feladata {lásd például: 3349/2019. (XII. 6.) AB végzés, Indokolás [21]}.
- [30] Mindezen szempontokra figyelemmel az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az Abtv. 27. §-a szerinti, a Kúria Pfv.I.20.516/2020/12. számú ítélete ellen előterjesztett alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét sem vetette fel, ekként az alkotmányjogi panasz nem teljesíti az Abtv. 29. §-a szerinti vagylagos befogadhatósági feltételek egyikét sem.
- [31] 5.2. Az Alkotmánybíróság ezt követően azt vizsgálta meg, hogy az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti panasznak megfelelően az ügyben alkalmazandó jogszabályi rendelkezésnek tekinthető régi Pp. 271. § (3) bekezdés a) pontja esetében, illetőleg az Abtv. 27. §-a szerinti, a Kúria Pfv.I.20.516/2020/11. számú végzése elleni alkotmányjogi panasz esetében teljesülnek-e az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának Abtv. 29. §-a szerinti feltételei.
- [32] Az indítványozók szerint a régi Pp. 271. § (3) bekezdés a) pontja azáltal, hogy kizárja a birtokvédelmi perekben a felülvizsgálat lehetőségét, nem teszi lehetővé, hogy a társadalom széles körét érintő ügyekben a legmagasabb bírói fórum járhasson el, a Kúria pedig Pfv.I.20.516/2020/11. számú végzésével az indítványozók csatlakozó felülvizsgálati kérelmét hivatalból elutasította, mely jogszabályi rendelkezés, illetőleg kúriai végzés sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való jogot.
- [33] Az Alkotmánybíróság a 3019/2014. (II. 11.) AB végzésében megerősítette azon korábbi, az Alaptörvény hatálybalépése előtti gyakorlatát, „miszerint a felülvizsgálat, mint rendkívüli jogorvoslat szabályozása során a törvényhozás meghatározhatja a felülvizsgálat alá eső jogerős döntések körét. Az a körülmény pedig, hogy nem minden végzés ellen van helye felülvizsgálatnak, összhangban van a jogintézmény rendkívüli jogorvoslati jellegével.” (Indokolás [27]) Az Alkotmánybíróság ezen túlmenően azt is kiemeli, hogy következetes gyakorlatának megfelelően az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való jog a rendes jogorvoslatokra vonatkozik, ebből következően nem terjed ki a felülvizsgálatra, mint rendkívüli jogorvoslatra {legutóbb például: 3064/2021. (II. 19.) AB végzés, Indokolás [24]}. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való jog annak biztosítását követeli meg, hogy az érdemi, ügydöntő döntések tekintetében biztosításra kerüljön a más szervhez vagy ugyanazon szervezeten belüli magasabb fórumhoz fordulás lehetősége, oly módon, hogy a jogorvoslati fórum ténylegesen képes legyen a jogsérelem orvoslására {lásd például: 3208/2021. (V. 19.) AB végzés, Indokolás [17]}, mely követelmények jelen esetben a régi Pp. szabályainak megfelelően az eljárás során maradéktalanul érvényesültek. Mindezen szempontokra figyelemmel sem az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz, sem pedig az Abtv. 27. §-a szerinti, a Kúria Pfv.I.20.516/2020/11. számú végzése elleni alkotmányjogi panasz nem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, és alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem fogalmaz meg, azaz nem teljesíti az Abtv. 29. §-a szerinti vagylagos befogadási feltételek egyikét sem.
- [34] 6. Az Alkotmánybíróság a fentiek alapulvételével az alkotmányjogi panaszt – az Ügyrend 5. §-a alapján eljárva – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a), c, e) és h) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (3) bekezdésében foglaltakra is, visszautasította.

[35] Az Alkotmánybíróságnak az alkotmányjogi panasz visszautasítására tekintettel nem kellett döntenie az Abtv. 61. § (1) bekezdése szerinti, az alkotmányjogi panaszban kifogásolt döntések végrehajtásának felfüggesztése iránti kérelemről.

Budapest, 2021. november 15.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/885/2021.

Az Alkotmánybíróság Határozatai az Alkotmánybíróság hivatalos lapja, mely elektronikus formában, időszakosan jelenik meg. A kiadvány az Alkotmánybíróság döntéseinek gondozott, szükség esetén anonimizált változatú szövegét tartalmazza. Az Alkotmánybíróság Határozatainak egyes számai bárki számára, személyazonosítás nélkül, korlátozástól mentesen, díjmentesen hozzáférhetőek az Alkotmánybíróság honlapján: www.alkotmanybirosag.hu

A szerkesztésért felel: dr. Bitskey Botond, az Alkotmánybíróság főtárgyalója
layout: www.estercom.hu

Kiadja a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó Kft., Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6., www.mhk.hu

Felelős kiadó: Németh Balázs ügyvezető

HU ISSN 2062-9273